

ÅRSRAPPORT 2024

200 år

Indbydelse til Oprettelsen af en Sparebank i Christianssand.

I flere af Norges Byer er allerede Sparebanker med Held oprettede. Uden Tvivl vilde en saadan Indretning ogsaa paa dette Sted være høist gavnlig og bidrage til Arbeidsomhed og nyttig Anvendelse af smaa Summer, som ofte, af Mangel paa et sikkert Opbevaringssted og Anledning til at gjøre dem frugtbringende, paa en mere eller mindre letsindig og skadelig Maade bortødsles. Undertegnede tro derfor at gaa vore Medborgeres almindelige Ønske imøde, idet vi herved give os den Ære at foreslaa og indbyde til en Sparebanks Oprettelse i Christianssand, efter en saadan eller en lignende Plan, som er antaget paa andre Steder i Riget for deslige Indretninger. Vi holde os overbeviste om, at Enhver af vore Medborgere, der besidder Evne dertil, vil i Forhold til samme velvilligen bidrage til at sammenskyde det Fond, som vil være fornøden til Bestridelsen af Indretningens uundgaaelige Udgifter, der, da Bestyrelsen fra Forstanderes, Directeurs og Revisors Side vil blive aldeles gratis, fornemmeligen vil komme til at bestaa i Anskaffelsen af de fornødne Protocoller og Skrivmaterialier, Løn til en Bogholder og mulige Tab ved Renter, forsaavidt de indskudte Capitaler ei altid strax kunne gjøres frugtbringende. Ligesom herved ærbødigst indbydes til Subscription i denne Henseende, saaledes skulle vi nærmere give os den Ære at forelægge vore Medborgere Subscriptions-Lister.

I Overensstemmelse med hvad der er bestemt for Sparebanken i Christiania ville alle de, som bidrage idetmindste 20 Spd. paa engang eller 4 Spd. aarlig i 5 paa hinanden følgende Aar, blive Indretningens Forstandere og have Stemmeret i dens Anliggender. Ligeledes ville de, der tegne sig for 4 Spd. aarlig paa ubestemt Tid, være Forstandere, saalænge de yde dette aarlige Bidrag, og skeer det i 5 paa hinanden følgende Aar, ere de permanente Forstandere. Iøvrigt vil ethvert nok saa lidet Bidrag enten paa engang eller aarlig med Erkjendtlighed vorde modtaget.

Christianssand den 4de Mai 1824.

Schmidt,
Stiftsoverrets-Assessor.

Hansen,
Raadmand.

G. Thiesen,
Brigadeadjutant.

Johnson,
Ingenieurlieutenant.

SPAREBANKEN SØR

Innholdsfortegnelse

Kapittel 1 – Dette er Sparebanken Sør - Kort om oss	7
1.1 Bankens historie gjennom 200 år	7
1.2 Virksomhetens art	8
1.3 Markedet vårt	9
1.4 Relasjonsbanken	11
1.5 Ansatte og likestilling	12
1.6 Samfunnsansvaret vårt	12
1.7 Vesentlige bærekrafttemaer	14
1.8 Egenkapitalbeviset og utbyttepolitikk	15
1.9 Finanskalender 2025	18
 Kapittel 2 – Høydepunkter og tilbakeblikk på 2024	20
2.1 Konsernsjefen ser tilbake på 2024	20
2.2 Høydepunkter fra jubileumsåret 2024	23
2.3 Rammebetingelser 2024	25
2.4 Fremtidsutsikter	26
 Kapittel 3 – Risiko- og kapitalstyring	29
3.1 Risikokultur og organisering	29
3.2 Lav kredittrisiko	30
3.3 Rating	30
3.4 Likviditetsrisiko	31
3.5 Konsentrasjonsrisiko	31
3.6 Markedsrisiko	32
3.7 Motpartsrisiko	33
3.8 Operasjonell risiko	33
3.9 Forretningsrisiko	34
3.10 Eierrisiko	34
3.11 Kapitalstyring, ansvarlig kapital og kapitaldekning	35
3.12 Sikringsinstrumenter	36
 Kapittel 4 – Bærekraft	
Generell informasjon (ESRS 2)	39
4.1 Grunnlag for bærekraftsrapportering	40
4.2 Styring og ledelse	45
4.3 Risikostyring og internkontroll	49
4.4 Forretningsmodell og strategi	52
4.5 Dobbel vesentlighetsanalyse	60
4.6 Liste over rapporteringskrav som er besvart i bærekraftsrapporten	74

Klima og miljø	79
4.7 EU-Taksonomien	79
Klimaendringer (ESRS E1)	113
4.8 Policy klima, natur og sirkulærøkonomi	115
4.9 Transisjonsplan for å redusere klimaendringer	117
4.10 Klimarelaterte risikoer	119
4.11 Tiltak og ressurser klimautslipp	128
4.12 Mål for klimautslipp	133
4.13 Beregning av klimagassutslipp	134
4.14 Metoder	137
Ressursbruk og sirkularitet (ESRS E5)	142
4.15 Policy sirkulærøkonomi	143
4.16 Tiltak og ressurser	143
4.17 Mål knyttet til ressursbruk og sirkulærøkonomi	145
4.18 Materielle ressurser, påvirkning, risiko og muligheter	146
4.19 Materialflyt ut	148
Sosial informasjon	
Egen arbeidsstyrke (ESRS S1)	153
4.20 Arbeidsstyrke og strategi	155
4.21 Ansattes medvirkning og inkludering	156
4.22 Arbeidsforhold	158
4.23 Likestilling og like muligheter	164
4.24 Oppsummering av mål på egen arbeidsstyrke	168
Forretningsvirksomhet	
Forretningsatferd (ESRS G1)	171
4.25 Bedriftskultur	173
4.26 Antikorrupsjon	174
4.27 Antihvitvask og terrorfinansiering	176
4.28 Cybersikkerhet, informasjonssikkerhet, systemsikkerhet	178
4.29 Personvernopplysninger	179
4.30 Oppsummering av mål på G1	181
Kapittel 5 – Årets resultater	183
5.1 Hovedtrekk i 2024	183
5.2 Årets resultat	183

5.3 Balanse.....	186
5.4 Overskuddsdisponering.....	188
5.5 Egenkapitalbevis og utbytte.....	188
5.6 Datterselskaper og tilknyttede selskaper.....	189
 Kapittel 6 – Regnskap og noter	
Nøkkeltall konsern.....	194
Resultatregnskap.....	196
Balanse.....	197
Endringer i egenkapital.....	199
Kontantstrømoppstilling.....	201
Noter.....	202
1. Regnskapsprinsipper.....	202
2. Skjønnsmessige vurderinger, estimater og forutsetninger.....	217
3. Kapitaldekning.....	218
4. Segmentrapportering.....	221
5. Kredittområdet og kredittrisiko.....	222
6. Beskrivelse av tapsmodellen.....	227
7. Tap og nedskrivninger på utlån, garantier og innvilgende kreditter.....	234
8. Fordeling av utlån mellom ulike trinn.....	238
9. Utlån fordelt på type, kategori, geografiske områder, sektorer og næringer.....	241
10. Misligholdte engasjement.....	244
11. Valutarisiko.....	246
12. Renterisiko.....	246
13. Likvidetsrisiko.....	247
14. Renteinntekter og rentekostnader.....	252
15. Provisjonsinntekter.....	253
16. Inntekter fra finansielle instrumenter.....	253
17. Lønnskostnader og pensjon.....	254
18. Andre driftskostnader.....	256
19. Skatt.....	257
20. Finansielle instrumenter etter kategori.....	257
21. Virkelig verdi av finansielle instrumenter.....	260
22. Utlån og gjeld til kredittinstitusjoner.....	266
23. Obligasjoner og sertifikater.....	267
24. Aksjer.....	267
25. Eierinteresser i konsernselskaper.....	268
26. Tilknyttede selskaper.....	269
27. Varige driftsmidler og bruksrett leide lokaler.....	270
28. Innskudd fra kunder.....	272
29. Obligasjonsgjeld og ansvarlig lånekapital.....	272
30. Annen gjeld.....	274

31. Finansielle derivater	274
32. Opplysninger om nærstående parter	275
33. Egenkapitalbevis, eierandelskapital og foreslått utbytte	277
34. Virksomhetssammenslutninger	278
35. Hendelser etter balansedagen og betingede utfall	279
Erklæring fra styret og daglig leder	280
Beregninger	281
Alternative resultatmål	282
 Kapittel 7 – Eierstyring og selskapsledelse	285
7.1 Rapport om Eierstyring og Selskapsledelse	285
7.2 Organisasjonskart	295
7.3 Konsernledelsen	296
7.4 Styret	299
Revisors beretning 2024	303
Bærekraftsrevisors attestasjonsuttalelse 2024	308

1

**DETTE ER
SPAREBANKEN SØR**

Kapittel 1 – Dette er Sparebanken Sør - Kort om oss

1.1 Bankens historie gjennom 200 år

Bankvirksomhet har lang historie, tilbake til Assyria og Babylon, og etter hvert antikkens Hellas og Romerriket. Nåtidens form for bankvirksomhet kan vi spore tilbake til renessansens Italia, der bankene eid av slektene Bardi, Peruzzi og Medici dominerte økonomien. Få år før Giovanni Medici gjorde slekten lovlydig gjennom å etablere egen bank, hadde ikke færre enn fem Medicier blitt dømt til døden for alvorlige forbrytelser. I de neste tre hundre år dominerte familien, ved hjelp av sin bank, den italienske renessansen blant annet gjennom å få innsatt fire paver fra Medici-slekten. Bank ga innflytelse!

To hundre begivenhetsrike år

Kreditt i gamle Norge handlet om vennskap, kjennskap og slektskap. Da sparebankene kom for fullt tidlig på 1800-tallet, femti år før forretningsbankene, hadde de en oppdragende rolle - få folk til å spare for økt trygghet ved sykdom og alderdom. Sparebankene fikk også en helt sentral rolle for lokalsamfunnenes selvstyre og finansiering. Etter hvert ble sparebankene profesjonelle formidlere av kreditt – og skapte dermed et samfunn der flere fikk muligheten til å lånefinansiere investeringer i landbruk, industri, handel og skipsfart. Denne muligheten til å lånefinansiere gir fart til byggingen av det moderne Norge.

Sparebanken Sør fylte 200 begivenhetsrike år i 2024. Bankens historie er lang og full av skifter, fusjoner, kriser og oppturer. Lengst tilbake finner vi Christianssands Sparebank, som ble stiftet 11. september 1824. 100 år senere tok Wilhelm Krag byens innbyggere på kornet da han i jubileumstidsskriftet beskrev menneskene som tok initiativ til å etablere banken gjennom en annonse i datidens lokalavis.

«Vem var det nu som havde skrevet dette Avertissementet? Hvad var det for nogle Navne, som stod under? Det var vel Byens beste Folk, det var vel bare Christianssandere, som inbød til Oprettelsen av Christianssands Sparebank? Der fantes imidlertid ikke en eneste Christianssander blant Inbyderne; det var fremmed Folk altsammen, tre Østlendinger og en Dansk Mand; men ikke en eneste Byens Gut. Dette er yderts paafaldende, men absolut ingen Tilfældighed. Det var ikke første Gang og bliver ikke sidste, da det er fremmede, som tør tage Initiativet og gaa iveri, mens de Indfødte med sin medfødte uudrydelige Skepsis holder sig tilbage; de vil se hvordan det gaar; de tør saa lidet gjøre sig latterlige; intet er dem mere imod end at «gaa i Sjøen med Flosht paa».

— Wilhelm Krag

Etter Christianssands Sparebank kom Arendals Sparebank, som åpnet dørene for første gang 1. oktober året etter, samme dag som kong Karl Johan la ned grunnstenen til slottet i Oslo. Arendals Sparebank bygget byen – og finansierte blant annet det gamle rådhuset og det som i dag er Arendal videregående skole.

Arendalskrakket endret bankbransjen

På midten av 1800-tallet var Arendal den største skipsfartsbyen i Nord-Europa, og det var store penger å tjene. Det ga rom for spekulasjoner, og mange tok opp lån for å investere.

På denne tiden var Axel Herlofson en av Arendals største skipsredere og grunneiere. I 1874 hadde han grunnlagt Arendals Privatbank, en bank han selv var leder for. For å skaffe penger begynte han etter hvert en hel serie bedragerier og underslag. Han trengte stadig mer kapital, og havnet i en spiral der han lånte penger både i egen bank og i andre banker. I 1886 kom alt for en dag. Herlofson ble avslørt, og gjelden var kolossal. Han og broren hadde en samlet gjeld på 12,5 mill. kroner. For å sette summen i perspektiv, tilsvarte den nesten 50 000 normale årslønner. Omregnet til i dag ville det vært 25 mrd. kroner.

Krakket var et faktum og fikk dramatiske virkninger. Alle byens fire banker og mange bedrifter gikk konkurs. 1500-1700 arbeidere i Arendalsområdet mistet jobben. I kjølvannet ble det norske Arbeiderparti etablert i Eydehavn. I tillegg førte bankkrisen til at Stortinget vedtok en sparebanklov, og å etablere Sparebankinspektøren, forgjengeren til Finanstilsynet. Og Arendal Sparebank – som eneste bank – ble refinansiert.

Sparebankene inn i fremtiden

Verden, Norge og Sørlandet har definitivt endret seg siden Christiansands Sparebank ble etablert i 1824. 200 år senere er Sparebanken Sør et resultat av fusjoner mellom mer enn femti forskjellige banker fra Agder og Telemark, som over tid har slått seg sammen for å forene krefter, øke konkurranseevnen og skape bærekraftig vekst og utvikling i lokalsamfunnene.

I en av artiklene som ble skrevet i 2024 for å dokumentere bankens historie, ble Øyvind Raddum intervjuet. Han er en nyslått pensjonist som begynte i Arendal Sparebank for over femti år siden – bare 19 år gammel. I den tiden kom de ansatte rett fra gymnaset og tok Bankakademiet mens de jobbet i banken. Det bankansatte gjorde, det gjorde de stort sett manuelt. Kundekonti ble ført på kort og renter ble regnet for hånd. I løpet av det halve århundret Øyvind jobbet i banken, var han med på en teknologisk revolusjon. PC-en ble en del av bankhverdagen, brevgiroen kom på tidlig 90-tallet, nettbanken i 1995 og etter hvert endret mobilbanken måten mennesker forholder seg til bank på.

Når Sparebanken Sør i 2025 nok en gang fusjonerer med en annen sparebank, er det en del av en naturlig utvikling. I 1959 var det 599 sparebanker, i 1990 var det 142 sparebanker i Norge. I dag er antallet sparebanker rundt 80, men til gjengjeld er de større og bedre posisjonert for fremtiden enn noensinne. Det samme gjelder Sparebanken Sør!

1.2 Virksomhetens art

Sparebanken Sør er et uavhengig og selvstendig finanskonsern med hovedvirksomhet innenfor bank, verdipapirhandel og eiendomsmegling i Agder, Rogaland, Telemark og Vestfold. Eiendomsmeglervirksomheten drives gjennom datterselskapet Sørmeqleren. Skade- og personforsikringsprodukter leveres via forsikringsselskapet Frende, hvor banken er deleier. Bankens er også deleier i selskapene Norne Securities, Frende Kapitalforvaltning og Brage Finans, leverandører av henholdsvis verdipapirhandel, fondsforvaltning, leasing og salgspant. Bankens har 30 kontorer, og hovedkontoret ligger i Kristiansand.

Bankens ekspedisjonssteder vises nedenfor

1.3 Markedet vårt

Sparebanken Sør er brennende opptatt av å levere verdier til våre kunder. Banken rommer alt fra små enkeltpersonforetak og privatpersoner til store komplekse bedrifter. Banken og kundene har klart seg godt gjennom 2024.

Personmarked

Personmarkedsdivisjonen har gjennom året fortsatt arbeidet med å utvikle og styrke sine tjenester til personkunder. Med kompetente, autoriserte finansielle rådgivere i kontornettet har det vært ytterligere etterspørsel etter rådgivning på personlig økonomi og egen likviditet som kundene har satt pris på. Det kommer også fram i bankens måling av kundetilfredshet gjennom EPSI-undersøkelsen (Extended Performance Satisfaction Index), med en score i forhold til konkurrentene som var på det høyeste nivået vi har sett. Kundene gir tilbakemelding på at de blant annet setter pris på tilgjengeligheten, digitale løsninger og rådgiverne banken har. Samfunnsengasjementet er det også svært gode tilbakemeldinger på hvor kundene er mer positive enn tidligere til at banken støtter lag, foreninger og samfunnsutviklende tiltak.

Utlånsveksten for personmarkedet vokste med 4,9 prosent i 2024 og hadde en markant positiv utvikling i forhold til 2023. Utlån vokste med 4,0 mrd. kroner og er nå 86,4 mrd. kroner. Veksten i 2024 bekrefter at banken er attraktiv for kundene i vårt område hvor vi klarer å ta markedsandeler. De samlede innskudd fra personkunder økte også mer enn tidligere med en vekst på 5,8 prosent, med 1,9 mrd. kroner til 34,9 mrd. kroner.

Konkurransesituasjonen i 2024 stod seg forholdsvis likt gjennom året og banken opplever at verditilbudet vi har mot personkundene er meget godt og tiltrekker seg nye kunder, samtidig som vi har hatt en stabil og lojal kundemasse. Bankens marginer på utlån og innskudd holdt seg på et solid nivå.

Ved hjelp av ny teknologi, sentralisering av oppgaver, standardisering av produkter og arbeidsmetoder, drives divisjonen stadig mer effektivt. I tillegg til å arbeide aktivt med å levere en god kundeopplevelse, samtidig som banken hele tiden effektiviserer driften, har 2024 også vært preget av arbeidet med å tilfredsstille mer omfattende lovkrav rundt antihvitvasking, terrorfinansiering og personopplysninger. Bankens digitale løsninger oppleves som enda mer funksjonelle og brukervennlige, etter at både mobilbank og nettbank er videreutviklet.

Personmarkedet opplever fortsatt god etterspørsel etter breddeprodukter på forsikring, sparing og finansiering.

De samlede plassering i fondsporteføljen økte med 1,5 mrd. kroner i 2024, tilsvarende 26,1 prosent og har nå en AUM (Assets under management) på 7,2 mrd. kroner.

Flere kunder startet også spareavtaler i fond i 2024, tilsvarende en økning på 8,3 prosent i antall kunder med (en eller flere) spareavtale.

Bedriftsmarked

Banken har gjennom 2024 styrket sin posisjon som næringslivsbanken i våre markedsområder. Det gjelder tilfang av nye kunder, men også utvidelse av produktspekter og tjenester.

Utlån til bedriftskunder økte med 1,9 mrd. kroner til 47,4 mrd. kroner i 2024, tilsvarende en vekst på 4,2 prosent. De samlede innskudd fra bedriftskunder økte med 3,0 mrd. kroner til 39,1 mrd. kroner. Dette tilsvarer en vekst på 8,3 prosent.

Bankens bedriftskunder representerer en balansert og solid portefølje, som gjenspeiler næringslivet i landsdelen på en god måte. I tillegg til å dekke rollen som bank for store deler av næringslivet regionalt, herunder store deler av offentlig sektor, betjener banken også et nasjonalt kundesegment gjennom avtalen med Knif. Dette er et segment som inkluderer private sykehus og andre virksomheter innenfor helsesektoren, skoler, barnehager, kirkelige virksomheter, misjonsorganisasjoner og barne- og ungdomsorganisasjoner.

For våre bedriftskunder tilbyr banken skadeforsikring, personalforsikring og tjenestepensjon gjennom Frende Forsikring AS og Nordea Liv Forsikring AS. Banken tilbyr også bilfinansiering gjennom Brage Finans AS. Samarbeidet med Frende og Brage har de senere år blitt styrket gjennom økt fokus på bredderådgivning, og tett samarbeid mellom ansatte i banken og produktselskapene. Det har vært forsterket satsing på rådgivning av andre produkter, blant annet ved at Brage har flere rådgivere i vårt markedsområde, og ved at banken har ansatt flere forsikringsrådgivere i løpet av 2024. Markedet i 2024 har også gjort at mange kunder har sikret både renter og valuta gjennom Sparebanken Sør Markets. Som følge av Sørmeidlerens satsing innenfor næringsmegling, har samhandlingen med bankens eiendomsmeidlerverksomhet også blitt styrket.

Avdelingen Bedriftsstøtte er et viktig kompetansesenter innenfor områdene kundeservice, kundeetablering, innenlands og utenlands betalingsformidling, antihvitvask, cash-management og øvrige dagligbanktjenester. Det utvikles stadig nye digitale løsninger, og support overfor våre bedriftskunder er en viktig tjeneste i banken.

I løpet av 2024 har det vært et tett samarbeid med næringsforeninger i regionene. Fra Lyngdal i vest til Porsgrunn i øst har det vært samarbeidet om næringslivsseminarer med dagsaktuelle temaer. Under hele Arendalsuka stod banken som tilrettelegger og arrangør for en rekke arrangementer. Den årlige kåringen av Sparebanken Sør Næringspris skapte stor interesse i næringslivet.

Banken har registrert at flere av våre kunder gjennom 2024 har blitt påvirket av økte kostnader og hatt en mer krevende drift. Forespørsel om endret avdragsprofil har vært økende, men likevel har relativt få kunder hatt betalingsproblemer. Banken er opptatt av å yte god rådgivning også i krevende tider.

Gjennom 2024 har divisjonen arbeidet systematisk med å utvikle enda bedre tjenester for kundene. Det er gjort visse endringer i organiseringen for å sikre bedre kompetansebygging og ansvarsforståelse. Alle som har lederansvar, har vært gjennom en ledertrening over et halvt års tid. Det er gjennomført et spennende pilotprosjekt for å sikre bedre bransjekompetanse og -leveranse, og divisjonen har arbeidet aktivt sammen med andre deler av banken for å sikre bedre digitale bruksløsninger for våre kunder.

1.4 Relasjonsbanken

Dette er Sparebanken Sør - Vi skaper bærekraftig vekst og utvikling i landsdelen.

Verden har endret seg siden Christianssands Sparebank ble etablert i 1824. Likevel spiller sparebanknæringen i dag en like viktig rolle som for 200 år siden. Sparebanken Sør er en del av en bærekraftig og bestandig art, med evne til forandring, utvikling og tilpasning. Det er det som gjør at vi spiller den aller viktigste rollen i norsk finansnæring.

Vi har en urokkelig tro på sparebankideen, og i 200 år har vi spilt en viktig rolle i utallige lokalsamfunn. Vi har sikret vekst, aktivitet, arbeidsplasser og økonomisk trygghet for folk. Som sparebank er vi skapt av samfunnet – for samfunnet. Det er den unike kombinasjonen av sterk lønnsomhet og sterkt samfunnseierskap som driver oss fremover og oppover.

Sammen har vi skapt bærekraftig vekst og utvikling i landsdelen i 200 år. Det skal vi gjøre også de neste 200 årene. Vi blir større og sterkere når vi i 2025 fusjonerer med Sparebanken Vest, men vi skal og må fremdeles være like nære og lokale som vi er i dag.

SPAREBANKEN SØR I TALL

- Etablert i 1824 og børsnotert siden 1998
- Fylte 200 år i 2024
- Hovedkontor i Kristiansand og ytterligere 29 kontorer fra Bryne til Sandefjord
- 535 årsverk i bankvirksomheten ved utgangen av 2024
- Datterselskapet Sørmeqleren er Sørlandets største meglerforetak
- Den nest største aksjonæren i Frende Forsikring, Frende Kapitalforvaltning, Brage Finans og Norne Securities
- 177 milliarder i forvaltningskapital
- 204 100 personkunder og 18 900 bedriftskunder

- Børsnotert med egenkapitalbevis og en eierbrøk på om lag 40 prosent

1.5 Ansatte og likestilling

Ansatte

Ved utgangen av 2024 hadde banken 535 årsverk, og 637 årsverk i konsernet. Sykefraværet i 2024 var totalt for året på 4,08 prosent, en reduksjon fra året før hvor fraværsprosenten var 4,45 prosent. Det har vært nedgang både i korttids- og langtidssykefraværet.

Banken arbeider systematisk og kontinuerlig med oppfølging av sykefraværet, og har en ambisjon om at sykefraværet skal ligge under 4 prosent.

Banken har lagt til rette for ansatte med nedsatt funksjonsevne. Nybygg og ombygginger har fått universell utforming, som innebærer at bygninger er tilrettelagt, slik at alle skal kunne bruke dem uten spesielle tilpasninger eller hjelpemidler.

Det arbeides kontinuerlig med å sikre at bankens medarbeidere har rett kompetanse. I tillegg til løpende opplæring på produkter, systemer, rutiner, og sentrale fagområder som antihvitvask, informasjonssikkerhet og personvern. For utfyllende informasjon om egen arbeidsstyrke se kapittel 4.

Likestilling

Banken hadde ved årsskiftet i alt 558 ansatte, 272 kvinner og 286 menn. Kvinneandelen blant bankens ledere var 39,1 prosent, opp fra 38,6 prosent året før. Banken har et mål om at andelen kvinnelige ledere skal ligge mellom 40 og 60 prosent, og det jobbes målrettet med ulike tiltak for å oppnå målsettingen. I bankens styrende organer var kvinneandelen i generalforsamlingen 42 prosent og i styret 50 prosent.

Banken har utarbeidet en egen policy for likestilling og mangfold. I august 2024 ble banken resertifisert for andre gang innen likestilling og mangfold for perioden 2024–2027. Arbeidet med resertifiseringen har resultert i en tre-årig handlingsplan med ulike tiltak for å fremme likestilling og mangfold og hindre diskriminering. Tiltakene ivaretar kravene i aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP). Redegjørelsen etter likestillings- og diskrimineringsloven ligger offentlig tilgjengelig på bankens nettsider under Samfunnsansvar.

1.6 Samfunnsansvaret vårt

Samfunnsansvar er en integrert del av Sparebanken Sørs forretningsvirksomhet. Bankens forankring i lokalsamfunnet og idegrunnlag bygger på å fremme bærekraftig vekst og utvikling i landsdelen. Med en historie som strekker seg over 200 år, har Sparebanken Sør vært en ansvarlig samfunnsaktør og en pådriver for utviklingen av lokalsamfunnene i sine markedsområder.

Som arbeidsgiver, investor, långiver og leverandør av finansielle produkter og tjenester har Sparebanken Sør en sentral rolle i å drive bærekraftig vekst. Banken skal bidra til å forsterke positive effekter og minimere negative konsekvenser for mennesker, samfunn, klima og miljø. Gjennom ansvarlige valg og strategiske prioriteringer skal bærekraftarbeidet både styrke bankens konkurransekraft og sikre langsiktig verdiskaping.

For utfyllende informasjon om bankens bærekraftsarbeid og etterfølgende temaer se kapittel 4.

Klimautfordringer og ytre miljø

Sparebanken Sør har en begrenset direkte miljøpåvirkning, ettersom bankens virksomhet i liten grad involverer innsatsfaktorer eller prosesser som fører til forurensning. Likevel er banken bevisst sitt ansvar og gjennomfører årlig en klimarapportering for å kartlegge og redusere sin miljøpåvirkning. Rapporteringen omfatter forbruk knyttet til transport, energibruk, avfall og flyreiser.

Den største miljø- og klimapåvirkningen knyttet til Sparebanken Sørs virksomhet skjer indirekte, gjennom finansiering, investeringer og samhandling med kunder, leverandører og samarbeidspartnere. Bankene anerkjenner sin rolle i å bidra til bærekraftig omstilling i næringslivet og samfunnet for øvrig.

Sparebanken Sør har sluttet seg til UN Global Compact og UNEP Principles for Responsible Banking, og har dermed forpliktet seg til å følge føre-var-prinsippet i møte med klima- og naturutfordringer.

Hvitvasking og terrorfinansiering

Bekjempelse av økonomisk kriminalitet, inkludert hvitvasking og terrorfinansiering, er et kjerneelement i samfunnsansvaret til Sparebanken Sør. Bankene tar dette ansvaret på største alvor og har etablert et omfattende rammeverk av styringsdokumenter, policyer og retningslinjer for å sikre etterlevelse av gjeldende lovkrav. Det investeres betydelige ressurser i dette arbeidet for å beskytte kundene, det finansielle systemet og samfunnet som helhet. Med utgangspunkt i en grundig risikoanalyse har bankene en risikobasert tilnærming, der målrettede tiltak iverksettes for å håndtere identifiserte trusler. Risikoanalysen oppdateres jevnlig for å sikre kontinuerlig forbedring og tilpasning av tiltak i takt med nye trender og trusler innen økonomisk kriminalitet.

Sparebanken Sør deltar aktivt i nasjonale nettverk for bekjempelse av økonomisk kriminalitet og har et tett samarbeid med bransjeaktører, tilsynsmyndigheter og offentlige organer. Bankene opplever en lav terskel for erfarings- og kompetansedeling på tvers av sektoren, noe som styrker den kollektive innsatsen mot finansiell kriminalitet. Hvert år gjennomfører bankene inngående kontroller av et betydelig antall mistenkelige transaksjoner. Dersom mistanke ikke avkrefte gjennom interne undersøkelser, rapporteres saken videre til Økokrim i tråd med lovpålagte krav.

Menneskerettigheter

Sparebanken Sør støtter og respekterer internasjonale menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter i tråd med norske standarder og lovkrav. Som medlem av Finansnæringens Arbeidsgiverforening er bankene bundet av relevante tariffavtaler og har i tillegg en egen bedriftsavtale med tillitsvalgte.

Bankens virksomhet er fullt ut lokalisert i Norge, og egne retningslinjer for menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter er publisert under Samfunnsansvar på bankens nettside.

Etikk, interessekonflikter, varslingsrutiner og tiltak mot korrupsjon

Sparebanken Sør setter høye standarder for etisk atferd og håndtering av interessekonflikter. Bankens medarbeidere skal opptre med aktsomhet, redelighet og etterleve gjeldende normer, lover og regler for å sikre tillit, konkurransekraft og godt omdømme. Retningslinjene for etikk og interessekonflikter gjelder alle ansatte, ledere, tillitsvalgte, vikarer og innleide konsulenter. De beskriver blant annet håndtering av inhabilitet,

interessekonflikter, deltakelse i annen næringsvirksomhet og handel med finansielle instrumenter. Retningslinjene er tilgjengelige på bankens nettside under Samfunnsansvar.

Sparebanken Sør har nulltoleranse for korrupsjon og bestikkelser. Banken har egne retningslinjer for antikorrupsjon, som gjelder ansatte, kunder og samarbeidspartnere, og som er publisert på nettsiden.

Varslingsrutinen gir ansatte, kunder og eksterne mulighet til å rapportere uønskede hendelser og kritikkverdige forhold. Varsler håndteres av en nøytral ekstern instans (BDO). Rutinen revideres årlig av en bredt sammensatt gruppe og er lett tilgjengelig på intranettet og bankens hjemmeside

Åpenhetsloven

Sparebanken Sør plikter etter åpenhetsloven § 5 å redegjøre for aktsomhetsvurderinger med hensyn til grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Redegjørelsen vil oppdateres og offentliggjøres innen 30. juni 2025 under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside. Dette er en felles redegjørelse for Sparebanken Sør og Sparebanken Sør Boligkreditt som begge har selvstendig rapporteringsplikt. Sørmeidleren har også selvstendig rapporteringsplikt, men offentliggjør egen redegjørelse på sine nettsider. Øvrige datterselskaper er ikke omfattet av rapporteringsplikten etter åpenhetsloven.

1.7 Vesentlige bærekrafttemaer

Sparebanken Sør har identifisert seks vesentlige temaer i tråd med European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Disse temaene danner grunnlaget for bankens bærekraftsrapportering og reflekterer de mest sentrale påvirkningene, risikoene og mulighetene knyttet til bærekraft. De er fordelt på tre hovedområder: Natur og klima, sosiale forhold og forretningsvirksomhet.

Innen natur og klima er E1 Klimaendringer, E4 Biodiversitet og økosystemer og E5 Sirkulærøkonomi identifisert som vesentlige temaer. Disse omhandler bankens eksponering mot klimarisiko, betydningen av naturmangfold og overgangen til en mer sirkulærøkonomi for bærekraftig ressursutnyttelse.

Innen sosiale forhold er S1 Egen arbeidsstyrke og S4 Forbrukere og sluttbrukere sentrale. S1 handler om likestilling og sikker sysselsetting, med fokus på gode arbeidsvilkår og rettferdige muligheter. S4 omfatter ansvarlig rådgivning og tiltak for å beskytte kundene mot økonomisk svindel og uredelig praksis, med særlig vekt på å styrke kundenes trygghet og tillit i møte med finansielle tjenester.

Innen forretningsvirksomhet er G1 Forretningsadferd et vesentlig tema, med vekt på ansvarlig virksomhetsstyring, etiske retningslinjer og tiltak mot økonomisk kriminalitet.

Disse seks temaene gjenspeiler de mest relevante bærekraftsutfordringene og mulighetene for Sparebanken Sør og utgjør en sentral del av bankens arbeid med ansvarlig og langsiktig verdiskaping. For å lese mer om de identifiserte risikoene, mulighetene og påvirkningene knyttet til disse temaene, samt hvordan konsernet håndterer disse, se kapittel 4.

Vesentlige SAS tema

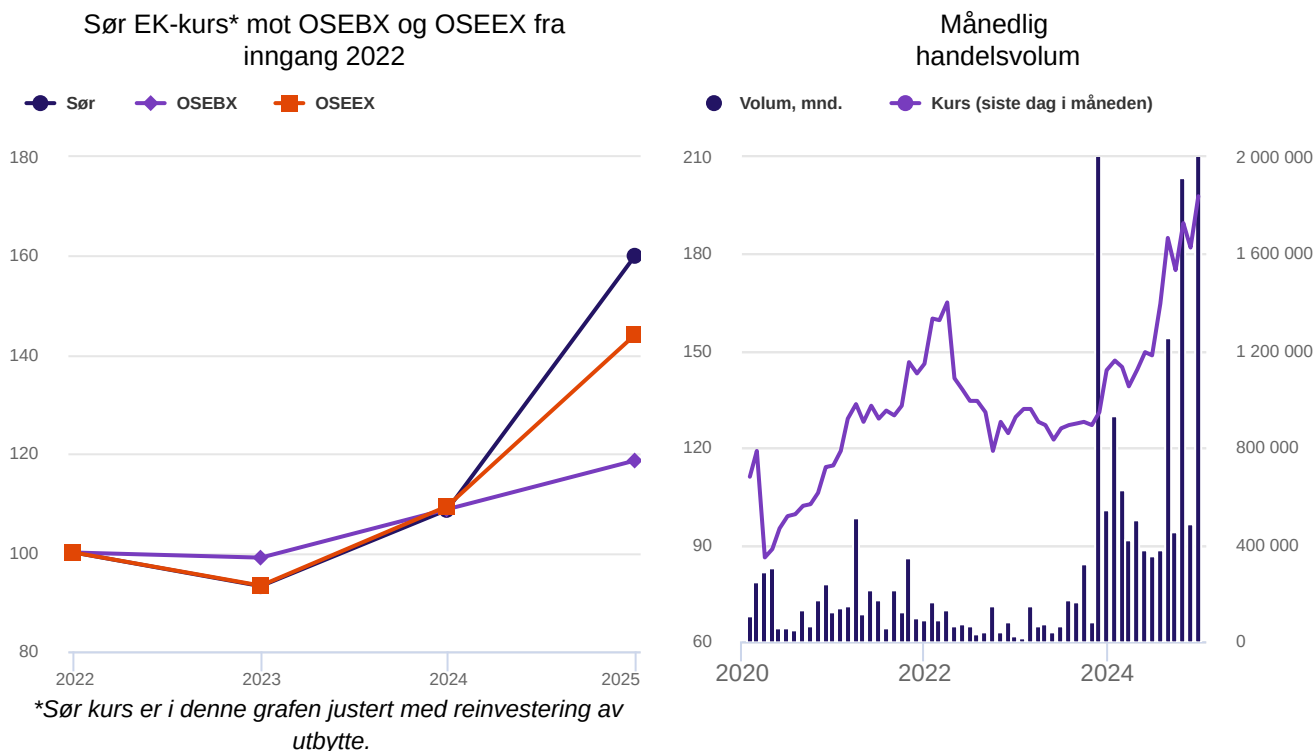

1.8 Egenkapitalbeviset og utbyttepolitikk

Sparebanken Sør er en egenkapitalbevisbank, noe som innebærer at banken har to kapitalklasser og eiergrupper. Banken er 60 prosent selveid i form av grunnfondet og 40 prosent børsnotert og eid av egenkapitalbeviserne. Gjennom utstedte egenkapitalbevis kan banken ved behov hente inn kapital, samtidig som eierne av egenkapitalbevis har rett til en andel av overskuddet i banken i form av utbytte dersom dette utbetales.

Sparebanken Sør skal gjennom god, stabil og lønnsom drift sikre at egenkapitalbeviserne oppnår konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene.

Kursen for egenkapitalbeviset til Sparebanken Sør har hatt en positiv utvikling over flere år.

I november 2023 ble det gjennomført et nedsalg fra Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør i forbindelse med konvertering av grunnfond til egenkapitalbevis. I den forbindelse var handelsvolumet på 24 millioner for måneden samlet, dette vises ikke i sin helhet i grafen over. Likviditeten i egenkapitalbeviset har bedret seg vesentlig etter nedsalget.

Banken hadde per 31. desember 2024 utstedt 41 703 057 egenkapitalbevis pålydende 50 kroner.

Utbyttepolitikk

Det er et viktig element i bankens utbyttepolitikk at det er likedeling av utbytte mellom kapitalklassene. Overskuddet skal fordeles likt mellom eierandelskapitalen (egenkapitalbeviseierne) og grunnfondskapitalen, i samsvar med deres andel av egenkapitalen. Eierbrøken vil da holdes stabil. Hybridkapital (fondsobligasjonslån), som er klassifisert som egenkapital, er holdt utenfor ved beregning av eierbrøk.

Det er en målsetting at om lag 50 prosent av konsernets resultat etter skatt, skal utdeles som utbytte. Utbytte deles ut gjennom kontantutbytte til egenkapitalbeviseierne, kundeutbytte til bankens kunder og gaver i regionene hvor grunnfondskapitalen er bygd opp. Ved fastsettelse av utbytte blir det tatt hensyn til potensiale for lønnsom vekst, forventet resultatutvikling i en normalisert markedssituasjon, eksterne rammebetingelser, fremtidig behov for ren kjernekapital, samt bankens strategiske planer.

For regnskapsåret 2024 foreslår styret ovenfor generalforsamlingen å utdele utbytte på kr 12,21 per egenkapitalbevis, totalt 509 mill. kroner. Utdelingen utgjør ca. 67 prosent av konsernets resultat per egenkapitalbevis. Børskurs 31.12.2024 var 197,9 kroner og målt mot denne, tilsvarer foreslått utbytte en direkteavkastning på 6,2 prosent. For 2024 er det foreslått å avsette 348 mill. kroner til gaver og 416 mill. kroner i kundeutbytte.

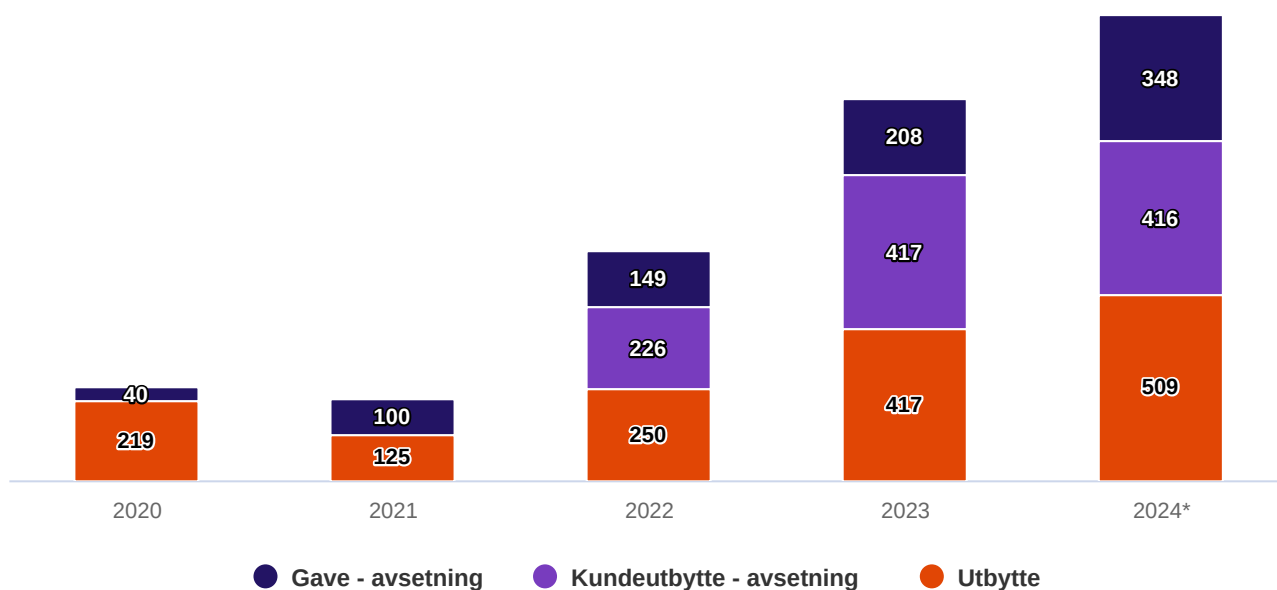
Gaver til lokalsamfunnet

Sparebanken Sør er en tydelig og viktig samfunnsaktør, som skal bidra til bærekraftig vekst og utvikling av den landsdelen banken er en del av. Som delvis eid av landsdelen, går også en del av overskuddet tilbake til landsdelen.

Gavevirksomheten er et strategisk viktig satsingsområde for Sparebanken Sør, og gjennom Sør-fondet gis allmennnyttige gaver for å realisere viktige samfunnsprosjekter, utvikle lokalsamfunn og bygge landsdelen. Gavestrategien definerer barn og unge som en prioritert målgruppe, og en stor andel av gavefondet går til prosjekter og tiltak innen oppvekst, idrett og kultur. Bredde prioriteres fremfor smale målgrupper, og lag fremfor enkeltutøvere. I takt med at gavefondet har vokst, har også muligheten for å ta større strategiske grep. Det har de siste årene resultert i gaver av stor viktighet for forskning og utvikling i landsdelen, blant annet i samarbeid med Universitetet i Agder.

Gaveutdelingene har vokst betydelig de siste årene, og dersom årets forslag til gaveavsetning vedtas, er det de siste 5 årene blitt avsatt totalt NOK 1,5 mrd. kroner i gaver og utbytte til Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør. Dette er midler som har kommet og vil komme frivillige lag og foreninger, idrettsklubber, kulturlivet, kunnskap- og forskningsinstitusjoner og lokalsamfunn til gode.

Gaver og kundeutbytte

* gjelder foreslått utdeling for 2024, ikke vedtatt.

Kundeutbytte

Sparebanken Sør vedtok i mars 2022 å innføre kundeutbytte ved at deler av grunnfondets utbytte gis til bankens kunder. Kundeutbytte vil kunne deles ut til privatkunder og bedriftskunder i banken. Kundene vil kunne få utbytte av inntil 2 mill. kroner i lån og inntil 2 mill. kroner i innskudd. Det utbetales ikke kundeutbytte

under 100 kroner. Kundeutbytte er i likhet med gaver til lokalsamfunnet en viktig del av vår modell som sparebank, hvor kunder og lokalsamfunn får sin andel av resultatet.

Av bankens resultat for 2024 foreslår styret å avsette 416 mill. kroner til utdeling av kundeutbytte for 2024, noe som tilsvarer 0,35 prosent (0,36 prosent i 2023) av kundenes gjennomsnittlige innskudd og utlån på inntil 2 mill. kroner.

I november 2024 la Sparebankutvalget frem sin utredning (NOU 2024:22). Mandatet til utvalget var å utrede kapitalstrukturen i sparebanker, herunder regelverket for kundeutbytte og gaver til allmennyttige formål. Utredningen har foreslått å fjerne adgangen til kundeutbytte.

Utredningen ble sendt til høring med en høringsfrist 3. februar 2025. Vi mener at innføringen av kundeutbytte, som det ble åpnet for i Banklovkommisjonens utredning (NOU 2009:2), var en naturlig del av moderniseringen av regelverket for sparebanker. Banken har sammen med flere andre sparebanker levert høringsuttalelse. Her ble det påpekt flere negative effekter som følge av sparebankutvalgets utredning, herunder grunner til at kundeutbytte burde videreføres.

1.9 Finanskalender 2025

Dato	Rapport
7. februar	Kvartalsrapport 4. kvartal 2024
27. mars	Årsrapport 2024 / Ordinær generalforsamling
30. april	Kvartalsrapport 1. kvartal 2025
12. august	Halvårsrapport (Sparebanken Norge)
6. November	Kvartalsrapport 3. kvartal 2025 (Sparebanken Norge)

Offentliggjøring skjer som hovedregel før børsens åpningstid, med mindre annet er angitt. Vi tar forbehold om eventuelle endringer av datoer for offentliggjøring.

2

**HØYDEPUNKTER OG
TILBAKEBLIKK PÅ
2024**

Kapittel 2 – Høydepunkter og tilbakeblikk på 2024

2.1 Konsernsjefen ser tilbake på 2024

2024 ble et år helt utenom det vanlige. Året da Sparebanken Sør fylte 200 år – og året da det ble offentliggjort at vi skal slå oss sammen med Sparebanken Vest og etablere Norges største sparebank, Sparebanken Norge. Det er kontraster i de to høydepunktene fra året som ligger bak oss, men det er også en utvikling i et historisk perspektiv. Det skal jeg komme tilbake til, men først vil jeg starte med den solide bankdriften som ligger til grunn for alt det vi er og alt det vi gjør.

God vekst og solide resultater i en urolig verden

Oppsummeringen av verden rundt oss er ikke betydelig endret fra det den var for ett år siden. Økonomien er fremdeles preget av høy inflasjon og et relativt høyt rentenivå. Selv om vi har sett et fall i prisveksten fra 2023 til 2024, har prisutviklingen på tjenester og norske varer (utenom energi) bidratt til å holde prisveksten oppe. Når det første rentekuttet kommer, og hvor mange kutt vi eventuelt får i 2025, er fremdeles usikkert.

Selv om flere kunder har trengt hjelp og flere har bedt om råd, kan vi oppsummere 2024 med at personkundemarkedet har klart seg rimelig bra. Totalt sett må det samme kunne sies om store deler av bedriftsmarkedet, men vi har også i vår landsdel sett flere større konkurser og enkelt næringer som nå har lagt et krevende år bak seg. Nyboligmarkedet er flatt, noe som har preget byggenæringen negativt.

Som en ledende bedriftsbank i landsdelen skal vi være en rådgiver når det er utfordrende, en trygghet når det er usikkert, og en stødig samarbeidspartner i det lange løp. Vi skal også være en viktig aktør for vekst og utvikling for landsdelen og næringslivet, og for 2024 kan vi se tilbake på tett samspill og gode møteplasser med næringslivet – gjennom næringslivsdager i Kristiansand, Arendal, Lister og Grenland, som samarbeidspartner for en rekke næringsforeninger og som en viktig utviklingsaktør gjennom bankens gaveinstitutt.

Banken har gjennom året styrket sin ledende markedsposisjon i en vekstkraftig landsdel, og er i dag en av de aller mest solide norske banker. Den sterke satsingen på forsikring, investeringsrådgivning, leasing og eiendomsmegling har også gitt meget gode resultater og posisjonert banken som et ledende finanshus. Bankens sterke satsing på grønn og bærekraftig bankdrift, digitalisering og ny teknologi er samtidig videreført med full styrke.

Sparebanken Sør har i 2024 levert solide resultater preget av sterk vekst i driftsinntekter, gode resultatbidrag fra tilknyttede selskaper, lave kostnader og fortsatt moderate tap. En sterk utlåns- og innskuddsvekst ga økt rentenetto gjennom året. Kombinert med en meget god kostnadseffektivitet, har det skapt et resultat som er det beste i bankens historie.

2024 i overskrifter

Jeg skal snart bruke noen ord på å fortelle om det som nok var årets største nyhet, men først vil jeg oppsummere noen andre viktige hendelser fra 2024.

- **2024 var året da banken fylte 200 år.** Vi markerte jubileet med bursdagsfeiringer og gaveutdelinger ved kontorene, en rekke intervjuer som formidlet bankens historie, jubileumskonserter til befolkningen og en ansattsamling i jubileumsdrakt.
- **2024 var året for store jubileumsgaver til landsdelen.** 208 mill. kroner på gavefondet ga store muligheter for strategisk viktige gaver fra Sør-fondet til landsdelen i 2024. En av de mest spennende var nesten 19 mill. kroner til NFF Agder sin satsing på jentefotball.
- **2024 var året da vi nesten doblet utbetalt kundeutbytte.** År nummer to for kundeutbytte ga en nesten dobling – fra 226 til 417 mill. kroner - direkte fra bankens overskudd og tilbake til både person- og bedriftskundene våre.
- **2024 var året da våre kunder endelig fikk Apple Pay.** Mange av kundene våre har lenge ønsket seg Apple Pay. Vi har holdt litt igjen, av gode grunner, men nå var det endelig på tide å gi klarsignal. I august fikk kundene våre tilgang – og det ble tatt godt imot.
- **2024 var året da vi fikk et løft på EPSI-undersøkelsen.** Styrken på kundetilfredsheten forteller oss i hvilken grad vi er i stand til å møte kundenes forventninger, krav og behov. Derfor var det en sterk bekreftelse på jobben vi gjør, da vi i 2024 fikk et solid løft.

Sparebanken Norge i støpeskjeen

«Vi skal bli Norges beste sparebank». Det var budskapet til kunder, ansatte, samfunn og kapitalmarked da vi 28. august 2024 offentliggjorde at Sparebanken Sør og Sparebanken Vest skal slå seg sammen og bli Norges største sparebank. Reaksjonene var mer positive enn vi hadde våget å tro på – både fra ansatte og fra samfunnet rundt oss. Vi har fått en god start på integrasjonsarbeidet, med et godt organisert integrasjonsprogram og høyt engasjement fra alle ansatte – samtidig som privat- og

bedriftsmarkedsdivisjonene har holdt høyt tempo og levert solide resultater for kunder og vekst gjennom hele perioden.

Utviklingen som fører til strukturendringer har vært synlig over lang tid, men det siste året har vi sett et tydelig taktskifte. Større strategiske sammenslåinger endrer dynamikken i konkurransen, og flere sammenslåinger er ventet. Strukturendringene, sammen med økende regulatorisk og teknologisk kompleksitet i årene som kommer, skaper en historisk mulighet for Sparebanken Sør og Sparebanken Vest.

Det er ikke tilfeldig at nettopp Sparebanken Sør og Sparebanken Vest velger å gå sammen. Vi har vist det over tid, hver for oss: effektiv bankdrift er middelet, målet som driver oss er å skape verdier for landsdelene vi er til for. Hver for oss har bankene mer enn 200 års historie. Gjennom skiftende tider har begge bankene holdt fast ved en tydelig, strategisk posisjon: Sparebankmodellen. Sammen vil vi skape enda sterkere kraft, og fortsette vår strategiske kurs.

Vi har samme eierbrøk, felles satsing på kundeutbytte, og vi har utviklet felles produktselskap. Det fremste karaktertrekket hos begge bankene er et sterkt og synlig engasjement for samfunnsutviklingen i våre landsdeler. Ingen ting av dette er tilfeldig, men resultat av systematisk arbeid over tid. Det er nettopp derfor vi har de beste forutsetningene for å bygge Norges største og beste sparebank.

200 nye år i landsdelen

I årsrapporten for ett år siden avsluttet jeg med følgende setning: «...vi tar fatt på 200 nye år som landsdelens største og beste bank.» Etableringen av Sparebanken Norge sikrer at den ambisjonen er mer riktig enn noen gang.

Stødig, engasjert og framtidsrettet!

Geir Bergskaug
Konsernsjef

2.2 Høydepunkter fra jubileumsåret 2024

11. september 1824 ble Christianssands Sparebank stiftet. 200 år og mange titalls fusjoner senere kunne Sparebanken Sør feire seg selv i 2024. Banken har, som andre norske sparebanker, overlevd mye: Arendalskrakket, to verdenskriger, unionsoppløsningen, bankkriser, finanskriser og en pandemi. 200 år senere står banken fremdeles støtt som en påle, med en enorm endringsevne og en utholdenhet ikke mange forunt. Sparebanken Sør sitt bidrag til samfunnsnyttig vekst og utvikling har alltid vært, og vil alltid være grunnlaget for vårt virke som sparebank. Banken er skapt av og har utviklet seg i takt med det samfunnet den er en del av. Det skal vi fortsette med også de neste 200 årene!

Jubileumsåret 2024 ble både markert, kommunisert og feiret i god sparebanktradisjon:

Historien vår fra de den har påvirket

Bankens rolle i fortid, nåtid og fremtid ble dokumentert og kommunisert gjennom intervjuer med mennesker som kjenner og har opplevd banken på en rekke ulike måter. Kunder, ansatte, viktige samfunnsaktører og gavemottakere forteller hvordan Sparebanken Sør har løftet og bygd lokalsamfunn, utviklet landsdelen og vært der for enkeltmennesker og bedrifter gjennom både gode og dårlige tider.

Store gaver til landsdel og lokalsamfunn

En viktig del av fjorårets jubileum var gavemidler som bygger den landsdelen banken er en del av og som kapitalen er bygd opp i. Store jubileumsgaver til Tømmerrenna i Vennesla, skoleskipet Sørlandet, skolekorpse i landsdelen – og storsatsingen på jentefotball fra Bryne til Sandefjord, er eksempler som tydelig viser sparebankenes allmenntilgjengelige betydning.

Feiring for en hel landsdel

Når man fyller hele 200 år er det på sin plass med en feiring – det gjorde Sparebanken Sør sammen med innbyggerne i hele landsdelen. Taler og kakestykker til både kunder og innbyggere ved alle bankens kontorer, og tre magiske jubileumskonserter – i Kristiansand, Arendal og Mandal – som en gave til befolkningen. I november feiret bankens ansatte seg selv, med en minnerik ansattsamling i jubileumsdrakt!

2.3 Rammebetingelser 2024

Norsk økonomi

Året 2024 har vært preget av stabilt høye renter, rekordsvak kronekurs og høy lønnsvekst, men også av at prisveksten har kommet ned mot inflasjonsmålet. Den uroen som har rammet hele verden gjennom ettervirkninger av pandemien og Russlands aggressive krigføring er i ferd med å komme under kontroll. I de fleste land er styringsrenten satt ned flere ganger i 2024. Norge skiller seg ut som et unntak, hvor renten fortsatt er på sitt høyeste nivå.

Årsaker til dette er særlig at vi har hatt sterk lønnsvekst (5,2 prosent både i 2023 og 2024), kraftig valutavekkelse, høy aktivitet i petroleumssektoren som følge av oljeskattepakken fra pandemien, samt høy aktivitet i offentlig sektor som følge av innfasing fra Statens pensjonsfond utland.

Boligprisene har gjennom 2024 økt nominelt med 6,4 prosent på landsbasis, omtrent tilsvarende som i bankens største markedsområder (6,6 prosent på Agder og 6,3 prosent i Telemark). Banken vurderer boligmarkedet i bankens hovedmarkeder som relativt stabilt og balansert.

Årsveksten i innenlandsk bruttogjeld til publikum (K2), har ligget stabilt lavt gjennom 2024, og utgjorde 3,3 prosent ved utgangen av året (3,7 prosent i 2023). Veksten i kreditt til husholdningene og næringslivet var henholdsvis 3,7 prosent og 1,3 prosent.

Utvikling i finansmarkedene

Kredittpåslagene for obligasjonsfinansiering av typene Sparebanken Sør-konsernet benytter seg av, falt i 2024, året sett under ett. For mange typer finansiering nådde påslagene de laveste nivåene siden økningen i forbindelse med Russlands invasjon av Ukraina i 2022. For obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) steg påslagene noe mot slutten av året, både i norske og europeiske markeder. Sparebanken Sør utstedte i løpet av 2024 fondsobligasjoner, ansvarlig lån, senior non-preferred, senior preferred og obligasjoner med fortrinnsrett.

Regulatoriske rammebetingelser

I november 2024 la Sparebankutvalget frem sin utredning. Hensikten med å sette ned utvalget var fra Finansdepartementet å få utredet kapitalstrukturen i sammenheng med mulighetene for å ivareta sparebankenes egenart og samfunnsfunksjon. Et av målene for utredningen var å bidra til at sparebankene også fremover har egenkapitalinstrumenter som er av tilstrekkelig god kvalitet til å dekke tap som kan oppstå, og som er i tråd med det europeiske kapitalkravregelverket.

Dette målet har utvalget sett bort fra, og har i stedet gått inn for å løse problemer som ikke eksisterer. Utvalget har anbefalt å svekke samfunnskapitalens (grunnfondets) stilling, forenkle adgangen til å omdanne sparebanker til aksjebanker og å frata kundene muligheten til å få kundeutbytte. I sum er dette inngripende og unødvendige tiltak som, dersom de gjennomføres, vil ta bort sparebankenes 200-årige egenart. Det vil være avgjørende hvordan evt. regjeringen og Stortinget følger opp Sparebankutvalgets utredning.

2.4 Fremtidsutsikter

Den varig høye renten har fått effekt, og de rentesensitive delene av økonomien er kjølt kraftig ned. Investeringene i fastlandsbedriftene er fallende, og husholdningene velger å sitte på gjerdet med svært høy finansiell sparing fremfor å investere i realkapital (hus, hytte, bil, båt m.v.).

I 2025 forventes renten å falle. Med den solide nette finansielle sparingen fra husholdningene gjennom 2024 og den oppdemmede etterspørselen etter nye boliger og andre kapitalvarer forventes særlig boligmarkedet å få god fart når Norges Bank har satt ned renten. Dette vil få en positiv og etterlengtet effekt for byggenæringen som har flere svært tøffe år bak seg.

Når markedene for bolig og andre kapitalvarer får økt aktivitet i 2025 kan det bidra til å holde igjen for ytterligere rentekutt.

Vi står samtidig overfor en økt global usikkerhet, med ny presidentadministrasjon i USA, uløste konflikter i Ukraina og Midtøsten, samt et anspent forhold mellom Kina og Vesten. Dette kan påvirke økonomien i negativ retning.

Konsernet har styrevedtatte retningslinjer, som sikrer at refinansiering i obligasjonsmarkedet normalt er gjennomført i god tid før endelig gjeldsforfall. Dette har medvirket til en solid finansieringssituasjon. Konsernet

har lav risiko i utlånsporteføljen, og høy tapsabsorberende evne gjennom en høy egenkapitalandel. Konsernet drives meget kostnadseffektivt og har god underliggende drift.

Konsernet har en langsiktig ambisjon om en utlånsvekst i overkant av kredittveksten, og et mål om en egenkapitalavkastning over 12 prosent innen utgangen av 2025.

Den 2. oktober 2024 besluttet generalforsamlingen å fusjonere Sparebanken Sør med Sparebanken Vest. Den planlagte fusjonen er en strategisk satsning for å styrke markedsposisjonen. Den nye banken skal hete Sparebanken Norge og vil ha et mål om å dekke hele landet. Den sammenslåtte banken vil få en betydelig styrket konkurransekraft, samtidig som den vil kunne tilby et bredere spekter av produkter og tjenester til våre kunder. Konkurransetilsynet hadde ingen merknader til fusjonen og har klarert gjennomføringen. Gitt Finanstilsynets godkjenning er juridisk fusjon planlagt den 2. mai 2025. Styret forventer at sammenslåingen vil bidra til økt effektivitet, robust inntjening og enda bedre kundeopplevelser. Fusjonen vil også styrke bankens soliditet, og posisjonere oss godt i møte med fremtidige regulatoriske krav.

3

RISIKO- OG KAPITALSTYRING

Kapittel 3 – Risiko- og kapitalstyring

3.1 Risikokultur og organisering

Bankvirksomhet innebærer eksponering mot ulike risikoformer. Risiko skal ikke elimineres, men det er en forutsetning at denne kalkuleres slik at den prises riktig. Risiko er en kostnad, og vil i banksammenheng normalt uttrykkes gjennom tap, økte driftskostnader og kapitalkrav, men det kan også oppfattes som bortfall av inntekter. Kalkulert risiko innebærer at det er en kalkulert sannsynlighet for at risikoen inntreffer. Hvis risikoen inntreffer, må den være priset på en måte som gjør at risikokostnaden elimineres.

Risikokultur er en kritisk faktor for å oppnå ønsket nivå på bankens risikostyring, og er en grunnmur som de andre elementene i helhetlig risikostyring bygger på.

Bankens risikostyring baseres på at god praksis forenes med god teori, og banken skal ha en kultur for å vurdere og behandle risiko i alle sammenhenger. Bankens skal utvikle og vedlikeholde en god risikokultur gjennom kommunikasjon, informasjon og opplæring om bankens strategi, aktiviteter og ønsket risikoprofil.

Aktiv risikostyring innebærer at risiko inngår som en integrert del av vurderinger som gjøres både i førstelinje og i andrelinje. Banken skal ha god risikostyring og gode systemer som understøtter risikostyringen, og bankens risikostyring må være bygget opp på en slik måte at både risikoeksponering og bankens risikostyring oppfyller fastsatte styringsmålsettinger.

Det er fastsatt styringsmål for konsernets samlede risikonivå, og konkrete styringsmål innenfor de enkelte risikoområdene. Det er etablert systemer og struktur for måling, styring, oppfølging og kontroll av risiko. Konsernets risikoeksponering og kapitaldekning følges opp gjennom periodiske rapporter.

De overordnede retningslinjer for bankens risikostyring og rammer for risikoeksponering, vurderes og fastsettes årlig av styret i forbindelse med vedlikehold av bankens interne strategi- og styringsdokumenter. Styret fastsetter rammeverk for risikoappetitt, herunder konkrete styringsmål og grenser for risikotoleranse for de ulike risikokategorier, som for eksempel kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko.

De vesentligste risikofaktorene kan grupperes i finansiell risiko (som omfatter kredittrisiko, markedsrisiko knyttet til bankens eksponering i rente-, valuta- og aksjemarkedet), likviditetsrisiko, operasjonell risiko (herunder etterlevelsrisiko, hvitvaskingsrisiko, informasjons- og kommunikasjonsteknologirisiko (IKT-risiko), cyber-risiko og modellrisiko), samt strategisk og forretningsmessig risiko. I tillegg vil det også foreligge ESG-risiko (Environmental, Social og Governance), som er tilknyttet miljø og klima, sosiale forhold og virksomhetsstyring. Dette er ikke en uavhengig risiko, men en risiko som må vurderes i sammenheng med øvrige risikoer, som for eksempel kredittrisiko og operasjonell risiko.

Strategisk risiko knytter seg til de strategier, planer og endringer som banken har eller legger opp til. Forretningsmessig risiko er risiko for uventede inntekts- eller kostnadssvingninger, som følge av endringer i eksterne forhold som konjunktursvingninger, konkurransesituasjon, kundeatferd, manglende forretningsmessig utvikling, samt regulering fra offentlige myndigheter. Renommérisiko er risiko for svikt i inntjening eller tilgang på kapital på grunnlag av sviktende tillit og omdømme i markedet. Renommérisiko inngår som en del av forretningsrisiko.

Banken har en løpende prosess knyttet til overvåking og vurdering av de ulike risikofaktorene. I henhold til relevante forskrifter gjennomføres det for samtlige hovedområder internkontrollprosesser. Bankens

konsernledelse har en løpende behandling av saker tilknyttet risikostyring og gir styrets risikoutvalg periodisk rapportering.

Bankens styring og kontroll av risiko skal være på nivå med sammenlignbare banker, og banken har et mål om å ha en lav risikoeksponering. Det er en kontinuerlig prosess for å videreutvikle og forbedre bankens risikostyring. Styrets oppfatning er at bankens risikostyring fungerer på en god måte.

3.2 Lav kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap ved at en motpart ikke oppfyller sine forpliktelser i henhold til avtale. I et låneforhold består kredittrisikoen i at låntaker ikke oppfyller låneavtalen, og at etablerte sikkerheter ikke dekker engasjementet. Kredittrisiko er konsernets største risiko og den risiko som krever mest kapital.

Konsentrasjonsrisiko er kredittrisiko i form av risiko for tap pga. stor samlet eksponering på en enkelt motpart eller tilknyttede grupper av motparter (store engasjementer), motparter med virksomhet innen samme bransje (næringskonsentrasjon) eller geografiske område (geografisk konsentrasjon). Banken har i dag en godt diversifisert portefølje både med hensyn til geografi, kundesegementer og bransjer.

Konsernet benytter standardmetoden for beregning av risiko og kapital. I tillegg vurderer banken regelmessig om det er andre forhold ved bankens kredittrisiko som tilsier at det bør avsettes kapital for risikoer som ikke avdekkes av standardmetoden.

Styret har det overordnede ansvaret for bankens kredittgivning, og skal fastsette bankens kredittstrategi og kredittpolicy. Styret har fastsatt målsettinger og retningsangivelse, samt kvantitative rammer som angir begrensninger og rammer for risikotoleranse. Divisjon Risikostyring har en uavhengig risikokontrollfunksjon som identifiserer, måler, vurderer og rapporterer vesentlige risikoer tilknyttet kreditt.

Bankens risikoklassifiseringssystem benyttes både i kredittvurderingsprosessen og til løpende oppfølging av risiko på porteføljenivå. Klassifisering av kunder blir basert på sannsynligheten for mislighold («Probability of Default») i løpet av en 12 måneders periode, hvor sannsynligheten blir beregnet ut fra ulike interne og eksterne finansielle data. Scorekort benyttes for å dele kundene inn i 10 ulike risikoklasser, samt en risikoklasse for misligholdte engasjementer. Risikoutvikling i porteføljen kartlegges og følges opp løpende.

Bankens kredittrisiko skal ha en «Moderat» til «Lav» risikoprofil, og banken skal ha en moderat samlet konsentrasjonsrisiko. Bankens totale kredittrisiko skal være på nivå med sammenlignbare banker.

3.3 Rating

For å kunne benytte seg av mulighetene for finansiering, både internasjonalt og fra ulike investorer, har banken internasjonal rating fra Moody's som er et av verdens mest anerkjente ratingbyråer. I tillegg til at selve rating-resultatet har en verdi for banken, vurderer styret at også rating-prosessen og vedlikeholdet av ratingen har en verdi i form av kvalitetsheving på ulike prosesser og rutiner.

Sparebanken Sør har langsiktig rating på A1. I september 2024 bekreftet Moody's rating på A1 og endret ratingsiktene fra «Stable Outlook» til «Positiv Outlook» på grunn av den planlagte fusjonen.

Alle obligasjoner med fortrinnsrett som utstedes av Sparebanken Sør Boligkreditt AS blir ratet av Moody's, og har rating på Aaa. Sparebanken Sør Boligkreditt AS er fra juni 2023 tildelt en A1/Prime-1 utsteder-rating av

Moody's, i tråd med rating tildelt morbanken. Sparebanken Sør Boligkreditt AS har rating A1, og samme ratingutsikter som morbanken ved utgangen av 2024.

3.4 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser, ikke evner å finansiere ordinær utlånsvekst og sine eiendeler, samt at finansiering ikke kan etableres uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger eller at det oppstår betydelig prisfall på eiendeler som må realiseres. Likviditetsrisiko kan øke når hendelser i finansmarkedet gjør at ordinær finansiering ikke kan etableres.

Likviditetsrisiko styres gjennom konsernets likviditetsstrategi, overordnede retningslinjer, samt gjennom styrevedtatte risikotoleransenivåer og rammer. Viktige operative styringsparametere er krav til innskuddsdekning, indikatorverdi for langsiktig finansiering, stressindikator for likviditetsutgifter innenfor 30 dager, og i tillegg retningslinjer for overlevelsessevne i situasjoner uten tilgang på markedsfinansiering. Likviditetsrisikoen styres også ved å sikre fordeling av innlån fra kapitalmarkedet på ulike løpetider, innlånskilder og instrumenter. Det gjennomføres periodisk stresstesting av likviditetsrisiko, og det er etablert beredskaps- og gjenopprettingsplaner for konsernet.

Innskudd fra kunder er bankens største og mest stabile finansieringskilde. Styret legger vekt på at forholdet mellom innskudd fra kunder og utlån til kunder, skal være tilpasset konsernets samlede finansieringssituasjon. Konsernets innskuddsdekning utgjorde 55,4 prosent ved årsskiftet. Sparebanken Sør Boligkreditt AS representerer et viktig finansieringsinstrument for konsernet, som sikrer tilgang til langsiktig finansiering gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. For å kunne utstede obligasjoner med fortrinnsrett, var det i 2024 overført boliglån fra morbank til boligkredittselskapet for om lag 70 prosent av samlede utlån til personmarkedet.

Styrevedtatte risikotoleransenivåer for bankens likviditetsrisiko bygger på retningslinjer gitt av Finanstilsynet. Ved årsskiftet var likviditetsrisikonivåene innenfor de styrevedtatte kravene.

Indikatoren for langsiktig finansiering (NSFR-Net Stable Funding Ratio) var 123 prosent ved utgangen av 2024. Konsernet har en likviditetsreserve i form av likvide rentebærende verdipapirer som tilfredsstiller myndighetspålagte og styrevedtatte krav til LCR-beholdning og likviditetsstresstesting. I tillegg har banken en buffer av boliglån, som er klargjort for overføring til boligkredittselskapet og som kan sikre finansiering fra Norges Bank gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett eller gjennom salg i markedet.

Bankens kortsiktige likviditetsrisiko styres blant annet ved tilpasning av Liquidity Coverage Ratio (LCR). Ved utgangen av 2024 var bankens rentebærende likviditetsportefølje som kvalifiserte som LCR-reserver, tilstrekkelig til å innfri antatte likviditetsutgifter under stress innenfor de nærmeste 30 dagene med god margin. Konsernets og morbankens LCR utgjorde henholdsvis 199 prosent og 162 prosent per 31. desember 2024. Konsernets likviditetsrisiko rapporteres periodisk til styret.

3.5 Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko er kredittrisiko i form av risiko for tap pga. stor samlet eksponering på en enkelt motpart eller tilknyttede grupper av motparter (store engasjementer), motparter med virksomhet innen samme bransje (næringskonsentrasjon) eller geografiske område (geografisk konsentrasjon). Banken har i dag en godt diversifisert portefølje både med hensyn til geografi, kundesegmenter og bransjer.

Banken skal ha en moderat samlet konsentrasjonsrisiko. Merrisikoen som følge av debitor konsentrasjon er etter bankens oppfatning til stede, men representerer ikke en vesentlig risiko for konsernet. Dette er en følge av lav kreditt risikoeksponering når man tar hensyn til kvaliteten på sikkerhetene.

Den største konsentrasjonsrisiko for Sparebanken Sør er knyttet til «eiendomsdrift». Dermed vil denne del av porteføljen være eksponert mot risikofaktorer som påvirker eiendomsselskaper spesifikt. Disse risikofaktorene er først og fremst arealledighet, leiepriser og rentenivå. Sistnevnte er en generell makrovariabel, men eiendomsselskaper er tyngre eksponert mot rentenivået enn mange andre bransjer som følge av høy låneandel, og fordi eiendom er en eiendel med lang levetid. Et tilsvarende resonnement kan gjøres i forhold til konsentrasjon på leietakersiden.

På enkeltengasjementsnivå vil det være store variasjoner i forhold til følsomhet mot disse faktorene, og hvordan engasjementet dermed bidrar til porteføljens konsentrasjonsrisiko. Dette avhenger bl.a. av leieforhold, eiendommenes beliggenhet og type bygg. I tillegg vil debtors finansielle situasjon ha stor betydning.

Banken har avsatt ekstra kapital under ICAAP for å dekke opp for konsentrasjonsrisiko.

3.6 Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for verdiendringer som følge av endringer i markedspriser. Markedsrisiko kan deles inn i renterisiko, valutarisiko, aksjerisiko, kredittspreadsrisiko, basiswaprisiko og eiendomsrisiko.

Finansmarkedsrisiko er en del av markedsrisiko, og er risikoen for verdiendringer på usikrede posisjoner som følge av endringer i markedspriser for renter, valuta, aksjer, kredittspreader og basiswapper (kombinerte rente- og valutabytteavtaler).

Det er utarbeidet et eget metodedokument som angir retningslinjer og forutsetninger for utmåling av konsernets markedsrisiko.

Sparebanken Sør skal ha en lav markedsrisiko, og ulike finansielle instrumenter benyttes til risikoavdekking av markedsrisiko som oppstår i forbindelse med bankens ordinære kundeaktiviteter og finansoperasjoner.

Styret har fastsatt retningsgivende risikotoleransenivåer for investering i aksjer, obligasjoner og for posisjoner i rente- og valutamarkedet. Etterlevelse av styringsmålene følges opp løpende og rapporteres til styret.

Renterisikorammen er fastsatt som en øvre ramme for hvor stort tapet på uavdekkede renteposisjoner kan være ved skift og vridninger i rentekurven. Renterisiko oppstår ved konsernets ordinære virksomhet i form av fastrente kundeutlån, rentederivater mot kunder, fastrente-plasseringer, samt finansiering til fast rente og i valuta, og avdekkes løpende. Ved utgangen av 2024 utgjorde utmålt renterisiko etter avdekkingsforretninger 90,9 mill. kroner, og var innenfor styrevedtatt risikotoleransenivå.

Banken er eksponert for resultateffekter ved at tidspunktet for rentefastsettelse på bankens markedsfinansiering som er knyttet til 3 måneders Nibor, ikke sammenfaller med tidspunktet for eventuell renteendring på bankens utlån til kunder.

Utover rammen for renterisiko er det fastsatt en øvre risikotoleranse for kredittspreadsrisiko. Denne er angitt som resultateffekt beregnet på bakgrunn av en antatt markedsendring i kredittspread, som vil medføre verdiendringer på konsernets rentebærende verdipapirportefølje. For beregning av risikoeksponeringen benyttes Finanstilsynets stresstestmodell for kredittspreadsrisiko. Bankens kredittspread-eksponering er

knyttet til likviditetsporteføljen. Ved utgangen av 2024 var utmålt kredittspreadrisiko 73 prosent av styrevedtatt ramme.

Konsernet blir påvirket av svingninger i valutamarkedet gjennom sin aktivitet i valuta mot kunder. Ved avdekking av åpen valutaeksponering benyttes kjøp og salg av valuta (inkl. valutaterminer og -swapper), samt derivater som opsjoner. Valutaeksponeringen måles ved en 25 prosent kursendring på netto valutaposisjonen. Bankens valutaeksponering knyttet til kundeaktiviteter er svært lav

Ved finansiering i utenlandsk valuta oppstår rente- og valutarisiko, som følge av at finansieringen gjennomføres til fastrentevilkår og i en annen valuta enn NOK. Tilsvarende gjelder ved kjøp av rentebærende verdipapirer i valuta. Banken avdekker rente- og valutaeksponering ved å inngå derivatkontrakter med velrenommerede finansielle motparter. Sikringsbokføring legges til grunn ved regnskapsføring av verdiendringer.

3.7 Motpartsrisiko

Motpartsrisiko er risiko for at bankens samarbeidspartnere på finansområdet ikke kan oppfylle sine forpliktelser i henhold til avtale med banken.

Det inngås derivatkontrakter i forbindelse med avdekking av risiko som oppstår ved styring av bankens finansierings- og likviditetsrisiko, samt ved inngåelse av kundekontrakter som innebærer fastrente- og valutaeksponering. Derivatkontraktene skal etableres mot velrenommerede motparter med god rating og skal være regulert av et underliggende ISDA-avtaleverk. Derivatkontrakter skal fordeles mot ulike motparter for å unngå motpartskonsentrasjon.

Banken forholder seg til regelverket for derivathandel under EMIR (European Market Infrastructure Regulation) vedrørende oppgjør, bekreftelser, dokumentasjon og myndighetsrapportering.

Bankens motpartsrisiko reduseres gjennom avtaler om sikkerhetsstillelse (Credit Support Annex) mellom partene. Under CSA-oppgjøret avstemmes derivatverdiene med derivatmotparten og utveksling av sikkerheter finner sted. Ved inngåelse av avtale om sikkerhetsstillelse for verdiendringer i derivater, opprettholder banken en lavest mulig motpartsrisiko. Banken har etablert clearing med den sentrale motparten LCH gjennom en clearing-agent, og clearer alle nye derivatavtaler som tilfredsstillende kravene til dette.

3.8 Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller misligheter, eller eksterne hendelser. Sparebanken Sør har et bevisst forhold til styring av operasjonell risiko for å sikre oppnåelse av konsernets strategiske mål. Risikoaksept kan være nødvendig for å legge til rette for innovasjon og det vil aldri være mulig eller nødvendigvis ønskelig å eliminere alle aktivitetens iboende operasjonelle risiko.

Sparebanken Sør har identifisert syv hovedrisikoer innenfor operasjonell risiko: leverandør- og utkontrakteringsrisiko, finansiell kriminalitet, IT- og informasjonssikkerhetsrisiko, atferdsrisiko, etterlevelsesrisiko, endringsrisiko og risiko knyttet til ressurser, kompetanse og menneskelig feil. De ulike hovedrisikoene har en egen kvalitativ beskrivelse av risikoappetitt som også suppleres med måling av kvantitative nøkkelrisikoindikatorer.

Konsernets overordnede risikoappetitt for operasjonell risiko er moderat, men for visse undergrupper av operasjonell risiko, som finansiell kriminalitet, atferdsrisiko og etterlevelsrisiko, har banken lav risikoappetitt. Banken har nulltoleranse for tap som kan true strategiske mål og bankens selvstendighet.

Konsernet er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende reguleringer og bransjestandarder. Etterlevelsrisiko er risiko for at konsernet pådrar seg juridiske eller regulatoriske sanksjoner, økonomiske tap, eller tap av omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover, forskrifter eller styringsdokumenter. Det arbeides fortløpende med å vurdere beste tilpasning til nye reguleringer og nytt regelverk for å ivareta både etterlevelsen og effektiviteten i organisasjonen. Nye reguleringer og nytt regelverk implementeres i konsernets styringsdokumenter og rutiner.

Konsernets compliance-funksjon er organisert uavhengig av forretningsenhetene.

Konsernet skal ha lav etterlevelsrisiko.

3.9 Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risiko for uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følge av endringer i eksterne forhold som konjunktursvingninger, konkurransesituasjon, kundedadferd, manglende forretningsmessig utvikling, samt reguleringer fra offentlige myndigheter, dvs. andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko.

Omdømmerisiko som er risiko for svikt i inntjening eller kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, inngår som en del av forretningsrisiko.

Sparebanken Sør skal ha en lav forretningsrisiko som sikrer en stabil og diversifisert inntjening. Konsernet skal ikke være involvert i enkelthendelser eller aktiviteter som kan true renommé og strategiske mål.

3.10 Eierrisiko

Eierrisiko er risiko for at konsernet blir påført negative resultater fra eierposter i eide selskaper og/eller må tilføre ny egenkapital i disse selskapene. Eierskap defineres som selskaper hvor Sparebanken Sør har en vesentlig eierandel eller innflytelse.

Sparebanken Sør skal ha en eierrisiko som er forankret i strategiske mål, og hvor lønnsomhet står i forhold til risiko. Konsernet skal ikke være involvert i selskaper eller aktiviteter som kan true renommé eller strategiske mål.

Ledelse og styrer i datterselskaper blir ivaretatt i henhold til aksjelovens bestemmelser. I flere av selskapene benyttes ledere og/eller ansatte fra konsernet i styret og andre funksjoner.

Bankens eierrisiko vurderes som lav.

3.11 Kapitalstyring, ansvarlig kapital og kapitaldekning

Netto ansvarlig kapital utgjorde 18,7 mrd. kroner, kjernekapital 16,4 mrd. kroner og ren kjernekapital 14,7 mrd. kroner ved utgangen av 2024. Kapitaldekning utgjorde 20,7 prosent, kjernekapitaldekning 18,3 prosent og ren kjernekapitaldekning 16,4 prosent for konsernet Sparebanken Sør. Beregningene er basert på standardmetoden i kapitalkravsregelverket. Brage Finans AS er forholdsmessig konsolidert i konsernets kapitalrapportering.

For morbank utgjorde kapitaldekning 25,3 prosent, kjernekapitaldekning 22,2 prosent og ren kjernekapitaldekning 19,8 prosent ved utgangen av 2024.

Konsernet oppfylte kapitalkravene på henholdsvis 19,1 prosent for totalkapital, 16,7 prosent for kjernekapital og 14,9 prosent for ren kjernekapital med god margin. Konsernets gjeldende mål fra 2024 var 16,2 prosent i ren kjernekapitaldekning.

Konsernets uvektede kjernekapitalandel (Leverage Ratio) utgjorde 9,1 prosent ved utgangen av 2024, mot 9,0 prosent ved utgangen av 2023. Bankens soliditet vurderes som meget tilfredsstillende.

Bankens kapitalstyring skal sørge for at konsernet har en kapitaldekning som ivaretar regulatoriske krav, og krav fra finansmarkedene. Kapitalstyringen skal også bidra til at markedsmessige muligheter og ambisjoner blir ivaretatt, og at konsernet får en tilfredsstillende avkastning i forhold til bankens risikoprofil.

Det foretas en årlig vurdering av bankens kapitalbehov med utgangspunkt i beregnet totalrisiko. Den interne kapitalvurderingsprosessen (ICAAP) bidrar til at banken har god risikostyring og oversikt over de risikoer som banken er eksponert for, og sikrer samtidig at konsernet er tilstrekkelig kapitalisert.

Banken fikk i 2024 nytt pilar 2 krav og forventning til kapitalkravsmargin (P2G) gjeldende fra 31.05.2024. Det nye pilar 2 kravet er 1,6 prosent, som er 0,1 prosentpoeng lavere enn forrige pilar 2 krav, som var gjeldende fra 30.04.2022. Finanstilsynets forventning til bankens kapitalkravsmargin er 1,0 prosent, og dette er uforandret i forhold til tidligere kommunisert forventning. Kapitalkravsmarginen skal ivaretas i form av ren kjernekapital utover det samlede kravet til ren kjernekapitaldekning, kjernekapitaldekning og kapitaldekning. Kravene til kapitalsammensetning i pilar 2 følger av kapitalkravsdirektivet. Dette innebærer at kravet til ren kjernekapitaldekning for å dekke pilar-2 kravet utgjør 0,9 prosent.

Kravet til motsyklisk kapitalbuffer ble besluttet økt til 2,5 prosent med virkning fra 31. mars 2023, og utgjør også 2,5 prosent per 31. desember 2024. Formålet med motsyklisk kapitalbuffer er å gjøre bankene mer solide og motvirke at bankenes kredittpraksis forsterker et tilbakeslag i økonomien. Bankens krav til systemrisikobuffer er 4,5 prosent per 31.12.2024. Dette ble økt fra 3,0 til 4,5 prosent per 31.12.2023.

En viktig del av konsernets målsetting er at ren kjernekapitaldekning skal være på nivå med sammenlignbare banker. Av de store regionbankene er det bare Sparebanken Sør som benytter standardmetoden i kapitaldekningsberegningen, og banken har i dag en markert høyere uvektet kapitaldekning enn de øvrige regionbankene.

Sparebanken Sør har arbeidet godt med utvikling av bankens risikostyringsrammeverk og modellpark, og hadde som ambisjon å søke Finanstilsynet om godkjenning av interne modeller i kapitalberegningen i løpet av 2.halvår 2024. Ambisjonen ble endret da banken annonserte nyheten vedrørende fusjon med Sparebanken Vest, bankens ambisjon er å få IRB (Internal Ratings-Based) godkjenning på Sparebanken Sør sin portefølje med hjelp av Sparebanken Vest sine IRB modeller.

Forordning (EU) 2024/1623 (CRR3) endrer kapitalkravsforordningen, og ble vedtatt i EU 31. mai 2024. Endringene gjennomfører hovedparten av gjenstående Basel III-anbefalinger. Det nye regelverket skal i hovedsak gjelde i EU fra 1. januar 2025, bortsett fra nye kapitalkrav for markedsrisiko (FRTB), som er utsatt til 2026.

6. desember 2024 fastsatte Finansdepartementet forskriftsendringer som i hovedsak er i tråd med Finanstilsynets forslag. Den vesentligste endringen for norske banker er innføringen av den nye standardmetoden for kredittrisiko. Den nye metoden gir særlig lavere krav for de sikreste boliglånene, hvor den såkalte risikovekten reduseres fra 35 til 20 prosent.

Ny standardmetode innebærer også reduserte risikovekter for næringseiendom samlet sett, der lån med lav belåningsgrad får lavere kapitalkrav, mens lån med høyere belåningsgrad får noe høyere krav sammenlignet med i dag. Finansdepartementet har i tråd med Finanstilsynets forslag fastsatt høyere krav for næringseiendoms lån enn minstekravet i CRR3.

CRR3 gjennomføres i norsk rett ved at departementet har fastsatt en endringsforskrift til CRR/CRD-forskriften. Endringsforskriften kan imidlertid ikke tre i kraft før CRR3 er innlemmet og trådt i kraft i EØS-avtalen. Den 26. februar 2025 hevet Liechtenstein sine konstitusjonelle forbehold til CRR3 og EØS-avtalen tre i kraft 1. april 2025.

På bakgrunn av sammensetningen av konsernets utlånsportefølje forventes det at nytt standardregelverk for kredittrisiko vil gi en meget positiv effekt for konsernet.

Sparebanken Sør fusjonerer med Sparebanken Vest i mai 2025. I denne forbindelse vil kapitalstrukturen effektiviseres betydelig gjennom å benytte IRB-modellene til Sparebanken Vest på porteføljen. Det er estimert netto kapitalsyneringer på 2 mrd. kroner. Effektiviseringen vil oppnås gjennom lån som innvilges ved bruk av IRB-modellene etter gjennomføring, i tillegg vil fusjonert bank søke om bruk av IRB-modeller for hele porteføljen etter gjennomføring av fusjonen.

Minstekrav til summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld (MREL)

EUs krisehåndterings- og innskuddsgarantidirektiv (BRRD - Bank Recovery and Resolution Directive) ble innført i Norge med virkning fra 1. januar 2019. Dette innebærer krav til konvertibel og etterstilt gjeld for Sparebanken Sør. Kravene fastsettes av Finanstilsynet ut fra kapitalkrav og beregnes av et til enhver tid gjeldende justert beregningsgrunnlag. Basert på kapitalkrav og justert beregningsgrunnlag per 31. desember 2024, er effektivt MREL-krav fastsatt til 35,7 prosent og utgjorde 23,1 mrd. kroner. For etterstilt MREL er kravet fastsatt til 28,7 prosent og utgjorde 18,6 mrd. kroner. Banken hadde ved utgangen av 4. kvartal 2024 utstedt 8,1 mrd. kroner i senior etterstilt obligasjonslån (Tier 3).

3.12 Sikringsinstrumenter

Konsernet benytter seg av rente- og valutainstrumenter for å avdekke bankens rente- og valutaeksponering.

4

BÆREKRAFT

GENERELL DEL

Kapittelet beskriver hvordan Sparebanken Sør oppfyller kravene til generelle rapporteringsprinsipper, inkludert strategi, styringsstruktur, interessentdialog og dobbel vesentlighetsvurdering.

Kapittel 4 – Bærekraft

Generell informasjon (ESRS 2)

Sparebanken Sørs doble vesentlighetsanalyse er lagt til grunn for utarbeidelse av konsernets transisjonsplan og CSRD-rapportering (Corporate Sustainability Reporting Directive) for 2024. Konsernets nåværende transisjonsplan er ikke fullt ut i tråd med informasjonskravene som er fastsatt i European Sustainability Reporting Standards (ESRSRene). Dette er nærmere beskrevet i delkapittel 4.9. Bærekraftstemaene konsernet rapporterer på gjenspeiler de vesentlige temaene som ble identifisert i analysen, som illustrert i figuren under.

Bærekraftskapittelet er strukturert i fire hoveddeler: generell informasjon om rapporteringen (ESRS 2), miljømessige forhold (E), sosiale forhold (S) og forretningsvirksomhet (G).

Vesentlige ESRS tema

28. august 2024 ble det offentliggjort at Sparebanken Sør og Sparebanken Vest skal fusjonere. Juridisk fusjon er planlagt gjennomført 2. mai 2025, og de to bankene skal sammen etablere «Sparebanken Norge». Dette betyr at rapporteringen for 2024 kun vil gjelde for Sparebanken Sør-konsernet, mens rapporteringen for 2025 vil gjelde den sammenslåtte banken.

I lys av fusjonen vil alle strategiske retninger, fremtidige mål, eksisterende policyer og handlingsplaner bli revidert og samlet under det nye rammeverket for Sparebanken Norge. Der rapporteringspunkter etterspør strategiske retninger eller målsettinger, er det foreløpig ikke mulig å gi konkrete svar, da disse vil bli utviklet som en del av etableringsarbeidet for den nye banken.

4.1 Grunnlag for bærekraftsrapportering

2024 markerer det første året Sparebanken Sør integrerer bærekraftsrapporteringen i årsrapporten, i samsvar med kravene i EUs nye direktiv om bærekraftsrapportering (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD). Tidligere rapporter har kun inkludert begrenset bærekraftsinformasjon gjennom enkelte nøkkelindikatorer. I år er det derimot implementert en mer helhetlig tilnærming som omfatter miljømessige, sosiale og styringsrelaterte faktorer (Environmental, Social and Governance, ESG), i tråd med European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Denne endringen er et resultat av nye reguleringer som stiller krav til økt transparens og konsistens i rapporteringen, samt et mål om å gi virksomhetens interessenter en mer detaljert og pålitelig innsikt i bankens bærekraftspåvirkning.

Konsernet følger kravene i EU-taksonomiens Artikkel 8, som spesifiserer hvordan foretak skal rapportere om andelen av sine økonomiske aktiviteter som er i samsvar med taksonomien. Dette innebærer en beregning av hvor stor andel av bankens omsetning, investeringer og driftskostnader som kan klassifiseres som bærekraftige i henhold til de tekniske screeningkriteriene i EU-taksonomien. Videre har Sparebanken Sør benyttet metodikken fra Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) for å rapportere på klimarisikohåndtering og de økonomiske konsekvensene av klimarisiko for virksomheten, og sett hen til prinsippene i Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollen) og Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) ved rapportering av klimagassutslipp der det har vært behov for dette.

Alle datapunkter som er rapportert under E, S og G har blitt vurdert som vesentlige i henhold til Sparebanken Sørs dobbel vesentlighetsanalyse (DVA). Bærekraftsrapporteringen beskriver hvordan Sparebanken Sør har vurdert vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter opp mot alle ledd i verdikjeden, fra leverandører til sluttbrukere. Det henvises til kapittel 4.4 for ytterligere informasjon om konsernets posisjon i verdikjeden.

Relevante policyer, tiltak og måltall for vesentlige tema er beskrevet under hvert hovedtema E1, E5, S1 og G1.

I bærekraftsrapporteringen har konsernet ikke benyttet muligheten til å utelate spesifikk informasjon knyttet til immaterielle rettigheter, kompetanse eller resultater av innovasjon. Videre har konsernet ikke benyttet muligheten for å utelate offentliggjøring av forestående utvikling eller forhold under forhandling.

Minimum Disclosure Requirements (MDR) under ESRS

Sparebanken Sør har over flere år utviklet og implementert omfattende policyer innen bærekraft, forretningsetikk, styring, miljø og sosiale forhold. Disse policyene er utarbeidet for å sikre etterlevelse av regulatoriske krav, styrke bankens verdiskaping og bidra til en ansvarlig virksomhetspraksis. Ettersom bankens bærekraftsstrategi og styringsdokumenter ble etablert før innføringen av de spesifikke Minimum Disclosure Requirements (MDR) under ESRS, er policyene ikke eksplisitt skreddersydd for å adressere hver enkelt IRO (Impact, Risk & Opportunity) som er identifisert gjennom bankens dobbel vesentlighetsanalyse.

Likevel har IROene i stor grad vist seg å være innenfor de områdene banken allerede har dekket gjennom eksisterende policyer, strategier, mål og handlingsplaner. Dette innebærer at flere av bankens gjeldende policyer, tiltak, mål og måleparametere ikke fullt ut dekker alle detaljer i MDR-kravene, men at de likevel adresserer de vesentlige temaene som MDR omfatter. I enkelte tilfeller vil banken supplere eller videreutvikle eksisterende policyer, mål og tiltak for å sikre en mer presis dekning av identifiserte risikoer og påvirkninger i tråd med kravene i ESRS.

For å sikre en gradvis og systematisk tilpasning til ESRS-kravene, vil banken fremover styrke sammenhengen mellom IROene og rapporteringen, samt tydeliggjøre hvordan eksisterende policyer, strategier, tiltak og mål bidrar til å håndtere bærekraftsrisikoer og -muligheter. Dette inkluderer videre utvikling av målinger, rapporteringssystemer og interne kontrollrutiner for å sikre økt transparens og overholdelse av de regulatoriske kravene.

Forutsetninger og estimater

Sparebanken Sør benytter forutsetninger og estimater for rapportering av enkelte datapunkter, og vurderer bruken av estimater basert på erfaring, utviklingen innen ESG-rapportering og en rekke andre faktorer. Det er blant annet benyttet forutsetninger og estimater i rapporteringen av Scope 3-utslipp. Dersom det er knyttet usikkerhet til et område i bærekraftsrapporten, er dette beskrevet i presentasjonen av det aktuelle datapunktet. Der hvor det er aktuelt er også årsaken, omfanget og evt. tiltak for å redusere denne usikkerheten beskrevet.

Rapporteringsomfang

Rapporteringsperioden for bærekraftsrapporteringen dekker regnskapsåret 2024, fra 1. januar til 31. desember.

Dataene i bærekraftsrapporteringen er konsolidert tilsvarende som for det finansielle regnskapet. Det vil si at bærekraftsdataen som presenteres i «Kapittel 4 – Bærekraft» i årsrapporten omfatter data for morbanken Sparebanken Sør og datterselskapene Sparebanken Sør Boligkreditt AS, Sørmeegleren Holding AS, Prosjektutvikling AS, Transitt Eiendom AS og Sørlandets Forsikringscenter AS.

Korrigeringer og justeringer

Som følge av de nye kravene i CSRD og endringer i rapporteringsmetoder, anses det ikke hensiktsmessig å justere eller inkludere sammenlignbar bærekraftsinformasjon fra tidligere perioder, der metode for rapportering er endret fra tidligere år.

Sparebanken Sør har også tidligere samlet inn og rapportert bærekraftsdata, men grad av detaljer og metodene som er benyttet er endret for deler av rapporteringen. Spesielt gjelder dette data knyttet til finansierte klimautslipp i Scope 3 og sosiale indikatorer, som nå er en integrert del av rapporteringen. Sammenlignbar informasjon er inkludert i rapporteringen av EU-taksonomien, samt i rapportering av scope 1- og 2-utslipp. Selv om sammenlignbare data for øvrige områder ikke er inkludert, vil det fra og med innværende år etableres en konsistent baseline, som vil muliggjøre sammenligning i fremtidige rapporteringsperioder.

Bruk av innfasing i henhold til Appendix C i ESRS 1

ESRS rammeverket åpner for innfasing av rapportering over flere år på enkelte datapunkter. Bruk av innfasing vil i praksis bety at et datapunkt eller tema ikke blir rapportert fullt ut i årets rapportering, men innenfor gitte innfasningsperioder i standarden.

Sparebanken Sør benytter innfasing i henhold til Appendix C i ESRS 1, da selskapet har færre enn 750 ansatte. Tema knyttet til E4 Natur (biologisk mangfold og økosystemer) og S4 Forbrukere og sluttbrukere er vurdert som vesentlige gjennom dobbel vesentlighetsanalyse, men banken velger å bruke innfasing på

rapportering for temaene. Banken vil også benytte innfasing på enkelte underpunkter av andre vesentlige tema som kommer frem i de aktuelle temakapitlene.

Nedenfor følger en oversikt over vesentlige ESRS-tema hvor det er brukt innfasing:

Vesentlige ESRS-tema	ESRS Deltema	ESRS Underdeltema	Innfasing	Hvor
E1 Klimaendringer	E1 Klimaomstilling		E1-6 scope 3	ESRS 2 BP2
E1 Klimaendringer	E1 Klimaomstilling		E1-9	ESRS 2 BP2
E4 Biomangfold og økosystemer	E4 Direkte påvirkningsdrivere av tap av biomangfold	E4 Arealbruksendring, endring i ferskvannsbbruk og endring i sjøbruk	X	ESRS 2 BP2
E4 Biomangfold og økosystemer	E4 Påvirkninger og avhengigheter av økosystemtjenester		X	ESRS 2 BP2
E5 Sirkulær økonomi	E5 Ressursutløp relatert til produkter og tjenester		E5-6	ESRS 2 BP2
S1 Egen arbeidsstyrke	S1 Lik behandling og muligheter for alle	S1 Opplæring og kompetanseutvikling	S1-13	S1
S4 Forbrukere og sluttbrukere	S4 Informasjonsrelaterte påvirkninger for forbrukere og/eller sluttbrukere		X	ESRS 2 BP2

E4 Natur (biologisk mangfold og økosystemer)

ESRS E4 skal bidra til å integrere hensynet til biologisk mangfold og økosystemer i bankens virksomhet. Økosystemtjenester som naturkapitalen leverer, er fundamentale for økonomisk aktivitet og samfunnsutvikling. Bankens arbeid med natur og biologisk mangfold er i en tidlig fase, men det er satt i gang tiltak for å etablere mål og strategier som er forenlige med nasjonale krav og Naturavtalen (Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework). Arbeidet inkluderer utvikling av policyer, Taskforce on Nature-related Financial Disclosures-rapport (TNFD), kartlegging av naturrelaterte påvirkninger, avhengigheter, risikoer og muligheter, samt integrering av natur- og eksklusjonskriterier i våre forretningsprosesser. Dette legger grunnlaget for arbeidet med natur der banken løpende vil tilpasse seg regulatoriske krav, myndigheters prioriteringer og samfunnets forventninger.

Banken har vedtatt en policy for klima, natur og sirkulærøkonomi og en transisjonsplan. Disse er nærmere beskrevet under E1. Den viktigste aktiviteten er å kartlegge naturrelatert risiko og påvirkning i kredittgivningen. Banken planlegger å utvikle mål og definere en baseline for naturpåvirkning fra både egen virksomhet og verdikjeden. Banken forventer at tiltak for å bevare og restaurere natur vil bli en integrert del av bankens virksomhet de kommende årene.

S4 Forbrukere og sluttbrukere

Sparebanken Sør benytter innfasing for S4 Forbrukere og sluttbrukere. Temaet er vurdert som vesentlig knyttet til ansvarlig rådgivning og forebygging av økonomisk kriminalitet. For mer informasjon om metode, prosess og vurderingskriterier i dobbel vesentlighetsanalyse, se kapittel 4.5. Bankens forretningsmodell legger til rette for skreddersydd rådgivning og tilgang til økonomiske tjenester som støtter kundens behov. Strategien fokuserer på tillit og bærekraft, og tiltakene bidrar til å redusere risiko for økonomisk kriminalitet.

Selv om måltall på området ikke er fullstendig implementert, planlegger Sparebanken Sør å fortsette arbeidet med å utarbeide klare mål for kundetilfredshet og arbeidet mot økonomisk kriminalitet i løpet av 2025, for å sikre en strukturert og målrettet tilnærming til ansvarlig rådgivning og forebygging av svindel.

Sparebanken Sør har etablert flere policyer som omhandler forbrukere og sluttbrukere, inkludert:

- Policy for ansvarlig rådgivning: Retningslinjer for å sikre korrekt og etisk rådgivning som oppfyller regulatoriske krav.
- Policy for utvikling og endring av produkter: Sikrer at nye og eksisterende produkter er i tråd med bærekraftige og regulatoriske standarder.
- Policy for risiko- og kapitalstyring: Definerer hvordan risiko knyttet til forbrukere håndteres, inkludert negative påvirkninger.

Tiltak

Banken benytter seg av kundetilfredshetsundersøkelser som regelmessige evalueringer for å overvåke effekten av rådgivningen. Sparebanken Sør gjennomførte i 2024 en kundeundersøkelse og benyttet EPSI Rating som uavhengig part. Formålet med undersøkelsen var å forbedre den ansvarlige rådgivningen overfor både privat- og bedriftskundene. Undersøkelsen inkluderte:

- 3 945 privatkunder og 1 637 bedriftskunder, som vurderte hvordan de opplever å bli ivaretatt av banken.

Resultatene fra undersøkelsen ble presentert for ledelsen, med fokus på spesifikke utfordringer og muligheter i PM- og BM-segmentene

I tillegg er det etablert overvåkningssystemer og rutiner som bidrar til å forhindre økonomisk kriminalitet. Konsernet kan ikke offentliggjøre effekten av tiltakene rundt økonomisk kriminalitet og svindel grunnet sensitivitet. Tall fra hendelsesdatabasen relatert til sluttbrukere og eksterne parter er utelatt fra rapporten. Dette gjelder følgende kategorier: kundedklager og eksternt bedrageri. Årsaken er at disse skal rapporteres under kapittel S4, som er under innfasing. Øvrige tall fra hendelsesdatabasen rapporteres i kapittel S1.

Banken overvåker nøkkeltall som andel autoriserte rådgivere, rapporterte svindeltilfeller og kundetilfredshet gjennom EPSI.

Måleparametere for kundetilfredshet – EPSI-undersøkelse

Som en del av oppfølgingen av ansvarlig rådgivning måler Sparebanken Sør jevnlig kundetilfredshet gjennom anerkjente undersøkelser som EPSI Rating. Disse målingene vurderer nøkkelaspekter av kundeopplevelsen, inkludert:

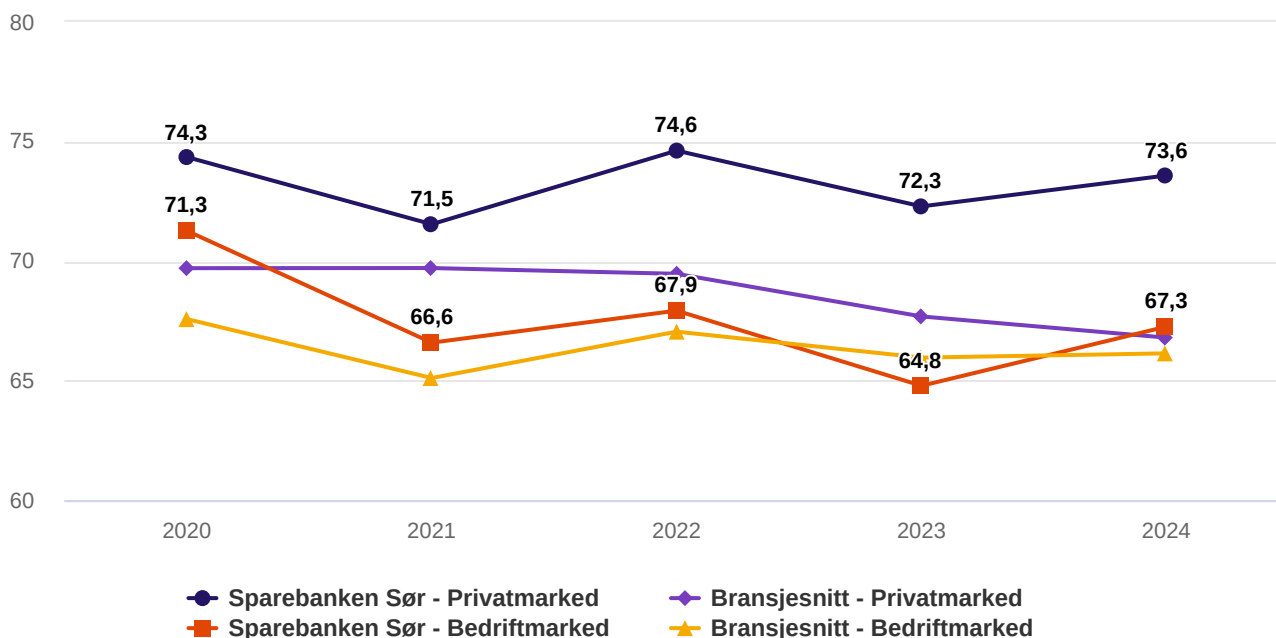
- **Forståelse av produkter:** Hvordan kundene opplever informasjonen om produktene som tilbys.
- **Tillit til rådgiveren:** I hvilken grad kundene føler at rådgiveren handler i deres beste interesse.
- **Tilfredshet med rådgivningen:** Kundens vurdering av bankens evne til å tilby løsninger som støtter deres langsiktige økonomiske behov.

Disse målingene gir banken verdifull innsikt i hvordan rådgivningen oppleves og identifiserer områder for forbedring. På konsernnivå har Sparebanken Sør et langsiktig mål om å være blant topp 3 i EPSI Rating for kundetilfredshet i bankbransjen. Dette målet er et sentralt strategisk tiltak for å sikre høy kvalitet på rådgivningen, bygge og opprettholde kundetillit, samt øke lojaliteten i både privat- og bedriftsmarkedet.

I den nyeste EPSI-målingen viser resultatene en positiv utvikling for banken. Kundetilfredsheten for privatmarkedet har økt med 1,3 poeng fra 2023, noe som gir en KTI-score (Kundetilfredshetsindeks) på 73,6 poeng. For bedriftsmarkedet er fremgangen på 2,5 poeng, med en score på 67,3 poeng. I begge segmentene ligger banken godt over bransjesnittet.

EPSI-målingen i 2024 ga banken en 6. plass for privatmarkedet og en 7. plass for bedriftsmarkedet. Dette gjenspeiler hvilken plassering banken har hatt siden 2020. Banken ligger over bransjesnittet på de siste fem målingene, med henholdsvis 4,6 poeng for privatmarkedet og 1,2 poeng for bedriftsmarkedet.

EPSI Rating Kundeundersøkelse for Bankbransjen Kundetilfredshet historisk utvikling

Mål for forebygging av økonomisk kriminalitet:

Banken offentliggjør ikke detaljene i sine mål og måltall, men overvåker løpende utviklingen i eksempelvis flaggede transaksjoner og svindeltillfeller på kort. Dette følges opp månedlig til konsernsjef, og kvartalsvis til konsernledelse, risikoutvalg og styret.

Innfasingen legger grunnlaget for videre rapportering på ESRS S4 og sikrer at temaene forbrukere og sluttbrukere blir behandlet med nødvendig oppmerksomhet i fremtidige rapporter. Banken vil bruke de kommende årene på å utvikle en mer omfattende strategi, inkludert mål og tiltak, for å oppfylle alle kravene i ESRS S4.

4.2 Styling og ledelse

Delkapittelet tar for seg styrende organers sammensetning, kompetanse og ansvar med fokus på konsernets bærekraftsarbeid. Med styrende organer menes styret, konsernledelsen og styreutvalg.

Bankens organisering av arbeidet med bærekraft er gjengitt nedenfor:

Ledelsens sammensetning og kompetanse

Bankens styre har over flere år bygget opp kompetanse innen bærekraft, etikk og ansvarlig forretningsdrift. Denne kompetansen er utviklet gjennom behandling av den årlige bærekraftsrapporten, bærekraftsstrategien, samt tilhørende styrings- og policydokumenter. Ved den årlige egenevalueringen av styrets egnethet kartlegges også disse bærekraftsområdene, noe som ytterligere styrker styrets kunnskapsgrunnlag. Samlet sett fremstår styret med god kompetanse på området.

Bankens konsernledelse har vært stabil over tid og har spilt en sentral rolle i utviklingen av bankens rammeverk og policyer for bærekraft. Konsernledelsen har også gjennomgått og bidratt til bankens bærekraftsrapport, bærekraftsstrategi og doble vesentlighetsanalyser. Kompetansen innen bærekraft er bygget opp gradvis gjennom aktiv involvering i dette arbeidet.

Styret velges av generalforsamlingen og leder bankens virksomhet i samsvar med lov, vedtekter og generalforsamlingens vedtak. Det består av åtte faste medlemmer samt ett fast møtende varamedlem. Blant styrets medlemmer er to valgt blant de ansatte. Det er valgt tre varamedlemmer herav en ansattrepresentant. Styret består i 2024 av 50 prosent kvinner og 50 prosent menn. Alle styremedlemmene som ikke er ansattvalgt er uavhengige medlemmer, og utgjør for 2024 en prosentandel på 75 prosent.

Konsernledelsen har ansvar for den daglige driften av banken og skal sikre at banken opererer i samsvar med gjeldende lover og forskrifter, samt at håndteringen av bankens verdier skjer på en trygg og forsvarlig måte. Konsernledelsen er ansvarlig for den daglige forretningsvirksomheten overfor generalforsamlingen og styret, samt videreutvikling av banken og bankens økonomiske disposisjoner. Bankens konsernledelse består av 11 medlemmer. Sparebanken Sør har som målsetning å ha 40-60 prosent kvinnelige ledere på alle nivåer innen 2025. For 2024 utgjør andelen i konsernledelsen 36 prosent kvinner og 64 prosent menn.

Konsernledelsen har ingen formell utdanning innen bærekraft, inkludert forretningsatferd, men har fulgt bankens løpende opplæring i disse tema. Se delkapittel «Opplæring økonomisk kriminalitet» under Forretningsatferd (ESRS G1) for ytterligere detaljer knyttet til gjennomført opplæring i 2024. I tillegg holder styret og konsernledelsen seg oppdatert på området gjennom etterlevelse av sine roller.

Banken gjennomfører årlige egnethetsvurderinger av ledelse og styret. Med utgangspunkt i disse vurderingene etableres årlige kompetanseutviklingsplaner for ledelse og styret.

For utfyllende informasjon om bakgrunn til den enkelte medlem i konsernledelsen og styre, se henholdsvis kapittel 7.3 og kapittel 7.4.

Styreutvalg

Styreutvalgene i Sparebanken Sør består av godtgjørelsesutvalget, revisjonsutvalget, risikoutvalget og teknologiutvalget. Figuren under spesifiserer hvem som har lederansvar og hvem som er medlemmer av utvalgene, samt prosentfordeling basert på kjønn og uavhengige medlemmer. Samtlige styreutvalg har én ansattrepresentant (Hans Arthur Frigstad), med unntak av teknologiutvalget. Det er imidlertid ingen ansattrepresentant som har lederansvar for utvalgene. Utvalgene har ingen representanter for ikke-ansatte eller andre arbeidere. Ledere og medlemmer av de fire utvalgene sitter også i styret, og det henvises derfor til kapittel 7.4 for ytterligere informasjon om deres formelle kompetanse. For mer informasjon om de enkelte utvalgenes rolle i konsernet henvises det til delkapittel 7.1.10.

Godtgjørelsesutvalg	Revisjonsutvalg	Risikoutvalg	Teknologiutvalg
Leder: Merete Østby Medlemmer: Trond Randøy, Hans Arthur Frigstad Kvinneandel: 33,3 % Uavhengige medlemmer: 67,7 %	Leder: Erik Tønnesen Medlemmer: Trond Randøy, Hans Arthur Frigstad Kvinneandel: 0 % Uavhengige medlemmer: 67,7 %	Leder: Mette Harv Medlemmer: Knut Ruhaven Sæthre, Eli Giske, Hans Arthur Frigstad Kvinneandel: 50 % Uavhengige medlemmer: 75 %	Leder: Merete Østby Medlemmer: Erik Tønnesen, Eli Giske Kvinneandel: 67,6 % Uavhengige medlemmer: 100 %

Bærekraftsavdelingen

Bærekraftsavdelingen i Sparebanken Sør har i 2024 bestått av 3,2 årsverk. I tillegg har avdelingen i fire måneder fått låne ett årsverk med kompetanse på data og analyse fra divisjon Forretningsutvikling. Kompetansen i Bærekraftsavdelingen er for øvrig knyttet til ESG-analyse, ESG-rådgivning og etikk. Videre er Sparebanken Sør knyttet opp mot relevante faggrupper i Finans Norge og andre interesseorganisasjoner som UN Global Compact, Stiftelsen Miljøfyrtårn, Circular Norway og Klimapartnere.

Styrets og ledelsens ansvar

Roller og ansvar innen bærekraftsstyring

Bankens arbeid med ESG er godt forankret i bankens styre og ledelse. Styret har som mål å integrere, samt har ansvar for å operasjonalisere ESG i alle deler av virksomheten. De skal også føre tilsyn med bærekraftstrategiene i banken. Styret deltar aktivt og beslutter overordnede saker og styringsdokumenter innenfor ESG-området. Det overordnede ansvar for å vedta bærekraftsrapporteringen ligger hos styret i Sparebanken Sør. Styret og ledelsen har ansvar for å identifisere og håndterer konsernets påvirkning, risiko og muligheter på ESG-områder.

Bankens risikoutvalg fungerer som styrets ESG-utvalg og behandler, sammen med revisjonsutvalget, ESG-relaterte saker før de fremlegges for styret. Bærekraftsrapporteringen gjennomgås årlig av revisjonsutvalget før den presenteres for styret. Styret har dermed ikke bare en overordnet rolle, men også en operativ funksjon i implementeringen og oppfølgingen av bærekraftsmål i virksomheten. Det er utarbeidet et omfattende rammeverk med policyer for bærekraft som er tilgjengelig på bankens hjemmeside under samfunnsansvar.

Bankens bærekraftsavdeling gjennomførte våren 2024 en dobbel vesentlighetsanalyse. I prosessen med dobbel vesentlighetsanalyse ble det gjennomført workshops med flere ledere og ansatte fra ulike avdelinger. Funnene fra analysen ble forankret gjennom en workshop i bankens konsernledelse og med grundige behandlinger både i bankens ESG-utvalg og styret. Konsernledelsen introduserte ingen nye temaer, men bidro med viktige prioriteringer, særlig knyttet til omdømmerisiko ved antihvitvasking og terrorfinansiering. Dette sikret bred involvering og forankring i hele organisasjonen. Styret var ikke involvert i identifiseringen av IROs (Impact, Risk og Opportunity), men fikk mulighet til å komme med innspill og endringer før dobbel vesentlighetsanalysen ble besluttet av styret. De fikk også en grundig gjennomgang av prosess og resultat, og tilgang til underliggende dokumentasjon og vurderinger. Styrende organer følger utviklingen innen området via bankens bærekraftsrapportering. Det har ikke vært behov for at styrende organer foretar vurderinger av eventuelle trade-offs knyttet til IRO-ene i denne rapporteringsperioden. For en fullstendig oversikt over vesentlige IRO-er behandlet av konsernledelsen og styret henvises det til delkapittel 4.5 Dobbelt vesentlighetsanalyse (se underoverskrift «Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter»). Merk at negativ påvirkning på bedriftskultur (G1) og ansvarlig rådgivning (S4) ikke ble behandlet av konsernledelsen og styret ved førstegangsbehandling av dobbel vesentlighetsanalysen. De nye IROene ble behandlet i forbindelse med avleggelsen av bærekraftsrapporten.

Konsernsjef har ansvaret for at strategier og policyer blir implementert. Direktør for bærekraft rapporterer til konserndirektør for strategi, og er leder for avdeling bærekraft. Det er satt sammen et tverrfaglig team (Green Team) som arbeider på tvers av divisjoner og avdelinger i banken. Green Team arbeider for å sikre at banken oppfyller sine bærekraftsforpliktelser og fremmer bærekraftige forretningsmodeller. Overordnet spiller Green Team en sentral rolle i å sikre at Sparebanken Sør etterlever kravene i CSRD, utformer og implementerer bankens transisjonsplaner, og ivaretar andre vesentlige aspekter av bærekraftsarbeidet. Regelmessige rapporter fra bærekraftavdelingen deles med hele styret og konsernledelsen.

Rapportering og styringsdokumenter

Gode styringsdokumenter og effektive styrings- og målesystemer er avgjørende for arbeidet med bærekraft. Styringsdokumentene beskriver de relevante styringssystemene, hvordan de er strukturert, og hvordan de følges opp. Det er utarbeidet styringsdokumenter både på overordnet og operativt nivå for ulike temaområder, inkludert policy for ansvarlig kredittgivning, policy for klima og miljø, samt rutine for intern og ekstern varsling. Banken har flere interne styringsdokumenter, rutiner og retningslinjer som, av konfidensielle hensyn, ikke er offentlig tilgjengelige.

Det henvises til de ulike delene i bærekraftskapittelet for nærmere beskrivelse av hvem som har det overordnede ansvar for policy og oppfølging av de ulike temaene. Se også tabell under «Periodisk risikorapportering til ledelse og tilsyn» for ytterligere detaljer om ansvarfordeling knyttet til rapportering, og hvem som behandler disse.

Bankens styrende organer reviderer årlig styringsdokumentene innen bærekraftsområdet. I tillegg behandles alle bærekraftsrapporter, inkludert TCFD- og TNFD-rapportene, med særlig fokus på risikobildet knyttet til klima og natur. Bærekraftsavdelingen har ansvaret for å fremlegge relevante styringsdokumenter for ledelsen.

Bankens policy innen likestilling og mangfold implementeres av bankens HR-avdeling og danner et fundament for at banken er sertifisert innen likestilling og mangfold.

Styringsdokumentene for ansvarlig kredittgivning ligger til grunn for bankens kredittpraksis, der relevante ESG-spørsmål blir ivaretatt gjennom saksbehandlingen. For engasjementer over 8 mill. kroner i bedriftsmarkedet benytter banken en dedikert ESG-modul for aktsomhetsvurderinger knyttet til bærekraft. Mindre engasjementer vurderes i henhold til kravene i kredittpolicyen. Bankens policydokumenter for ansvarlige innkjøp følges opp i all kontakt med bankens leverandører.

Relevante bærekraftsparametre blir rapportert hvert kvartal i risikorapport til styret og konsernledelsen, samt årlig bærekraftsrapport som vedtas av styret. Tilsvarende blir bankens prestasjoner fulgt opp gjennom årlig rapportering til UN Global Compact og FNs miljøprogram for ansvarlig finans (UN – PRB).

Roller og ansvar innen forretningsatferd

Styret i Sparebanken Sør har det overordnede ansvar for å vedta styringsdokument innen område forretningsatferd. Dette er omtalt ytterligere under delkapittelet «Forretningsatferd (ESRS G1)». Vesentlige tema innen forretningsatferd i konsernets bærekraftsarbeid er;

- Bedriftskultur
- Antihvitvask (AHV) og terrorfinansiering
- Cybersikkerhet, informasjonssikkerhet, systemsikkerhet
- GDPR (General Data Protection Regulation)

Å opprettholde og vedlikeholde rutiner og prosedyrer som vedrører bedriftskultur og antikorrupsjon ligger under konserndirektør konsernsjefens stab sin rolle. Det er imidlertid den enkelte konserndirektør som er ansvarlig for at retningslinjene gjennomføres og overholdes i den daglige virksomheten i eget forretningsområde. Styret har det øverste ansvaret for bankens arbeid med antikorrupsjon, der bankens ansatte verken skal motta eller gjøre bruk av korrupsjon, påvirkningshandel, bestikkelser og bruk av tilretteleggelsespenger. Styret har videre delegert ansvaret til konserndirektør konsernsjefens stab.

Juridisk direktør er bankens antihvitvaskingsansvarlig, og har ansvaret for de elementer som inngår i bankens arbeid med økonomisk kriminalitet, antihvitvask og antiterrorfinansiering.

Konserndirektør for forretningsutvikling (FU) er hovedansvarlig for styringsdokumentene som gjelder informasjonssikkerhet. Styringsdokumentene setter overordnede føringer for organisering og konkretiserer ansvarsbeskrivelser innenfor informasjonssikkerhetsområdet.

Bankens styre og konsernsjef har det overordnede ansvaret for at behandling av personopplysninger i banken, eller på vegne av banken, skjer i samsvar med de lovkrav som gjelder på området, herunder at vedtatt mål og strategi på området er gjort kjent og at ansvaret for etterlevelse av loven er betryggende organisert. Det daglige ansvaret for at personopplysningsloven etterleves er tillagt konserndirektør FU.

Insentiver og godtgjørelser

Det er styrets ansvar å fastsette retningslinjer og rammer for godtgjørelsesordningen i Sparebanken Sør og for å sikre etterlevelse av disse. Det eksisterer ingen incentivordninger og policy for godtgjørelsesordninger knyttet opp mot bærekraftrelaterte ytelser for ledende personer i Sparebanken Sør. Ledende personer er i denne sammenheng konsernsjef og medlemmene av konsernledelsen, samt de tillitsvalgte representanter i bankens styre. Det henvises til «Rapport om godtgjørelse til ledende personer» publisert på bankens hjemmeside, [sor.no](https://www.sparebanken-sor.no), for ytterligere informasjon om selskapets godtgjørelsesordning.

4.3 Risikostyring og internkontroll

Sparebanken Sør har implementert kontroller og prosedyrer for å sikre at mål for bærekraft er integrert i bankens drift. Disse kontrollene er ikke isolerte tiltak, men en integrert del av bankens policyer og beslutningsprosesser. Ansvarlig kredittgivning er integrert med kredittavdelingens prosesser ved bruk av ESG-kriterier. For å sikre en effektiv gjennomføring av bærekraftsstrategien, samarbeider flere interne avdelinger for å oppnå felles mål og sikre etterlevelse av både nasjonale og internasjonale standarder.

Risikostyring og internkontrollprosess i tilknytning til bærekraftsrapportering

Kjerneelementer i aktsomhetsvurdering	Avsnitt i bærekraftsuttalelser
a) Integrering av aktsomhetsvurdering i styring, strategi og forretningsmodell	Kapittel 4.2, 4.4
b) Involvering av berørte interessenter i alle viktige trinn av aktsomhetsvurderingen	Kapittel 4.2, 4.4, 4.5 MDR -P er besvart i de ulike tema-kapitlene
c) Identifisering og vurdering av negative påvirkninger	Kapittel 4.4, 4.5
d) Iverksetting av tiltak for å håndtere disse negative påvirkningene	Dekkes i temakapittel for den enkelte IRO
e) Overvåking av effektiviteten av disse tiltakene og kommunikasjon	Dekkes i temakapittel for den enkelte IRO

Styringsdokument for Operasjonell risiko skal sikre systematisk og enhetlig tilnærming til operasjonell risikostyring i konsernet slik at operasjonelle risikoer blir identifisert, vurdert, redusert, overvåket og rapportert i henhold til konsernets risikotoleranse. Styringsdokumentet dekker operasjonell risikostyring for alle områder og prosesser i konsernet og inkluderer krav til alle risikovurderinger som gjennomføres.

I Sparebanken Sør skal den enkelte divisjon kontinuerlig vurdere behov for nye eller endrede risikoreduserende kontroller/tiltak, og egenevaluering av risiko skal gjennomføres årlig. Oppsummering av divisjonenes egenevaluering av risiko rapporteres i årlig rapportering for internkontroll og operasjonell risiko.

Den overordnede risikovurderingen fra konsernledelsen skal peke på hovedtema som bør hensyntas i den enkelte divisjons vurdering av risiko og internkontrollarbeid og inkluderer alle risikotyper identifisert i bankens overordnede risiko- og kapitalstrategi. Alle ledere i banken har et ansvar for å identifisere, vurdere og redusere risiko i sine prosesser, produkter, tjenester, verdikjeder, systemer og rutiner.

Risikovurderingen som gjennomføres av Sparebanken Sørs konsernledelse, gjennomføres i en ovenfra og ned-tilnærming og tar hensyn til strategisk risiko. Den overordnede risikovurderingen fokuserer på å identifisere risikoer som kan hindre konsernet fra å nå strategiske mål samt interne/eksterne krav. Risikovurderingen omtaler tiltak og kontroller som bør gjennomføres for å redusere de identifiserte risikoene, men kun på et overordnet nivå.

Hensikten med å gjennomføre både overordnet og mer granulerte risikovurderinger er for å både sikre detaljert informasjon om risiko og sårbarheter i produkter, tjenester, prosesser, rutiner, systemer eller verdikjeder, og samtidig for å danne et bilde av relevante konsernovergripende risiko på et overordnet nivå. Sparebanken Sør benytter COSO-rammeverket som utgangspunkt for arbeid med risiko og internkontroll. I overordnet risikovurdering for 2024 er følgende tabell brukt for å illustrere hvordan risiko skal identifiseres:

«Bottom-up» risikovurdering	«Top down» risikovurdering
Detaljerte og spesifikke analyser på lavere nivå (system, prosess, produkt, tema etc)	Overordnet identifisering av risiko som starter fra toppen av organisasjonen
Identifisering av risiko på operativt nivå av de personene som kjenner til de daglige aktivitetene og utfordringene	Er mer rettet mot makroøkonomiske forhold, bransjeutfordringer, strategi og overordnede mål
Utarbeides i alle deler av konsernet	Utarbeides av konsernledelsen
Brukes som bakgrunnsinformasjon til kvartalsvis og årlig rapportering til øverste ledelse.	Brukes som bakgrunnsinformasjon til årlig egevaluering av risiko og kontroll for alle divisjoner i konsernet

Beskrivelse av prosess for risikovurdering

Banken har etablert en godkjenningssprosess for nye og endrede produkter og tjenester, NPAP («New Product Approval Process»). NPAP-forum ledes av avdeling for operasjonell risiko og har ansvar for å bistå risikoeier i arbeidet med å utføre risikovurdering og samtidig gi innspill til håndtering av identifisert risiko. Forumet består av fagekspertise innen AHV, GDPR, ESG, informasjonssikkerhet og IT- og leverandørstyring. I tillegg er også compliance-funksjonen og avdeling operasjonell risiko faste deltakere. I tilfeller der det er behov for andre faginstanser, vil NPAP-forum innhente nødvendig kompetanse. Mandat for forumet er forankret i «Instruks NPAP-forum».

Identifisert risiko skal allokere til en risikoeier som har direkte oppfølgingsansvar for den identifiserte risikoen. Sannsynlighet og konsekvens skal analyseres i henhold til definerte kriterier. Følgende maler og verktøy skal benyttes for å identifisere, redusere og overvåke operasjonell risiko, og for å sikre en enhetlig vurdering av operasjonell risiko på tvers i banken:

- Mal for risikovurdering som skal sikre etterlevelse av rutine for risikovurdering og rutine for godkjenning av nye produkter, tjenester, rutiner, prosesser og systemer.
- Mal for egevaluering av risiko og kontroll som skal sikre etterlevelse av rutine for internkontroll.

Avdeling operasjonell risiko bistår med koordinering av risikovurderinger som går på tvers av avdelinger og skal ha oversikt over all identifisert operasjonell risiko på tvers i banken. Avdelingen rapporterer jevnlig overordnet risikobilde for konsernet.

Beskrivelse av identifiserte hovedrisikoer med tilhørende risikoreduserende tiltak

Overordnet beskrivelse av ESG-risiko rapporteres i kapittel om operasjonell risiko i kvartalsvis risikorapport. Følgende overordnede beskrivelse ble rapportert i 2024:

«Dersom Sparebanken Sør ikke evner å tilpasse seg grønn omstilling (bærekraftige produkter, vurdering og håndtering av ESG-risiko i forretningsområdene, regulatoriske forhold) grunnet mangel på ressurser, kompetanse eller andre forhold, kan dette føre til tap av omdømme, markedsposisjon og finansiell status og utvikling.

Sparebanken Sør skal rapportere i henhold til CSRD for 2024. Sentrale ESG-KPI-er er integrert i berørte divisjoners målkort, risikostyringsrammeverk samt risikorapport. Det er en generell utfordring knyttet til mangel på ressurser og kompetanse i operative avdelinger og relevante stabsavdelinger. Operative avdelinger i banken må dedikere ressurser og bygge kompetanse sentralt i divisjonene. Det er også viktig at kundeansvarlige har den kompetansen som kreves for å ivareta ESG. Risikoen vurderes som økende, men risikonivå forblir uendret.»

ESG er også fremhevet i bankens overordnede risikovurdering. Risikoene er beskrevet på følgende måte:

- Manglende vurdering av kunders overgangsrisiko, ansvarsrisiko og/eller fysisk risiko kan medføre redusert porteføljekvalitet.
- Manglende operasjonalisering og implementering av bærekraft (ESG) i alle deler av virksomheten kan medføre redusert omdømme og manglende identifisering av ESG-risiko.

I konsernets internkontrollprosess følges risikoene opp i den enkelte divisjon. Risikoene som alle divisjoner må vurdere er beskrevet på følgende måte:

ESG-risiko		
Tap knyttet til klimarelaterte hendelser		Manglende vurdering av fysisk risiko, feilvurdering av panteobjekter i klimautsatte områder
Tap knyttet til feilvurdering av kunders overgangsrisiko		Manglende oversikt over kundens behov for nye investeringer for å etterleve ESG-krav eller for å hindre klimaendringer
Omdømmetap og mangel på finansiering grunnet mangel på grønne produkter/porteføljer		Lav andel av bærekraftige obligasjoner i finansieringsporteføjen, mangel på relevante grønne produkter (lån for bærekraftig finansiering)
Feil i ESG-rapportering		Mangel på ESG-data, redusert tilgjengelighet og kvalitet på intern data

En av kontrollene for å redusere ESG-risiko er gjennomføring av stikkprøvekontroller av kredittsaker, der utfylling av bankens ESG-modul i låneprosessen vurderes. Banken har avdekket et behov for å utbedre ESG-modulen og bruken av denne i låneprosessen. Dette vil bli utbedret i 2025. I tillegg arbeider bankens ESG-avdeling med et dedikert prosjekt for utvikling av ESG-data, systemer og rapporteringsløsninger. Prosjektet har som mål å bidra til økt kvalitet i ESG-rapporteringen, samt identifisering og innhenting av relevante data. Tiltak og kontroller skal følges opp i bærekraftsavdelingen og den enkelte divisjons målkort og internkontrollprosess.

Periodisk risikorapportering til ledelse og tilsyn

Rapportering om utvikling og status for alle risikokategorier inngår som del av kvartalsvis risikorapport til konsernledelse, risikoutvalg og styret. Risikonivå følges tett opp for å sikre at konsernet utvikler seg i tråd med vedtatte strategier og ligger innenfor de styringsmål som er fastsatt.

Intern rapporteringsstruktur i banken er omfattende og er listet opp i styringsdokument for organisering av risikostyring. Banken har følgende rapporteringsstruktur:

Rapporttype	Frekvens revidering	Ansvarlig divisjon	Konsernledelse/ balansestyringskomitéen	Risikoutvalg	Styre
Risikorapport	Kvartal	Risikostyring	x	x	x
Stresstest likviditetsrisiko	Kvartal	Risikostyring	1)	x	x
Kvartalsrapport antihvitvasking og terrorfinansiering	Kvartal	Konsernstab	x	x	x
Compliance rapport	Kvartal	Compliance	x	x	x
Avviksrapport utlånsforskrift	Kvartal	Risikostyring	x	x	x
Halvårsrapport utkontraktering	Halvårlig	Forretningsutvikling	x	x	x
Årsrapport operasjonell risiko	Årlig	Risikostyring	x	x	x
Årsrapport internkontroll	Årlig	Risikostyring	x	x	x
Årsrapport antihvitvasking og terrorfinansiering	Årlig	Konsernstab	x	x	x
Årsrapport informasjonssikkerhet	Årlig	Forretningsutvikling	x	x	x
Compliance-funksjonens årsrapport	Årlig	Compliance	x	x	x
Årsrapport fra Personvernombudet	Årlig	Konsernstab	x	x	x
Årsrapport interessekonflikter	Årlig	Konsernstab	x	x	x
Årsrapport godtgjørelse ledende personer	Årlig	Konsernstab	x	2)	x
Årsrapport leverandører og samarbeidspartnere	Årlig	Konsernstab	x	x	x
Årsrapport åpenhetsloven	Årlig	Konsernstab	x	x	x
Årsrapport bærekraft	Årlig	Konsernstab	x	x	x
Valideringsrapport scoremodeller	Årlig	Risikostyring	x	x	x
Valideringsrapport IFRS 9 tapsmodell	Årlig	Risikostyring	3)	x	x
1) Behandles av Finanskomiteén					
2) Behandles av Godtgjørelsesutvalget					
3) Behandles av Valideringskomitéen					

4.4 Forretningsmodell og strategi

Produkter, markeder og inntekter

Sparebanken Sør er et uavhengig og selvstendig finanskonsern med hovedvirksomhet innenfor bank, verdipapirhandel og eiendomsmegling i Agder, Rogaland, Vestfold og Telemark. Banken har 30 kontorer, og hovedkontoret ligger i Kristiansand. Konsernet har også kunder i andre geografiske områder, og banken betjener kundene gjennom en kombinasjon av salgskontorer og digitale løsninger.

Sparebanken Sør forplikter seg til å ta hensyn til klima og miljø, sosiale forhold og god virksomhetsstyring i alle sine aktiviteter, inkludert utvikling av produkter og tjenester, rådgivning og salg, investerings- og kredittbeslutninger, produksjon og drift.

Forretningsmodellen er en integrert verdikjede som dekker utvikling, produksjon og formidling av finansielle produkter og tjenester. De største forretningsområdene inkluderer spare- og utlånsprodukter til privat- og bedriftsmarkedet. Banken tilbyr grønne boliglån, og ESG-risiko er integrert i bankens kredittprosesser. Grønne lån til næringseiendom ble etablert i Q2 2024. Distribusjon av produkter som forsikring, leasing, billån, forbrukslån, verdipapirer og eiendomsmegling gjennom eierselskaper og samarbeidspartnere utgjør en viktig del av forretningsmodellen.

Eiendomsmeglervirksomheten drives gjennom datterselskapet Sørmeglern. Sørmeglern har totalt 17 kontorer fordelt på Agder, Rogaland, Vestfold og Telemark fylke, og har hovedkontor i Kristiansand. Sørlandet Forsikringscenter, som er et heleid datterselskap av banken, utgjør en betydelig del av salgsapparatet innen

forsikring og er viktig for konsernets satsing innen område. Selskapet har 1 kontor i Kristiansand. Skade- og personforsikringsprodukter leveres via forsikringsselskapet Frende, hvor banken er deleier. Banken er også deleier i selskapene Norne Securities og Brage Finans, leverandører av henholdsvis verdipapirhandel, leasing og salgspant.

Gjennom å tilby bærekraftige produkter, digitale tjenester og rådgivning til kunder, bidrar Sparebanken Sør positivt til samfunnsutviklingen gjennom reduserte klimautslipp.

Per 31.12.2024 har konsernet totalt 703 ansatte. Dette tallet inkluderer alle heltids- og deltidsansatte i hele organisasjonen, på tvers av alle avdelinger, lokasjoner og forretningsområder. Konsernet har kun ansatte i Norge. For oversikt over antall ansatte per region, henvises det til kapittel 4.22 i ESRS S1 om «Egen arbeidsstyrke».

Konsernets totale inntekter utgjorde 10 540 mill. kroner i 2024, sammenlignet med 8 731 mill. kroner i 2023. Det henvises til note 4 i årsrapporten for rapportering per virksomhetsområde; personmarked, bedriftsmarked og eiendomsmegling.

Som en del av bærekraftstrategien har banken styrket fokus på grønn finansiering og bærekraftige investeringer, noe som reflekteres i økte inntekter fra bærekraftige låneprodukter.

Bærekraftsmål og verdikjede

Sparebanken Sør skal være en pådriver for bærekraftig omstilling i en reise mot en økonomi med netto null utslipp av klimagasser. Bankens strategiske ambisjoner er å skape bærekraftig vekst og utvikling i

landsdelen. For å levere på denne ambisjonen vil banken støtte kundene i arbeidet med klimaomstilling, bruk av natur og naturressurser. Banken vil bruke sin posisjon og kompetanse til aktivt å hjelpe kundene i sin omstilling. Gjennom bankens produkter, tjenester, kapitalallokering, kompetanse, rådgivning og tydelige forventninger, skal banken hjelpe kunder og forretningspartnere i sine omstillingsplaner. Samarbeid og aktiv dialog med kunder, samarbeidspartnere, offentlige og private aktører er avgjørende for å sikre en vellykket omstilling.

I tillegg til klima og natur, er blant annet arbeids- og menneskerettigheter, økonomisk kriminalitet, data- og informasjonssikkerhet, en viktig del av bankens arbeid med bærekraft.

Konsernets forretningsmodell er en integrert verdikjede som omfatter utvikling, produksjon og formidling av finansielle produkter og tjenester. Konsernet tilbyr person- og bedriftskunder et variert tjenestetilbud som konto- og betalingstjenester, finansieringsprodukter, kort, spareprodukter, dagligbankstjenester, verdipapirhandel som aksjer og fond, forsikringsprodukter innen liv og skade, factoring, leasing og eiendomsmeglertjenester. God fysisk og digital rådgivning om produkter og tjenester tilpasset kundenes behov for å levere gode kundeopplevelser, er en viktig del av konsernets forretningsmodell.

De største forretningsområdene er finansierings-, investerings- og spareprodukter. Disse områdene har også størst påvirkning på samfunnet med hensyn til bærekraft, samtidig som de i betydelig grad påvirker bankens finansielle utvikling gjennom risiko og muligheter.

Verdikjede

Sparebanken Sør er en sparebank hvor den viktigste finansieringen er kundenes innskudd. Banken utsteder også flere typer obligasjoner og fondsobligasjoner til investorer, som samlet er den nest største andelen av finansieringen. Den siste delen av finansieringen er egenkapital. Egenkapitalen er delt mellom egenkapitalbevis og bankens eget grunnfond. Egenkapitalbevisene utgjør 40 prosent av egenkapitalen og er omsatt på Oslo Børs. Største eier av egenkapitalbevis er Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør. Grunnfondet utgjør 60 prosent av egenkapitalen og er eid av banken selv. For mer utfyllende forklaring om bankens kapitalstruktur se note 28, 29 og 33, samt kapittel 1.8.

Banken benytter kapitalen for å tilby utlån til privatpersoner og bedrifter. Boliglån til privatpersoner utgjør den største andelen av utlånene. Den nest største andelen er utlån til næringseiendom. Banken tilbyr også utlån til andre sektorer, men dette utgjør samlet en mindre andel av bankens utlån.

Videre tilbyr Sparebanken Sør andre produkter, blant annet gjennom tilknyttede selskaper, som beskrevet under avsnittet «produkter, markeder og inntekter». Tilknyttede selskaper omfattes imidlertid ikke av bærekraftsrapporteringen.

Oppstrømsverdikjeden inkluderer også bankens leverandører av IT-tjenester, tjenester, materiell og andre varer. Konsernets leverandører inngår heller ikke i bærekraftsrapporteringen.

Strategi

Sparebanken Sør sin misjon er å «skape bærekraftig vekst og utvikling for vår landsdel». Grønne lån til energieffektive bygg er tatt inn som en del av forretningsmodellen for både privatmarkedet og bedriftsmarkedet i banken. Det er også laget låneprodukter for 30 prosent energieffektivisering på bedriftsmarkedet. Kundene får bedre lånebetingelser enn tilsvarende lån som ikke er grønt, samt mer attraktive og fremtidsrettede bygg med lavere energikostnader.

Bankens investorer får et lavere klimautslipp fra sin investering og banken får marginalt rimeligere rente på de grønne obligasjonene banken utsteder.

Videre vil banken lansere nye bærekraftige produkter de kommende årene, for å nå bankens målsetninger innenfor vesentlige tema. Dette gjelder blant annet bærekraftslinkede lån, hvor det kan settes et fremtidig mål til kundenes reduksjon av klimautslipp, som er knyttet til deres lånebetingelser. Det gjelder også energieffektiviserings- og energilån, som vil være lån til energieffektiviseringstiltak og investeringer i ny energi, som f.eks solceller.

Banken har satt mål om 55 prosent reduksjon av egne klimautslipp og 40 prosent reduksjon av finansierte klimautslipp innen 2030. Innen 2050 er målet netto null utslipp. Bankens målsetninger er nærmere beskrevet i hvert av de vesentlige bærekraftskapitelene.

Interessenter og involvering

Sparebanken Sør anser interessentdialog som en sentral del av sitt bærekraftsarbeid. I 2022 gjennomførte banken en omfattende interessentkartlegging som involverte kunder, leverandører, myndigheter, investorer, ansatte og interesseorganisasjoner. Hensikten med kartleggingen var å forstå interessentenes synspunkter på bankens bærekraftsarbeid og identifisere de mest vesentlige temaene som banken bør fokusere på fremover. For å sikre at denne innsikten forblir relevant og oppdatert, ble det i 2024 gjennomført en

kvalitetskontroll. Denne inkluderte oppfølgingssamtaler med blant annet Nordea Investment Management, Finans Norge, privatkunde, bedriftskunde og miljøansvarlig i en kommune. I tillegg anses naturen som en "silent stakeholder" – en stille, men kritisk aktør som påvirkes av bankens beslutninger knyttet til bærekraft. Dette sikrer at analysen til enhver tid reflekterer oppdaterte forventninger og krav, både fra menneskelige interessenter og fra hensynet til naturen.

Blant bankens nøkkelinteressenter finner vi en bred gruppe aktører som har en betydelig påvirkning på bærekraftsarbeidet:

- **Kunder (person- og bedriftsmarkedet):** Gir viktig innsikt i etterspørselen etter bærekraftige produkter og tjenester.
- **Leverandører og samarbeidspartnere:** Kritiske for å sikre overholdelse av ESG-krav og Åpenhetsloven.
- **Myndigheter (Norges Bank og Finanstilsynet):** Overvåker bankens etterlevelse av regulatoriske krav.
- **Interesseorganisasjoner (som UN Global Compact og Finans Norge):** Gir veiledning og rammeverk for bærekraftsarbeidet.
- **Ansatte og ledelsen:** Sentrale i implementeringen av bærekraftsstrategien i bankens daglige drift.
- **Investorer og analytikere:** Påvirker hvordan banken vurderes med hensyn til ESG-standarder.
- **Eiere og styre:** Bidrar til å forme og godkjenne bankens langsiktige strategi.
- **Lokalsamfunn:** Påvirkes av og gir viktige tilbakemeldinger på bankens bidrag til samfunnsutviklingen.
- **Naturen ("silent stakeholder"):** Påvirkes av bankens beslutninger og spiller en avgjørende rolle i hvordan bærekraftige investeringer og praksiser utformes.

Interessentene deles inn i to hovedkategorier: eksterne og interne. Eksterne interessenter inkluderer kunder, leverandører, myndigheter, investorer, analytikere og bransjeorganisasjoner, mens de interne interessentene består av ansatte, ledelsen og styret. Naturen representerer en tverrgående kategori som banken tar hensyn til i alle aspekter av sitt bærekraftsarbeid.

Interessentinvolveringen i Sparebanken Sør er organisert gjennom flere arenaer for dialog, tilpasset hver interessentgruppes behov og rolle i bankens bærekraftsarbeid. Interessentkartleggingen fra 2022 inkluderte spørreundersøkelser, oppfølgingssamtaler og involverte både eksterne og interne interessenter. I 2024 ble denne involveringen videreført med en kvalitetskontroll der nøkkelinteressenter fra både internt og eksternt miljø ble involvert. Nedenfor er en oversikt over hvordan banken engasjerer sine interessenter på forskjellige måter:

Interessenter	Arena for dialog	Jevnlig	Årlig	Ved behov
Kunder (person- og bedriftsmarkedet)	Kundemøter, arrangementer, kundeundersøkelser	X		
Leverandører og samarbeidspartnere	Anskaffelse og oppfølging, møter og samlinger		X	X
Myndigheter, Norges Bank, Finanstilsynet	Halvårlige møter, ad-hoc møter		X	X
Ratingbyråer og analytikere	Møter, arrangementer, ratingprosesser		X	X
Ledelsen	Faste møter og møteplasser	X		
Ansatte	Medarbeidersamtaler, arrangementer, allmøter, workshops	X		
Eiere og styre	Styremøter, faste møter, generalforsamling		X	X
Interesseorganisasjoner (UN GC, PRB, Finans Norge)	Faste og tilfeldige møter, arrangementer, prosjekter	X		
Investorer og meglere	Møter, arrangementer		X	X
Samfunnet for øvrig	Diverse	X		
Naturen ("silent stakeholder")	Vurdering av miljøpåvirkning, bærekraftsrapporter (DVA, TNFD, TCFD)			X

Formålet med interessentinvolveringen er å sikre at bankens bærekraftsstrategi gjenspeiler interessentenes prioriteringer og samfunnets krav. Dette bidrar til at banken kan identifisere både bærekraftige muligheter og risikoer, og samtidig forme sine ESG-prioriteringer på en måte som støtter bankens forretningsmodell. Viktige temaer som klimaomstilling, informasjonssikkerhet, økonomisk kriminalitet og sosiale forhold som mangfold og likestilling har stått sentralt i dialogene med interessentene.

Resultatene fra interessentinvolveringen, både i 2022 og den oppdaterte analysen i 2024, ble hensyntatt i bankens doble vesentlighetsanalyse. Denne analysen ble brukt til å prioritere de viktigste bærekraftstemaene og gir banken et solid grunnlag for å videreutvikle bærekraftsinitiativ, produkter og tjenester. Tilbakemeldinger fra interessenter har bidratt til å sikre at bankens prioriteringer er godt forankret i både samfunnets og forretningsmessige behov.

Konsernledelsen i Sparebanken Sør ble informert om interessentinvolveringen og deres synspunkter gjennom arbeidet med den doble vesentlighetsanalysen, som inkluderte identifisering og scoring av IROs (påvirkninger, risikoer og muligheter). Konsernledelsen fikk en egen gjennomgang av interessentkartleggingen fra 2022, hvor utfallet og innsiktene fra denne analysen ble presentert som en del av bankens videre bærekraftsarbeid. I 2024 ble konsernledelsen oppdatert på resultatene fra kvalitetskontrollen for interessentinvolveringen, hvor både interne og eksterne interessenter ble re-engasjert for å sikre at analysen forblir relevant. Styret fikk også en gjennomgang av metodikken for dobbel vesentlighet, og det ble understreket at bidrag fra interessenter – både eksterne og interne – hadde bidratt til grunnlaget for identifiseringen og scoringen av vesentlige risikoer, muligheter og påvirkninger. Styret vedtok deretter de vesentlige temaene basert på denne metodikken og innsikten fra interessentinvolveringen.

Analysen fra 2022 inkluderte svar fra et bredt spekter av interessenter, deriblant investorer, bedriftskunder, ansatte, leverandører, myndigheter og interesseorganisasjoner. Interessentene fremhevet følgende som de mest sentrale temaene:

- Forebygging av økonomisk kriminalitet og hvitvasking

- Ansvarlig kunderådgivning og markedsføring
- Tilbud av bærekraftige produkter og tjenester
- Informasjonssikkerhet og stabile IT-systemer
- Utslipp av klimagasser og naturmangfold
- Videre ble arbeidsrettigheter, likestilling, teknologiutvikling og ressursutnyttelse trukket frem som viktige områder der banken kan bidra positivt og redusere risiko.

Kvalitetsutvalget fra 2024 av interessenter samsvarte med 2022-analysen.

For de interne interessentene (ansatte) er følgende temaer identifisert som viktigst: Ansatte vektlegger spesielt ansvarlig kunderådgivning og markedsføring, kompetanse- og medarbeiderutvikling, samt likestilling og mangfold.

Bankens strategi for 2021–2025 ble utformet før interessentinvolveringen i 2022, noe som gjør at det ikke er en direkte, informert sammenheng mellom disse. Likevel reflekterer strategien at ansatte er en prioritert interessentgruppe gjennom satsingen på "kompetente, motiverte og prestasjonsorienterte medarbeidere". Bankens fokus er på å være en attraktiv arbeidsplass, utvikle medarbeidere og bygge en lærende organisasjon med en sterk prestasjonskultur, samtidig som "høyt medarbeiderengasjement" er et strategisk mål.

Videre integrerer bankens strategi kundenes interesser og behov i forretningsmodellen. For privatmarkedet fokuseres det på brukervennlige digitale løsninger, fysisk nærhet og personlig kundedialog, mens for bedriftsmarkedet er målet en balanse mellom lokal kompetanse, digitalisering og diversifisering. Strategien sikrer at kundenes synspunkter står sentralt i bankens kjerneaktiviteter.

Risikovurdering og påvirkning

Sparebanken Sør har gjennomført en grundig vesentlighetsvurdering for å identifisere de viktigste påvirkningene, risikoene og mulighetene som er mest relevante for bankens virksomhet, interessenter og verdikjede. Vurderingen inkluderer både positive og negative påvirkninger, som er nært knyttet til bankens forretningsmodell, særlig gjennom finansierte aktiviteter som investeringer og utlån til kunder.

Dette gjelder spesielt temaer relatert til klimaendringer, økosystemer, sirkulærøkonomi samt sosiale og styringsmessige forhold. Vesentlige påvirkninger vurderes ut fra hvordan de påvirker mennesker, miljø og bankens strategi på kort, middels og lang sikt.

Endringer fra forrige rapporteringsperiode

Overgangen fra frivillig GRI-rapportering til obligatorisk rapportering i henhold til CSRD har medført betydelige endringer i måten vesentlighetsvurderingen gjennomføres på i Sparebanken Sør. Denne overgangen har krevd en mer omfattende gjennomgang av vesentlige temaer, noe som også har ført til at enkelte temaer som tidligere ble ansett som vesentlige, nå ikke lenger vurderes som det. For eksempel er S2 – Arbeidsforhold i verdikjeden (workers in the value chain) er ikke lenger inkludert som et vesentlig tema i 2024. Dette skyldes en helhetlig vurdering av bankens verdikjede, det regulatoriske landskapet banken opererer i, og prioritering av andre temaer. Selv om temaet anses som mindre vesentlig, forblir det viktig, og banken fortsetter å rapportere på dette gjennom åpenhetsloven.

4.5 Dobbel vesentlighetsanalyse

Overordnet beskrivelse av prosess og metodikk

Sparebanken Sør har gjennomført en dobbel vesentlighetsanalyse for å identifisere påvirkninger, risikoer og muligheter (IROs) knyttet til bærekraft. Analysen følger en strukturert prosess inndelt i fire faser: Forstå, Identifisere, Vurdere og Beslutte. Dette sikrer en helhetlig tilnærming til å både kartlegge påvirkninger på miljø og samfunn, samt vurdere finansiell vesentlighet. Prosessen er utført i tråd med EFRAGs retningslinjer og bygger på bankens tidligere arbeid med vesentlighetsanalyser gjennomført etter GRI-standard.

Metodikken som ble brukt for å identifisere påvirkninger, risikoer og muligheter er basert på tidligere gjennomført vesentlighetsanalyse, men har blitt oppdatert med nye kriterier for å samsvare med EFRAGs standarder. Sparebanken Sør har involvert både interne og eksterne interessenter gjennom workshops og konsultasjoner for å få en dypere forståelse av risikoer og muligheter relatert til bankens verdikjede og aktiviteter.

Forbehold og begrensninger for analysen

Dobbel vesentlighetsanalysen omfavner Sparebanken Sør-konsernet, inkludert datterselskaper som Sørmeigleren Holding AS og Sørlandets Forsikringssenter AS, men hovedfokus er på selve bankvirksomheten. Selv om analysen er omfattende, er det noen begrensninger og forbehold som må nevnes for å gi et fullstendig bilde av analysens presisjon og dekningsområde. Banken har gjennomført grundige vurderinger innenfor rammene av tilgjengelig data og ressurser, og jobber kontinuerlig med å forbedre og utvide omfanget av analysen i årene som kommer. Nedenfor presenteres omfanget (scope) for analysen i ulike faser av konsernets verdikjede: oppstrøms, egen virksomhet og nedstrøms.

Oppstrøms (leverandører):

Analysen omfatter leverandører med fokus på dem som leverer varer og tjenester til banken som inngår som en del av bankens leveranser til kundene, eksempelvis Tietoevry. Leverandørene er hovedsakelig norske leverandører innenfor bransjene:

- IT, data, kommunikasjon og datasystemer
- Forsikring
- Energi
- Banksystemer
- Konsulenter og advokater
- Produkt- og systemleverandører

Disse utgjør ca. 80 prosent av bankens samlede innkjøp, hvorav kategorien IT, data, kommunikasjon og datasystemer er den desidert største bransjen.

Disse leverandørene og samarbeidspartnerne er i stor grad store profesjonelle, nasjonale og noen globale selskaper som har gode systemer og begrenset risiko for brudd på arbeids- og menneskerettigheter. I tillegg har banken en rekke mindre leverandører innenfor ulike bransjer.

Egen virksomhet:

Analysen inkluderer vurdering av egne ansatte, inkludert innleide, vikarer og faste ansatte. Banken har også vurdert konsernets overholdelse av lovverk, samt omdømme og finansielle risikoer/muligheter. Det geografiske området konsernet opererer i, Norge, er tungt regulert, og dette er inkludert i vurderingene. Selv om banken skal ta med iboende risiko uten formildende tiltak, har banken lagt til grunn at lover og regler for bankens drift må følges uavhengig av vesentlige temaer. Konsernets kjernevirksomhet foregår hovedsakelig i Norge, noe som er en viktig faktor i vurderingene. Banken opererer innenfor finanssektoren, med bankvirksomhet som største aktivitet.

Nedstrøms (kunder):

Bankens nedstrømsaktiviteter inkluderer også selskapene banken finansierer og deres ansatte. Ved vurdering av S2 (*Arbeidere i verdikjeden*) og *governance*-temaer ble følgende forutsetninger lagt til grunn: Analysen av nedstrømsaktiviteter var avgrenset til selskapene banken finansierte. Siden disse var lokalisert i Norge, ble det antatt at de opererte innenfor det norske regulatoriske rammeverket, på lik linje med andre etablerte norske selskaper. ESG-vurderinger var en integrert del av bankens kredittprosess.

Når det gjaldt utlånsdelen av verdikjeden, vurderte banken primært første ledd. Det innebærer at hovedfokus var på panteobjektene som sikret lånene (særlig boliglån), og at banken ikke analyserte hvordan midler fra fleksilån ble benyttet. Dermed var bankens rolle begrenset til første ledd i utlånsporteføljen, uten videre oppfølging av transaksjoner utført av kunder i privat- eller bedriftsmarkedet.

Fase 1: Forstå

I denne fasen ble Sparebanken Sørs verdikjede, aktiviteter og interessenter kartlagt for å danne grunnlaget for videre arbeid. Det ble gjennomført en grov gjennomgang av hvilke ESRS-temaer som er relevante for banken, basert på tidligere analyser og interessentundersøkelser. Eksterne interessenter ble involvert for å kvalitetssikre den foreløpige listen over relevante temaer, noe som sikret at prosessen var godt forankret både internt og eksternt.

Prosessen fokuserte på hele bankens verdikjede, inkludert oppstrømsaktiviteter (leverandører), bankens egen virksomhet og nedstrømsaktiviteter. Fordi de fleste av bankens leverandører opererer i Norge og EU, som begge er strengt regulerte markeder, reduseres risikoen for negative påvirkninger betydelig. Samtidig ble bankens egen drift vurdert innenfor rammene av det strengt regulerte norske markedet, der finanssektoren har særskilt strenge krav. Dette ga et viktig rammeverk for vurderingen av både direkte risikoer knyttet til egen drift og risikoer som oppstår gjennom forretningsforbindelser.

Videre ble bankens drift, inkludert ansatte, etterlevelse av lovgivning og påvirkninger fra forretningsrelasjoner grundig vurdert. Et eksempel er hvordan bankens utlånsvirksomhet kan føre til både klimarelaterte risikoer og muligheter, spesielt med tanke på finansierte prosjekters påvirkning på miljøet. I tillegg har banken vurdert sosiale påvirkninger, både positive og negative. Negative påvirkninger inkluderer blant annet iboende risiko for manglende likestilling og ulik lønn for arbeid av lik verdi, som følge av historiske skjevheter. Positive påvirkninger inkluderer muligheter knyttet til opplæring og videreutvikling for ansatte, samt ansvarlig rådgivning til kunder. Når det gjelder styring (*governance*), fremheves en etisk bedriftskultur som både en positiv og negativ påvirkning, mens selskapsspesifikke temaer som antihvitvasking og bekjempelse av terrorfinansiering representerer viktige negative påvirkninger med potensielle negative samfunnsmessige konsekvenser.

Fase 2: Identifisere

I denne fasen identifiserte Sparebanken Sør konkrete påvirkninger, risikoer og muligheter (IROs) gjennom åtte workshops med representanter fra ulike avdelinger. For å sikre en helhetlig tilnærming dannet banken en arbeidsgruppe bestående av prosjektleder for dobbel vesentlighet, prosjektleder for CSRD og en ressurs fra risikostyring. Dette sikret at identifisering og scoring av temaer som kunne ha en vesentlig innvirkning på banken ble gjort med høy kvalitet. Workshopene inkluderte deltakere fra alle relevante avdelinger, slik at alle vesentlige temaer ble belyst og vurdert. Banken gjennomførte også en egen workshop med konsernledelsen hvor de kunne komme med sine innspill og vurderinger. Konsultasjon med både interne og eksterne interessenter var en viktig del av prosessen. Eksterne interessenter, som miljøansvarlige fra lokale myndigheter og representanter fra Nordea Investment Management og Finans Norge, ble konsultert for å sikre at bankens vesentlighetsanalyse var i tråd med interessentenes forventninger og krav. Dette ga banken verdifull innsikt i hvordan ulike interessenter kan bli påvirket av bankens aktiviteter. I tillegg hadde banken en løpende sparring og dialog med konsulent, som ga faglig støtte.

Fase 3: Vurdere

Etter åtte workshops ble det satt scoring på alle identifiserte IROs (påvirkninger, risikoer og muligheter). Operasjonell risiko var involvert for å ivareta kvaliteten på scoringen og gi veiledning på de ulike kriteriene som ble satt. Banken fulgte EFRAGs veiledning som anbefalte bruk av egen risikomatrise og kriterier der dette var tilgjengelig. Sparebanken Sør brukte derfor egen risikomatrise og kriterier for vurdering av finansiell vesentlighet. Når det kom til vesentlighetsvurderingen av påvirkninger hadde ikke banken eksisterende matrise og kriterier, og brukte derfor EFRAG sin veiledning. Under presenteres en gjennomgang av metodikken for vurdering av vesentlighet:

Faktiske negative påvirkninger:

Vesentligheten for faktiske negative påvirkninger ble vurdert basert på alvorlighetsgraden av påvirkningen. Alvorlighetsgraden bestemmes av følgende faktorer:

- *Grad (Skala):* Størrelsen på påvirkningen.
- *Omfang (Scope):* Antall berørte individer eller enheter.
- *Uopprettelig karakter (Irremediable Character):* Muligheten for å rette opp eller avverge påvirkningen.

For vurdering av påvirkninger benyttet banken EFRAGs anbefalte metode, som inkluderer vurdering av scale (grad av påvirkning), omfang (scope), og uopprettelighet (irremediable character). Hver av disse faktorene fikk en score basert på forhåndsdefinerte kriterier fra en skala på 1-5. Gjennomsnittet av disse faktorene ble multiplisert med sannsynligheten for at påvirkningen skulle inntreffe, vurdert basert på egne kriterier med en skala fra 1 til 5. Siden vurderingen her gjelder faktiske påvirkninger, ble sannsynligheten alltid satt til 5.

Potensielle negative påvirkninger:

Vesentlighet for potensielle negative påvirkninger ble vurdert basert på både alvorlighetsgraden og sannsynligheten for at påvirkningen inntreffer. Alvorlighetsgraden baseres på samme faktorer som for faktiske negative påvirkninger:

- Grad (Scale)
- Omfang (Scope)
- Uopprettelig karakter (Irremediable Character)

Positive påvirkninger:

Vesentligheten for positive påvirkninger vurderes basert på:

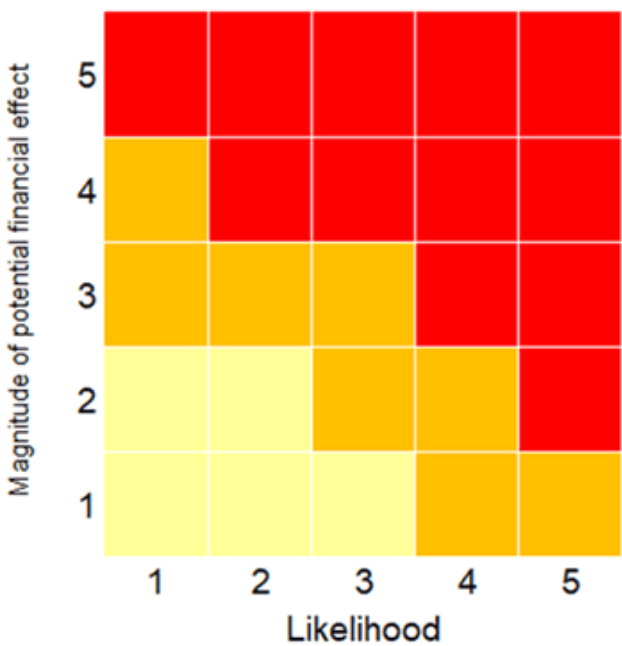
- Grad (Scale) og Omfang (Scope) av faktisk påvirkning
- Grad (Scale), Omfang (Scope) og sannsynlighet for potensiell påvirkning

For positive påvirkninger ble kun skala og omfang vurdert, da det ikke er relevant å gjenopprette en positiv påvirkning.

Finansiell vesentlighet:

Ved scoring av finansiell vesentlighet, har banken benyttet sin etablerte metode for risikovurdering. Dette innebærer en vurdering av konsekvensen og sannsynligheten for hver risiko og mulighet, med scoring basert på forhåndsdefinerte kriterier (i henhold til bankens risikoaksept). I risikoanalysen vurderes sannsynligheten for at scenarioet inntreffer samt hvilke konsekvenser scenarioet vil kunne medføre. Sannsynligheten er lik for alle konsekvenstypene, men alvorlighetsgraden for de ulike konsekvenstypene varierer etter hvordan scenarioet påvirker de ulike dimensjonen. Konsekvensene ble vurdert ut fra omdømme, etterlevelse og kostnad, hvor alle har vurderingskriterier fra 1-5. Dersom noen risikoer eller muligheter både var finansielle og omdømme-preget, ble den konsekvensen som utgjorde høyest risiko lagt til grunn for vurderingen.

Definerte terskelverdier

I arbeidet med å vurdere vesentlighet ble EFRAG sin illustrasjon av en mulig tilnærming til vurdering av finansiell vesentlighet benyttet. Det røde feltet i figuren viser hvilken score som defineres som vesentlig. Rød farge symboliserer høy score, orange middels score og gul lav score.

Finansielle risikoer og muligheter:

Bankens akseptkriterier for negativ risiko er vedtatt av styret og gir en definisjon av hvilken negativ risiko som kan aksepteres, og i hvilken grad tiltak må iverksettes. Akseptkriteriene ble lagt til grunn for den negative finansielle risikoen i den doble vesentlighetsanalysen.

For å vurdere sannsynlighet ble bankens etablerte kriterier for sannsynlighetsvurdering lagt til grunn i samtlige vurderinger.

Bankens etablerte konsekvenskriterier ble benyttet til å vurdere negativ finansiell risiko for banken. Denne type vurdering av negativ risiko er godt etablert i banken, det var derfor naturlig å forholde seg til disse predefinerte terskelverdiene.

Banken har ikke etablerte akseptkriterier eller predefinerte terskelverdier for konsekvensen av positiv risiko eller oppsiderisiko. De etablerte konsekvenskriteriene for negativ risiko er også benyttet i vurderingene av positiv risiko, men tolket i en positiv kontekst.

Proessen for dobbel vesentlighet, i tråd med kravene i CSRD, er et nytt område og er foreløpig ikke formelt integrert i bankens risikostyringssystem. Banken har som mål å gradvis integrere denne prosessen som en del av risikostyringen i løpet av de kommende årene. ESG-relaterte risikovurderinger innen kreditt- og operasjonell risiko er imidlertid allerede en del av bankens interne risikoprofil og omtales i årsrapporten for internkontroll.

Påvirkning:

I vurdering av påvirkningsrisiko der banken påvirker omgivelsene har ikke banken forhåndsdefinerte terskelverdier. I slike vurderinger ble det tatt utgangspunkt i EFRAG sin veiledning og etter beste evne forsøkt å benytte disse som konsekvenskriterier i vurderingen av negativ og positiv påvirkningsrisiko. Den samme risikomatriksen nevnt innledningsvis er også brukt til å vurdere vesentlighet for påvirkninger.

#	Grad av påvirkning	Omfang av påvirkning	Mulighet for å gjenopprette
1	Enkeltbrudd på interne rutiner. Regn på negativ påvirkning på menneskers velferd eller klima/miljø.	En lokasjon for ett selskap (f.eks. støy, trafikk)	Relativt lett å rette opp, direkte, og/eller ingen betydelige kostnader
2	Flere/kontinuerlig brudd på interne rutiner. Negativ påvirkning på menneskers velferd eller klima/miljø.	Flere steder for ett selskap (f.eks. arbeidsforhold for egne ansatte)	Kan rettes opp med innsats, kort sikt, og/eller mindre kostnader
3	Lovbrudd, flere brudd på forskrifter, retningslinjer, rundskriv, intern policy og/eller instruks og føringer. Mindre alvorlige brudd på menneskerettigheter eller skade på klima/miljø.	Flere steder for noen få selskaper (f.eks. vannforbruk hos kunder)	Vanskelig å rette opp, mellomlang sikt og/eller kostbart
4	Alvorlige brudd på lover, forskrifter, retningslinjer, rundskriv, intern policy og/eller instruks. Brudd på menneskerettigheter eller skade på klima/miljø.	Flere steder for mange selskaper (f.eks. arbeidsforhold for arbeidere i forsyningskjeden)	Vanskelig å rette opp, lang sikt og/eller veldig kostbart
5	Kritisk brudd på lover, forskrifter, retningslinjer, rundskriv, intern policy og/eller instruks. Alvorlige brudd på menneskerettigheter eller alvorlig skade på klima/miljø.	Globalt (f.eks. utslipp av klimagasser)	Ikke-opprettelig

#	Sannsynlighet
1	Usannsynlig = Én gang i løpet av 100 år
2	Sjelden = Én gang i løpet av 10 år
3	Mulig = Én eller flere ganger i løpet av 10 år
4	Sannsynlig = Årlig
5	Nesten sikkert = Flere ganger i året

I tråd med retningslinjene for dobbel vesentlighetsanalyse har risiko eller påvirkning som innebærer fare for brudd på menneskerettigheter fått forrang og blitt vurdert som alvorlig risiko/påvirkning, uavhengig av score.

Konsekvent bruk av vurderingskriterier og skala:

Skalaene har blitt anvendt konsekvent på alle IROs identifisert ved å følge en standardisert vurderingsprosess og gjennomførte vurderinger i samspill med representant fra operasjonell risiko i banken.

Fase 4: Beslutte: Forankring og beslutning i konsernledelsen, revisjonsutvalget og styret

Den siste fasen innebar en endelig gjennomgang og godkjenning av de mest vesentlige risikoene, mulighetene og påvirkningene (IROs). Konsernledelsen og revisjonsutvalget vedtok de vesentlige temaene basert på de foregående fasene og vurderingene. Dette inkluderte en siste kvalitetssikring av den samlede analysen og en presentasjon av resultatene for styret, hvor de vesentlige temaene ble vedtatt.

Etterfølgende viser en oversikt over koblinger og avhengigheter mellom påvirkninger og finansielle risikoer og muligheter:

Område	Påvirkning	Finansiell risiko	Finansiell mulighet	Avhengighet
E1: Climate Change	Positiv: Potensiell positiv påvirkning på energiforbruk og klima ved at vi oppfordrer kunder til å velge grønne produkter via gunstige lån.	Risiko: Banken risikerer tap av konkurransekraft dersom det ikke tilbys konkurransedyktige utlånsprodukter innenfor bærekraft.	Mulighet: Banken kan utnytte et skifte i markedet ved å tilby nye ESG-produkter som gir økte forretnings-muligheter.	Avhengighet: Kunder som etterspør grønne produkter og regulatoriske insentiver som støtter bærekraftige valg.
E1: Climate Change	Negativ: Finansierte klimagassutslipp (Scope 1, 2 og 3) fra utlånsaktiviteter og investeringer.	Risiko: Kredittrisiko og omstillingsrisiko pga. reguleringer og endringer i kundeadferd, kan medføre økte tap (EL), svekket betjeningsevne (PD) og reduserte panteverdier (LGD). Strengere energikrav kan redusere eiendomsverdier.		Avhengighet: Myndighetenes krav til reduserte utslipp og kunders evne til å tilpasse seg disse kravene.
E1: Climate Change	Negativ: Finansierte klimagassutslipp (Scope 1, 2 og 3) fører til redusert verdi av eiendom og aktiva pga. klimaendringer.	Risiko: Økte tap (EL) i utsatte sektorer på grunn av naturskader (f.eks. flom, skred) og redusert dekning av naturskadeforsikring.		Avhengighet: Forsikringsdekning for naturskader og kunders evne til å håndtere klimarisiko.
G1: Governance	Negativ: Påvirkning på samfunnet ved hvitvasking og terrorfinansiering.	Risiko: Omdømmerisiko dersom antihvitvaskarbeidet ikke utføres tilfredsstillende. Dette kan medføre bøter, tap av markedsverdi og kunder samt redusert mulighet for finansiering.		Avhengighet: Myndighetenes regulatoriske krav og bankens interne kontrollsystemer for antihvitvask.

Koblingen mellom påvirkninger og finansielle risikoer og muligheter fremgår tydelig i *E1 Climate Change* og *G1 Governance*. På E1 er de vesentlige koblingene knyttet til:

- **Grønne produkter (positiv påvirkning):** Banken er avhengig av regulatoriske insentiver og kundenes etterspørsel etter bærekraftige løsninger for å realisere finansielle muligheter.
- **Finansierte utslipp (negativ påvirkning):** Banken er avhengig av myndighetenes krav og kundenes evne til å redusere klimagassutslipp for å håndtere kredittrisiko.

På *G1 Governance* knyttes negativ påvirkning fra hvitvasking og terrorfinansiering direkte til betydelige omdømmerisikoer. Her er banken avhengig av strenge regulatoriske rammer og effektive interne kontrollmekanismer for å redusere risikoen for omdømmetap.

Det er også flere avhengigheter og koblinger fra andre påvirkninger som er identifisert, men disse har ikke resultert i vesentlige finansielle risikoer eller muligheter og er derfor ikke inkludert i denne oversikten.

Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter

Tabellene nedenfor viser de identifiserte risikoene, mulighetene og påvirkningene fra konsernets doble vesentlighetsanalyse, med tilhørende tidshorisont og berørte interessenter.

Klimaendringer (ESRS E1)

IRO	Beskrivelse av påvirkning, risiko eller mulighet	Tidshorisont (år)	Interessenter
1 Finansierte utslipp	Faktisk negativ påvirkning. Scope 1, 2 og 3 utslipp fra finansierte aktiviteter, samt investeringer.	0-1	Natur, samfunn
2 Finansierte klimautslipp	Potensiell positiv påvirkning på energiforbruk og klima ved at vi oppfordrer kunder til å velge grønne produkter via gunstige lån.	1-5	Natur, samfunnet, kunder
3 Egne klimautslipp	Faktisk negativ påvirkning på klima ved scope 1, 2, og 3 utslipp fra egen virksomhet. Primært kontorer og reisevirksomhet.	0-1	Natur, Egen virksomhet, samfunnet
4 Nye bærekraftige produkter	Banken har en finansiell mulighet ved å tilby nye ESG-produkter som rigger oss for et skifte i markedet	>5	Egen virksomhet, kunder, natur
5 Manglete nye bærekraftige produkter	Negativ finansiell risiko dersom vi ikke kan tilby konkurransedyktige utlånsprodukter innenfor bærekraft	>5	Egen virksomhet, kunder, natur
6 Likviditetsrisiko	Banken har en finansiellrisiko ved manglende omstillingsevne og/eller manglende grønn lånemasse kan føre til svekket interesse fra investorer med grønne mandater.	>5	Egen virksomhet, kunder, natur
7 Kredittrisiko	Omstillingsrisiko som følge av reguleringer og endringer i kundeadferd knyttet til klimaendringer, kan utløse svekket betjeningsevne (PD) og reduserte panteverdier (LGD) hos kunde og føre til økte tap (EL). Strengere energikrav kan redusere verdien av eiendom, som ikke tilfredsstiller nye krav.	>5	Myndigheter, egen virksomhet, kunder, natur
8 Kredittrisiko	Fysisk risiko. Økte tap på kunder, bransjer og sektorer som er utsatt for reduserte verdier på pant og eiendeler pga. klimaendringer. Forutsetter endringer/ redusert dekning i ordning for naturskadeforsikring. Naturkatastrofer kan bidra til å redusere verdien på annen eiendom med tilsvarende risiko. F.eks flom og skred	>5	Egen virksomhet, Kunder,

Biodiversitet og økosystemer (ESRS E4)

IRO	Beskrivelse av påvirkning, risiko eller mulighet	Tidshorisont (år)	Interessenter
1 Økosystemer og biologisk mangfold.	Banken har en negativ påvirkning gjennom finansiering knyttet til endringer i arealbruk og nedbygging av natur.	0-1	Natur
2 Negativ påvirkning på økosystemer og biologisk mangfold. Knyttet til direkte utnyttelse av naturen	Banken har indirekte en potensiell negativ påvirkning på økosystemer og biologisk mangfold gjennom utlånsporteføljen, der vi gir lån til kjøp og investeringer som benytter knappe resurser.	0-1	Natur

Sirkulærøkonomi (ESRS E5)

IRO	Beskrivelse av påvirkning, risiko eller mulighet	Tidshorisont (år)	Interessenter
1 Banken finansierer forbruk av knappe ressurser	Banken har en negativ påvirkning på sirkulær økonomi ved finansiering av forbruk av knappe ressurser.	0-1	Natur

Egen arbeidsstyrke (ESRS S1)

IRO	Beskrivelse	Tidshorisont (år)	Interessenter
1 Sikker sysselsetting	Banken har en positiv påvirkning på våre ansatte ved at vi er en trygg, stødig og sikker arbeidsplass som gir stabilitet og forutsigbarhet for de ansatte. Hvor vi også praktiserer heltidskultur som ivaretar sikker sysselsetting for våre ansatte.	0-1	Ansatte
2 Likestilling	Banken har en negativ påvirkning på likestilling og rett til lik lønn for arbeid av lik verdi, grunnet historisk skjevehet i bransjen som tar tid å rette opp.	0-1	Ansatte
3 Opplæring og kompetanse	Bankens satsing på kompetanseheving og interne utviklingsmuligheter har en positiv påvirkning på våre ansatte.	0-1	Ansatte

Forbrukere og sluttbrukere (ESRS S4)

IRO	Beskrivelse	Tidshorisont (år)	Interessenter	Selskaps-spesifikk
1 Ansvarlig rådgivning	Banken har en positiv påvirkning på kunder ved å tilby god rådgivning som sikrer at kundene forstår risiko, informasjon, og forpliktelser ved kjøp av produkter og tjenester. Dette sikrer at kundene kan ta informerte beslutninger.	0-1	Kunder	
2 Økonomisk kriminalitet og Svindel	Samfunnet påvirkes negativt ved at bankens kunder kan bli svindlet eller utsatt for økonomisk kriminalitet.	0-1	Kunder, samfunnet	
3 Ansvarlig rådgivning	Kundens personlige økonomi kan bli skadelidende dersom de tar økonomiske beslutninger på bakgrunn av for dårlig beslutningsgrunnlag som som følge av mangel på rådgivning, upålitelig informasjon eller feilaktige beskrivelser av finansielle produkter. Dette representerer en potensiell negativ påvirkning.	1-5	Kunder	

Forretningsatferd (ESRS G1)

IRO	Beskrivelse	Tidshorisont (år)	Interessenter	Selskaps-spesifikk
1 Bedriftskultur	Positiv påvirkning på bedriftskulturen. Banken har en etisk bedriftskultur som bygger tillit og fremmer ansvarlig bankdrift.	0-1	Egen virksomhet, samfunnet, kunder	
2 Antihvitvasking og terrorfinansiering	Negativ påvirkning som følge av hvitvasking og terrorfinansiering. Samfunnet påvirkes negativt dersom det hvitvaskes penger via banken.	0-1	Egen virksomhet, samfunnet, kunder, myndigheter	✓
3 Antihvitvasking og terrorfinansiering	Omdømmerisiko ved hvitvasking og terrorfinansiering. Kan medføre direkte kostnad gjennom bøter og indirekte gjennom tap av markedsverdi og mulighet for finansiering. Det kan også føre til tap av kunder.	1-5	Egen virksomhet	✓
4 System-sikkerhet	Potensiell negativ påvirkning på våre kunder og samfunnet dersom vi ikke klarer å overholde informasjonssikkerheten og system sikkerheten for våre kunder i form av hacking, lekkasje eller menneskelige feil.	1-5	Egen virksomhet, kunder	✓
5 Sensitive opplysninger	Negativ potensiell påvirkning ved at vi behandler sensitive kundeopplysninger som kan komme på avveie.	1-5	Egen virksomhet, kunder	✓
6 Bedriftskultur	Dersom banken skulle ha en utilstrekkelig bedriftskultur og mangel på ansvarlig selskapsstyring, kan dette ha en negativ påvirkning på ansatte og samfunnet	1-5	Ansatte og samfunnet	

Bankens påvirkning, risiko og muligheter er dekket under kapittelet for det vesentlige temaet. Det er foreløpig ingen vesentlig finansiell effekt fra de vesentlige ESRS-temaene.

Mulige fremtidige effekter er beskrevet under hvert vesentlig tema.

Motstandsdyktigheten knyttet til fremtidige effekter er beskrevet under hvert vesentlig tema.

Klima, natur- og sirkulærøkonomisk relaterte påvirkninger, risikoer og muligheter

Proessen for å identifisere og analysere påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til temaene klima, natur og sirkulærøkonomi har mange fellestrekk og beskrives derfor i et felles punkt.

Informasjon fra TCFD- og TNFD-rapportene er brukt i dobbel vesentlighetsanalysene (DVA) for å kartlegge påvirkninger, risikoer og muligheter. Analysene bygger på både intern og ekstern informasjon, og resultatene er basert på en kombinasjon av kvalitative og kvantitative vurderinger. Analysene tar utgangspunkt i bankens forretningsområder, sektorer og bransjer og porteføljenes størrelse og sammensetning. Dette omfatter både omstillingsrisiko og fysisk risiko.

Utlån er bankens forretningsområde med størst påvirkning på samfunnet og størst betydning for bankens økonomi, risiko og muligheter – spesielt innen klima, natur og sirkulærøkonomi. Analysene fokuserer på utslipp fra ulike sektorer og bransjer som banken finansierer. For å vurdere klimarisiko er det gjort beregninger av utslipp fra bankens egen virksomhet og fra de sektorene og bransjene banken låner ut til. EU-taksonomien er brukt til å identifisere muligheter for nye produkter og markeder.

Analysene er ikke basert på vitenskapelige metoder. Viktige faktorer er hvor banken kan ha størst positiv innvirkning på både samfunnet og sin egen økonomi. Risiko for tap er særlig knyttet til omstillingsrisiko og fysisk risiko. Når det gjelder muligheter, er bransjer med stort potensial for bærekraftige produkter innenfor EU-taksonomien sentrale.

For å kartlegge klimarelaterte påvirkninger, risikoer og muligheter har banken tatt utgangspunkt i TCFD-rammeverket. Tilsvarende er TNFD-rammeverket benyttet for å kartlegge naturrelaterte påvirkninger, risikoer og muligheter. Begge disse rammeverkene har også dannet grunnlag for analyser knyttet til sirkulærøkonomi. Påvirkninger, risikoer og muligheter relatert til sirkulærøkonomi har mange likhetstrekk med, og overlapper flere av de samme faktorene som gjelder for, klima og natur. Med utgangspunkt i de nevnte rammeverkene, samt bankens kunnskap om egne kunder, markeder og forretningsvirksomhet, har banken vurdert hvilke sektorer og bransjer som representerer størst risiko og sensitivitet i forbindelse med omstilling til en sirkulærøkonomi.

Med utgangspunkt i drivere for risiko og muligheter fra rammeverket, vår porteføljesammensetning og ekspertvurderinger, har banken utarbeidet en resiliensanalyse for å kartlegge risiko og muligheter på kort, mellomlang, og lang sikt.

NGFS sine scenarioanalyser (NGFS Scenarios framework in Phase IV) og ECD klimastresstest (ECB Climate risk stress test), er sammen med bankens stresstestmodell (ICAAP-modell) benyttet for å stressteste (Base case og Stress case) finansielle effekter (resultat, balanse og kapitaldekning) av klimarisiko.

Negative vurderinger og EU-krav

Basert på bankens vesentlighetsanalyse, har flere ESRS-temaer blitt vurdert som «ikke vesentlige» for vår virksomhet. Dette gjelder ESRS E2 (Forurensning), ESRS E3 (Vann- og marine ressurser), ESRS S2 (Arbeidstakere i verdikjeden) og ESRS S3 (Berørte lokalsamfunn). Vurderingen er basert på sammensetningen av bankens portefølje, hvilke typer prosjekter og bransjer som finansieres og i hvilket omfang, samt det regulatoriske landskapet banken opererer i, som inkluderer Norge og indirekte EU gjennom

EØS. I tillegg har bankens forretningsmodell og verdikjede vært sentrale faktorer i beslutningsprosessen. Det er ikke gjennomført en fullstendig screening av alle kunder, men alle temaer er vurdert på porteføljnivå. Basert på disse elementene anses de nevnte temaene som ikke vesentlige for bankens virksomhet og er derfor utelatt fra rapporteringen.

Sparebanken Sør rapporterer også på bærekraftige aktiviteter i henhold til EU-taksonomien. Denne rapporteringen er dekket i eget delkapittel 4.8 under Klima og Miljø.

Bankens potensielle påvirkninger, risikoer og muligheter har blitt scoret basert på størrelse, omfang og sannsynlighet. Eventuell fare for menneskerettighetsbrudd er også vurdert. Bankens lokasjoner og forretningsaktiviteter er vurdert på et overordnet nivå i forhold til forurensing i E2 og påvirkning på vann og marine ressurser i E3, gjennom dobbelt vesentlighetsanalysen. Det er ikke foretatt grundige analyser av utslipp for hvert enkelt bankbygg, da dette er kontorbygg.

Det er ikke utført konsultasjoner med påvirkede samfunn for bankens påvirkning på forurensning, vann og marine ressurser, da dette ikke anses relevant for bankens virksomhet.

Vesentlighetsvurdering av informasjon

Arbeidet med å identifisere vesentlig informasjon har basert seg på datapunkter fra *EFFRAG IG 3 ESRS Data Points*. Banken har basert vurderingene av hvilke datapunkter som er vesentlig for rapportering på beskrivelsene av påvirkninger, risikoer og muligheter (IRO) fra den gjennomførte doble vesentlighetsanalysen. Selv om et ESRS-tema eller undertema ble vesentlig, var det den konkrete ordlyden og vurderingen av de identifiserte IRO-ene som avgjorde hvilke datapunkter som ble ansett som vesentlige for rapporteringen. De grundige beskrivelsene av IRO-ene ga et solid grunnlag for å identifisere relevante datapunkter fra *EFFRAG IG 3 ESRS Data Points*. Som støtte i prosessen benyttet banken dokumentet “ID 177 – *Links between AR16 and Disclosure Requirements*” fra EFFRAG, som gir metodiske retningslinjer for å knytte vesentlige bærekraftstemaer til relevante rapporteringskrav.

4.6 Liste over rapporteringskrav som er besvart i bærekraftsrapporten

ESRS-indeks		Beskrivelse av krav	Kapittel
ESRS standard	Disclosure requirement (DR)		
ESRS 2	BP-1	Generelle prinsipper for utarbeidelse av bærekraftsrapport	4.1, 4.9
ESRS 2	BP-2	Opplysninger knyttet til spesifikke omstendigheter	4.1, 4.4, 4.9
ESRS 2	GOV-1	Rollen til administrative, ledende og tilsynsførende organer	4.2, 7.3, 7.4
ESRS 2	GOV-2	Informasjon gitt til og bærekraftsspørsmål behandlet av virksomhetens administrative, ledende og tilsynsførende organer	4.2, 4.5, 7.1.10
ESRS 2	GOV-3	Integrering av bærekraftsrelatert ytelse i insentivordninger	4.2
ESRS 2	GOV-4	Erklæring om aktsomhetsvurderinger	4.3
ESRS 2	GOV-5	Risikostyring og interne kontrollsystemer for bærekraftsrapportering	4.3
ESRS 2	SBM-1	Strategi, forretningsmodell og verdikjede	4.4, 1.8, note 4, 28, 29 og 33
ESRS 2	SBM-2	Interessenter og deres synspunkter	4.4, 4.22
ESRS 2	SBM-3	Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell	4.4, 4.5, ESRS E1, ESRS E5 4.20, ESRS G1
ESRS 2	IRO-1	Beskrivelse av prosessen for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter	4.5
ESRS 2	IRO-2	Krav til offentliggjøring i ESRS dekket av virksomhetens bærekraftsrapport	4.5, 4.7
E1	E1-1	Omstillingsplan for reduksjon av klimaendringer	4.9, 4.11, 4.12
E1	E1-2	Retningslinjer knyttet til begrensning og tilpasning til klimaendringer	4.8
E1	E1-3	Tiltak og ressurser relatert til klimapolitikk	4.11, 4.18, 4.1
E1	E1-4	Mål knyttet til begrensning av og tilpasning til klimaendringer	4.12, 4.1
E1	E1-6	Samlede klimagassutslipp for Scope 1, 2 og 3	4.12, 4.13, 4.1, 4.14
E5	E5-1	Retningslinjer knyttet til ressursbruk og sirkulærøkonomi	4.15, 4.8
E5	E5-2	Tiltak og ressurser relatert til ressursbruk og sirkulærøkonomi	4.16
E5	E5-3	Mål knyttet til ressursbruk og sirkulærøkonomi	4.17, 4.1, 4.8
E5	E5-5	Ressursutstrømmer	4.19
G1	G1-1	Retningslinjer for forretningsetikk, bedriftskultur og selskapsspesifikke tema	4.25, 4.26, 4.27, 4.28, 4.29

ESRS-indeks ESRS standard	Disclosure requirement (DR)	Beskrivelse av krav	Kapittel
G1	G1-3	Forebygging og avdekking av korrupsjon og bestikkelser	4.26, 4.1
G1	G1-4	Hendelser knyttet til korrupsjon eller bestikkelser	4.26, 4.21
S1	S1-1	Retningslinjer knyttet til egen arbeidsstyrke	4.20,4.21,4.22,4.23
S1	S1-2	Prosesser for dialog med egen arbeidsstyrke og arbeidstakerrepresentanter om påvirkninger	4.21
S1	S1-3	Prosesser for å avhjelpe negative påvirkninger og kanaler for arbeidsstyrken til å uttrykke bekymringer	4.21
S1	S1-4	Tiltak for å håndtere vesentlige påvirkninger på egen arbeidsstyrke, tilnærminger for å håndtere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter knyttet til egen arbeidsstyrke, samt effektiviteten av disse tiltakene	4.21,4.22, 4.23, 4.1
S1	S1-5	Mål knyttet til håndtering av vesentlige negative påvirkninger, fremming av positive påvirkninger og håndtering av vesentlige risikoer og muligheter	4.22,4.23, 4.24 ,4.1
S1	S1-6	Kjennetegn ved virksomhetens ansatte	4.22
S1	S1-7	Kjennetegn ved ikke-ansatte i virksomhetens egen arbeidsstyrke	4.22
S1	S1-9	Mangfoldsindikatorer	4.22, 4.23
S1	S1-11	Sosial beskyttelse	4.22
S1	S1-16	Lønnsindikatorer (lønnsgap og total godtgjørelse)	4.23
S1	S1-17	Hendelser, klager og alvorlige menneskerettighetsbrudd	4.21, 4.23

Listen over viser også hvor det er henvist til andre deler av årsrapporten for å besvare rapporteringen («incorporation by reference»).

Datapunkter fra annen EU-lovgivning

Opplysningskrav og tilhørende datapunkt	SFDR (23)	Pilar 3 (24)	Benchmark-forordningen (25)	EUs klimaregelverk (26)
ESRS 2 GOV-1 Styrets kjønnsfordeling, avsnitt 21 (d)	4.2		4.2	
ESRS 2 GOV-1 Andel styremedlemmer som er uavhengige, avsnitt 21 (e)			4.2	
ESRS 2 GOV-4 Erklæring om aktsomhetsvurdering, avsnitt 30	4.2			
ESRS 2 SBM-1 Involvering i aktiviteter knyttet til fossile brensler, avsnitt 40 (d) i	Ikke vesentlig	Ikke vesentlig	Ikke vesentlig	
ESRS 2 SBM-1 Involvering i aktiviteter knyttet til kjemisk produksjon, avsnitt 40 (d) ii	Ikke vesentlig		Ikke vesentlig	
ESRS 2 SBM-1 Involvering i aktiviteter knyttet til kontroversielle våpen, avsnitt 40 (d) iii	Ikke vesentlig		Ikke vesentlig	
ESRS 2 SBM-1 Involvering i aktiviteter knyttet til dyrking og produksjon av tobakk, avsnitt 40 (d) iv			Ikke vesentlig	
ESRS E1-1 Omstillingsplan for å oppnå klimaneutralitet innen 2050, avsnitt 14				4.8
ESRS E1-1 Foretak ekskludert fra Paris-tilpassede referanseindekser, avsnitt 16 (g)		4.11	4.11	
ESRS E1-4 Mål for reduksjon av klimagassutslipp, avsnitt 34	4.11	4.11	4.11	
ESRS E1-5 Energiforbruk fra fossile kilder fordelt på kilder (kun sektorer med høy klimaeffekt), avsnitt 38	Ikke vesentlig			
ESRS E1-5 Energiforbruk og energimikser, avsnitt 37	Ikke vesentlig			
ESRS E1-5 Energiintensitet knyttet til aktiviteter i sektorer med høy klimaeffekt, avsnitt 40 til 43	Ikke vesentlig			
ESRS E1-6 Brutto Scope 1, 2, 3 og totale klimagassutslipp, avsnitt 44	4.12	4.12	4.12	
ESRS E1-6 Intensitet av klimagassutslipp, avsnitt 53 til 55	4.12	4.12	4.12	
ESRS E1-7 Fjerning av klimagasser og karbonkreditter, avsnitt 56			Ikke vesentlig	
ESRS E1-9 Eksponering av referanseporteføljen for klimarelaterte fysiske risikoer, avsnitt 66			Vesentlig (Innfases)	
ESRS E1-9 Fordeling av monetære beløp etter akutt og kronisk fysisk risiko, avsnitt 66 (a)		Vesentlig (Innfases)		
ESRS E1-9 Plassering av vesentlige eiendeler med fysisk risiko, avsnitt 66 (c)		Ikke vesentlig		
ESRS E1-9 Fordeling av eiendomsverdier etter energieffektivitet, avsnitt 67 (c)		Ikke vesentlig		
ESRS E1-9 Grad av eksponering for klimarelaterte muligheter, avsnitt 69			Vesentlig (Innfases)	
ESRS E2-4 Mengde av hver forurensning oppført i vedlegg II til E-PRTR-forordningen, avsnitt 28	Ikke vesentlig			
ESRS E3-1 Vann- og marine ressurser, avsnitt 9	Ikke vesentlig			
ESRS E3-1 Dedikert policy, avsnitt 13	Ikke vesentlig			
ESRS E3-1 Bærekraftige hav og sjøer, avsnitt 14	Ikke vesentlig			
ESRS E3-4 Totalt resirkulert og gjenbrukt vann, avsnitt 28 (c)	Ikke vesentlig			
ESRS E3-4 Totalt vannforbruk per nettoinntekt fra egne operasjoner, avsnitt 29	Ikke vesentlig			
ESRS 2 SBM-3 E4 Avsnitt 16 (a) i	Vesentlig (Innfases)			
ESRS 2 SBM-3 E4 Avsnitt 16 (b)	Ikke vesentlig			
ESRS 2 SBM-3 E4 Avsnitt 16 (c)	Ikke vesentlig			
ESRS E4-2 Bærekraftig landbrukspolitik, avsnitt 24 (b)	Vesentlig (Innfases)			
ESRS E4-2 Bærekraftig havbrukspolitik, avsnitt 24 (c)	Ikke vesentlig			
ESRS E4-2 Politikk for å bekjempe avskoging, avsnitt 24 (d)	Vesentlig (Innfases)			
ESRS E5-5 Ikke-resirkulert avfall, avsnitt 37 (d)	Ikke vesentlig			
ESRS E5-5 Farlig og radioaktivt avfall, avsnitt 39	Ikke vesentlig			
ESRS 2 SBM-3 S1 Risiko for tvangsarbeid, avsnitt 14 (f)	Ikke vesentlig			
ESRS 2 SBM-3 S1 Risiko for barnearbeid, avsnitt 14 (g)	Ikke vesentlig			
ESRS S1-1 Forpliktelser til menneskerettighetspolitikk, avsnitt 20	ESRS S1			
ESRS S1-1 Aktsomhetspolicy for ILO-konvensjonene 1-8, avsnitt 21	ESRS S1		ESRS S1	
ESRS S1-1 Tiltak for å forhindre menneskehandel, avsnitt 22	ESRS S1			

Opplysningskrav og tilhørende datapunkt	SFDR (23)	Pilar 3 (24)	Benchmark-forordningen (25)	EUs klimaregelverk (26)
ESRS S1-1 Arbeidsulykkesforebygging eller styringssystem, avsnitt 23	4.21			
ESRS S1-3 Klagehåndteringsmekanismer, avsnitt 32 (c)	4.21			
ESRS S1-14 Antall dødsfall og arbeidsrelaterte ulykker, avsnitt 88 (b) og (c)	Ikke vesentlig		Ikke vesentlig	
ESRS S1-14 Antall tapte arbeidsdager som følge av skader, ulykker, dødsfall eller sykdom, avsnitt 88 (e)	Ikke vesentlig			
ESRS S1-16 Ujustert kjønns lønns gap, avsnitt 97 (a)	4.23		4.23	
ESRS S1-16 Forhold mellom CEO-lønn og gjennomsnittslønn, avsnitt 97 (b)	4.23			
ESRS S1-17 Diskrimineringshendelser, avsnitt 103 (a)	4.23			
ESRS S1-17 Mangel på respekt for UNGP om næringsliv og menneskerettigheter og OECD-retningslinjene, avsnitt 104 (a)	Ikke vesentlig		Ikke vesentlig	
ESRS 2 SBM-3 S2 Vesentlig risiko for barnearbeid eller tvangsarbeid i verdikjeden, avsnitt 11 (b)	Ikke vesentlig			
ESRS S2-1 Forpliktelser til menneskerettighetspolitikk, avsnitt 17	Ikke vesentlig			
ESRS S2-1 Politikk relatert til arbeidere i verdikjeden, avsnitt 18	Ikke vesentlig			
ESRS S2-1 Mangel på respekt for UNGP om næringsliv og menneskerettigheter og OECD-retningslinjene, avsnitt 19	Ikke vesentlig		Ikke vesentlig	
ESRS S2-1 Aktsomhetspolicy knyttet til ILO-konvensjonene 1-8, avsnitt 19			Ikke vesentlig	
ESRS S2-4 Menneskerettighetsrelaterte problemer og hendelser knyttet til oppstrøms- og nedstrøms verdikjeden, avsnitt 36	Ikke vesentlig			
ESRS S3-1 Forpliktelser til menneskerettighetspolitikk, avsnitt 16	Ikke vesentlig			
ESRS S3-1 Mangel på respekt for UNGP om næringsliv og menneskerettigheter, ILO-prinsippene eller OECD-retningslinjene, avsnitt 17	Ikke vesentlig		Ikke vesentlig	
ESRS S3-4 Menneskerettighetsproblemer og hendelser, avsnitt 36	Ikke vesentlig			
ESRS S4-1 Politikk knyttet til forbrukere og sluttbrukere, avsnitt 16	Vesentlig (Innfases)			
ESRS S4-1 Mangel på respekt for UNGP om næringsliv og menneskerettigheter og OECD-retningslinjene, avsnitt 17	Vesentlig (Innfases)		Vesentlig (Innfases)	
ESRS S4-4 Menneskerettighetsproblemer og hendelser, avsnitt 35	Vesentlig (Innfases)			
ESRS G1-1 FNs konvensjon mot korrupsjon, avsnitt 10 (b)	Ikke vesentlig			
ESRS G1-1 Varslervern, avsnitt 10 (d)	Ikke vesentlig			
ESRS G1-4 Bøter for brudd på antikorrupsjons- og bestikkelseslover, avsnitt 24 (a)	4.25		4.25	
ESRS G1-4 Standarder for antikorrupsjon og bestikkelsesforebygging, avsnitt 24 (b)	4.25			

MILJØ

Klimaendringer, biologisk mangfold og sirkulær økonomi er vesentlige miljøtemaer for Sparebanken Sør. Kapittelet beskriver hvordan banken håndterer tilhørende risikoer, muligheter og påvirkninger.

Klima og miljø

Finanssektoren spiller en sentral rolle i å redusere klimaendringer, en global utfordring som krever ansvar fra hele samfunnet. Hovedutfordringen er å gjennomføre den økonomiske transformasjonen som Parisavtalen krever, inkludert overgangen til sirkulærøkonomi og bærekraftig økonomisk vekst. Dette krever lovendringer, reguleringer og incentiver som balanserer rask handling med sosial rettferdighet.

Klimaendringer utgjør en trussel, men den grønne omstillingen gir også kommersielle muligheter. Banken støtter kundenes overgangsplaner gjennom tett samarbeid med myndigheter og samfunnet, fordi deres suksess er avgjørende for bankens egne mål.

4.7 EU-Taksonomien

EU-taksonomien, (EU) 2020/852, er en del av EUs handlingsplan for bærekraftig finans og har som mål å styre kapital mot miljømessig bærekraftige investeringer. Den gir et felles rammeverk for å definere grønne aktiviteter og skape transparens i finansmarkedet.

Den omfatter finansielle produkter som lån og investeringer og inneholder detaljerte rapporteringskrav, nøkkelindikatorer og maler for både finansielle og ikke-finansielle selskaper.

For finans er «den grønne brøken» (Green Asset Ratio, GAR) en sentral indikator. GAR viser hvor stor andel av bankens utlån og investeringer som er knyttet til aktiviteter definert som bærekraftige i henhold til taksonomien. Banken beregner GAR i tråd med EU-taksonomiens retningslinjer for finansinstitusjoner og Artikkel 8 i taksonomiforordningen.

Sparebanken Sør har utviklet finansielle produkter i samsvar med taksonomien, særlig innen boliglån (Grønt boliglån) og næringseiendom (Grønt lån for bedrifter). Banken bruker data fra Eiendomsverdi for å sikre korrekt klassifisering av boliger basert på energimerking.

I lys av fusjonsprosessen vil strategi, utvikling av bærekraftige produkter i tråd med regulatoriske krav og kundebehov, samt mer utstrakt bruk av taksonomien aktivt i risikovurderinger og investeringsbeslutninger bli mer innarbeidet i organisasjonen når fusjon er gjennomført og det er en ny felles rapportering for Sparebanken Norge.

Rapporteringskrav og indikatorer

Taksonomiregelverket stiller omfattende krav til rapportering. Banken rapporterer følgende nøkkelindikatorer:

- Andelen av bankens utlån som er taksonomi-berettiget (Eligible).
- Andelen av bankens utlån som er taksonomi-tilpasset (Alignment).
- Green Asset Ratio (GAR) – andelen av bankens balanse som tilfredsstillende taksonomikravene.

Miljømål og aktivitet

Bankens vurdering av taksonomi-aligned eiendeler er basert på miljømålet *Climate Change Mitigation* (begrensning av klimaendringer) i EU-taksonomien. Innenfor dette miljømålet er aktiviteten 7.7. *Kjøp og eierskap av bygninger* den mest relevante for bankens utlånsportefølje, da majoriteten av de taksonomi-eligible eiendelene er knyttet til boliglån og næringseiendom. For at en eiendel skal være taksonomi-aligned under aktivitet 7.7, må bygningen oppfylle definerte tekniske screeningkriterier.

Banken har vurdert sin utlånsportefølje opp mot disse kriteriene for å identifisere hvilke eiendeler som er både taksonomi-eligible og taksonomi-aligned, med hovedvekt på utlån til energieffektive boliger og næringseiendommer. Boliglån med høy klimarisikoscore (6) er ekskludert fra alignment-vurderingen for å sikre samsvar med DNSH-kravet.

Banken forventer en gradvis økning i taksonomi-aligned eiendeler i takt med strengere energikrav for nye bygg og økt etterspørsel etter grønne finansieringsprodukter. Planer for videre tilpasning og forbedring av disse aktivitetene vil bli konkretisert etter fusjonsprosessen, da en helhetlig strategi først kan fastsettes når den nye organisasjonen er på plass.

Metode og beregningsgrunnlag

For banken utgjør boliglån den største andelen av bærekraftige eiendeler, da energieffektive boliger oppfyller kravene i EU-taksonomien. Det er ingen vesentlig forskjell mellom de ulike beregningsmetodene (omsetning og investering), noe som gjør at variasjonen i bærekraftige aktiviteter mellom de to beregningsmetodene er minimal for banken. Dette skyldes at bankens bærekraftige eiendeler primært består av boliglån, hvor inntektsstrømmer og investeringer i stor grad følger samme mønster.

For selskaper som selv rapporterer i henhold til taksonomien, vurderer banken samsvar basert på omsetning («Turnover») og investeringer («CapEx»), i tråd med kravene til finansiell rapportering under EU-taksonomien.

Banken kartlegger bærekraftige eiendeler basert på sektorklassifisering og tekniske screeningkriterier i taksonomien.

Forskjellen mellom Taxonomy Eligible og Taxonomy Aligned.

Taxonomy Eligible refererer til eiendeler som faller inn under taksonomiens definisjon av grønne aktiviteter, men som ikke nødvendigvis oppfyller alle kravene for alignment.

Taxonomy Aligned er aktiviteter som i tillegg til å være eligible, oppfyller samtlige krav:

- Tekniske screeningkriterier (f.eks. energieffektivitet for bygg)
Aktiviteten må bidra vesentlig til minst ett av seks miljømål.
- Do No Significant Harm (DNSH)
Aktiviteten må ikke skade noen av de øvrige miljømålene.
- Minimum Social Safeguards
Aktiviteten må oppfylle kravene til sosiale og styringsmessige forhold, som OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper og FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter.

Proessen omfatter følgende:

Identifisering av taksonomi-berettigede aktiviteter (Taxonomy Eligible):

Banken kartlegger hvilke eiendeler som omfattes av taksonomien basert på sektorklassifisering og tekniske screeningkriterier.

Vurdering av samsvar (Taxonomy Aligned):

For å vurdere alignment benyttes EU-taksonomiens tekniske screeningkriterier for bygninger (delegert forordning 2021/2139). Dette inkluderer spesifikke utslippsgrenser (kg CO₂/m²) og krav til energiytelse i forhold til Nearly Zero Energy Buildings (NZEB).

- Boliglån og næringseiendom – krav til energieffektivitet:
 - For boliger oppført før 2021 regnes de 15 prosent mest energieffektive byggene å samsvare med EU-taksonomien.
 - For boliger oppført fra og med 2021 er det krav til 10 prosent bedre energieffektivitet enn den nasjonale definisjonen på «NZEB (Nearly Zero Energy Building)».
 - For næringseiendom må bygninger oppfylle spesifikke energieffektiviseringskrav eller ha EPC-klasse A.
- I beregningene av energieffektive boliglån benytter banken følgende tilnærming:
 - Energimerking: Banken bruker Eiendomsverdi sin database for energimerking. Der det ikke finnes gyldig energimerke har banken benyttet estimert energimerke, basert på byggeår.
 - Det er også benyttet Eiendomsverdis vurdering av «Topp 15 %» og «NZEB -10 %». «Topp 15 %» er de mest energieffektive boligene i Norge. Eiendomsverdi kombinerer energikarakterer fra Enova og simulerte energikarakterer for å identifisere topp 15 prosent mest energieffektive boliger. «NZEB -10%» betyr at bygget har 10 prosent bedre energieffektivitet enn den nasjonale definisjonen av Nearly Zero Energy Building (NZEB).
 - Utelukkelse av ikke-dokumenterte bygg: For boliger som ikke forventes å være bygget i henhold til TEK 10 (med byggeår før 2012), er det kun inkludert energiklasse A eller B. Dette grunnet krav om dokumentasjon på energiytelse for at bygget skal være i samsvar med taksonomien.
 - Ekskludering av objekter med høy klimarisiko: Panteobjekter med en klimarisikoscore på 6 (høyeste risiko) er trukket ut av beregningen, i samsvar med Do No Significant Harm (DNSH)-kravet.

Vurdering av ikke vesentlig skade på andre miljømål - DNSH («Do No Significant Harm»)

EU-taksonomien setter krav til at den bærekraftige aktiviteten ikke må gjøre vesentlig skade på de øvrige miljømålene.

For eksisterende bygninger gjelder dette fysisk risiko og behov for klimatilpasning. Det foreligger ingen klar definisjon på hva som utgjør en vesentlig negativ skade på dette miljømålet. Banken har derfor valgt å benytte total klimarisikoscore fra Eiendomsverdi for å oppfylle DNSH-kravene. Dette er i samsvar med taksonomiens prinsipp om at aktiviteter må gjennomføre en risikovurdering for klimaendringer. Eiendomsverdis klimarisikoscore setter den høyeste av underliggende klimarisikoscore for ulike klimarisikoer på en skala fra 0 til 6, der 6 er høyest risiko.

For bygninger med en klimarisikoscore under 6 har banken vurdert risikonivået basert på Eiendomsverdis klassifiseringssystem, som kombinerer sannsynlighet og eksponering for ulike fysiske klimarisikoer som havnivåstigning, flom, kvikkleire og skred. Det skal være en vesentlig negativ innvirkning og denne har banken definert til å være klimarisikoscore 6.

Banken har valgt å trekke ut alle panteobjekter med klimarisikoscore 6 fra de grønne boliglånene, da det ikke kan dokumenteres at det er utført tilstrekkelige tiltak for å tilpasse byggene til klimaendringene.

Dette er en endring fra rapporteringen på EU-taksonomien for 2023, da det ikke fantes en tilsvarende total risikoscore å basere DNSH-vurderingen på. Dette er også årsaken til at bankens totale volum av grønne boliglån er gått marginalt ned, mens totalt volum av boliglån har økt.

Nøkkeltall og indikatorer for GAR

- Green Asset Ratio (GAR): 8,7%
- Green Asset Ratio Flow (GAR FLOW): -0,6 %
- Andel eiendeler inkludert i GAR-beregningen: 61 %
- Fordeling på miljømål: Kun begrensning av klimaendringer (CCM (Climate Change Mitigation))

Bankens andel av totale eiendeler som er taksonomi-aligned er på 8,7 prosent, noe som betyr at 8,7 prosent av bankens totale balanse oppfyller EU-taksonomiens krav. Eiendelene som er inkludert i GAR-beregningen faller primært under miljømålet begrensning av klimaendringer (CCM), ettersom lån til eiendom er hovedkilden til taksonomi-aligned eiendeler. Totalt er 165 mrd. kroner vurdert i GAR-beregningen, hvorav kun taksonomi-relevante eiendeler inkluderes.

I 2024 er bankens GAR-dekning på 61 prosent, målt i forhold til de eiendelene som er inkludert i GAR-beregningen. Hovedvekten av taksonomi-aligned eiendeler er innen begrensning av klimaendringer (CCM), særlig gjennom finansiering av energieffektive boliger og næringseiendom.

Det har vært en økning på 39 prosent i obligasjoner med fortrinnsrett, som har sikkerhet i boliglån. Disse investeringene er taksonomi-eligible, men er ikke klassifisert som aligned da det ikke er kjent hvor stor andel som oppfyller EU-taksonomiens kriterier for alignment. Samtidig har det vært en negativ vekst i grønne næringslån, som skyldes redusert utlånsvolum til selskaper som rapporterer under EU-taksonomien.

Boliglånsporteføljen har økt, men andelen aligned har ikke økt tilsvarende. Dette kan forklares med at boliglån med høy klimarisikoscore nå er ekskludert fra alignment-kategorien i tråd med DNSH-kriteriet.

Den vektete taksonomi-aligned andelen for konsernet er 8,6 prosent, noe som er marginalt lavere enn bankens 8,7 prosent. Dette skyldes at andre forretningsområder i konsernet har lav alignment, noe som påvirker den samlede vektingen.

GAR-beregning – hovedtabeller

- Banken har 14.380 MNOK i bærekraftige eiendeler ihht. EU-taksonomien. Totalt har banken medregnet 165.234 MNOK i eiendeler for beregning av GAR.

Sektoranalyse – hvilke næringer er inkludert i GAR

- GAR Sector Information – fordeling av grønne eiendeler per bransje
- Majoriteten av eiendelene faller inn under NACE 68.20 (utleie og drift av eiendom).

Utvikling i GAR (Flow KPI-er)

- GAR KPI Flow (endring fra 2023 til 2024)
 - Økning på 39 % i obligasjoner med fortrinnsrett (taksonomi-eligible).
 - Negativ vekst i grønne næringslån pga. redusert utlånsvolum til taksonomirapporterende selskaper.
 - Økning i boliglån, men lavere andel alignment pga. DNSH-eksklusjoner.

EU-Taksonomirapportering for «ikke-finansielle» datterselskaper av Sparebanken Sør

- Ingen av datterselskapene er selvstendig rapporteringspliktige under CSRD i 2024.
- Eiendomsselskapene Transitt Eiendom AS og Prosjektutvikling AS har eiendeler som er eligible.
- 9 prosent av selskapenes aktiviteter kan være bærekraftige, men mange av dem oppfyller ikke samtlige kriterier for være på linje med EU-taksonomien.
- 100 prosent av driftskostnadene er kun eligible, men ikke aligned. Dette forklares ved at eiendommene i porteføljen til selskapene har eldre byggeår (1850-1993) og det er ikke foretatt noen tiltak på eiendommene som oppfyller EU-taksonomien krav til energieffektivitet.

Sparebanken Sør har flere ikke-finansielle datterselskaper, inkludert Sørmeglere AS, Sørlandets Forsikringssenter AS, Prosjektutvikling AS og Transitt Eiendom AS.

Det er konsernet Sparebanken Sør som er rapporteringspliktig og ingen av datterselskapene er selvstendig rapporteringspliktige under direktivet om bærekraftsrapportering for selskaper (CSRD) i 2024. Det blir derfor foretatt en samlet rapportering for ikke-finansielle datterselskaper i Sparebanken Sør med 2024 som første rapporteringsår. Det foreligger derfor ikke sammenligningstall for ikke-finansiell rapportering.

Disse selskapene inngår ikke i bankens GAR-beregning, men de er vurdert for taksonomiens relevans.

Ingen av selskapene driver aktiviteter som oppfyller kriteriene for å være tilpasset EU-taksonomien, men eiendomsselskapene; Transitt Eiendom AS og Prosjektutvikling AS eier eiendommer som kan være berettiget (eligible) under kategorien "Omsetning og drift av fast eiendom". Det er kun miljømålet begrensning av klimaendringer (CCM) som er aktuelt for denne økonomiske aktiviteten og det er ingen risiko for dobbelttelling i lys av lav begrenset omfang og bare en aktivitet (7.7) som er aktuell etter taksonomiens definisjon.

Omsetning omfatter netto omsetning etter konsernelimineringer for de ikke-finansielle selskapene i konsernet. Omsetning er rapportert etter NGAAP.

Investeringsutgifter (CapEx) er satt til null i 2024 da ingen av de fire selskapene har hatt tilganger i rapporteringsåret.

Driftsutgifter (OpEx) består primært av vedlikeholds- og reparasjonskostnader for de ikke-finansielle selskapene i konsernet etter taksonomiens definisjon.

Den ikke-finansielle rapporteringen er begrenset til Transitt Eiendom AS, Prosjektutvikling AS, Sørlandets Forsikringssenter AS og Sørmeqleren AS. Totalen for hele konsernet, finansielt og ikke-finansielt, kan sees av vektet KPI for konsernet i egen tabell.

Nøkkeltall og indikatorer for GAR

- Bærekraftige eiendeler (Taxonomy-Aligned) per 31.12.2024 - OMSETNING
- Eiendeler omfattet av EU-taksonomien (Taxonomy-Eligible) per 31.12.2024 - OMSETNING
- Bærekraftige eiendeler (Taxonomy-Aligned) per 31.12.2024 - INVESTERINGER
- Eiendeler omfattet av EU-taksonomien (Taxonomy-Eligible) per 31.12.2024 - INVESTERINGER
- Vektet KPI for konsernet

Bærekraftige eiendeler ihht EU-taksonomien (Taxonomy Aligned) per 31.12.2024 - OMSETNING	Mill. kroner
Utlån til husholdninger med pant i bolig	14 344
Obligasjoner med fortrinnsrett (med sikkerhet i boliglån) *	-
Utlån til ikke-finansielle foretak som rapporterer ihht EU-taksonomien basert på "Omsetning"	36
Bærekraftig økonomisk aktivitet ihht EU-taksonomien (Taxonomy Aligned)	14 380
*) Sparebanken Sør har en likviditetsportefølje som blant annet består av obligasjoner med fortinnsrett, som har sikkerhet i boliglån. Deler av denne porteføljen er definert som grønne obligasjoner, men det er ikke kjent hvor stor andel av denne porteføljen som er i ihht EU-taksonomiens kriterier.	

Eiendeler omfattet av EU-taksonomien (Taxonomy Eligible) per 31.12.2024 - OMSETNING	Mill. kroner
Utlån til husholdninger med pant i bolig	82 422
Obligasjoner med fortrinnsrett (med sikkerhet i boliglån)	18 059
Utlån til ikke-finansielle foretak som selv rapporterer ihht EU-taksonomien	97
Utlån og obligasjoner omfattet av taksonomien (Taxonomy Eligible)	100 578
Utlån til selskaper som ikke selv er omfattet av rapportering på taksonomien (Taxonomy Non-Eligible), men inkludert i nevner for beregning av GAR	47 264
Andre eiendeler som er inkludert i nevner for beregning av GAR	17 392
Totale eiendeler medregnet i beregning for GAR	165 234
Eiendeler ikke inkludert i beregning av GAR	11 230
Green Asset Ratio (GAR)	8,7 %
Green Asset Ratio Flow (GAR FLOW)**	-0,6 %
**) Green Asset Ratio Flow (GAR FLOW) er beregnet som økningen i bærekraftig økonomisk aktivitet ihht EU taksonomien (Taxonomy Aligned) fra 2023 til 2024	

Bærekraftige eiendeler ihht EU-taksonomien (Taxonomy Aligned) per 31.12.2024 - INVESTERINGER	Mill. kroner
Utlån til husholdninger med pant i bolig	14 344
Obligasjoner med fortrinnsrett (med sikkerhet i boliglån) *	-
Utlån til ikke-finansielle foretak som rapporterer ihht EU-taksonomien basert på "Investeringer"	27
Bærekraftig økonomisk aktivitet ihht EU-taksonomien (Taxonomy Aligned)	14 371
*) Sparebanken Sør har en likviditetsportefølje som blant annet består av obligasjoner med fortinnsrett, som har sikkerhet i boliglån. Deler av denne porteføljen er definert som grønne obligasjoner, men det er ikke kjent hvor stor andel av denne porteføljen som er i ihht EU-taksonomiens kriterier.	

Eiendeler omfattet av EU taksonomien (Taxonomy Eligible) per 31.12.2024 - INVESTERINGER	Mill. kroner
Utlån til husholdninger med pant i bolig	82 422
Obligasjoner med fortrinnsrett (med sikkerhet i boliglån)	18 059
Utlån til ikke-finansielle foretak som selv rapporterer ihht EU-taksonomien	102
Utlån og obligasjoner omfattet av taksonomien (Taxonomy Eligible)	100 583
Utlån til selskaper som ikke selv er omfattet av rapportering på taksonomien (Taxonomy Non-Eligible), men inkludert i nevner for beregning av GAR	47 264
Andre eiendeler som er inkludert i nevner for beregning av GAR	17 387
Totale eiendeler medregnet i beregning for GAR	165 234
Eiendeler ikke inkludert i beregning av GAR	11 230
Green Asset Ratio (GAR)	8,7 %
Green Asset Ratio Flow (GAR FLOW)**	-0,7 %
**) Green Asset Ratio Flow (GAR FLOW) er beregnet som økningen i bærekraftig økonomisk aktivitet ihht EU taksonomien (Taxonomy Aligned) fra 2023 til 2024	

Vektet KPI for konsernet						
Category	Revenue	Proportion of total group revenue (A)	KPI turnover based (B)	KPI CapEx based (C)	KPI turnover based weighted (A*B)	KPI CapEx based weighted (A*C)
A. Financial activities	3 880 147 044	99,2 %				
Asset management	0	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %
Banking activities	3 880 147 044	99,2 %	8,7 %	8,7 %	8,6 %	8,6 %
Investment firms	0	0.0 %	0.0 %	-0,7 %	0.0 %	0.0 %
Insurance undertakings	0	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %
Turnover KPI (B)		0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %
CapEx KPI (C)		0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %
Turnover KPI weighted (A*B)		0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %
CapEx KPI weighted (A*C)		0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %
B. Non-financial activities	32 487 000	0,8 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %
Total revenue of the group	3 912 634 044	100%				
Average KPI of the group					8,6 %	8,6 %

GAR-beregning – hovedtabeller

- 0. Summary of KPIs to be disclosed by credit institutions under Article 8 Taxonomy Regulation -TURNOVER / OMSETNING
- 0. Summary of KPIs to be disclosed by credit institutions under Article 8 Taxonomy Regulation - CAPEX / INVESTERING
- 1. Assets for the calculation of GAR - TURNOVER / OMSETNING 2024
- 1. Assets for the calculation of GAR - TURNOVER / OMSETNING 2023
- 1. Assets for the calculation of GAR - CAPEX / INVESTERING 2024
- 1. Assets for the calculation of GAR - CAPEX / INVESTERING 2023
- 3. GAR KPI stock - TURNOVER / OMSETNING 2024
- 3. GAR KPI stock - TURNOVER / OMSETNING 2023
- 3. GAR KPI stock - CAPEX / INVESTERING 2024
- 3. GAR KPI stock - CAPEX / INVESTERING 2023
- 5. KPI off-balance sheet exposures - TURNOVER / OMSETNING
- 5. KPI off-balance sheet exposures - CAPEX / INVESTERING

0. Summary of KPIs to be disclosed by credit institutions under Article 8 Taxonomy Regulation - OMSETNING

		Total environmentally sustainable assets (MNOK)	KPI****	KPI*****	% coverage (over total assets)***	% of assets excluded from the numerator of the GAR (Article 7(2) and (3) and Section 1.1.2. of Annex V)	% of assets excluded from the denominator of the GAR (Article 7(1) and Section 1.2.4 of Annex V)
Main KPI	Green asset ratio (GAR) stock	14 380	8,7 %	8,7 %	57,0 %	43,0 %	6,4 %
		Total environmentally sustainable activities (MNOK)	KPI	KPI	% coverage (over total assets)	% of assets excluded from the numerator of the GAR (Article 7(2) and (3) and Section 1.1.2. of Annex V)	% of assets excluded from the denominator of the GAR (Article 7(1) and Section 1.2.4 of Annex V)
Additional KPIs	GAR (flow)	-20	-0,6 %	-0,6 %	-3%	11%	3%
	Trading book*	0	0	0			
	Financial guarantees	10	0%	0%			
	Assets under management	0	0	0			
	Fees and commissions income**	0	0	0			

* For credit institutions that do not meet the conditions of Article 94(1) of the CRR or the conditions set out in Article 325a(1) of the CRR

**Fees and commissions income from services other than lending and AuM

Institutions shall disclose forwardlooking information for this KPIs, including information in terms of targets, together with relevant explanations on the methodology applied.

*** % of assets covered by the KPI over banks' total assets

****based on the Turnover KPI of the counterparty

*****based on the CapEx KPI of the counterparty, except for lending activities where for general lending Turnover KPI is used

Note 1: Across the reporting templates: cells shaded in black should not be reported.

Note 2: Fees and Commissions (sheet 6) and Trading Book (sheet 7) KPIs shall only apply starting 2026. SMEs' inclusion in these KPI will only apply subject to a positive result of an impact assessment.

0. Summary of KPIs to be disclosed by credit institutions under Article 8 Taxonomy Regulation - INVESTERINGER

		Total environmentally sustainable assets (MNOK)	KPI****	KPI*****	% coverage (over total assets)***	% of assets excluded from the numerator of the GAR (Article 7(2) and (3) and Section 1.1.2. of Annex V)	% of assets excluded from the denominator of the GAR (Article 7(1) and Section 1.2.4 of Annex V)
Main KPI	Green asset ratio (GAR) stock	14 371	8,7 %	8,7 %	57,0 %	43,0 %	6,4 %

		Total environmentally sustainable activities (MNOK)	KPI	KPI	% coverage (over total assets)	% of assets excluded from the numerator of the GAR (Article 7(2) and (3) and Section 1.1.2. of Annex V)	% of assets excluded from the denominator of the GAR (Article 7(1) and Section 1.2.4 of Annex V)
<i>Additional KPIs</i>	<i>GAR (flow)</i>	-29	-0,7 %	-0,7 %	-3%	11%	3%
	<i>Trading book*</i>	0	0	0			
	<i>Financial guarantees</i>	10	0%	0%			
	<i>Assets under management</i>	0	0	0			
	<i>Fees and commissions income**</i>	0	0	0			

* For credit institutions that do not meet the conditions of Article 94(1) of the CRR or the conditions set out in Article 325a(1) of the CRR

**Fees and commissions income from services other than lending and AuM

Institutions shall disclose forwardlooking information for this KPIs, including information in terms of targets, together with relevant explanations on the methodology applied.

*** % of assets covered by the KPI over banks' total assets

****based on the Turnover KPI of the counterparty

*****based on the CapEx KPI of the counterparty, except for lending activities where for general lending Turnover KPI is used

Note 1: Across the reporting templates: cells shaded in black should not be reported.

Note 2: Fees and Commissions (sheet 6) and Trading Book (sheet 7) KPIs shall only apply starting 2026. SMEs' inclusion in these KPI will only apply subject to a positive result of an impact assessment.

1. Assets for the calculation of GAR - OMSETNING 2024																																
Million NOK		31.12.2024																														
		Total [gross] carrying amount	Climate Change Mitigation (CCM)						Climate Change Adaptation (CCA)				Water and marine resources (WTR)				Circular economy (CE)				Pollution (PPC)				Biodiversity and Ecosystems (BIO)				TOTAL (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)			
			Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)						Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)				Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)				Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)				Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)				Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)							
			Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)						Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)				Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)				Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)				Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)				Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)				Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)			
			Of which Use of Proceeds	Of which transitional	Of which enabling				Of which Use of Proceeds	Of which enabling			Of which Use of Proceeds	Of which enabling			Of which Use of Proceeds	Of which enabling			Of which Use of Proceeds	Of which enabling			Of which Use of Proceeds	Of which enabling			Of which Use of Proceeds	Of which transitional	Of which enabling	
44	Derivatives	3 789	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
45	On demand interbank loans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
46	Cash and cash-related assets	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
47	Other categories of assets (e.g. Goodwill, commodities etc.)	11 265	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
48	Total GAR assets	165 234	100 578	14 380	14 344	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100 578	14 380	14 344	0	0	
49	Assets not covered for GAR calculation	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
50	Central governments and Supranational issuers	10 737	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
51	Central banks exposure	492	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
52	Trading book	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
53	Total assets	176 464	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Off-balance sheet exposures - Undertakings subject to NFRD disclosure obligations																																
54	Financial guarantees	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
55	Assets under management	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
56	Of which debt securities	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
57	Of which equity instruments	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

[illegible]

1. Assets for the calculation of GAR - OMSETNING 2023																																					
Million NOK		31.12.2023																																			
		Total [gross] carrying amount			Climate Change Mitigation (CCM)						Climate Change Adaptation (CCA)				Water and marine resources (WTR)				Circular economy (CE)				Pollution (PPC)				Biodiversity and Ecosystems (BIO)				TOTAL (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)						
		Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)						Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)						Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)						Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)						Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)											
		Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)						Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)						Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)						Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)						Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)						Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)					
		Of which Use of Proceeds		Of which transitional		Of which enabling		Of which Use of Proceeds		Of which enabling		Of which Use of Proceeds		Of which enabling		Of which Use of Proceeds		Of which enabling		Of which Use of Proceeds		Of which enabling		Of which Use of Proceeds		Of which enabling		Of which Use of Proceeds		Of which transitional		Of which enabling					
37	of which building renovation loans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
38	Debt securities	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
39	Equity instruments	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
40	Non-EU country counterparties not subject to NFRD disclosure obligations	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
41	Loans and advances	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
42	Debt securities	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
43	Equity instruments	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
44	Derivatives	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
45	On demand interbank loans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
46	Cash and cash-related assets	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
47	Other categories of assets (e.g. Goodwill, commodities etc.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
48	Total GAR assets	93 058	92 925	14 470	14 400	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	92 925	14 470	14 400	0	0					
49	Assets not covered for GAR calculation	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
50	Central governments and Supranational issuers	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
51	Central banks exposure	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
52	Trading book	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
53	Total assets	157 376	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
Off-balance sheet exposures - Undertakings subject to NFRD disclosure obligations																																					
54	Financial guarantees	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
55	Assets under management	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
56	Of which debt securities	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					
57	Of which equity instruments	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0					

1. Assets for the calculation of GAR - INVESTERINGER 2024																																					
Million NOK		31.12.2024																																			
		Total [gross] carrying amount	Climate Change Mitigation (CCM)					Climate Change Adaptation (CCA)					Water and marine resources (WTR)					Circular economy (CE)					Pollution (PPC)					Biodiversity and Ecosystems (BIO)					TOTAL (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)				
			Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)					Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)					Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)					Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)					Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)					Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)									
			Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)					Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)					Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)					Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)					Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)					Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)					Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)				
			Of which Use of Proceeds	Of which transitional	Of which enabling		Of which Use of Proceeds	Of which enabling		Of which Use of Proceeds	Of which enabling		Of which Use of Proceeds	Of which enabling		Of which Use of Proceeds	Of which enabling		Of which Use of Proceeds	Of which enabling		Of which Use of Proceeds	Of which enabling		Of which Use of Proceeds	Of which enabling		Of which Use of Proceeds	Of which transitional	Of which enabling							
44	Derivatives	3 789	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
45	On demand interbank loans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
46	Cash and cash-related assets	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
47	Other categories of assets (e.g. Goodwill, commodities etc.)	11 265	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
48	Total GAR assets	165 234	100 583	14 371	14 344	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100 583	14 371	14 344	0	0	0	0			
49	Assets not covered for GAR calculation	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
50	Central governments and Supranational issuers	10 737	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
51	Central banks exposure	492	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
52	Trading book	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
53	Total assets	176 464	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Off-balance sheet exposures - Undertakings subject to NFRD disclosure obligations																																					
54	Financial guarantees	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
55	Assets under management	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
56	Of which debt securities	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
57	Of which equity instruments	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			

1. Assets for the calculation of GAR - INVESTERINGER 2023																														
Million NOK		31.12.2023																												
	Total [gross] carrying amount	Climate Change Mitigation (CCM)						Climate Change Adaptation (CCA)				Water and marine resources (WTR)				Circular economy (CE)				Pollution (PPC)		Biodiversity and Ecosystems (BIO)				TOTAL (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)				
		Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)						Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)				Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)				Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)				Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)		Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)								
		Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)						Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)				Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)				Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)				Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)		Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)				Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)				
		Of which Use of Proceeds	Of which transitional	Of which enabling				Of which Use of Proceeds	Of which enabling				Of which Use of Proceeds	Of which enabling				Of which Use of Proceeds	Of which enabling				Of which Use of Proceeds	Of which enabling				Of which Use of Proceeds	Of which transitional	Of which enabling
GAR - Covered assets in both numerator and denominator																														
1	Loans and advances, debt securities and equity instruments not HFT eligible for GAR calculation	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
2	Financial undertakings	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
3	Credit institutions	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
4	Loans and advances	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
5	Debt securities, including UoP	13 018	13 018	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13 018	0	0	0	
6	Equity instruments	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
7	Other financial corporations	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
8	of which investment firms	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
9	Loans and advances	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
10	Debt securities, including UoP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
11	Equity instruments	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
12	of which management companies	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
13	Loans and advances	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
14	Debt securities, including UoP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
15	Equity instruments	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
16	of which insurance undertakings	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
17	Loans and advances	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
18	Debt securities, including UoP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
19	Equity instruments	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
20	Non-financial undertakings	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
21	Loans and advances	317	218	79	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	218	79	0	0	
22	Debt securities, including UoP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
23	Equity instruments	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
24	Households	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
25	of which loans collateralised by residential immovable property	79 723	79 723	14 400	14 400	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	79 723	14 400	14 400	0	0
26	of which building renovation loans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
27	of which motor vehicle loans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
28	Local governments financing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
29	Housing financing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
30	Other local government financing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
31	Collateral obtained by taking possession: residential and commercial immovable properties	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
32	Assets excluded from the numerator for GAR calculation (covered in the denominator)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
33	Financial and Non-financial undertakings	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
34	SMEs and NFCs (other than SMEs) not subject to NFRD disclosure obligations	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
35	Loans and advances	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	
36	of which loans collateralised by commercial immovable property	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	

1. Assets for the calculation of GAR - INVESTERINGER 2023																																					
Million NOK		31.12.2023																																			
		Total [gross] carrying amount			Climate Change Mitigation (CCM)						Climate Change Adaptation (CCA)				Water and marine resources (WTR)				Circular economy (CE)				Pollution (PPC)				Biodiversity and Ecosystems (BIO)				TOTAL (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)						
					Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)						Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)				Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)				Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)				Of which towards taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)														
		Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)						Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)				Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)				Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)				Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)				Of which environmentally sustainable (Taxonomy-aligned)													
					Of which Use of Proceeds			Of which transitional			Of which enabling			Of which Use of Proceeds			Of which enabling			Of which Use of Proceeds			Of which enabling			Of which Use of Proceeds			Of which enabling			Of which Use of Proceeds			Of which enabling		
					Of which Use of Proceeds	Of which transitional	Of which enabling	Of which Use of Proceeds	Of which enabling	Of which Use of Proceeds	Of which enabling	Of which Use of Proceeds	Of which enabling	Of which Use of Proceeds	Of which enabling	Of which Use of Proceeds	Of which enabling	Of which Use of Proceeds	Of which enabling	Of which Use of Proceeds	Of which enabling	Of which Use of Proceeds	Of which enabling	Of which Use of Proceeds	Of which enabling	Of which Use of Proceeds	Of which enabling	Of which Use of Proceeds	Of which enabling	Of which Use of Proceeds	Of which enabling	Of which Use of Proceeds	Of which enabling				
37	of which building renovation loans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0						
38	Debt securities	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0							
39	Equity instruments	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0							
40	Non-EU country counterparties not subject to NFRD disclosure obligations	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0	0	0							
41	Loans and advances	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0	0							
42	Debt securities	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9	0	0	0							
43	Equity instruments	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	0							
44	Derivatives	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	0	0	0							
45	On demand interbank loans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0	0	0							
46	Cash and cash-related assets	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13	0	0	0							
47	Other categories of assets (e.g. Goodwill, commodities etc.)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14	0	0	0							
48	Total GAR assets	93 058	92 960	14 479	14 400	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	93 065	14 479	14 400	0							
49	Assets not covered for GAR calculation	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
50	Central governments and Supranational issuers	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
51	Central banks exposure	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
52	Trading book	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
53	Total assets	157 376	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
Off-balance sheet exposures - Undertakings subject to NFRD disclosure obligations																																					
54	Financial guarantees	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
55	Assets under management	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
56	Of which debt securities	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
57	Of which equity instruments	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						

3. GAR KPI stock - OMSETNING 2023																																
% (compared to total covered assets in the denominator)																																
31.12.2023																																
Climate Change Mitigation (CCM)						Climate Change Adaptation (CCA)				Water and marine resources (WTR)				Circular economy (CE)				Pollution (PPC)		Biodiversity and Ecosystems (BIO)				TOTAL (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)						Proportion of total assets covered		
Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)						Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)				Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)				Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)				Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)		Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)				Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)								
Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)						Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)				Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)				Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)				Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)		Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)				Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)								
Of which Use of Proceeds		Of which transitional		Of which enabling		Of which specialised lending		Of which enabling		Of which Use of Proceeds		Of which enabling		Of which Use of Proceeds		Of which enabling		Of which Use of Proceeds		Of which enabling		Of which Use of Proceeds		Of which enabling		Of which Use of Proceeds		Of which transitional			Of which enabling	
GAR - Covered assets in both numerator and denominator																																
1	Loans and advances, debt securities and equity instruments not HfT eligible for GAR calculation	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
2	Financial undertakings	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
3	Credit institutions	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
4	Loans and advances	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
5	Debt securities, including UoP	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
6	Equity instruments	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
7	Other financial corporations	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
8	of which investment firms	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
9	Loans and advances	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
10	Debt securities, including UoP	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
11	Equity instruments	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
12	of which management companies	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
13	Loans and advances	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
14	Debt securities, including UoP	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
15	Equity instruments	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
16	of which insurance undertakings	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
17	Loans and advances	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
18	Debt securities, including UoP	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
19	Equity instruments	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
20	Non-financial undertakings	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
21	Loans and advances	60%	38%	37%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	60%
22	Debt securities, including UoP	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
23	Equity instruments	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
24	Households	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
25	of which loans collateralised by residential immovable property	100%	14%	14%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
26	of which building renovation loans	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
27	of which motor vehicle loans	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
28	Local governments financing	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
29	Housing financing	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
30	Other local government financing	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
31	Collateral obtained by taking possession: residential and commercial immovable properties	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
32	Total GAR assets	61%	14%	14%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	61%

5. KPI off-balance sheet exposures - OMSETNING																																																									
		%																																																							
		31.12.2024																																																							
																														(compared to total eligible off-balance sheet assets)																											
		Climate Change Mitigation (CCM)					Climate Change Adaptation (CCA)					Water and marine resources (WTR)					Circular economy (CE)					Pollution (PPC)					Biodiversity and Ecosystems (BIO)					TOTAL (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)																									
Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)					Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)					Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)					Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)					Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)					Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)																																
Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)					Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)					Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)					Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)					Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)					Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)																																
Of which Use of Proceeds	Of which transitional	Of which enabling			Of which Use of Proceeds	Of which enabling			Of which Use of Proceeds	Of which enabling			Of which Use of Proceeds	Of which enabling			Of which Use of Proceeds	Of which enabling			Of which Use of Proceeds	Of which enabling			Of which Use of Proceeds	Of which enabling			Of which Use of Proceeds	Of which transitional	Of which enabling																										
1	Financial guarantees (FinGuar KPI)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																									
2	Assets under management (AuM KPI)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0																									

5. KPI off-balance sheet exposures - INVESTERINGER																																	
		31.12.2024																															
		Climate Change Mitigation (CCM)									Climate Change Adaptation (CCA)				Water and marine resources (WTR)				Circular economy (CE)				Pollution (PPC)				Biodiversity and Ecosystems (BIO)				TOTAL (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)		
		Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)									Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)				Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)				Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)				Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)				Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)				Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-eligible)		
		Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)									Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)				Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)				Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)				Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)				Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)				Proportion of total covered assets funding taxonomy relevant sectors (Taxonomy-aligned)		
		Of which Use of Proceeds	Of which transitional	Of which enabling							Of which Use of Proceeds	Of which enabling							Of which Use of Proceeds	Of which enabling							Of which Use of Proceeds	Of which enabling				Of which Use of Proceeds	Of which transitional
1	Financial guarantees (FinGuar KPI)	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Assets under management (AuM KPI)	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Sektoranalyse – hvilke næringer er inkludert i GAR

- 2. GAR sector information - OMSETNING
- 2. GAR sector information – INVESTERINGER

2. GAR sector information - OMSETNING																													
Breakdown by sector - NACE 4 digits level (code and label)		Climate Change Mitigation (CCM)				Climate Change Adaptation (CCA)				Water and marine resources (WTR)				Circular economy (CE)				Pollution (PPC)		Biodiversity and Ecosystems (BIO)				TOTAL (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)					
		Non-Financial corporates (Subject to NFRD)		SMEs and other NFC not subject to NFRD		Non-Financial corporates (Subject to NFRD)		SMEs and other NFC not subject to NFRD		Non-Financial corporates (Subject to NFRD)		SMEs and other NFC not subject to NFRD		Non-Financial corporates (Subject to NFRD)		SMEs and other NFC not subject to NFRD		Non-Financial corporates (Subject to NFRD)		SMEs and other NFC not subject to NFRD		Non-Financial corporates (Subject to NFRD)		SMEs and other NFC not subject to NFRD		Non-Financial corporates (Subject to NFRD)		SMEs and other NFC not subject to NFRD	
		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount	
		Of which environmentally sustainable (CCM)		Of which environmentally sustainable (CCM)		Of which environmentally sustainable (CCA)		Of which environmentally sustainable (CCA)		Of which environmentally sustainable (WTR)		Of which environmentally sustainable (WTR)		Of which environmentally sustainable (CE)		Of which environmentally sustainable (CE)		Of which environmentally sustainable (PPC)		Of which environmentally sustainable (PPC)		Of which environmentally sustainable (BIO)		Of which environmentally sustainable (BIO)		Of which environmentally sustainable (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)		Of which environmentally sustainable (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)	
		Mn NOK		Mn NOK		Mn EUR		Mn EUR		Mn EUR		Mn EUR		Mn EUR		Mn EUR		Mn EUR		Mn EUR		Mn EUR		Mn EUR		Mn NOK		Mn EUR	
1	68.20 Renting and operating of own or leased real estate	162	36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	162	36	0			

1. Credit institutions shall disclose in this template information on exposures in the banking book towards those sectors covered by the Taxonomy (NACE sectors 4 levels of detail), using the relevant NACE Codes on the basis of the principal activity of the counterparty
2. The counterparty NACE sector allocation shall be based exclusively on the nature of the immediate counterparty. The classification of the exposures incurred jointly by more than one obligor shall be done on the basis of the characteristics of the obligor that was the more relevant, or determinant, for the institution to grant the exposure. The distribution of jointly incurred exposures by NACE codes shall be driven by the characteristics of the more relevant or determinant obligor. Institutions shall disclose information by NACE codes with the level of disaggregation required in the template.

2. GAR sector information - INVESTERINGER																													
Breakdown by sector - NACE 4 digits level (code and label)		Climate Change Mitigation (CCM)				Climate Change Adaptation (CCA)				Water and marine resources (WTR)				Circular economy (CE)				Pollution (PPC)		Biodiversity and Ecosystems (BIO)				TOTAL (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)					
		Non-Financial corporates (Subject to NFRD)		SMEs and other NFC not subject to NFRD		Non-Financial corporates (Subject to NFRD)		SMEs and other NFC not subject to NFRD		Non-Financial corporates (Subject to NFRD)		SMEs and other NFC not subject to NFRD		Non-Financial corporates (Subject to NFRD)		SMEs and other NFC not subject to NFRD		Non-Financial corporates (Subject to NFRD)		SMEs and other NFC not subject to NFRD		Non-Financial corporates (Subject to NFRD)		SMEs and other NFC not subject to NFRD		Non-Financial corporates (Subject to NFRD)		SMEs and other NFC not subject to NFRD	
		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount		[Gross] carrying amount	
		Of which environmentally sustainable (CCM)		Of which environmentally sustainable (CCM)		Of which environmentally sustainable (CCA)		Of which environmentally sustainable (CCA)		Of which environmentally sustainable (WTR)		Of which environmentally sustainable (WTR)		Of which environmentally sustainable (CE)		Of which environmentally sustainable (CE)		Of which environmentally sustainable (PPC)		Of which environmentally sustainable (PPC)		Of which environmentally sustainable (BIO)		Of which environmentally sustainable (BIO)		Of which environmentally sustainable (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)		Of which environmentally sustainable (CCM + CCA + WTR + CE + PPC + BIO)	
		Mn NOK		Mn NOK		Mn EUR		Mn EUR		Mn EUR		Mn EUR		Mn EUR		Mn EUR		Mn EUR		Mn EUR		Mn EUR		Mn EUR		Mn EUR		Mn NOK	
1	68.20 Renting and operating of own or leased real estate	162	27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	162	27	0	0

1. Credit institutions shall disclose in this template information on exposures in the banking book towards those sectors covered by the Taxonomy (NACE sectors 4 levels of detail), using the relevant NACE Codes on the basis of the principal activity of the counterparty
2. The counterparty NACE sector allocation shall be based exclusively on the nature of the immediate counterparty. The classification of the exposures incurred jointly by more than one obligor shall be done on the basis of the characteristics of the obligor that was the more relevant, or determinant, for the institution to grant the exposure. The distribution of jointly incurred exposures by NACE codes shall be driven by the characteristics of the more relevant or determinant obligor. Institutions shall disclose information by NACE codes with the level of disaggregation required in the template.

Utvikling i GAR (Flow KPI-er)

- 4. GAR KPI flow - TURNOVER / OMSETNING
- 4. GAR KPI flow - CAPEX / INVESTERINGER
- ANNEX XII Disclosures Delegated Act (Gass- og kjernekraft)

Row	Nuclear energy related activities	
1.	The undertaking carries out, funds or has exposures to research, development, demonstration and deployment of innovative electricity generation facilities that produce energy from nuclear processes with minimal waste from the fuel cycle.	NO
2.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction and safe operation of new nuclear installations to produce electricity or process heat, including for the purposes of district heating or industrial processes such as hydrogen production, as well as their safety upgrades, using best available technologies.	NO
3.	The undertaking carries out, funds or has exposures to safe operation of existing nuclear installations that produce electricity or process heat, including for the purposes of district heating or industrial processes such as hydrogen production from nuclear energy, as well as their safety upgrades.	NO
Fossil gas related activities		
4.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction or operation of electricity generation facilities that produce electricity using fossil gaseous fuels.	NO
5.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction, refurbishment, and operation of combined heat/cool and power generation facilities using fossil gaseous fuels.	NO
6.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction, refurbishment and operation of heat generation facilities that produce heat/cool using fossil gaseous fuels.	NO

ANNEX XII - gass- og kjernekraft

EU-Taksonomirapportering for «ikke-finansielle» datterselskaper av Sparebanken Sør

- ANNEX II - Proportion of Turnover
- ANNEX II - Proportion of CapEx
- ANNEX II - Proportion of OpEx

ANNEX II - Proportion of Turnover																					
Financial year 2024		2024		Substantial contribution criteria							DNSH criteria ("Does Not Significantly Harm") (1)										
Economic Activities (1)	Code (1) (2)	Turnover (3)	Proportion of Turnover, year N (4)	Climate Change Mitigation (5)	Climate Change Adaptation (6)	Water (7)	Pollution (8)	Circular Economy (9)	Biodiversity (10)	Climate Change Mitigation (11)	Climate Change Adaptation (12)	Water (13)	Pollution (14)	Circular Economy (15)	Biodiversity (16)	Minimum Safeguards (17)	Proportion of Taxonomy-aligned (A.1.) or -eligible (A.2.) turnover, year N-1 (18)	Category enabling activity (19)	Category transitional activity (20)		
Text			NOK	%	Y; N; N/ EL (1) (1)	Y; N; N/ EL (1) (1)	Y; N; N/ EL (1) (1)	Y; N; N/ EL (1) (1)	Y; N; N/ EL (1) (1)	Y; N; N/ EL (1) (1)	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	%	E	T	

A. TAXONOMY-ELIGIBLE ACTIVITIES																						
A.1. Environmentally sustainable activities (Taxonomy-aligned)																						
Turnover of environmentally sustainable activities (Taxonomy-aligned) (A.1)	0	0%	-	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	0%	-	-			
Of which enabling	0	0%	-	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	0%	E				
Of which transitional	0	0%	-	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	0%		T			
A.2. Taxonomy-eligible but not environmentally sustainable activities (not Taxonomy-aligned activities) ()																						
				EL; N/ EL ()	EL; N/EL ()	EL; N/ EL ()	EL; N/ EL ()	EL; N/ EL ()	EL; N/EL ()													
Acquisition and ownership of buildings	CCM 7.7	2 768 000	9%	EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL											0%	-	-
Turnover of Taxonomy-eligible but not environmentally sustainable activities (not Taxonomy-aligned activities) (A.2)		0	0%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0%					
A. Turnover of Taxonomy-eligible activities (A.1+A.2)		2 768 000	9%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0%					
B. TAXONOMY-NON-ELIGIBLE ACTIVITIES																						
Turnover of Taxonomy-non-eligible activities	29 719 000	91%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0%	-	-			
TOTAL	32 487 000	100%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0%	-	-			

ANNEX II - Proportion of CapEx																					
Financial year 2024		2024		Substantial contribution criteria						DNSH criteria ("Does Not Significantly Harm") (1)											
Economic Activities (1)	Code (1) (2)	CapEx (3)	Proportion of CapEx, year N (4)	Climate Change Mitigation (5)	Climate Change Adaptation (6)	Water (7)	Pollution (8)	Circular Economy(9)	Biodiversity(10)	Climate Change Mitigation (11)	Climate Change Adaptation (12)	Water (13)	Pollution (14)	Circular Economy (15)	Biodiversity (16)	Minimum Safeguards (17)	Proportion of Taxonomy-aligned (A.1.) or eligible (A.2.) CapEx, year N-1 (18)	Category enabling activity (19)	Category transitional activity (20)		
				Y; N; N/ EL (1) (1)	Y; N; N/ EL (1) (1)	Y; N; N/ EL (1) (1)	Y; N; N/ EL (1) (1)	Y; N; N/ EL (1) (1)	Y; N; N/EL (1) (1)	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	%	E	T	
Text		NOK	%	Y; N; N/ EL (1) (1)	Y; N; N/ EL (1) (1)	Y; N; N/ EL (1) (1)	Y; N; N/ EL (1) (1)	Y; N; N/ EL (1) (1)	Y; N; N/EL (1) (1)	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	%	E	T		
A. TAXONOMY-ELIGIBLE ACTIVITIES																					
A.1. Environmentally sustainable activities (Taxonomy-aligned)																					
CapEx of environmentally sustainable activities (Taxonomy-aligned) (A.1)		0	0%	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	N	0%	-	-		
Of which enabling		0	0%	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	N	0%	E			
Of which transitional		0	0%	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	N	0%		T		
A.2. Taxonomy-eligible but not environmentally sustainable activities (not Taxonomy-aligned activities) (1)																					
				EL; N/ EL (1)	EL; N/EL (1)	EL; N/ EL (1)	EL; N/ EL (1)	EL; N/EL (1)	EL; N/EL (1)												
CapEx of Taxonomy-eligible but not environmentally sustainable activities (not Taxonomy-aligned activities) (A.2)		0	0%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0%				
A. CapEx of Taxonomy-eligible activities (A.1+A.2)		0	0%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0%				
B. TAXONOMY-NON-ELIGIBLE ACTIVITIES																					
CapEx of Taxonomy-non-eligible activities		0	0%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0%	-	-		
TOTAL		0	0%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0%	-	-		

ANNEX II - Proportion of OpEx																								
Financial year 2024		2024		Substantial contribution criteria								DNSH criteria ('Does Not Significantly Harm') ()								Proportion of Taxonomy-aligned (A.1.) or -eligible (A.2.) OpEx, year N-1 (18)	Category enabling activity (19)	Category transitional activity (20)		
Economic Activities (1)	Code () (2)	OpEx (3)	Proportion of OpEx, year N (4)	Climate Change Mitigation (5)	Climate Change Adaptation (6)	Water (7)	Pollution (8)	Circular Economy (9)	Biodiversity (10)	Climate Change Mitigation (11)	Climate Change Adaptation (12)	Water (13)	Pollution (14)	Circular Economy (15)	Biodiversity (16)	Minimum Safeguards (17)								
Text		NOK	%	Y; N; N/EL () ()	Y; N; N/EL () ()	Y; N; N/EL () ()	Y; N; N/EL () ()	Y; N; N/EL () ()	Y; N; N/EL () ()	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	Y/N	%	E	T					
A. TAXONOMY-ELIGIBLE ACTIVITIES																								
A.1. Environmentally sustainable activities (Taxonomy-aligned)																								
OpEx of environmentally sustainable activities (Taxonomy-aligned) (A.1)		0	0%	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	0%	-	-					
Of which enabling		0	0%	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	0%	E						
Of which transitional		0	0%	-	-	-	-	-	-	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	0%		T					
A.2. Taxonomy-eligible but not environmentally sustainable activities (not Taxonomy-aligned activities) ()																								
				EL; N/EL ()	EL; N/EL ()	EL; N/EL ()	EL; N/EL ()	EL; N/EL ()	EL; N/EL ()															
Acquisition and ownership of buildings		CCM 7.7	1 234 000	15%	EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL												0%		
OpEx of Taxonomy-eligible but not environmentally sustainable activities (not Taxonomy-aligned activities) (A.2)		0	0%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0%						
A. OpEx of Taxonomy eligible activities (A.1+A.2)		0	0%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0%						
B. TAXONOMY-NON-ELIGIBLE ACTIVITIES																								
OpEx of Taxonomy-non-eligible activities		6 871 232	85%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0%	-	-				
TOTAL		8 105 232	100%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0%	-	-				

E1

KLIMA- ENDRINGER

Innledning

Klimaendringer representerer både en vesentlig risiko og mulighet for Sparebanken Sør. Utslipp fra egen drift og finansierte aktiviteter påvirker miljøet, mens grønn finansiering og utvikling av bærekraftige produkter styrker bankens konkurranseevne og bidrar til overgangen til en lavutslippsøkonomi.

Klimaendringer (ESRS E1)

Finanssektoren spiller en sentral rolle i arbeidet med å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 °C over førindustrielle nivåer. Sektoren fungerer som en katalysator for økt bevissthet og bidrar til å kanalisere kapital mot mer bærekraftige aktiviteter. Klimaendringer er en global utfordring som ikke kjenner landegrenser, og det kreves en felles innsats fra hele samfunnet for å snu utviklingen.

Å håndtere klimaendringene er en av de mest presserende og komplekse oppgavene verden står overfor. Overgangen til et netto null-samfunn vil være krevende. For å lykkes er det nødvendig med gode lovendringer, reguleringer og incentivordninger som støtter overgangen. Samarbeid og dialog med kunder, interessenter, myndigheter og samfunnet for øvrig er avgjørende for å nå ambisjonen om netto nullutslipp.

Illustrasjonen og tabellen under viser hvilke påvirkninger på klimaendringer banken har identifisert og hvor i verdikjeden de er lokalisert.

IRO	Beskrivelse av påvirkning, risiko eller mulighet	Tidshorisont (år)	Interesser
1 Finansierte utslipp	Faktisk negativ påvirkning. Scope 1, 2 og 3 utslipp fra finansierte aktiviteter, samt investeringer.	0-1	Natur, samfunn
2 Finansierte klimautslipp	Potensiell positiv påvirkning på energiforbruk og klima ved at vi oppfordrer kunder til å velge grønne produkter via gunstige lån.	1-5	Natur, samfunnet, kunder
3 Egne klimautslipp	Faktisk negativ påvirkning på klima ved scope 1, 2, og 3 utslipp fra egen virksomhet. Primært kontorer og reisevirksomhet.	0-1	Natur, Egen virksomhet, samfunnet
4 Nye bærekraftige produkter	Banken har en finansiell mulighet ved å tilby nye ESG-produkter som rigger oss for et skifte i markedet	>5	Egen virksomhet, kunder, natur
5 Manglete nye bærekraftige produkter	Negativ finansiell risiko dersom vi ikke kan tilby konkurransedyktige utlånsprodukter innenfor bærekraft	>5	Egen virksomhet, kunder, natur
6 Likviditetsrisiko	Banken har en finansiellrisiko ved manglende omstillingsevne og/eller manglende grønn lånemasse kan føre til svekket interesse fra investorer med grønne mandater.	>5	Egen virksomhet, kunder, natur
7 Kredittrisiko	Omstillingsrisiko som følge av reguleringer og endringer i kundedadferd knyttet til klimaendringer, kan utløse svekket betjeningsevne (PD) og reduserte panteverdier (LGD) hos kunde og føre til økte tap (EL). Strengere energikrav kan redusere verdien av eiendom, som ikke tilfredsstiller nye krav.	>5	Myndigheter, egen virksomhet, kunder, natur
8 Kredittrisiko	Fysisk risiko. Økte tap på kunder, bransjer og sektorer som er utsatt for reduserte verdier på pant og eiendeler pga. klimaendringer. Forutsetter endringer/ redusert dekning i ordning for naturskadeforsikring. Naturkatastrofer kan bidra til å redusere verdien på annen eiendom med tilsvarende risiko. F.eks flom og skred	>5	Egen virksomhet, Kunder,

4.8 Policy klima, natur og sirkulærøkonomi

Organisering, omfattelse av policy og rammebetingelser

Arbeidet med klima, natur og sirkulærøkonomi er forankret i en tydelig organisering og struktur i Sparebanken Sør. Styret har det overordnede ansvaret for dette arbeidet og vedtar bankens strategiplan, der klima, natur og sirkulærøkonomi er definert som prioriterte områder.

Styret behandler og beslutter strategier, policyer og transisjonsplaner knyttet til bærekraft, inkludert rapporter om disse temaene. I tillegg fastsetter styret overordnede mål og risikorammer som integreres i bankens rammeverk for risikostyring. Dette arbeidet følges opp gjennom periodiske risikorapporter. Den omfatter både bankens egen virksomhet og verdikjede, for områder som har vesentlige påvirkninger knyttet til klima, natur og sirkulærøkonomi.

Sparebanken Sør har også sluttet seg til flere nasjonale og internasjonale initiativer som støtter opp om arbeidet med bærekraft.

Disse inkluderer:

- UN Global Compact
- UNEP Principles for Responsible Banking
- Finans Norges veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen
- PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials)
- TCFD (Taskforce on Climate-related Financial Disclosures)
- CREEM (Carbon Risk Real Estate Monitor)
- Miljøfyrtårn

Hvem omfattes av policydokumenter

Bankens forretningsområder er begrenset til Norge, med hovedvekt på Agder og Telemark. Policy klima, natur og sirkulærøkonomi omfatter Sparebanken Sør inklusive datterselskaper, og gjelder alle ansatte. Policyen omfatter bankens egen virksomhet og bankens verdikjede som har vesentlige påvirkninger knyttet til klima, natur og sirkulærøkonomi. Klimabegrensning og klimatilpasning omfatter egne- og nedstrømsaktiviteter, mens temaene natur og sirkulærøkonomi omfatter nedstrømsaktiviteter.

Tidshorisonter

Sparebanken Sør har etablert følgende tidshorisonter for mål og scenarioanalyser i arbeidet med klima, natur og sirkulærøkonomi.

Tidshorisont	Mål	Scenarioanalyser År
Kort sikt (ST)	Årlig	> 1
Mellomlang sikt (MT)	2030	1 - 5
Lang sikt (LT)	2050	> 5

Forpliktelser og retningslinjer

Sparebanken Sør har forpliktet seg til å følge både internasjonale og nasjonale retningslinjer for klima, natur og sirkulærøkonomi. Arbeidet er forankret i Parisavtalen, Naturavtalen og FNs bærekraftsmål, med mål om å redusere negative påvirkninger og fremme bærekraftige løsninger i egen virksomhet og verdikjede.

Retningslinjene og forpliktelsene vist under, er sentrale rammebetingelser og virkemidlene for banken i arbeidet med klimabegrensning, klimatilpasning, natur og sirkulærøkonomi. Disse vil bli løpende oppdatert når ny kunnskap, virkemidler og teknologi foreligger, og tiltak vil bli tilpasset rammebetingelser, mål og fremdrift.

Sparebanken Sør har utarbeidet retningslinjer som skal sikre en helhetlig og langsiktig tilnærming til bærekraftsarbeidet. Disse retningslinjene er utformet for å styrke bankens rolle som en pådriver for grønn omstilling, samtidig som de støtter opp under globale og nasjonale mål knyttet til klima, natur og sirkulærøkonomi. Disse inkluderer:

- Å være en pådriver og positiv langsiktig samarbeidspartner i arbeidet med å nå mål til Paris- og Naturavtalen
- Etablere mål og base line knyttet til klima, natur og sirkulærøkonomi i egen virksomhet og i verdikjeden
- Benytte anerkjente og vitenskapelige rammeverk, modeller, data og metoder
- Etablere transisjonsplan, som vil være vårt strategiske og operative verktøy
- Etablere gode verktøykasser, produkter, tjenester og veiledere for å bistå kunder i sine omstillingsplaner
- Utvikle bærekraftig teknologi og digitale løsninger
- Benytte vår kompetanse og posisjon til å hjelpe og stille krav til kunder med sine overgangsplaner
- Prioritere områder som gir mest positiv påvirkning på samfunnet og bankens finansielle utvikling
- Integrere mål i bankens risikostyringsrammeverk og risikorapport
- Benytte scenarioanalyser og stresstester for å kartlegge finansiell risiko
- Etablere kompetanseprogram for å bygge intern kompetanse i hele organisasjonen
- Vri kapitalallokering mot klima-, naturpositive og sirkulære aktiviteter
- Etablere gode styringsdokumenter, screening og eksklusjonskriterier
- Integrere klima, natur og sirkulærøkonomi i kredittprosesser, prismodeller og investeringsbeslutninger
- Ha en transparent og offentlig rapportering av resultater og arbeidet med klima, natur og sirkulærøkonomi

Forpliktelsene til Sparebanken Sør reflekterer bankens dedikasjon til bærekraftig utvikling og ansvarlig virksomhet, med fokus på å redusere klima- og naturpåvirkning, fremme sirkulærøkonomi og bidra til globale og nasjonale mål. Disse inkluderer:

- Respektere og etterlever Parisavtalen, Naturavtalen og FNs bærekraftsmål
- Respektere og etterleve relevante norske lover og internasjonale konvensjoner
- Arbeide for å redusere klimagassutslipp i egen virksomhet og verdikjeden i tråd med Parisavtalen

- Arbeide for å redusere negative påvirkninger på natur, som biomangfold og økosystemer fra egen virksomhet og verdikjeden, i tråd med Naturavtalen
- Arbeide for å redusere finansiering og bruk av sårbare naturressurser og naturarealer
- Arbeide for å vri økonomien fra lineær til sirkulær
- Oppmuntre til tiltak for å redusere skadevirkninger på klima og natur, og fremme utvikling av bærekraftig teknologi og løsninger
- Ta hensyn til klima- og naturrelaterte utfordringer og sirkulærøkonomi i strategi, virksomhetsstyring, risikostyring, oppfølging og rapportering
- Bidra til kompetanseheving om klima og natur i egen virksomhet og i verdikjeden
- Samarbeide med andre for å oppfylle ambisjoner, forpliktelser og mål til klima, natur og sirkulærøkonomi

Offentliggjøring

Policy klima, natur og sirkulærøkonomi ligger på bankens hjemmesider.

4.9 Transisjonsplan for å redusere klimaendringer

Banken har ikke en fullverdig omstillingsplan som er i tråd med kravene i ESRS E1-1. Banken vedtok 19.12.2024 dokumentet som heter "Transisjonsplan Klima, natur og sirkulærøkonomi", heretter kalt transisjonsplan(en). Arbeid med å videreutvikle Transisjonsplanen vil kreve ytterligere justering og forbedring, samt utviklingen av relevante data og metoder, for å sikre fremtidig kompatibilitet med rapporteringskravene i ESRS E1-1.

Transisjonsplanen er ment å fungere som bankens strategiske og operasjonelle verktøy, samt som en praktisk handlingsplan for hvordan overgangen til et bærekraftig samfunn skal gjennomføres. Den danner grunnlaget for strategisk, forretningsmessig og finansiell planlegging, og skal brukes aktivt i kapitalallokering, porteføljestyling og risikohåndtering. Planen definerer bankens mål og beskriver konkrete tiltak og virkemidler for å nå ambisjonene.

Planen er utarbeidet med utgangspunkt i bankens forretningsstrategi og finansielle planer og er bredt forankret i organisasjonen.

Hovedkomponenter i transisjonsplanen

Glasgow Financial Alliance for Net Zero (GFANZ) har utviklet et rammeverk for finansinstitusjoners netto null-overgangsplaner, som gir anbefalinger og veiledning for å hjelpe finansinstitusjoner med å omsette sine netto null-forpliktelser til konkrete handlinger.

Rammeverket identifiserer fire nøkkelstrategier for finansinstitusjoner for å støtte reelle utslippsreduksjoner. Banken har benyttet dette rammeverket som basis for utarbeidelse av bankens transisjonsplan.

Fundament	Mål	Implementerings-strategi	Governance
Strategi Forretningsområder Risiko og muligheter	Effektmål Finansielle mål Engasjement mål	Policy Produkter og tjenester Tiltak	Styring og ansvar Oppfølging og kontroll Kultur og kompetanse

Financial Institution Net-Zero Transition Plans (GFANZ) - Rammeverk transisjonsplan.

Sparebanken Sør erkjenner sin viktige rolle i å redusere klimaendringer, beskytte naturen og fremme en sirkulærøkonomi. Banken har derfor løftet til sin misjon å skape bærekraftig vekst og utvikling for landsdelen, som del av gjeldende strategiplan. Transisjonsplanen er fleksibel og vil justeres jevnlig for å ta hensyn til endringer i mål, tiltak og virkemidler i tråd med den aktuelle situasjonen. Banken har fastsatt kortsiktige, mellomlangsigtede og langsigtede mål for reduksjon av klimautslipp, inkludert netto nullutslipp innen 2050, i tråd med Parisavtalen, for både egen virksomhet og verdikjeden.

Banken erkjenner at planen ikke fullt ut kan beskrive hvordan målene skal nås, da det også vil være behov for ny teknologi og nye måter å løse klimautfordringene på for noen næringer, som vi ikke kjenner i dag. Arbeidet med å videreutvikle transisjonsplanen vil kreve kontinuerlig justering og forbedring i takt med nye regulatoriske krav, samt utviklingen av relevant data og metoder, for å sikre kompatibilitet med rapporteringskravene i ESRS E1-1.

Selv om planen primært fokuserer på klima, inkluderer den også elementer knyttet til natur og sirkulærøkonomi. Disse temaene er tett knyttet sammen, og banken vil videreutvikle en helhetlig transisjonsplan som integrerer alle tre områdene.

Transisjonsplanen beskriver også hvordan banken skal støtte kunder og selskaper i deres omstilling. Bankens suksess avhenger i stor grad av at kundene lykkes med sine egne transisjonsplaner. Informasjon om bankens sentrale virkemidler og mål for klimautslipp frem mot 2030 er beskrevet i detalj under avsnittene «4.11 Tiltak og ressurser klimautslipp» og «4.12 Mål for klimautslipp».

Styret har det overordnede ansvar for bankens transisjonsplan og skal sikre at den er forankret i bankens strategi. Styret skal følge opp målene i transisjonsplanen og overvåke at bankens ambisjoner og mål i transisjonsplanen blir oppfylt.

Utfordringer, investeringer og forenlighet med klimaambisjoner

Så langt har fokuset i arbeidet med transisjonsplanen vært rettet mot å øke andelen av bærekraftige produkter i utlåns- og investeringsporteføljen, samt å benytte bærekraftige obligasjoner til finansiering. Fokuset fremover vil også omfatte flere bærekraftige produkter, engasjement med og krav til kundene til reduksjon av klimautslipp, porteføljestyling og videreutvikling av kompetanse. Gjennomføringen av bankens transisjonsplan og støtten til verdikjeden vil kreve kompetanse, prioritering og ressurser, som muliggjøres gjennom bankens strategiske posisjon og finansielle stilling.

Bankens aktiva består hovedsakelig av utlån, investeringer og eiendom. Kapitalallokeringen vil bli mer og mer rettet mot bærekraftige aktiva. Med unntak av en liten landbruksportefølje, har banken ingen klimaintensive aktiva. Det vurderes at tap knyttet til fysisk risiko og omstillingsrisiko i verdikjeden er begrenset og ikke utgjør en vesentlig finansiell risiko. Videre vil bankens eiendommer løpende oppgraderes for å oppfylle kravene i EU-taksonomien. Når det gjelder investeringer, omfatter det vesentlige av investeringene likviditetsporteføljen samt investeringer i datterselskaper og eierskap i produktselskaper. Likviditetsporteføljen som er strengt regulert, vil gradvis fases over til bærekraftige obligasjoner. Med utgangspunkt i vurderinger av bankens aktiva, vurderes omfanget av innelåste klimagassutslipp som begrenset. Banken vil fortsette å analysere risikoen for innelåste utslipp som kan resultere i «stranded assets» og potensielle tap, og vil også ha fokus på å ikke investere i finansiering av klimautslipp som har risiko for å bli innelåst. Bankens forretningsmodell justeres med transisjonsplanen for å begrense global oppvarming til 1,5 °C i tråd med Parisavtalen, og med ambisjonen om å oppnå klimanøytralitet innen 2050.

4.10 Klimarelaterte risikoer

Risikoer

Banken står overfor både overgangsrisiko og fysisk risiko som følge av klimaendringer og omstilling til sirkulærøkonomi. For å analysere og forstå disse, kartlegger banken sentrale drivere og risikoer som kan påvirke den finansielle stillingen på kort (ST), mellomlang (MT) og lang sikt (LT):

- Overgangsrisiko
 - Risiko knyttet til overgangen mot et nullutslippssamfunn, inkludert politiske og regulatoriske forhold, teknologiske endringer, markedsforhold og omdømmerisiko.
- Fysisk risiko
 - Omfatter akutt risiko som følge av ekstremvær (orkan, oversvømmelser) og kronisk risiko fra langsiktige klimaendringer (temperaturøkning, havnivåstigning).

Risikoene knyttet til sirkulærøkonomi er beskrevet i kapittel «Ressursbruk og sirkularitet (ESRS E5)».

Følgende definisjon av risiko ligger til grunn for alle analyser:

Gradering av risiko (risikomatrise)	
Lav risiko	
Lav/moderat risiko	
Moderat risiko	
Moderat/Høy risiko	
Høy risiko	

Tabellen under viser konsernets klimarelaterte risikoer kategorisert basert på overgangsrisiko og fysisk risiko, samt tilhørende finansiell risiko som potensielt kan påvirke konsernet.

Klimarelaterte risikoer		Risiko			Potensiell finansiell risiko
		ST	MT	LT	
Overgangsrisiko	Reguleringsrisiko og politisk risiko Sterk regulering for å nå Parisavtalens mål. Reguleringer vil påvirke kostnader til klimautslipp, kapitalkrav, verdier på eiendeler, kostnader og tilgang til råvarer, innsatsfaktorer, infrastruktur, transport og søksmål.				Reduserte inntekter pga redusert økonomisk vekst, kredittvekst. Økte omstillingskostnader pga redusert tilgang til, og tap av konsesjoner på naturressurser hos kunder, kan føre til, reduserte panteverdier og økte tap på utlån. Innsatsfaktorer. Økte krav og kostnader til foruresning og restaurering. Økte nedskrivninger eiendeler "stranded assets". Økte kapitalkrav på ikke-bærekraftig aktivitet.
	Teknologisk risiko Økte kostnader til omstilling til klima-vennlige teknologi, distribusjon, produkter og tjenester. Endring i produksjonsmetoder og innstatsfaktorer. Avskivninger feilslått teknologi.				Økte investeringer til ny teknologi, produkter og tjenester. Kritisk størrelse ift. evne til omstilling. Avskrivninger på feilinvesteringer. Risiko for forvitring av relasjoner og kundelojalitet ved kunstig intelligens og digitalisering.
	Markeds risiko Endringer i forbruk og etterspørsel pga. omstilling til lavutslippssamfunn. Endret forbruksmønster vil påvirke forretningsmodeller, produkter, kostnader og inntekter. Økt volatilitet i inntekter og kostnader.				Reduserte markedsandeler og inntekter pga endret kundeatferd. Økte kostnader til innsatsfaktorer og forsyningskjede kan gi svekket betjeningsevne og økte tap. Økt konkurranse pga teknologi, digitalisering. For lite regional tilgang bærekraftige aktiviteter. Stranded assets.
	Omdømme risiko Negativ eksponering på klimarisiko vil kunne gi omdømmetap og redusert akktraktivitet. Stigmatisering av produkter og bransjer.				Tap av omdømme pga manglende vilje eller evne til omstilling til lavutslipp samfunn kan føre til reduserte markedsandeler på innskudd og utlån. Svekket tilgan til og pris på finansiering og egenkapital.
	Akutt risiko Økt alvorlighetsgrad av ekstremvær som sykloner, havnivåstigning, skredfare og flom.				Økte tap, redusert verdi av pant og eiendeler på lokasjoner som er utsatt for ekstremvær. Økte kostnader til forebygging av klimaskader. Avkortning forsikringer. Reduserte inntekter pga. avbrudd i produksjon og forsyningskjede.
Fysisk risiko	Kronisk risiko Endringer i vær / nedbør-mønstre. Stigende temperaturer. Stigende havnivå.				Samme som for akutt risiko, men kronisk risiko vil kunne gi større og mer permanente langstidsvirkninger.

Klimarelaterte risikoer og finansiell påvirkning. ST: Short Term, MT: Medium Term, LT: Long Term

Banken vurderer at reguleringsrisiko og markedsrisiko utgjør de største klimarelaterte risikoene for banken. Risikoen vurderes som lav på kort og mellomlang sikt, men kan øke over tid. De mest betydelige finansielle risikoene knyttet til klima inkluderer:

- Redusert økonomisk vekst og kredittvekst som følge av overgangen til et nullutslippssamfunn.
- Økt risiko for mislighold (PD-Probability of default), reduserte panteverdier (LGD- loss given default) og økte tap (EL-Expected credit loss) på utlån.
- Høyere kapitalkrav for aktiviteter og produkter som ikke anses bærekraftige.
- Reprising av eiendeler og pant, samt risiko for «stranded assets».

- Begrenset tilgang til og økt pris på finansiering ved lav Green Asset Ratio (GAR).
- Endringer i kundedadferd og forbruksmønstre som påvirker etterspørsel og risiko.
- Økt konkurranse fra teknologiske og digitale aktører.

Resilienanalyse

Banken har gjennomført analyser av motstandsdyktigheten (resiliens) mot klimarelatert risiko, basert på brutto utlån til ulike bransjer. Den kvalitative analysen hensyntar overgangsrisiko og fysisk risiko, og vurderingene dekker risikoer innen bankens forretningsområder, sektorer og bransjer. Resultatene fremgår av tabellen nedenfor.

Verdikjede	Sensitivitet Overgangsrisiko			Sensitivitet Fysisk risiko		
	ST	MT	LT	ST	MT	LT
Utlån						
Personkunder						
Boliglån						
Øvrige lån						
Bedriftskunder						
Jordbruk og tilknyttede tjenester						
Skogbruk og tilknyttede tjenester						
Fiske og fangst						
Bergverksdrift og utvinning						
Industri						
Energiproduksjon og forsyning						
Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet						
Utvikling av eiendom/bygg og anlegg						
Varehandel, reparasjon av motorvogner						
Transport ellers og lagring						
Overnattings- og serveringsvirksomhet						
Informasjon og kommunikasjon						
Omsetning og drift av fast eiendom						
Faglig og finansiell tjenesteyting						
Forretningsmessig tjenesteyting						
Tjenesteytende næringer ellers						
Andre næringer						
Sparebanken Sør						
Egen virksomhet						

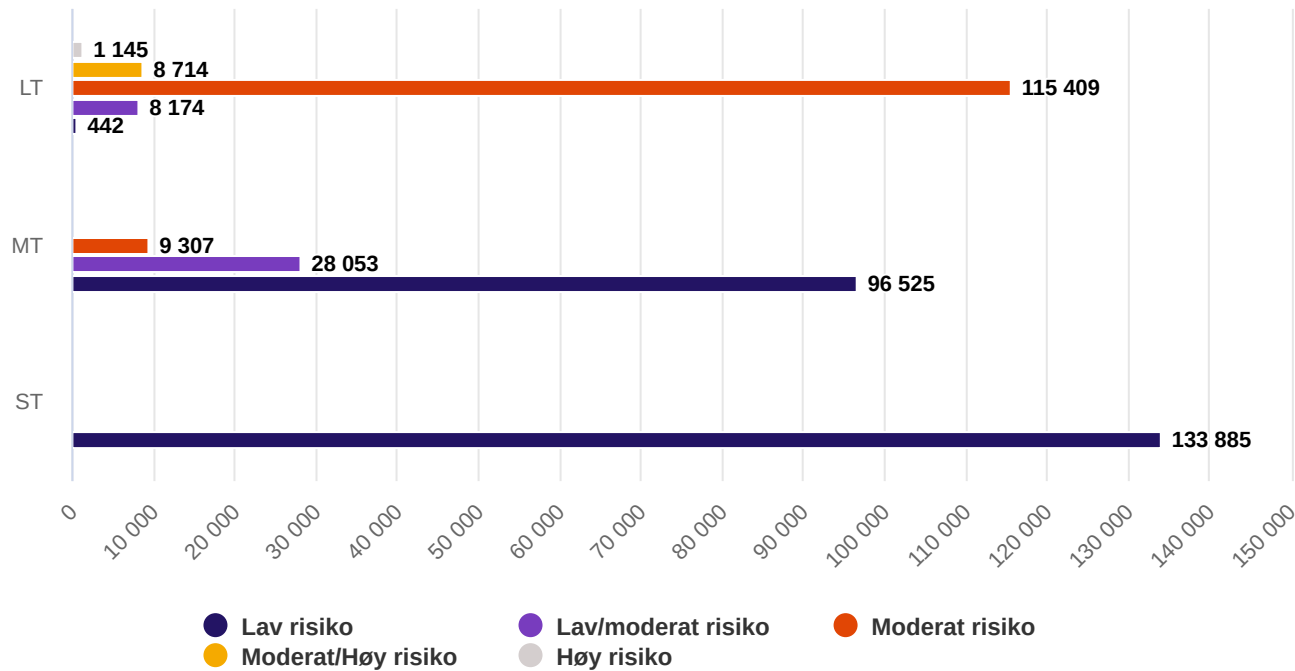
Resiliensanalyse av klimarelatert risiko

Utlån er det forretningsområdet som innebærer størst risiko, og representerer de største utfordringene når det gjelder motstandsdyktighet. Den største risikoen er knyttet til jordbruk.

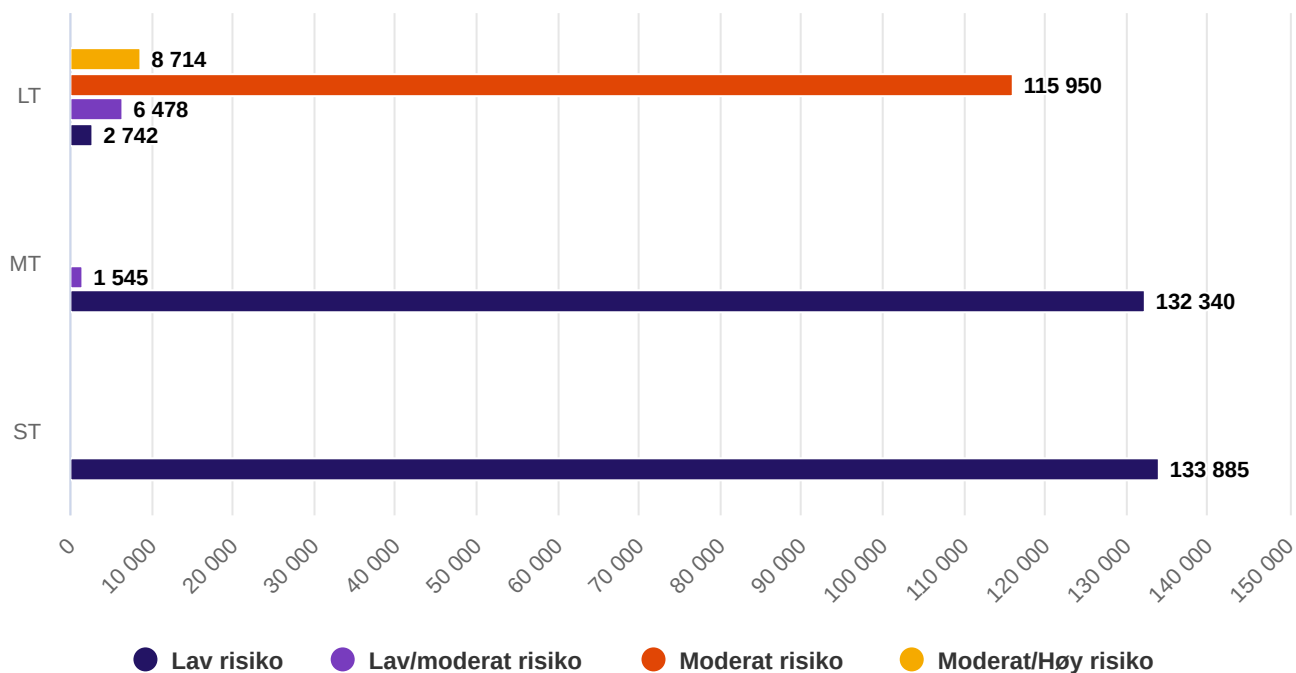
Risiko er en konsekvens av porteføljens klimautslippsintensitet og størrelsen på eksponeringen i ulike bransjer. Banken har lave utlån til klimaintensive sektorer og bransjer og eier ingen klima- eller energiintensive eiendeler og produkter.

Nedenfor følger kvantitative fremstillinger av overgangs risiko og fysisk risiko, basert på brutto utlån etter risikoklassifiseringen til sektorene.

Overgangsrisiko, mill kroner

Fysisk risiko, mill. kroner

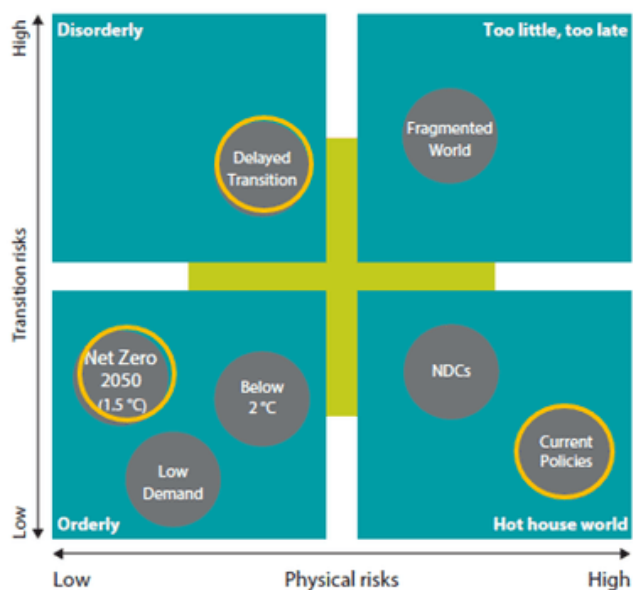
Banken har definert prioriteringer for sitt arbeid med klima, med fokus på forretningsområder og sektorer.

Følgende forretningsområder, sektorer og bransjer er prioritert høyest:

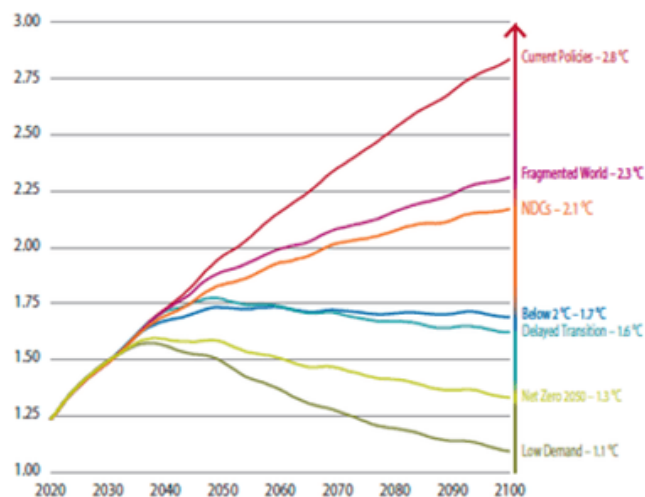
- Forretningsområder
 - Utlån
 - Bankens virksomhet (liten påvirkning, men viktig signaleffekt)
- Sektorer/bransjer:
 - Boligeiendom
 - Jordbruk
 - Utvikling av eiendom/bygg og anlegg
 - Omsetning og drift av eiendom
 - Transport

Scenarioanalyse og stresstesting

I arbeidet med scenarioanalyser har vi tatt utgangspunkt i NGFS (Network for Greening the Financial System) sine scenarioer i Phase IV.

NGFS Scenarios framework in Phase IV

NGFS Global means surface temperature

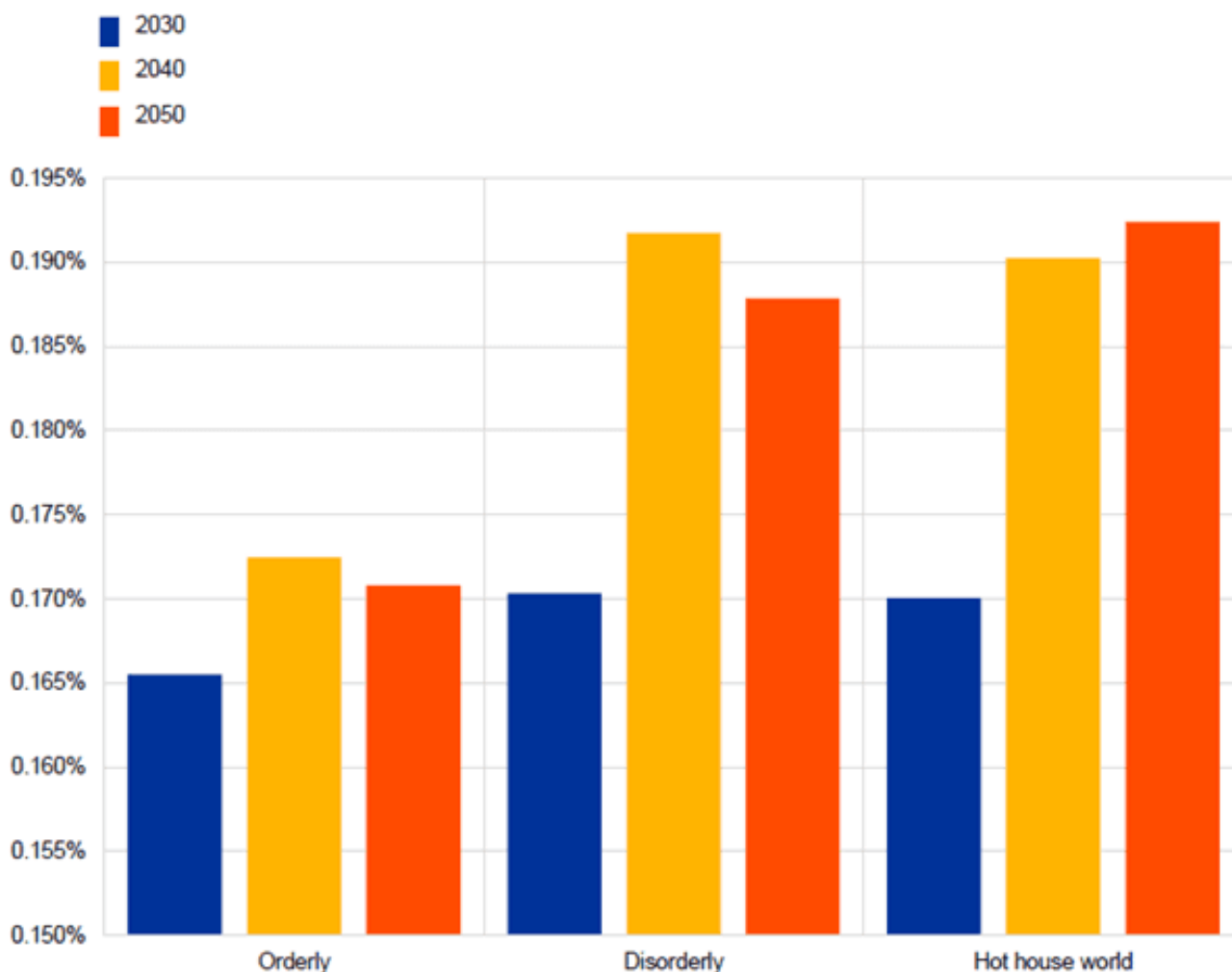
Følgende scenarier er lagt til grunn i analysene:

- «Orderly: Net Zero 2025»
- «Disorderly: Delayed Transition»
- «Hot House: Current Policies»

Tidsaspektet for scenarioanalysene er langsiktig frem til 2050.

Metoden er å kartlegge hvordan disse scenarioene påvirker makrovariabler som BNP-vekst, arbeidsledighet, karbonpris mm. Videre må det beregnes hvordan makrovariablene for de ulike scenarioene påvirker bankens interne variabler som kredittvekst, finansieringskostnad, klimatap mm. Modeller for og analyser av hvordan scenarioene påvirker faktorer i bankens resultater, balanse og kapitaldekning er beheftet med stor grad av usikkerhet.

Banken har derfor valgt å legge resultater fra ECB (European Central Bank) sin stresstest av tap knyttet til klimarisiko, (2022 Climate risk stress), til grunn for de videre beregningene. ECB sin stresstest av klimarisiko er en bottom-up-modell-basert testing av 41 store europeiske banker, og inkluderer både overgangsrisiko og fysisk risiko. Det er grunn til å tro at disse bankene har en portefølje med en bransjesammensetning som har vesentlig høyere klimaintensitet og overgangsrisiko enn Sparebanken Sør sin portefølje. Videre er det grunn til å tro at disse bankenes geografiske beliggenhet medfører at porteføljene har en større fysisk risiko enn Sparebanken Sør sin portefølje. Det er derfor vurdert at ved å legge resultater fra ECB sin stresstest til grunn, vil være en konservativ tilnærming.

ECB Climate risk stress test – projected loan losses in long-term scenarios

Neste steg i analysen er å integrere resultatene fra scenarioanalyser i bankens stresstestingsmodell. Stresstesten er basert på bankens ICAAP-modell og er en 5 års stresstest som omfatter Base Case og Stress Case. Analysene er basert på bankens ICAAP-modell, hvor resultater og forutsetningene er basert data per 31.12.2023. En utfordring her er at scenarioanalysene er langsiktige (2050), mens stresstestene er kortsiktige (5 år).

Analysene er basert på å teste hvordan bankens kapitaldekning utvikler seg i forhold til kapitalkrav ved å integrere klimatap fra ECB sine ulike scenarioer og tidsperioder i Base Case og Stress Case. Siden Stress Case allerede har en rekke konservative forutsetninger knyttet til bl.a. kredittap, kredittvekst, finansieringskostnad, operasjonelle tap m.m., har vi valgt å ikke endre på andre forutsetninger i bankens opprinnelige modell. I Base Case er det forutsatt utbytteutdeling i henhold til konsernets målsetting, hvor om lag 50 prosent skal utbetales som utbytte. I Stress Case er det lagt til grunn at det ikke utbetales utbytte.

Resultater fra analysene viser at banken med god margin kan håndtere klimatap fra ECB sin stresstest. Analysene viser at banken kan tåle klimatap over en 5-årsperiode i Base Case på ca. 1,0 prosent hensyntatt normal utdeling av utbytte, og i Stress Case på 0,85 prosent, uten at bankens kapitaldekning er truet.

Oppsummering klimarisiko

Resultatene fra analysene viser at klimarisiko vurderes som lav på kort og mellomlang sikt. Videre viser scenarioanalysene og stresstesting av klimarisiko at bankens kapitaldekning med god margin håndterer ECB sine projiserte klimatap. Bankens motstandsdyktighet mot klimarisiko, i forhold til strategi og forretningsområder, anses som høy. På lengre sikt er det sannsynlig at klimarisikoen vil øke. Tidsaspektet og omfanget av denne økningen vil blant annet avhenge av karakteren til transisjonsscenarioet.

For å oppnå målet om netto nullutslipp, er banken avhengig av at kundene og selskapene i dens portefølje oppfyller tilsvarende mål. Det knytter seg usikkerhet til enkelte bransjers og kunders økonomiske evne og vilje til å møte de kravene som banken må stille til overgangsplaner. Videre er banken avhengig av at myndigheter etablerer nødvendige reguleringer og incentivordninger for å gjøre målene realistiske.

Bankens gjeldende strategiplan løper fra 2021 til 2025 og har vært dekkende for denne perioden. Det vil utarbeides ny strategiplan i fusjonert bank som vil tilpasse strategi og forretningsplaner til samfunnsutviklingen, utvikling i forhold til mål og krav, og styre klimarelaterte risikoer gjennom effektive transisjonsplaner og risikostyringssystemer.

Klimarelaterte muligheter

I tabellen under er det vist en vurdering av klimarelaterte muligheter og hvordan disse kan påvirke den finansielle utviklingen.

Klimarelaterte muligheter	Mulighet			Potensiell finansiell påvirkning for Sør
	ST	MT	LT	
Ressurseffektivisering Mer effektive prosesser for, transport, produksjon, og distribusjon. Økt resirkulering og gjenbruk. Energieffektivisering. Redusert forbruk av innsatsfaktorer og råvarer. Redusert forbruk generelt.				Reduserte kostnader teknologi og digitalisering. Redusert forbruk energi, bygninger og avfall. Nye bransjer og kunder pga omstilling til sirkulærøkonomi resirkulering og gjenbruk.
Energikilder Bruk av fornybar energi. Reguleringer og insentiver. Bruk av ny teknologi. Bedre karbonmarked. Skifte til desentralisert energiproduksjon.				Reduserte kostnader til energiforbruk. Finansiering av fornybar energi, strømlagring, energieffektive transportmidler.
Teknologi, produkter og tjenester Mer effektiv produksjon og distribusjon gjennom ny teknologi. Nye klimavennlige og resirkulerbare produkter og tjenester. Endret bruk av råvarer og innsatsfaktorer.				Reduserte kostnader pga teknologi og digitalisering. Økt inntjening nye bærekraftige produkter, billigere finansiering, reduserte kapitalkrav. Meravkastning på bærekraftige investeringer og aktiva.
Marked Tilgang til nye markeder gjennom ny teknologi, nye produkter og tjenester. Bruk av offentligeincentiver. Diversifisering av forretningsmodell.				Økte inntekter nye markeder og kunder. Økt diversifisering og redusert risiko. Vekst pga bedre tilgang til kapital og finansiering til bærekraftige prosjekter og næringer.
Styring/evne til omstilling Deltaelse i fornybareprogrammer og tilpasning til klimavennlige tiltak.				Deling av kunnskap, teknologi, produkter og systemer med samarbeidspartnere. Omstilling av interne ressurser og rekruttering av ny kompetanse.

Klimarelaterte muligheter og finansiell påvirkning

De største finansielle klimarelaterte mulighetene inkluderer omdirigering av kapital mot bærekraftige aktiviteter, produkter og tjenester, noe som gir banken mulighet til å støtte grønn vekst. En høy Green Asset Ratio (GAR) kan også gi bedre tilgang til finansiering og redusere kostnadene knyttet til kapitalinnhenting. Videre kan ny teknologi og digitalisering bidra til kostnadsreduksjon og økt effektivitet i bankens prosesser. Bærekraftige produkter ventes dessuten å gi lavere kapitalkrav, noe som gir banken økt økonomisk fleksibilitet. I tillegg forventes en reduksjon i risiko for tap, ettersom bærekraftige produkter ofte kan være mer robuste i møte med klimarelaterte utfordringer.

4.11 Tiltak og ressurser klimautslipp

Bankens transisjonsplan fungerer som et sentralt operativt verktøy i arbeidet med å jobbe målrettet med bærekraftsarbeidet og veien mot netto null. Gjennom en systematisk tilnærming har banken per nå utformet følgende overordnede tiltak for å nå sine klima- og bærekraftsmål. Det vil arbeides videre med tiltakene for å konkretisere og operasjonalisere disse i løpet av det kommende året. Bankens har utformet flere tiltak som er planlagt gjennomført, men disse er ikke i samsvar med ESRS sine minstekrav på nåværende tidspunkt, som nærmere beskrevet i ESRS 2 kapittel 4.1.

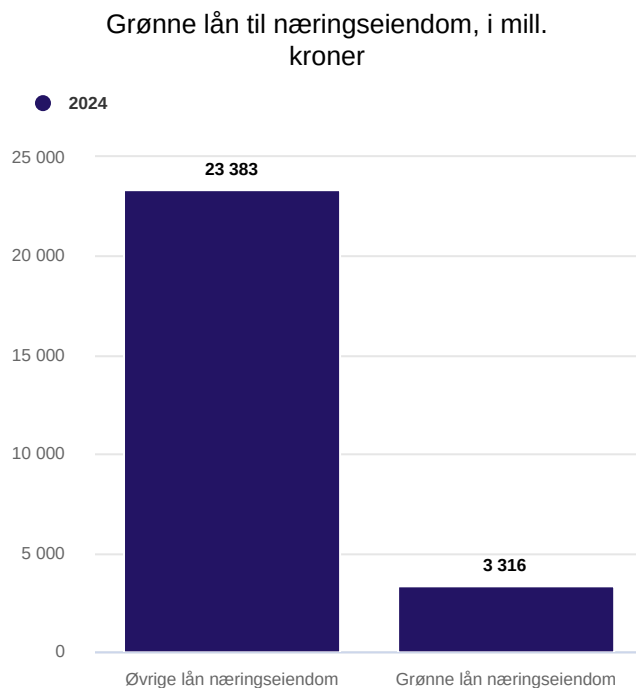
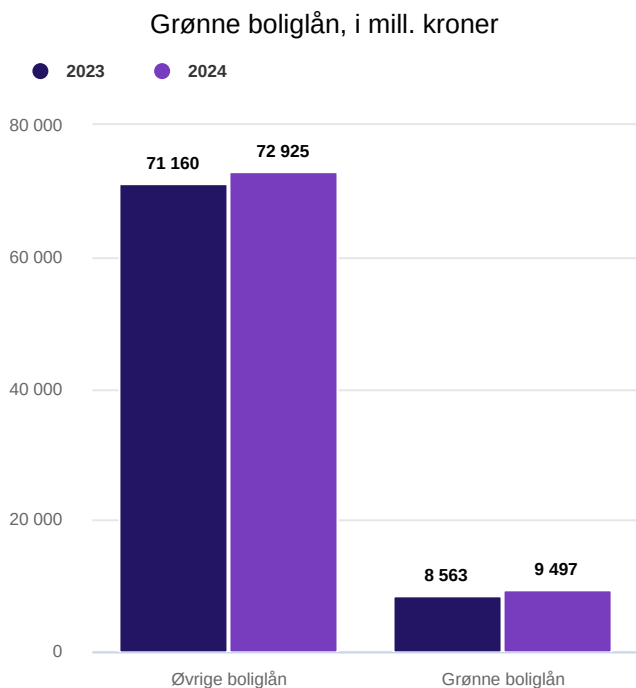
- Videreutvikling og operasjonalisering av transisjonsplanen for klima

- Etablering og salg av andre bærekraftige produkter
- Teknologi og digitalisering for å utvikle bærekraftige løsninger
- Økt kapitalallokering til klimapositive aktiviteter
- Integrere klimarelaterte risiko og muligheter i kredittprosesser og investeringsbeslutninger
- Bygge kultur og kompetanse for operasjonalisering av transisjonsplanen i hele organisasjonen
- Engasjement med kunder i deres omstillingsplaner, hjelp, rådgivning og krav
- Videreutvikle data, mål, metoder og systemer for håndtering av klima og klimarisiko
- Etablere gode verktøykasser for å bistå kundeansvarlige i sin rådgivning, og kunder med sin transisjon
- Ny teknologi og digitalisering til bruk i bankens betjenings-, produkt- og tjenestespekter
- Samarbeid med kunder, interessenter, bransjer og offentligheten for å nå målene om et naturpositivt samfunn
- Delta i partnerskap og prosjekter for å bygge kompetanse, løsninger og nettverk

Gjennomførte aktiviteter i 2024

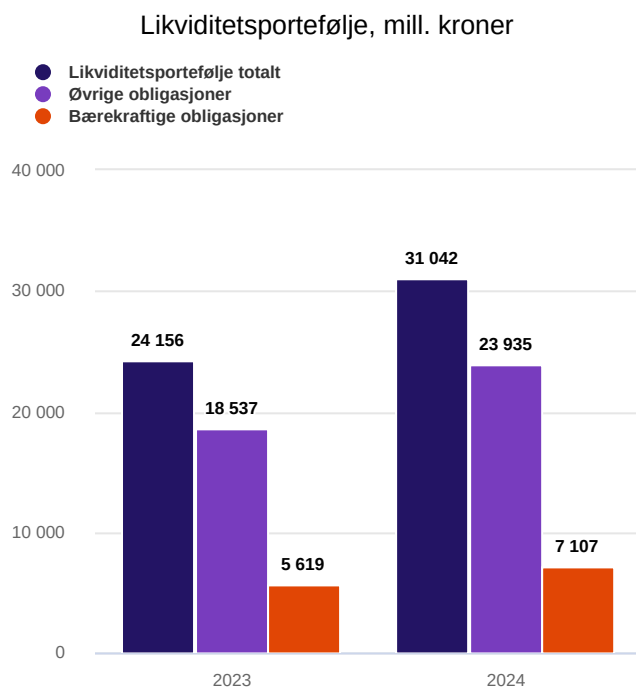
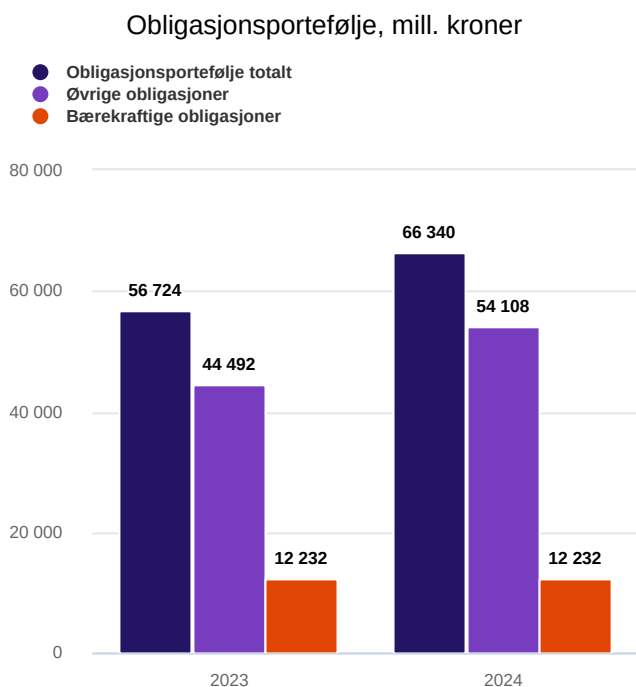
En viktig del av bankens innsats har vært å omdirigere kapital til bærekraftige aktiviteter. Bolig- og næringseiendom representerer over 80 prosent av bankens utlånsportefølje og det har derfor vært viktig å få på plass grønne produkter for eiendom. Dette er lån til bygg som er blant de mest energieffektive. Banken har hatt grønne lån til boliger over flere år, der kriteriene har vært energimerke A eller B, eller at bygget er i henhold til Tek 10 etter 2012. Grønne lån til næringseiendom ble etablert i andre kvartal 2024, der kriteriene for bygg oppført før 2021 har vært energimerke A eller B, Breaam-Nor minimum «Very good», eller Svanemerke. For næringsbygg oppført i 2021 eller senere er det strengere kriterier, med krav til energimerke A, Breaam-Nor minimum «Excellent» eller Svanemerke generasjon 4.

Nedenfor følger en oversikt over fordelingen mellom grønne låneprodukter og øvrige lån til bolig og næringseiendom.

Det har vært en økning i volumet av grønne boliglån på 934 mill. kroner, mens andelen grønne lån av totalt utlånsvolum til bolig har økt fra 10,7 til 11,5 prosent.

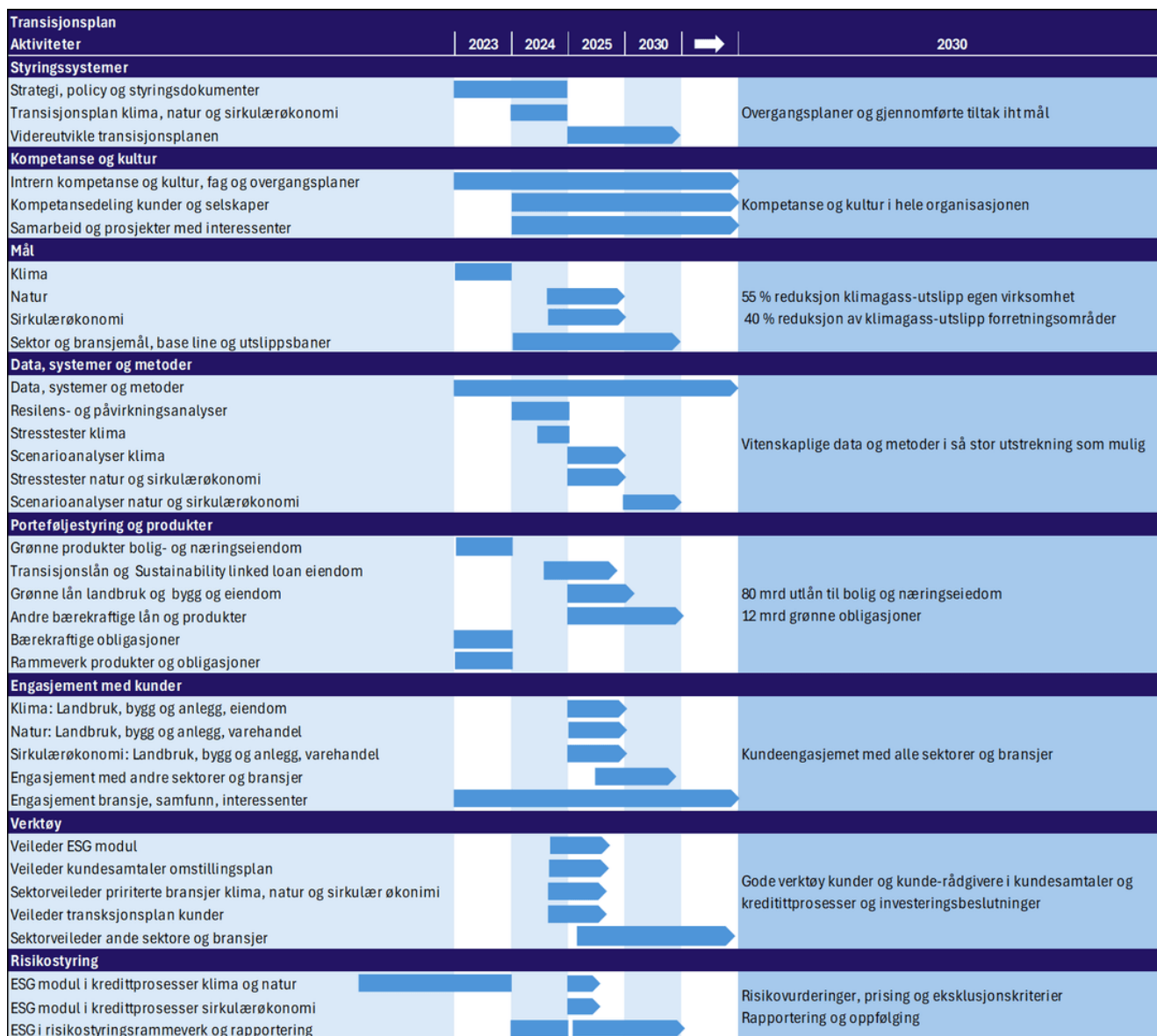
Grafene under viser konsernets obligasjonsportefølje og likviditetsportefølje, spesifisert etter bærekraftige obligasjoner og øvrige obligasjoner.

Det har ikke blitt utstedt nye grønne obligasjoner i 2024, og volumet er derfor uendret.

Banken har økt volumet av grønne obligasjoner i likviditetsporteføljen i løpet av 2024 med 26 prosent, mens andelen grønne obligasjoner i likviditetsporteføljen har vært stabil på 23 prosent.

Den videre gjennomføringen av transisjonsplanen blir det viktigste tiltaket i 2025. Hovedoppgavene vil blant annet være kompetanseutvikling, kundedialog, salg og rådgivning innen grønne produkter, systemer og data. I tillegg vil konsernet jobbe videre med å utvikle KPI-er, grunnlinjer, utslippsbaner, stresstester og scenarioanalyser. Hovedtiltakene i transisjonsplanen er illustrert i figuren nedenfor.

Fremdriftsplan for bærekraftrelaterte aktiviteter og mål

Banken vil sikre at nødvendige ressurser stilles til rådighet i styret, ledelsen, forretningsområdene og stabsfunksjonene for å oppfylle målene i transisjonsplanen. Styret og ledelsen følger opp transisjonsplanen ved å integrere de overordnede målene i bankens risikostyringsrammeverk og risikorapporter. Dersom det oppstår avvik, vil nødvendige tiltak bli iverksatt for å sikre at målene nås.

Gjennomføringen av bankens transisjonsplan vil kreve ressurser og investeringer innenfor områder som kompetanseutvikling, engasjement med kunder, oppfølging av transisjonsplaner, teknologi, data, digitalisering, systemløsninger og bærekraftige produkter og tjenester. Omfanget av ressurser og investeringer på kort og lengre sikt er ikke kartlagt. Når det gjelder personalressurser omfatter dette primært å bygge kompetanse hos eksisterende ressurser i staber og linje, kapasitet til å arbeide målrettet med transisjonsplaner, være rådgiver og bidra til banken og kundenes transisjon. Arbeidet med bærekraftig finansiering og investering vil ikke kreve vesentlig mer ressurser enn arbeid med tradisjonell finansiering og investering. Det forventes en økning i arbeidet med bærekraft i linje og stab, som innpasses i øvrig kredittarbeid. Etablering av bærekraftige produkter og tjenester krever ingen spesielle ressurser utover eksisterende bemanning. Krav til rapportering og oppfølging kan kreve nye systemløsninger, teknologi, data og rapporteringsløsninger som krever investeringer. Denne type investeringer har banken også tidligere måtte anskaffe ved nye reguleringer og behov. Banken har en solid inntjening, likviditet og god egenkapital, for å håndtere nødvendige økte ressurser og investeringer for å gjennomføre transisjonsplanen.

Det er nødvendig med målrettede tiltak for at banken skal nå klimamål, redusere klimautslipp og bidra til en bærekraftig utvikling. De viktigste avkarboniseringstiltakene er:

Bankens klimautslipp:

- Arealeffektivitet og redusert energiforbruk i bankens lokaler.
- Oppgradering av bankens eiendommer til å være kompatible med EU-taksonomien.
- Installerer fornybart energitiltak på egne bygg, solceller, grunnvann m.m.
- Redusere avfall.
- Redusere flyreiser og reisevirksomhet.
- Benytte ny teknologi når den foreligger.

Utslipp fra forretningsområdene utlån og investeringer:

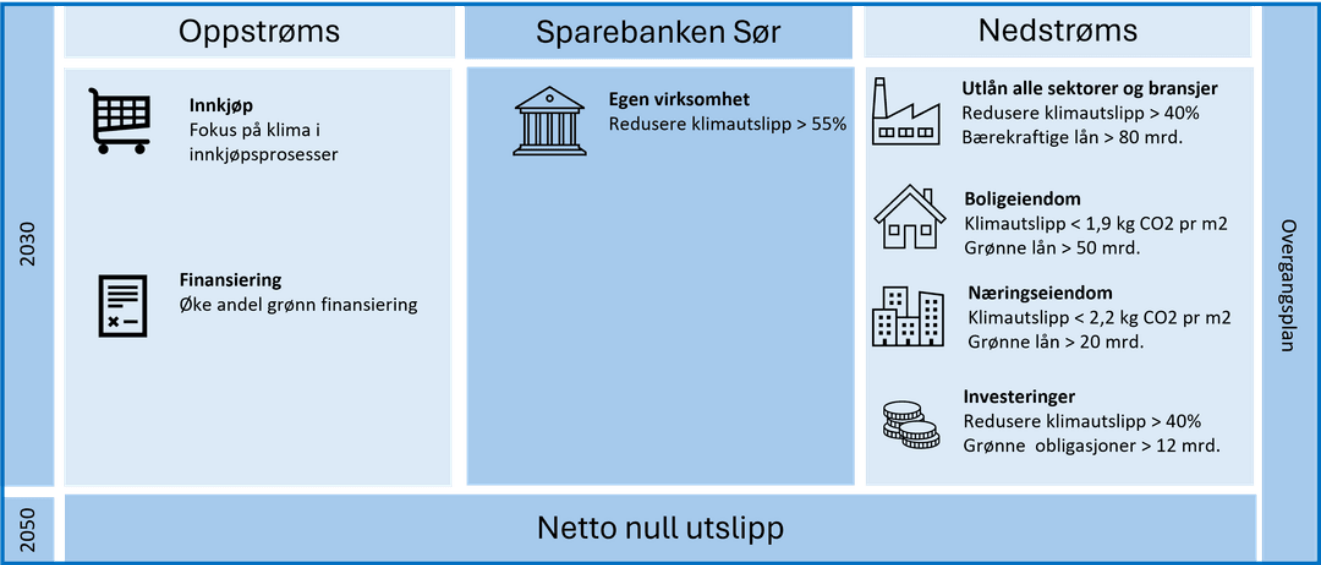
- Vri kapitalallokering til bærekraftige produkter herunder bl.a. lån og obligasjoner. Selv om det ikke er direkte korrelasjon mellom aktiviteter som er kompatible med EU-taksonomien og aktiviteter med lave eller nullutslipp, er det en nær sammenheng. Bærekraftige produkter for de ulike forretningsområdene, sammen med krav til kunder og prising, er det viktigste virkemiddelet for banken i å nå våre mål.
- Bruk av bærekraftstilknyttede lån, der det stilles krav til oppnåelse av klimamål frem i tid.
- Digitalisering av produkter og tjenester.
- Ny teknologi for avkarbonisering og fangst av karbon.
- Klima- og naturpositive aktiviteter som eksempelvis finansiering og planting av skog, restaurering av arealer m.m.
- Vri kapitalallokering fra lineær- til sirkulærøkonomi.

Banken har og vil videreutvikle digitaliseringen og implementere ny teknologi der det er relevant i tråd med finansnæringen for øvrig. Hvilke konkrete resultater slike tiltak og tiltakene nevnt ovenfor har og får, er ikke kvantifisert.

Det er ikke aktuelt for banken å iverksette utvikling av ny teknologi innen avkarbonisering, karbonfangst, karbonlagring mv. for egne utslipp, men banken vil ta i bruk ny relevant teknologi på egne utslipp når den foreligger. Ny teknologi vil være avgjørende for at forretningsområdene utlån og investeringer kan redusere klimautslipp i tråd med Parisavtalen 1,5-gradersmål.

4.12 Mål for klimautslipp

Banken har definerte ambisjoner for å redusere klimautslipp, men alle mål er ikke målbare, resultatorienterte og tidsbestemte, i henhold til kravene i E1-4 og MDR-T, som nærmere beskrevet i ESRS 2 kapittel 4.1. Dette inkluderer ulike type mål som påvirkningsmål, effektmål, finansielle mål og engasjementsmål som reflekterer både bankens direkte utslipp og utslipp i verdikjeden.

Klimamål i verdikjeden

De sentrale målene for bankens klimaarbeid er illustrert i figuren ovenfor. Klimautslipp i oppstrøms verdikjede er vurdert som ikke vesentlige for bankens virksomhet.

Oppstrøms: Banken har satt et mål om fokus på klima i innkjøpsprosesser og å øke andel grønn finansiering, men målet dekker ikke kriteriene for mål i ESRS.

Egen virksomhet: Banken har satt mål om 55 prosent reduksjon av egne klimautslipp fra 2017 til 2030. Status følger i kapittel 4.13. Videre har banken satt mål om netto null utslipp i 2050, men det er ikke konkretisert delmål mellom 2030 og 2050. Det vil innarbeides de kommende årene.

Nedstrøms: Det er satt kvalitative mål for reduksjon i klimautslipp fra utlån og finansiering på 40 prosent innen 2030 og netto null innen 2050. Målene er ikke fullt compatible med kriteriene i ESRS.

Det er spesifisert mål om reduksjon av klimautslipp per kvadratmeter for boliger og næringseiendom, som er i tråd med CREEM utslippsbaner. Dette målet er det eneste som er klart vitenskapsbasert og i tråd med å begrense global oppvarming til 1,5°C.

Det er satt kvalitative mål om volum av grønne og bærekraftige lån innen 2030. Banken har videre mål om at lån til grønne bolig- og næringseiendom skal utgjøre minst 50 prosent av utlån til eiendom i 2030.

Tilsvarende mål vil bli satt til andre bærekraftige aktiviteter iht. EU-taksonomien. Dette vil være det viktigste virkemiddelet for banken. Videre vil engasjement og dialog med kundene og krav til planer om reduksjon av klimautslipp fra deres virksomhet være sentralt, for at banken kan oppnå sine mål om reduksjon av klimautslipp. Det vil bli etablert årlige mål om vekst i bærekraftige produkter.

Mål til reduksjon av klimautslipp for nedstrømsaktiviteter, som skissert i tabellen over, omfatter både Scope 1 (direkte utslipp), Scope 2 (indirekte utslipp fra energiforbruk) og Scope 3 (indirekte utslipp fra verdikjeden).

For å nå netto null innen 2050 er det flere nødvendige forutsetninger. Dette inkluderer strengere reguleringer og incentivordninger som stimulerer til reduksjon av klimautslipp. I tillegg må banken stille krav til og styre utviklingen av sine forretningsområder og porteføljer slik at de er i samsvar med målene for utslippsreduksjon.

Mål knyttet til reduksjon av klimautslipp i egen virksomhet, gjelder for både Scope 1, Scope 2 og Scope 3.

I 2024 har banken benyttet opprinnelsesgarantier og kjøpt klimakvoter som en del av strategien for å redusere klimafotavtrykket fra egen virksomhet. Opprinnelsesgarantien gjelder for den delen av strømforbruket som banken kjøper selv og utgjør 93,7 prosent av totalt strømforbruk.

Bankens sentrale mål for klimaarbeid er integrert i risikostyringsrammeverket og rapporteres løpende gjennom kvartalsvis risikorapport. Dette gjelder blant annet; grønne lån, bærekraftige obligasjoner og klimautslipp. Resultatene av tiltakene evalueres ved å følge utviklingen i både tiltak og måloppnåelse.

4.13 Beregning av klimagassutslipp

Klimagassutslipp knyttet til Sparebanken Sør beregnes i tråd med internasjonale standarder.

Banken mangler data for enkelte deler av scope 3 utslippene og velger derfor å benytte innfasing for rapportering av scope 3 i tabellen nedenfor. Bankens finansierte klimautslipp gjennom utlån blir presentert, som selskapsspesifikk rapportering, under overskriften «Utslipp fra utlånsporteføljen», som følge av at banken ikke har data på utslipp knyttet til investeringer. Utslipp for kategori 5 og 6 i scope 3, presenteres også som selskapsspesifikk rapportering, som følge av at dette er utslipp som banken har rapportert på tidligere år, i tråd med overgangsbestemmelsen i ESRS 1 kapittel 10.1.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i bankens totale klimagassutslipp fra Scope 1 og Scope 2, og bankens fastsatte milepæler for 2025, 2030 og 2050. Viktige nøkkeltall inkluderer:

- Samlet Scope 1-utslipp har blitt redusert fra basisåret 2022, med en nedgang på 7 prosent frem til 2024.
- Scope 2-utslipp viser tilsvarende reduksjon på 5 prosent (basert på lokasjonsbasert metode) fra 2022.
- Scope 3-utslipp, som utgjør den største andelen av bankens klimafotavtrykk, er i stor grad knyttet til verdikjeden og finansierte aktiviteter. Banken har beregnet finansierte klimautslipp gjennom utlån, men det mangler data for enkelte deler av scope 3-utslippene. Banken velger derfor å benytte innfasing for rapportering av scope 3 i tabellen nedenfor. Bankens finansierte klimautslipp gjennom utlån blir presentert, som selskapsspesifikk rapportering, under overskriften «Utslipp fra utlånsporteføljen».

	Retrospektivt				Milepæler og målår			
	Basisår*	2023	2024	% 2024 / 2023	2025	2030	2050	Årlig % mål / basisår
Klimagassutslipp innenfor virkeområde 1								
Brutto klimagassutslipp innenfor virkeområde 1 (tonn CO2-ekv.)	11,3	-	10,5	-	-	5,1	0	6,9 %
Prosentdel av klimagassutslipp innenfor virkeområde 1 fra regulerte ordninger for handel med utslippskvoter (%)	-	-	-	-	-	-	-	-
Klimagassutslipp innenfor virkeområde 2								
Brutto lokasjonsbaserte klimagassutslipp innenfor virkeområde 2 (tonn CO2-ekv.)	131,8	-	125,4	-	-	59,3	0	6,9 %
Brutto markedsbaserte klimagassutslipp innenfor virkeområde 2 (tonn CO2-ekv.)	143,0	-	168,8	-	-	64,4	0	6,9 %
Vesentlige klimagassutslipp innenfor virkeområde 3								
Samlede indirekte brutto klimagassutslipp innenfor virkeområde 3 (tonn CO2-ekv.)		-	-	-	-	-	-	-
1 Innkjøpte varer og tjenester		-	-	-	-	-	-	-
[Valgfri underkategori: Skytjenester og datasentertjenester		-	-	-	-	-	-	-
2 Investeringsvarer		-	-	-	-	-	-	-
3 Brensel og energirelaterte		-	-	-	-	-	-	-
Aktiviteter (ikke omfattet av virkeområde 1 eller 2)		-	-	-	-	-	-	-
4 Oppstrøms transport og distribusjon		-	-	-	-	-	-	-
5 Avfall generert under drift		-	-	-	-	-	-	-
6 Forretningsreiser		-	-	-	-	-	-	-
7 Pendling for ansatte		-	-	-	-	-	-	-
8 Oppstrøms leasede eiendeler		-	-	-	-	-	-	-
9 Nedstrøms transport		-	-	-	-	-	-	-
10 Bearbeiding av solgte produkter		-	-	-	-	-	-	-
11 Bruk av solgte produkter		-	-	-	-	-	-	-
12 Behandling av kasserte solgte produkter		-	-	-	-	-	-	-
13 Nedstrøms leasede eiendeler		-	-	-	-	-	-	-
14 Franchise		-	-	-	-	-	-	-
15 Investeringer		-	-	-	-	-	-	-
Samlede klimagassutslipp (ekskludert virkeområde 3)								
Samlede klimagassutslipp (lokasjons-baserte) (tonn CO2-ekv.)	143,1	-	135,9	-	-	81,6	0	6,7 %
Samlede klimagassutslipp (markeds-baserte) (tonn CO2-ekv.)	154,3	-	179,3	-	-	107,6	0	6,7 %

Utslipp fra utlånsporteføljen

Tabellen nedenfor gir en detaljert oversikt over utslipp fra bankens utlånsportefølje, fordelt på bedriftsmarked (BM) og personmarked (PM). Utslippene er kategorisert etter Scope 1, Scope 2 og Scope 3 for ulike bransjer og sektorer, og inkluderer nøkkeltall for utslippsintensitet (utslipp per mill. kroner utlån).

For bedriftsmarked utgjør eiendom og bygg en betydelig andel av de samlede utslippene. Imidlertid bidrar tiltak som energieffektivisering og grønne lån til å redusere utslippsintensiteten i denne sektoren. For andre næringer er utslippsdata basert på en kombinasjon av reelle data og estimer. Forbedring av datakvaliteten er et prioritert tiltak fremover. Metoder som ligger til grunn for beregningene er beskrevet ytterligere i kapittel 4.14. For personmarked er utslippsintensiteten generelt lavere.

BM - Sektorinndeling etter Exciobase* - klimautslipp per million utlån	BEDRIFTSMARKED						TCO2/MNOK utlån
	Saldo utlån	Scope 1	Scope 2	Scope 3	Sum scope 1+2	Sum scope 1+2+3	
Bergverksdrift og utvinning	145 378 103	13 057	1 170	6 666	14 227	20 893	97,86
Bygge- og anleggsvirksomhet	7 062 038 959	20 518	314	244 577	20 832	265 409	2,95
Elektrisitet, gass og vann	171 961 530	31 264	335	3 832	31 600	35 431	183,76
Elektrisk utstyr og maskiner	161 638 439	391	1 171	5 590	1 563	7 152	9,67
Finansiell formidling og forretningsmessige tjenesteyting	1 403 889 487	51	47	554	98	652	0,07
Industri og gjenvinning	35 486 283	242	201	1 674	443	2 116	12,47
Jordbruk, skogbruk og fiske (ekskl. kunder registrert i landbruksdatabase)	732 708 517	98 289	34 122	60 129	132 411	192 540	180,71
Metall og metallvarer	120 916 265	1 337	1 423	6 682	2 760	9 442	22,83
Offentlig administrasjon; Undervisning; Helse; Rekreasjon; Andre tjenester	6 327 769 729	8 786	878	20 345	9 664	30 009	1,53
Papir og papirvarer	462 464 428	1 853	3 645	10 607	5 498	16 105	11,89
Petroleum, kjemiske produkter og ikke-metallholdige mineralprodukter	57 092 074	974	325	2 014	1 299	3 312	22,75
Post og telekommunikasjon	13 425 076	52	1	78	54	132	3,99
Produksjon av mat, drikkevarer og tobakksvarer	85 209 554	229	847	4 237	1 076	5 312	12,62
Produksjon av motorvogner, tilhengere og andre transportmidler	29 751 284	20	20	615	40	655	1,35
Tekstiler, lær og klær	12 543 057	17	30	423	47	470	3,75
Transport	646 308 370	12 681	1 344	7 808	14 025	21 833	21,70
Varehandel, rep.motor; Drivstoff;Handel; Overnattings- og serveringsvirk.	1 813 591 920	4 035	714	25 877	4 748	30 625	2,62
Klimautslipp fra bedriftsmarked beregnet etter faktor fra Exciobase*	19 282 173 074	193 797	46 587	401 706	240 383	642 090	12,47

*) Exciobase er en database med faktorer for klimautslipp per bransje, nærmere beskrevet om metode under.

Jordbruk og skogbruk beregnet basert på ladbruksdatabase og faktorer for klimautslipp fra	Saldo utlån	Samlet scope 1 og 2
Jordbruk og skogbruk (kunder registrert i landbruksdatabase)	1 652 350 917,9	68 427,0

Næringseiendom	Totalt klimautslipp i tonn CO2		Bankens finansierte andel klimautslipp i tonn CO2	
	Saldo utlån	Lokasjonbasert	Markedsbasert	Markedsbasert
Omsetning og drift av fast eiendom	26 556 272 506	30 158	1 204 302	21 242

Bedriftsmarked totalt	Saldo utlån	Samlet scope 1 og 2
Total	47 490 796 498	330 052

Jordbruk, skogbruk og fiske utgjør det største finansierte klimautslippet til Sparebanken Sør, med et samlet klimautslipp på over 200 000 tonn CO2 i scope 1 og scope 2. Dette utgjør omtrent 60 prosent av det totale finansierte klimautslippet, og 5 prosent av utlånet på bedriftsmarkedet for banken.

	PRIVATMARKED		Bankens finansierte andel klimautslipp i tonn CO2	
	Saldo utlån	Lokasjonbasert	Markedsbasert	Markedsbasert
Lån til bolig og fritidseiendom	85 974 501 887	21 010	839 002	8 188
Lån uten pant i fast eiendom*	221 842 113			21
Total	86 196 344 000	21 010	839 002	8 210

Klimagassutslipp i Sparebanken Sør

Sparebanken Sør har benyttet CEMAsys til å beregne bankens eget klimautslipp siden 2017*. Dette er et klimaregnskap etter GHG-protokollen. Klimautslippene fra 2017 og måloppnåelse i CEMAsys-rapporten er ikke attestert av ekstern revisor.

Følgende oppsummering er hentet fra deres rapport for 2024:

«På konsernnivå hadde Sparebanken Sør i 2024 et totalt klimagassutslipp på 244,0 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e) fordelt med 10,5 CO₂e (4 %) i Scope 1, 125,4 tCO₂e (51 %) i Scope 2 og 108,0 tCO₂e (44.0 %) i Scope 3. Samlet sett har de totale utslippene blitt redusert med 4 % sammenlignet med fjoråret. Regnskapet viser likevel en økning i utslipp knyttet til forretningsreiser i scope 3, hvor antall km per flyreiser resulterer i en total økning på 11 % i utslippene fra forretningsreiser i 2024 sammenlignet med året før.»

«Generelt har det vært en reduksjon i konsernets klimagassutslipp fra 2017 frem til 2024, hvor totale utslipp er redusert med 52%.»

KPI-status og -utvikling 2017 – 2024*

Klima og miljø egen virksomhet Beskrivelse	Enhet	Mål	Tid	2024	Måloppnåelse
Klimautslipp egen virksomhet	tonn CO ₂	231	2030	244	95%
Reduksjon i klimautslipp egen virksomhet	%	55	2030	52	95%

*) Banken har nå satt et nytt basisår (2022), mens vurderingen fra Cemasys over gjelder for perioden 2017 – 2024.

4.14 Metoder

Klimautslippsberegninger og bankens klimaforpliktelser

Sparebanken Sør baserer sine klimautslippsberegninger på internasjonale standarder og vitenskapelige metoder for å sikre nøyaktighet og sammenlignbarhet. Banken har forpliktet seg til Net Zero innen 2050, i tråd med Parisavtalens 1,5-gradersmål, både for egen virksomhet og for finansierings- og investeringsporteføljen.

For å vurdere klimarisiko og finansiell påvirkning bruker banken NGFS' (Network for Greening the Financial System) "Orderly"-scenario "Net Zero" i sine scenarioanalyser og stresstester. Dette scenariet legger opp til netto nullutslipp innen 2050 og begrenser global oppvarming til 1,5 grader.

Datagrunnlag og metodikk for klimautslippsberegninger

For å beregne klimagassutslipp knyttet til Sparebanken Sør-konsernets virksomhet, benyttes etablerte metodikker og konverteringsfaktorer i samsvar med GHG-protokollen (A Corporate Accounting and Reporting Standard). Beregningsmetodene tar utgangspunkt i innsamlede aktivitetsdata fra bankens drift og omregnes til tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e) ved hjelp av standardiserte utslippsfaktorer.

For andre sektorer, bransjer og investeringer vil banken etablere nye mål, baseline-data og utslippsbaner, basert på vitenskapelig funderte metoder.

Konverteringsfaktorer

Konverteringsfaktorer benyttet i utslippsberegningene er levert av CEMAsys og basert på de nyeste tilgjengelige faktorene fra anerkjente kilder. Faktorene dekker ulike utslippskilder inkludert energiforbruk, transport og avfallshåndtering.

For elektrisitetsforbruk benyttes en utslippsfaktor for *Nordisk miks* som reflekterer sammensetningen av energiproduksjon i regionen.

Transportutslipp beregnes ved å multiplisere drivstofforbruk (bensin og diesel) med de relevante utslippsfaktorene fra CEMAsys. Flyreiser beregnes ut fra distanse per passasjerkilometer (pkm) og en spesifikk utslippsfaktor for flytypen som er benyttet.

For avfallshåndtering benyttes spesifikke utslippsfaktorer for ulike avfallsfraksjoner, basert på metode og behandlingsform.

For å sikre nøyaktighet i beregningene oppdateres utslippsfaktorene årlig i henhold til CEMAsys databaser og metodiske tilpasninger. Sparebanken Sør baserer sine beregninger på data fra interne rapporteringssystemer kombinert med standardiserte faktorer for å sikre samsvar med regulatoriske krav og beste praksis innen klimaregnskapsføring

For klimautslipp fra bankens utlåns- og investeringsportefølje er manglende presise data en stor utfordring, som medfører at de beregnede klimautslippene kan avvike fra de faktiske klimautslippene. I mangel av reelle klimadata fra kunder benytter banken PCAF-metodikk (Partnership for Carbon Accounting Financials), som estimerer utslipp basert på gjennomsnittstall for sektorer og bransjer. Det er imidlertid høy estimeringsusikkerhet knyttet til disse beregningene. PCAF-faktor er omregnet fra EUR i 2019 til million NOK i 2024, slik at banken benytter samme verdi/valuta for rapporteringen på klimautslippene.

Klimautslippsberegninger for ulike sektorer

- Bolig- og næringseiendom: Beregnes i tråd med Finans Norges "Veileder for finansierte klimautslipp".
- Landbruk: Basert på data fra «Produksjons- og avløsertilskudd til jordbruksforetak» og faktorer fra Platon-rapporten «Klimagassutslipp fra norsk jordbruk fordelt på areal, dyr og matproduksjon».
- Øvrige bransjer: Basert på PCAF-faktorer per million NOK utlån.

Banken har foreløpig ikke inkludert klimautslipp fra investeringer i sitt klimaregnskap, men dette er en prioritet og vil bli integrert i Scope 3 innen 2025.

Beregning av energiforbruk og estimering av utslipp

Klimautslippsberegninger for finansierte utslipp er basert på estimerer fra indirekte kilder.

- Boligeiendom: Energibruk estimeres med data fra Eiendomsverdi. Estimert for energiforbruk fra Eiendomsverdi benyttes for boligeiendommer på privatmarked, mens banken

selv estimerer energiforbruket på øvrig eiendom. Energiforbruket blir i første rekke estimert basert på energimerke og areal. Datagrunnlaget er i noen tilfeller mangelfullt, blant annet for energimerker, byggeår og areal på næringseiendom. Dersom energimerke mangler, blir energiforbruket estimert på basis av byggeår. Dersom både energimerke og byggeår mangler, benyttes laveste energikarakter. Dersom areal mangler, benyttes gjennomsnitt for bygningskategori for næringseiendom, mens det for boliger benyttes gjennomsnittstørrelser fra veiledningen til Finans Norge.

- **Næringseiendom:** Basert på energimerke og byggeår, men mangelfulle data gjør at banken i enkelte tilfeller må bruke gjennomsnittlige verdier for bransjen. Banken benytter PCAF-data (Exiobase) og metode basert på balanse, for beregning av klimautslipp fra øvrige kunder på bedriftsmarkedet.
- **Klimafaktorer:** Klimautslippet beregnes som estimert energiforbruk multiplisert med faktor for klimautslipp hentet fra NVE. Siste beregning er basert på data fra foregående år. Banken benytter NVEs "klimadeklarasjon for fysisk levert strøm" for lokasjonsbasert metode og "Varedeklarasjon for strømlleverandører" for markedsbasert metode.

Forbedring av datagrunnlaget og fremtidige mål

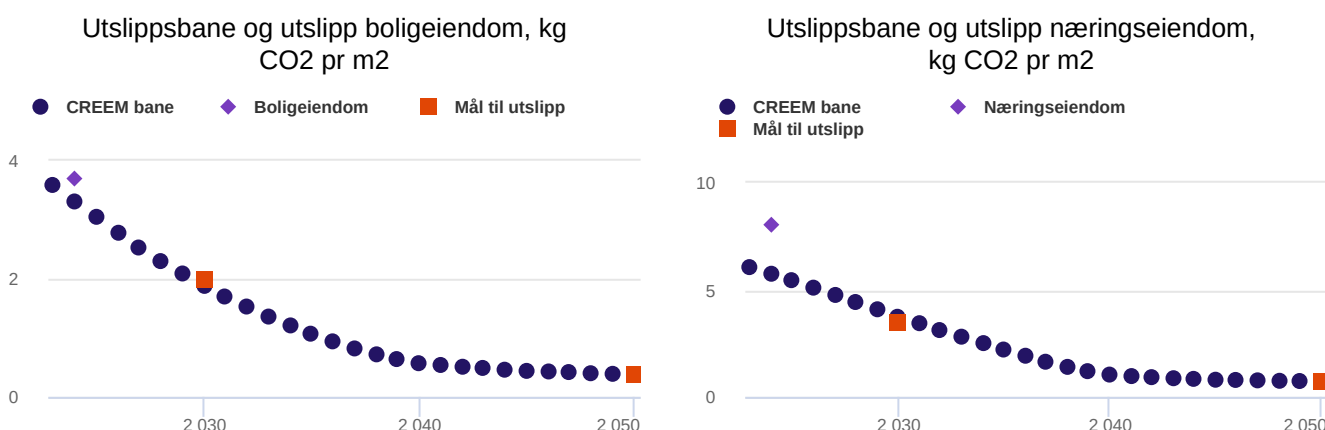
Banken beregner datakvalitet basert på datakvalitetshierarki utarbeidet av PCAF og beskrevet i «Veileder for beregning av finansierte klimagassutslipp» fra Finans Norge. Banken har 114,4 mrd. kroner i utlån på kvalitetsnivå 3, som består av utlån til eiendom og jordbruk. Øvrig utlån er beregnet med kvalitetsnivå 5. Vektet kvalitetsnivå er 3,29.

Banken arbeider aktivt med å forbedre kvaliteten på klimadata og redusere behovet for antagelser og estimater i fremtidige beregninger av klimautslipp. Dette gjøres blant annet ved:

- Økt innsamling av data fra kunder, gjennom kundenes egen rapportering av faktiske utslipp.
- Det forventes økt kartlegging av energibruk og grad av energimerking av bygg.

Utslippsbaner og mål i tråd med Parisavtalen

Banken har utviklet utslippsbaner basert på vitenskapelige metoder, i samsvar med målene i Parisavtalen. For lån til bolig og næringseiendom benyttes CREEMs vitenskapsbaserte utslippsbaner, som dekker over 80 prosent av bankens totale utlånsportefølje. Utslippsbanene er etablert i henhold til CREEM, med baseår 2024, og er utformet for å være i samsvar med målet om å begrense global oppvarming til 1,5 grader. Andre interessenter utenfor banken har ikke vært involvert i å sette målet.

Resultatene viser at banken nærmer seg CREEMs utslippsbane, og mål satt er i henhold til disse utslippsbanene for 2030 og 2050 og således i tråd med Parisavtalens 1,5 graders mål knyttet til utlån bolig og næringseiendom.

Eksterne faktorer, som faktisk temperaturutvikling, regulatoriske endringer og rammebetingelser for ulike bransjer, kan påvirke fremtidige utslippsbaner. Banken vil derfor kontinuerlig oppdatere metodene for målfastsettelse i tråd med ny vitenskapelig innsikt.

E5 SIRKULÆR-ØKONOMI

Innledning

Sirkulær økonomi handler om å redusere avfall og maksimere gjenbruk av ressurser, i kontrast til den dominerende lineære økonomien, hvor ressurser forbrukes og kastes. Sparebanken Sør har identifisert dette som et vesentlig tema, da banken indirekte bidrar til forbruk av knappe ressurser gjennom utlån og finansiering.

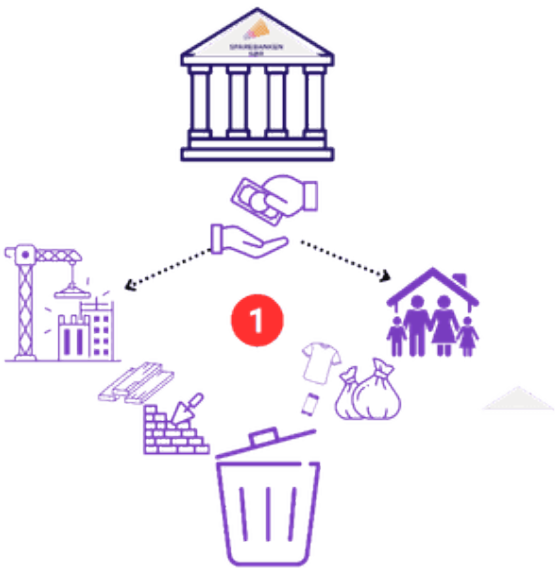
Ressursbruk og sirkularitet (ESRS E5)

For å møte fremtidens behov må kapital dreies mot løsninger som fremmer sirkulær verdiskaping, der effektiv ressursutnyttelse, innovasjon og teknologi spiller en sentral rolle. Dette gir ikke bare miljøgevinster, men skaper også grunnlag for grønn vekst, nye arbeidsplasser og økt økonomisk motstandsdyktighet.

Sparebanken Sør er bevisst på at finansiering av virksomheter og prosjekter kan ha en indirekte negativ påvirkning på sirkulærøkonomien, spesielt gjennom støtte til forbruk av knappe ressurser. Som en del av bankens bærekraftstrategi er det derfor et økende fokus på hvordan kapitalallokering kan bidra til en mer sirkulær og bærekraftig økonomi.

For banken innebærer dette en mulighet til å støtte og investere i sirkulære løsninger som fremmer bærekraftig utvikling og skaper verdier både for miljøet og økonomien. Arbeidet er fortsatt i en tidlig fase, men banken vil gradvis integrere prinsipper for sirkulærøkonomi i sine kredittprosesser, risikovurderinger og kundeoppfølging.

Illustrasjonen og tabellen under viser hvilke påvirkninger på sirkulærøkonomi banken har identifisert og hvor i verdikjeden de er lokalisert.

IRO	Beskrivelse av påvirkning, risiko eller mulighet	Tidshorisont (år)	Interesser
1 Banken finansierer forbruk av knappe ressurser	Banken har en negativ påvirkning på sirkulær økonomi ved finansiering av forbruk av knappe ressurser.	0-1	Natur

4.15 Policy sirkulærøkonomi

I policyen for sirkulærøkonomi forplikter banken seg til å fremme en bærekraftig økonomisk omstilling fra en lineær til en sirkulærøkonomi. Dette gjøres gjennom en kombinasjon av interne tiltak, krav til kunder og samarbeidspartnere, samt integrering av bærekraftsmål i virksomhetsstyring, risikostyring og kapitalallokering.

For mer utfyllende informasjon om innhold i policy henvises det til delkapittel «4.8 Policy klima, natur og sirkulærøkonomi».

4.16 Tiltak og ressurser

Transisjonsplan

Transisjonsplanen fungerer som et rammeverk for bankens langsiktige bærekraftsmål, og skal bidra til å sikre at finansiering og investeringer fremmer sirkulære løsninger. Planen er dynamisk og vil kontinuerlig videreutvikles i takt med nye reguleringer, markedsbehov og beste praksis innen sirkulærøkonomi.

For å sikre en effektiv implementering av transisjonsplanen, vil banken:

1. Bygge kultur og kompetanse i hele organisasjonen for å sikre forståelse og engasjement for sirkulærøkonomi.
2. Stille nødvendige ressurser til rådighet i styret, ledelsen, forretningsområdene og stabsfunksjonene for å sikre at målene i planen blir oppfylt.
3. Integrere transisjonsplanen i bankens risikostyring og risikorapportering, slik at fremdriften kan følges opp systematisk og tiltak kan iverksettes ved behov.

Viktige aktiviteter i transisjonen inkluderer:

- Bygging av intern kompetanse om sirkulærøkonomi, slik at ansatte og rådgivere kan veilede kunder og vurdere risiko og muligheter i sirkulære forretningsmodeller.

- Etablering av sirkulære finansieringsprodukter, inkludert grønne lån, transisjonslån og bærekraftige obligasjoner.
- Økning i andelen sirkulær finansiering, med prioritering av næringer som resirkulering, reparasjon, gjenbruk og energieffektivisering.
- Engasjement og krav til kunder, for å fremme en sirkulær tilnærming i deres virksomheter gjennom rådgivning og finansielle insentiver.

Banken erkjenner at de eksakte driftskostnadene og investeringene knyttet til gjennomføringen av transisjonsplanen er vanskelig å kvantifisere på nåværende tidspunkt. Likevel vurderes de direkte drifts- og investeringskostnadene (Opex og Capex) som relativt små sammenlignet med de langsiktige fordelene av omstillingen. Den største utfordringen vil være å opprettholde god kredittvekst samtidig som banken støtter overgangen fra en lineær til en sirkulærøkonomi.

Banken har både kompetanse og finansiell kapasitet til å gjennomføre transisjonsplanen på en måte som balanserer risiko og vekst, samtidig som den bidrar til en mer bærekraftig økonomi.

Sparebanken Sør følger EU-taksonomien og nasjonale retningslinjer som "Nasjonal strategi for grønn sirkulærøkonomi", samt EUs 9 R-strategier for sirkulærøkonomi:

Strategi	Beskrivelse
R1 - Avslå	Gjør produktet overflødig / tilby den et tilsvarende sirkulært produkt
R2 - Tenk om	Øke produktets livssyklus, eks. gjennom gjenbruk og deling
R3 - Reduser	Effektiviser produksjonsprosessen / bruk mindre naturressurser
R4 - Gjenbruk	Gjenbruk et produkt som fortsatt er i god stand og oppfyller sin funksjon
R5 - Reparasjon	Reparer et defekt produkt slik at det kan brukes med sin opprinnelige funksjon
R6 - Pusse opp	Gjenopprett et gammelt produkt og oppdater det
R7 - Reprodusert	Bruk deler av et kassert produkt i et nytt produkt med samme funksjon
R8 - Brukt til annet formål	Bruk et overflødig produkt eller dets deler i et nytt produkt med en annen funksjon
R9 - Resiskuler	Gjenvinne materialer fra avfall som kan bearbeides til nye produkter

Disse strategiene støtter Ellen MacArthur Foundations tre prinsipper for sirkulærøkonomi:

1. Eliminer avfall og forurensning.
2. Sirkulere produkter og materialer (til høyeste verdi).
3. Gjenskape og restaurere naturen.

Bærekraftige lån iht. EU-taksonomien vil være et viktig virkemiddel i bankens arbeid for en naturpositiv økonomi. Bankens rammeverk for grønne lån og obligasjoner vil kontinuerlig tilpasses for å sikre at kapitalen bidrar til sirkulære og bærekraftige investeringer.

Gjennomførte aktiviteter i 2024

Område	Tiltak	Vurdert effekt	Kvantitativ effekt
Egen virksomhet og verdikjeder	Startet arbeidet med Transisjonsplan	NA	NA
	Sensitivitetsanalyse påvirkning, avhengighet, risiko og muligheter	Kartlegge hvor risiko og muligheter i bankens virksomhet og verdikjeder er	NA
	Etablert policy "Policy for klima, natur og sirkulærøkonomi"	Retningslinjer	NA
Utlån	Etablert mål til engasjement med prioriterte bransjer	Kompetanse og fokus	NA
Samarbeidsprosjekt, Finansforbundet, Circular Norway, WWF og banker	Deltatt i prosjekt, "Veikart for sirkulær finansnæring"	Kompetanse og nettverkbygging	NA

4.17 Mål knyttet til ressursbruk og sirkulærøkonomi

Tidshorisonter

Sparebanken Sør har etablert tidshorisonter for klima, natur og sirkulærøkonomi, som beskrevet i kapittel 4.8.

Mål

Sparebanken Sør er i en tidlig fase av arbeidet med sirkulærøkonomi og har foreløpig etablert få spesifikke mål. Målene er ikke målbare, resultatorienterte og tidsbestemte, i henhold til kravene i MDR-T, som nærmere beskrevet i ESRS 2 kapittel 4.1. Formålet med de nåværende målene er å bygge kompetanse, kartlegge kundenes status og behov, samt etablere et grunnlag for videre tiltak og utvikling av transisjonsplanen.

Bankens overordnede mål for sirkulærøkonomi inkluderer:

- Videreutvikling av transisjonsplanen for å inkludere sirkulære prinsipper i finansiering, kredittvurdering og investeringsbeslutninger.
- Bygge kompetanse om sirkulærøkonomi for å styrke rådgivning og vurdering av sirkularitet i kunders virksomhet.
- Økt engasjement og samarbeid med kunder, bransjeaktører og myndigheter for å fremme sirkulære løsninger.
- Etablering av konkrete effektmål, finansielle mål og engasjementmål, med en plan for implementering i 2025.

Banken har ikke historiske mål eller resultater knyttet til sirkulærøkonomi, men vil fremover etablere baseline-data og konkrete indikatorer for sirkularitet både i egen virksomhet og i verdikjeden.

Metoder, data, baseline og transisjonsbaner

Banken vil benytte relevante og vitenskapelige metoder, data og utslippsbaner for å utvikle og følge opp mål knyttet til sirkulærøkonomi. Manglende data og metoder for beregning av KPI-er, sirkularitet og risiko i verdikjeden er en utfordring, og et prioritert arbeid fremover er å utvikle eller tilegne seg pålitelige måleverktøy og bruke indikatorer for å vurdere graden av sirkularitet i bankens forretningsområder.

I 2025 vil banken arbeide med å;

- Etablere mål for sirkulærøkonomi basert på eksisterende rammeverk som EU-taksonomien og «Nasjonal strategi for grønn sirkulærøkonomi».
- Integrere sirkulærøkonomi i kredittprosesser, investeringsbeslutninger og risikovurderinger.
- Forbedre datagrunnlaget for å sikre en mer presis rapportering og oppfølging av mål.

Resultater og oppfølging

Siden banken ikke har historiske resultater å vise til, er det ingen tidligere resultater å presentere.

Fremgangen vil følges opp gjennom etablering av mål, indikatorer, samt systematisk overvåking av utviklingen i forhold til aktiviteter som gjennomføres. Banken vil også rapportere fremgang på sirkulære initiativer i tråd med kravene i ESRS og CSRD.

4.18 Materielle ressurser, påvirkning, risiko og muligheter

Forretningsområdene oppstrøms, inkludert innkjøp, finansiering og produktleverandører samt bankens egen virksomhet, har begrenset vesentlighet til overgangen til en sirkulærøkonomi. Disse områdene utgjør en relativt liten del av bankens samlede påvirkning på materielle ressurser.

De største påvirkningene, risikoene og mulighetene knyttet til materielle ressurser finnes nedstrøms i bankens utlåns- og investeringsvirksomhet. Her kan banken ta en aktiv rolle i finansieringen av sirkulære løsninger og redusere finansieringen til aktiviteter med høyt forbruk av sårbare naturressurser.

Det viktigste området er derfor å bidra til økt sirkularitet i forretningsområdet utlån, ved å blant annet:

- Stimulere til finansiering av ressurseffektive løsninger innen f.eks. bygg- og eiendom og varehandel.
- Utvikle grønne og sirkulære finansieringsprodukter som fremmer resirkulering, gjenbruk og redusert materialbruk.

Som aktør har banken en viktig påvirkningskraft gjennom kapitalallokering, og arbeider aktivt for at lån og investeringer skal støtte en overgang til en mer bærekraftig økonomi.

Bankens verdikjede er nærmere beskrevet og illustrert under delkapittel 4.4.

Risiko

Første steg i analysen av risiko ved overgang til mer sirkulærøkonomi er å kartlegge sentrale drivere og hvordan disse påvirker bankens finansielle stilling på kort, mellomlang, og lang sikt. Det er tatt utgangspunkt i samme metodikk som ved klimarisiko, men her er fokuset rettet mot sirkulærøkonomi.

Følgende definisjon av risiko ligger til grunn for alle analyser:

Gradering av risiko (risikomatrise)	
Lav risiko	
Lav/moderat risiko	
Moderat risiko	
Moderat/Høy risiko	
Høy risiko	

Gradering av risiko

	Beskrivelse	Risiko			Potensiell finansiell risiko
		ST	MT	LT	
Overgangs risiko	Reguleringsrisiko og politisk risiko				
	Sterk regulering for å nå Paris- og Natur-avtalens mål medfører sterkt press overgang til sirkulærøkonomi. Redusert tilgang til og økt pris på økosystem-tjenester, råvarer og innsatsfaktorer.				Reduserte inntekter pga redusert økonomisk vekst, kredittvekst. Omstillingskostnader pga redusert tilgang til eller økt pris på naturressurser, og krav til reduksjon av klimautslipp hos kunder, kan føre til økte tap på utlån. Økte krav og kostnader til forurensning og restaurering. Økte nedskrivninger eiendeler, og krav til omstillingsprosesser kan føre til "stranded assets".
	Teknologisk risiko				
	Økte kostnader til omstilling til natur-, klima-, og miljøvennlig teknologi, distribusjon, produkter og tjenester og sirkulære forretningsmodeller.				Økte investeringer og kostnader til omlegging av teknologi, innsatsfaktorer og produksjonsprosesser hos kunder kan føre til økte tap. Kritisk størrelse ift omstilling. Avskrivninger på feilinvesteringer. Økt konkurranse pga teknologi, digitalisering.
	Markeds risiko				
Fysisk risiko	Endringer i forbruk og etterspørsel etter sirkulære produkter. Endret forbruksmønster vil påvirke forretningsmodeller, kostnader og inntjening. For rask omstilling til sirkulære produkter som markedet ikke etterspør.				Reduserte markedsandeler, kredittvekst og økte tap på utlån, pga endret kundedadferd og lavere etterspørsel etter linære produkter. Markedet er ikke modent for sirkulære produkter. For lite regional tilgang på sirkulære aktiviteter. Økt volatilitet i inntekter og kostnader til kunder, kan gi tap.
	Omdømme risiko				
	Endringer i sentiment/oppfatning av selskap og produkter pga negativ innvirkning på klima og natur. Redusert merkevare-verdi pga bruk av begrensa økosystemtjenester. Stigmatisering av produkter og bransjer.				Tap av omdømme pga manglende vilje eller evne til omstilling til sirkulærøkonomi, kan føre til kundeavgang, reduserte salg og markedsandeler . Svekket tilgang til og pris på finansiering og egenkapital. Risiko for forvitring av relasjoner og kundelojalitet.
	Ressurstilgang				
	Begrensede eller ingen tilgang til leveranser av kritiske økosystemtjenester og innsatsfaktorer som et selskap er avhengig av. Produksjonsprosesser mm må utvikles pga krav til reduksjon i klimautslipp.				Avvikling og/eller økte kostnader til omstillingsprosesser pga nye innsatsfaktorer, erstatningsprodukter og produksjons-prosesser. Økte priser på innsatsfaktorer og økt volatilitet i produksjon og inntekter. Økte kostnader pga avbrudd i drift og forsyningskjeder. Disse faktorene kan føre til økte tap for banken. Avvikling av linærøkonomi skjer raskere enn oppbygging av sirkulærøkonomi, og kan medføre redusert kredittvekst.

De største sirkulære finansielle risikoer:

- Redusert økonomisk vekst og kredittvekst pga. overgang til sirkulærøkonomi.
- Risiko for økt mislighold, reduserte panteverdier og økte tap på utlån.
- Reprising av eiendeler, pant og «stranded assets».

- Tilgang til, og pris på finansiering ved lav GAR (Green assets ratio).
- Endret kundeadferd og forbruksmønster.

4.19 Materialflyt ut

Utlån

Materielle ressurser refererer til fysiske råvarer og materialer som brukes i produksjon, bygg, handel og andre næringer. En sentral utfordring i overgangen til en sirkulærøkonomi er å redusere uttaket av nye ressurser, optimalisere bruken av eksisterende materialer og legge til rette for gjenbruk, resirkulering og avfallsreduksjon.

Banken mangler i dag tilstrekkelige data over kundenes bruk av materielle ressurser. ESG-data fra kunder og bransjestatistikk er eksempler på relevante kilder for å bedre datagrunnlaget. Når metoder og grunnlagsdata foreligger, vil banken arbeide videre med scenarioanalyser for sirkulærøkonomi for å vurdere risiko og muligheter i ulike sektorer.

For å drive dette arbeidet fremover vil banken prioritere å kartlegge sirkularitet i sektorer og bransjer. Et viktig mål er å engasjere de største kundene innen landbruk, utvikling av eiendom/bygg og anlegg, varehandel og eiendomsdrift, for å bygge felles kompetanse og forståelse for utfordringer og tiltak i arbeidet med transisjonsplanen.

EU har i sin handlingsplan for sirkulærøkonomi utpekt sju prioriterte områder, som også er inkludert i Regjeringens «Nasjonal strategi for en grønn sirkulærøkonomi». Banken vil bruke disse som referansepunkter i arbeidet med å utvikle finansieringsløsninger som støtter en sirkulærøkonomi.

Prioriterte områder Nasjonal strategi og EU	Utlån (Mill. kroner) 31.12.2024
Datamaskiner og elektroniske og optiske produkter	1
Batteri og kjøretøy	450
Embalasje	-
Plast	-
Klær og tekstiler	13
Utvikling av eiendom/bygg og anlegg	7 062
Drikkevarer, nærings- og nytelsesmidler	92,3
Sum	7 618

Tabellen viser utlån til de syv prioriterte verdikjedene fra «Nasjonal strategi for grønn sirkulærøkonomi». Områdene griper inn i sektorer og bransjer på ulikt vis, eksempelvis produksjon, distribusjon, salg, forbruk m.m., uten at omfanget er direkte relatert til utlånsvolum. Dette vil bli hensyntatt i arbeidet med de prioriterte forretningsområdene, sektorer og bransjer.

Følgende forretningsområder, sektorer og bransjer er prioritert høyest av banken:

- Forretningsområder
 - Utlån og investeringer
- Sektorer/bransjer:
 - Landbruk

- Utvikling av eiendom/bygg og anlegg
- Varehandel
- Omsetning og drift av eiendom

Muligheter

Banker har potensial til å spille en avgjørende rolle i overgangen til en sirkulærøkonomi. Gjennom tilpasset finansiering, aktivt eierskap, effektiv risikostyring og støtte til innovasjon kan banker ikke bare bidra til en mer bærekraftig fremtid, men også posisjonere seg som sentrale aktører i en grønn økonomi.

Sirkulærøkonomi gir en rekke muligheter for både bedrifter og finansinstitusjoner, inkludert økt effektivitet, redusert risiko og bedre markedsposisjon. Sparebanken Sør ser betydelige muligheter i å støtte overgangen til en mer ressurseffektiv økonomi gjennom utlåns- og investeringsvirksomheten.

Muligheter innenfor sirkulærøkonomi	Mulighet			Potensiell finansiell påvirkning
	ST	MT	LT	
Ressurseffektivisering				
Overgang til prosesser med økt effektivitet, redusert ressursforbruk. Innføring av sirkulære innsatsfaktorerer.				Redusert risiko for tap i utlånsporteføljer og investeringer på kunder som tilpasser og omstiller seg til sirkulærøkonomi.
Produkter og tjenester				
Sirkulære forretningsmodeller, produksjonssystemer og verdikjeder. Resikulerbare produkter. Ressurseffektiv teknologi og innsatsfaktorer og produksjonsprosesser. Redusert utslipp og avfall.				Redusert tap og mislighold pga. redusert risiko i utlånsporteføljer og investeringer. Konkurransefortrinn og økt inntjening sirkulære produkter. Billigere finansiering gjennom bærekraftige produkter. Redusert kapitalkrav bærekraftige produkter.
Marked				
Tilgang til nye markeder gjennom ny sikulær teknologi, produkter og tjenester. Bruk av offentlige insentiver. Diversifisering av forretningsmodell.				Konkurransefortrinn ift. nye markeder og kunder. Økt diversifisering og redusert risiko. Sirkulærøkonomi kan gi tilgang til nye produkter, kunder og markeder.
Kapital og finansiering				
Økonomiske insentiver ved omstilling til naturpositive produkter og tjenester.				Sirkulære forretningsmodeller kan gi lettere tilgang til egenkapital. Lavere kapitalbinding og bedre egenkapitalavkastning. Lettere tilgang til og lavere pris på eksten finansiering.
Omdømme				
Handlinger som skaper positive endringer og påvirkninger på klimautslipp og økosystemer, som har innvirkning på samfunn og lokal økonomi.				Godt omdømme kan gi tilgang til nye markeder og kunder, økt volum og inntjening. Lettere og billigere tilgang til egenkapital og finansiering. Rekruttering av kompetente medarbeidere.
Klimautslipp og økosystemer				
Sirkulærøkonomi vil ha positive effekter på klimautslipp, økosystemer og bruk av naturressurser.				Bedre omdømme ved å støtte klima- og naturpositive tiltak. Redusert risiko i utlånspar porteføljen og investeringer på bedrifter tilpasser seg til sirkulærøkonomiske forretningsmodeller.

Banken vurderer at de finansielle mulighetene er størst innenfor områdene:

- Bærekraftige produkter og tjenester knyttet til sirkulærøkonomi.
- Bedre tilgang og lavere pris på finansiering gjennom bærekraftige obligasjoner.

- Lavere risiko for tap på sirkulære kunder.
- Kostnadsreduksjon pga. effektivisering i drift og distribusjon gjennom ny teknologi og digitalisering.

Gjennom målrettet finansiering og samarbeid med næringslivet kan banken være en pådriver for omstilling til en mer bærekraftig økonomi, samtidig som den sikrer langsiktig verdiskaping og redusert finansiell risiko.

SOSIALE FORHOLD

Innledning

Sosiale forhold er et sentralt tema for Sparebanken Sør og omfatter påvirkninger på både ansatte og kunder. Kapittelet fokuserer på konsernets ansatte.

S1

**EGEN
ARBEIDSSTYRKE**

Innledning

Sparebanken Sør anser ansatte som en nøkkelressurs for konsernets suksess. Kapittelet beskriver hvordan banken håndterer vesentlige påvirkninger knyttet til sikker sysselsetting, likestilling og kompetanseutvikling

Sosial informasjon

Egen arbeidsstyrke (ESRS S1)

Sparebanken Sør-konsernet bygger på trygghet, like muligheter og rettferdige arbeidsforhold for de 703 ansatte, fordelt på 597 ansatte i Sparebanken Sør, 94 ansatte i Sørmeglern og 12 ansatte i Sørlandets Forsikringssenter. Kapittelet belyser hvordan konsernet gjennom tydelige retningslinjer og målrettede tiltak ivaretar sikker sysselsetting, likestilling og konsernets verdier. Illustrasjonen og tabellen under viser hvilke påvirkninger på egen arbeidsstyrke banken har identifisert og hvor i verdikjeden de er lokalisert.

IRO	Beskrivelse	Tidshorisont (år)	Interessenter
1 Sikker sysselsetting	Banken har en positiv påvirkning på våre ansatte ved at vi er en trygg, stødig og sikker arbeidsplass som gir stabilitet og forutsigbarhet for de ansatte. Hvor vi også praktiserer heltidskultur som ivaretar sikker sysselsetting for våre ansatte.	0-1	Ansatte
2 Likestilling	Banken har en negativ påvirkning på likestilling og rett til lik lønn for arbeid av lik verdi, grunnet historisk skjevehet i bransjen som tar tid å rette opp.	0-1	Ansatte
3 Opplæring og kompetanse	Bankens satsing på kompetanseheving og interne utviklingsmuligheter har en positiv påvirkning på våre ansatte.	0-1	Ansatte

Bankens påvirkninger på egen arbeidsstyrke

Bankens arbeidsstyrke består av fast og midlertidig ansatte, samt tre ikke-ansatte (hvorav en er ansatt i ATEA, og to er ansatt i Trainee Sør). De vesentlige påvirkningene som omtales i dette kapittelet, gjelder hovedsakelig for Sparebanken Sørs ansatte. Det er imidlertid viktig å påpeke at vesentlighetsanalysen (DVA) også omfatter Sørmeglern og Sørlandets Forsikringssenter. Disse datterselskapene støtter seg i stor grad på bankens policyer, retningslinjer og systemer, ettersom de har små administrasjoner. Derfor kan det ikke forventes at de gjennomfører like omfattende tiltak og arbeid med de vesentlige påvirkningene som banken selv har mulighet til. De ikke-ansatte påvirkes ikke av påvirkningene da de har egne kontrakter og arbeidsforhold i respektive selskap. Konsernets arbeidsstyrke består av bankansatte, kundekontaktrådgivere, administrative stabsfunksjoner, eiendomsめglere og forsikringsagenter. Vesentlighetsvurderingen beskrevet

under Generell informasjon belyste at kvinner, basert på iboende risiko, er den ansattgruppen som er berørt av den negative påvirkningen. Utover dette er det ikke identifisert andre grupper med vesentlig forhøyet risiko for negativ påvirkning i konsernet.

Opplysning om mål og tiltak i kapittelet

Det påpekes at ikke alle mål og tiltak under S1 fullt ut oppfyller kravene i Minimum Disclosure Requirements for Targets and Actions (MDR-T og MDR-A). Det henvises til delkapittel 4.1 i Generell informasjon (ESRS 2) for ytterligere detaljer.

Merknad om Sørmeqleren

Alle ansatte i Sørmeqleren har tilgang til Simployer, hvor HMS-dokumentasjon og personalhåndbok er tilgjengelig. HR-relaterte oppgaver håndteres av administrasjonen, da Sørmeqleren ikke har en egen HR-avdeling. Selskapet er ikke tilknyttet Finans Norge og har heller ikke AFP (avtalefestet pensjon). Pensjonsordningen består av en innskuddspensjon (OTP) på 5 prosent av lønn opptil 12 G. Sørmeqleren gjennomfører ikke medarbeiderundersøkelser, er ikke medlem av en arbeidsgiverorganisasjon og er heller ikke sertifisert i Likestilt Arbeidsliv. Tiltak, mål og rapporteringskrav knyttet til disse områdene gjelder derfor Sparebanken Sør og ikke Sørmeqleren. I tabeller hvor Sørmeqleren ikke er representert er dette spesifisert.

Merknad om Sørlandets Forsikringssenter

Alle ansatte i Sørlandets Forsikringssenter har tilgang til bankens dokumentbibliotek, Sørvis, hvor policyer, dokumenter og retningslinjer er tilgjengelige. Selskapet følger i stor grad bankens policyer og rutiner, da det er et heleid datterselskap av Sparebanken Sør. Sørlandets Forsikringssenter har ikke en egen HR-avdeling, er ikke tilknyttet Finans Norge og har heller ikke AFP (avtalefestet pensjon). Pensjonsordningen består av en innskuddspensjon (OTP) på 4 prosent av lønn opptil 12 G. Selskapet gjennomfører ikke medarbeiderundersøkelser, er ikke medlem av en arbeidsgiverorganisasjon og er heller ikke sertifisert i Likestilt Arbeidsliv. Tiltak, mål og rapporteringskrav knyttet til disse områdene gjelder derfor Sparebanken Sør og ikke Sørlandets Forsikringssenter. I tabeller hvor Sørlandets Forsikringssenter ikke er representert, er dette spesifisert.

Rettigheter og arbeidsforhold

Sparebanken Sør har en tydelig policy og retningslinjer som ivaretar grunnleggende menneskerettigheter og arbeidsforhold for alle ansatte i konsernet. Policyen gjelder for hele konsernet og er forankret i internasjonalt anerkjente rammeverk som FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UN Guiding Principles), ILOs kjernekonvensjoner og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Selv om tematikken rundt menneskehandel, tvangsarbeid og barnearbeid ikke er eksplisitt nedfelt i policyen, inngår dette i konsernets overordnede fokus på anstendige arbeidsforhold. Dette omfatter blant annet retten til foreningsfrihet, muligheter for faglig og personlig utvikling, trygge arbeidsforhold med fokus på helse, miljø og sikkerhet, rimelige begrensninger i arbeidstid og et mål om å øke mangfoldet i banken.

Arbeidet med å ivareta ansatte og deres rettigheter er forankret i gjeldende lover og retningslinjer, inkludert:

- Arbeidsmiljøloven og arbeidsmiljøforskriftene
- Allmenngjøringsloven og allmenngjorte tariffavtaler
- Aktivitets- og redegjørelsesplikten
- Åpenhetsloven herunder:
 - OECD retningslinjer for multinasjonale selskaper
 - FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter

- FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter
- ILOs kjernekonvensjoner

Banken er også tilsluttet UN Global Compact og UNEP Principles for Responsible Banking, som understøtter konsernets arbeid med bærekraftsmålene. Sparebanken Sør har følgende styringsdokumenter som er relevante for denne policy:

- Eierstyring og selskapsledelse
- Etikkdokument
- Strategi bærekraft
- Rutine varsling eksternt og internt
- Rutine klaging
- Policy arbeids- og menneskerettigheter
- Retningslinjer for arbeids- og menneskerettigheter

Klager og varsler knyttet til arbeids- og menneskerettigheter behandles i tråd med Sparebanken Sørs ordinære klagerutiner og varslingsrutiner, som er tilgjengelige på bankens nettsider.

4.20 Arbeidsstyrke og strategi

Bankens strategi for 2021-2025 knytter faktiske påvirkninger på arbeidsstyrken til overordnede mål om kompetanseutvikling som er sentral for bankens forretningsmodell. Strategiens ambisjon om å være en "Kompetent og motivert" arbeidsplass vises ved at kompetanseutvikling er prioritert gjennom å bygge en lærende organisasjon, noe som styrker bankens evne til å tiltrekke og beholde talenter.

Når det gjelder påvirkningene knyttet til likestilling knytter banken dette til konkrete retningslinjer og tiltak i etikkdokumentet, policy for likestilling og mandatet for likestillingsutvalget. Disse styringsdokumentene understøtter arbeidet med likelønn, systematisk lønnsjustering og tiltak for å fremme kjønnsmessig mangfold. Sørmeidleren adresserer likestilling i sitt etikkdokument, som er beskrevet ytterligere under «Kapittel 4.25 Forretningsatferd (ESRS G1)».

Banken har en faktisk positiv påvirkning på sikker sysselsetting for sine ansatte gjennom bankens forretningsmodell, som bygger på langsiktige kundeforhold og stabil drift. Dette reflekteres av verdien "stødig" både for kunder og ansatte. Som en sikker arbeidsplass i landsdelen, med en lang historie som en stabil arbeidsgiver, bidrar banken til faktisk positiv påvirkning gjennom prinsippet om sikker sysselsetting

Fremtidig strategiutvikling

Strategien gjelder frem til 2025, og banken står neste år foran en fusjon med Sparebanken Vest. Dette vil føre til utarbeidelse av en ny strategi hvor de faktiske og potensielle påvirkningene identifisert gjennom den doble vesentlighetsanalyse vil bli løftet frem og være en del av grunnlaget for strategiarbeidet fremover. Det er ikke avklart hvorvidt Sørmeqleren skal fusjonere.

4.21 Ansattes medvirkning og inkludering

Sparebanken Sør sikrer at ansattes perspektiver blir tatt med i beslutningsprosesser gjennom flere strukturer, blant annet med ansattrepresentanter i styret, tillitsvalgte, verneombud og et arbeidsmiljøutvalg (AMU). AMU består av representanter fra både ledelsen og de ansatte, og har ansvar for å overvåke og forbedre arbeidsmiljøet. Engasjement med ansatte skjer via årlige medarbeidersamtaler og medarbeiderundersøkelser hvert annet år, der resultatene brukes til å forbedre arbeidsmiljøet og bankens tilnærming til trivsel og inkludering.

Hovedtillitsvalgte og hovedverneombud har operasjonelt ansvar for at ansattes synspunkter formidles til ledelsen og tas med i strategiske beslutninger. Effektiviteten av engasjementet vurderes gjennom oppfølging av medarbeiderundersøkelser og medarbeidersamtaler, og banken er sertifisert i Likestilt arbeidsliv, som fokuserer på et inkluderende arbeidsmiljø. Arbeidstakerrepresentanter er også informert om de vesentlige

påvirkningene på bankens egen arbeidsstyrke ved tilstedeværelse og beslutningsmyndighet i styrets gjennomgang av dobbel vesentlighetsanalyse og resultatet av denne.

Varsling og påvirkning

Sparebanken Sør har etablert en intern varslingsrutine som gir ansatte muligheten til å rapportere kritikkverdige forhold, inkludert mobbing og trakassering, i tråd med arbeidsmiljøloven. Denne rutinen sikrer en grundig saksbehandling og beskytter ansatte mot gjengjeldelse. Konsernet har et ansvar for å ivareta både varsler og den det varsles mot. Ved varsling i tråd med varslingsrutinen er varsler vernet mot enhver form for ugunstig behandling eller sanksjoner som følge av varslingen ("gjengjeldelse"). For å sikre et fullt forsvarlig arbeidsmiljø skal konsernet iverksette nødvendige tiltak for å forebygge gjengjeldelse dersom det anses nødvendig. Samtidig skal konsernet ivareta den ansatte som har fått mistanke eller anklager rettet mot seg, og det skal gjennomføres en vurdering av vedkommende sin situasjon for å sikre at arbeidsmiljøet forblir forsvarlig. Når saken er ferdig behandlet, skal den det er varslet om umiddelbart informeres om utfallet, uavhengig av resultatet. Dersom man ønsker, kan man rapportere anonymt. Man kan også rapportere via alternative kanaler som HR og tillitsvalgte. Varslingsrutinen er til enhver tid tilgjengelig via bankens intranett, og alle nyansatte får informasjon om varslingsrutinen gjennom introduksjonsprogrammet Stødig start. Når det gjelder klagehåndtering, har banken en rutine som sikrer at alle klager, inkludert de relatert til ansatte, blir registrert og behandlet i henhold til Finanstilsynets retningslinjer, med involvering av personvernombudet i relevante saker. Dette er forankret i bankens etiske retningslinjer, som legger stor vekt på nulltoleranse for trakassering og diskriminering.

I tillegg har Sparebanken Sør en portal for rapportering av arbeidsulykker og uønskede hendelser, kalt "Hendelsesdatabasen", som er tilgjengelig for alle ansatte via intranettet. Denne portalen brukes til å registrere hendelser som påvirker helse, miljø eller sikkerhet, samt brudd på rutiner, retningslinjer og fullmakter. Registrerte hendelser blir grundig gjennomgått av saksbehandlere, som vurderer om tiltak bør iverksettes for å forhindre gjentakelse. Det finnes tydelige brukerveiledninger på intranettet som forklarer hvordan hendelser registreres og følges opp. Særlig vektlegges rask rapportering av brudd på personvern, som må meldes til Datatilsynet innen 72 timer.

Gjennom medarbeiderundersøkelsen kan ansatte gi tilbakemelding på det de måtte ønske, f.eks. varslingskanal og klagehåndtering. Utover det, har ikke banken et automatisk system som lar brukere av varslingskanalen vurdere effektiviteten/tilfredshet med prosessen. Det er gjort en vurdering at det ikke er formålstjenlig å iverksette slike tilbakemeldingskanaler pga. det lave omfanget av varslinger. Compliance-avdelingen er bankens førstelinje som tar imot varsling (sammen med BDO som er ekstern part) og som sikrer at alle varslinger følges opp.

Antall varslinger fra varslingskanalen i 2024:

Kategori	Konsern
Varsler fra ansatte	1
Varsler fra eksterne	2
Økonomiske kostnader	0
Totalt antall varslinger	3

Rapporterte hendelser fra hendelsesdatabasen knyttet til egen arbeidsstyrke i 2024:

Sørmegleren og Sørlandets Forsikringssenter er ikke inkludert i oversikten. Sørmegleren skal inn på Sparebanken Sør sitt hendelsesregister, men har i 2024 ikke hatt tilgang.

Risikokategori	Antall hendelser	Tap i tusen kroner
Internt bedrageri	1**	***0
Ansettelses-praksis og sikkerhet på arbeidsplassen	5	0
Kunde-, produkt- og virksomhets-praksis	58	115
Skader på fysiske eiendeler	2	50
Virksomhets-avbrudd og systemfeil*	61	150
Oppgjør, levering og annen transaksjonsbehandling	9	75
Totalt	136	390

*Virksomhetsavbrudd: Her rapporteres driftsavbrudd som påvirker normaldrift. F.eks kundesystemer, automattjenester, fagsystemer og nettverk. Ofte adresseres årsak til feil hos systemleverandør

**Tabellen viser én registrert hendelse som er kategorisert som internt bedrageri. Det er imidlertid viktig å presisere at denne hendelsen skyldtes et rutinebrudd og ikke et faktisk tilfelle av internt bedrageri. Kategoriseringen er et resultat av hvordan hendelsesdatabasen er strukturert, der dette var den mest hensiktsmessige plasseringen. Banken har derfor ingen reelle tilfeller av internt bedrageri.

***Beløpet er ikke omtalt i rapporten grunnet ubetydelig størrelse.

4.22 Arbeidsforhold

Sikker sysselsetting er et vesentlig tema for Sparebanken Sør, fordi banken bidrar til trygghet og forutsigbarhet for våre ansatte. Banken legger til rette for stabile arbeidsforhold gjennom faste ansettelser, rettferdige arbeidsvilkår og solide pensjonsordninger.

Fusjonen mellom Sparebanken Sør og Sparebanken Vest, som trer i kraft 2. mai 2025, markerer en viktig endring for banken. Styret og ledelsen har imidlertid tydelig kommunisert at ingen ansatte vil miste jobben som følge av fusjonen.

Gjennom godt etablerte retningslinjer og avtaler er banken godt posisjonert til å ivareta sikker sysselsetting, også i en periode med endringer og omstilling.

Retningslinjer for sikker sysselsetting

Sparebanken Sør har godt etablerte retningslinjer som bidrar til sikker sysselsetting, og disse er tydelig regulert gjennom lov, hovedavtalen og sentralavtalen mellom NHO og Finansforbundet, bedriftsavtalen og bankens personalhåndbok. Retningslinjer og policyer gjelder for alle ansatte i banken. Retningslinjene er vedtatt av bankens styre, og HR har et spesielt ansvar for å oppdatere personalhåndboken. Retningslinjene og personalhåndboken er tilgjengelig for alle ansatte på intranett. Det er naturlig å ta kontakt med HR dersom det er spørsmål knyttet til retningslinjene. Det informeres det om i personalhåndboken.

Hovedavtalen mellom NHO og Finansforbundet er en grunnleggende avtale som regulerer forholdet mellom arbeidsgiver- og arbeidstakersiden. Den fastsetter spillereglene for samarbeid, medbestemmelse og forhandlinger i arbeidslivet. Blant annet inneholder den bestemmelser om rettigheter og plikter ved arbeidskonflikter, organisasjonsfrihet, informasjonsplikt og medvirkning, samt strukturer for å sikre partssamarbeid i virksomhetene.

Sentralavtalen bygger videre på hovedavtalens rammer, men går mer spesifikt inn på bransjespesifikke forhold for finanssektoren, som lønnsdannelse, arbeidstid, arbeidstakers rett til permisjoner, ferie, kompetanseutvikling og omstillingsprosesser. Denne avtalen regulerer også forhold som sikrer en viss forutsigbarhet og trygghet i arbeidsforholdet for arbeidstakere i bransjen.

Bedriftsavtalen fastsetter regler for arbeidstid og lønnsstruktur, inkludert regler for ufrivillig deltid. Banken legger vekt på medarbeideres medvirkning gjennom tillitsvalgte i forhandlinger om arbeidsvilkår. For

spesifikke grupper tilbyr eksempelvis banken seniorpolitikk med redusert arbeidstid for ansatte over 64 år og fleksible løsninger for småbarnsforeldre.

Bankens personalhåndbok gir en beskrivelse av hvilke retningslinjer, rettigheter og plikter som er knyttet til arbeidsforholdet i Sparebanken Sør. Formålet med håndboken er at den skal brukes som et oppslagsverk og som veiledning i sentrale spørsmål.

Sentrale temaer som personalhåndboken omtaler og som spesielt berører sikker sysselsetting er: Arbeidsreglement, personvern, ansettelse, arbeidstid og overtid, kompetanseutvikling, medarbeidersamtale, ferie, rettigheter og plikter ved sykdom, pensjons- og forsikringsordninger, helse, miljø og sikkerhet og livsfasepolitikk.

Tiltak for sikker sysselsetting

Som beskrevet over reguleres temaer innenfor «sikker sysselsetting» av avtalene som er inngått mellom arbeidsgiverforeningen Finansforbundet og arbeidstakerforeningen Finans Norge. Disse avtalene representerer implementering av rammeverk og strukturer som sikrer gode arbeidsforhold for bankens ansatte. Selv om de ikke er "operasjonelle tiltak" i snever forstand, er de grunnleggende for hvordan banken håndterer arbeidsrelaterte spørsmål og sikrer rettigheter for ansatte. For Hovedavtalen og Sentralavtalen er det forhandlinger hhv. hvert tredje og andre år, og bedriftsavtalen forhandles frem hvert andre år. I forhandlingene blir eksisterende rettigheter vurdert, endringer forekommer og nye kommer til. Sparebanken Sør ønsker å tilrettelegge mht. ansatte og ulike behov. Dette kommuniseres gjennom personalhåndboken. Eksempelvis er tilrettelegging et eget kapittel i sentralavtalen.

Medarbeiderundersøkelsen gjennomføres hvert andre år, og her har ansatte anledning til å komme med innspill som hensyntas på en strukturert måte. Oppfølging i den enkelte avdeling gjennomføres, tiltak etableres og leder har ansvar for å følge utviklingen. Undersøkelsen ble gjennomført av Kantar, en uavhengig tredjepart, i uke 9-11 i 2024. Bruken av en ekstern aktør sikrer både høy profesjonalitet og streng ivaretagelse av anonymiteten til de ansatte. Bruttoutvalget bestod av 540 medarbeidere (kun fast ansatte; vikarer er ikke inkludert i bruttoutvalget, hvorav 83 prosent (447 ansatte) deltok. Renholdere er også unntatt da de ikke inngår som en naturlig del av arbeidsmiljøet på grunn av arbeidstid og liten stillingsprosent. Alle besvarelser ble samlet inn elektronisk ved bruk av samme spørreskjema som tidligere år. For å opprettholde konfidensialitet og troverdighet genererer Kantar aldri rapporter basert på færre enn fem svar. Sørmeegleren og Sørlandets Forsikringssenter deltok ikke i medarbeiderundersøkelsen.

Resultatene fra medarbeiderundersøkelsen følges opp gjennom en prosess hvor ledere først får en presentasjon av resultatene, før disse deles med avdelingen. Deretter gjennomføres en workshop med fokus på tre styrker som bør videreføres og tre områder som kan forbedres, som oppsummeres i en handlingsplan som oversendes til HR. Det er lederens ansvar å følge opp tiltakene fra denne prosessen. Eksempler på tiltak som har blitt iverksatt i én av konsernets avdelinger som en del av denne prosessen inkluderer:

Avdelingen valgte *samspill, engasjement og kompetanseutvikling*, som tre hovedpunkter fra medarbeiderundersøkelsen de ønsket å forsterke og besluttet følgende tiltak:

- Videreføring av to felles, ukentlige teamsmøter, hvor ledere deler informasjon og medarbeidere oppdaterer omgående arbeid. Noen møter inkluderer en uformell del, mens andre fokuserer på digital opplæring.
- Oppfordring til 15 minutters morgenkaffe i fellesarealer på dager uten fellesmøter, samt initiativer til sosiale treff både i og utenfor arbeidstid.
- Månedlige fysiske fellesmøter for hele avdelingen, inkludert alle fire underavdelinger.
- Lederoppfølging av tiltakene, inkludert kartlegging av kompetansebehov og planlegging av relevante opplæringstiltak.
- Fast møtestruktur i hver avdeling, for å sikre kontinuerlig oppfølging av medarbeidernes utvikling.
- Evaluering av ytterligere funn fra medarbeiderundersøkelsen, for å sikre at relevante områder følges opp særskilt.

Avdelingen valgte *stress, motivasjon og bedriftskultur*, som tre hovedpunkter fra medarbeiderundersøkelsen de ønsket å forbedre og besluttet følgende tiltak:

- Integrering av temaene *stress, motivasjon og bedriftskultur* i fellesmøter for hele avdelingen for å sikre kontinuerlig diskusjon.
- Gjennomføring av teamutviklingsprogram høsten 2024, med følgende elementer:
 - Dag 1: Preferansetesten *Icebreaker Diversity* gjennomføres. Dette etterfølges av gruppearbeid og en sosial samling.
 - Dag 2 (ca. to uker senere): Digital oppsummering og refleksjon rundt testresultatene.
 - Dag 3: Det fysiske avdelingsmøtet brukes til videre refleksjon og diskusjon om hvordan testresultatene kan bidra til bedre samarbeid.

Lederoppfølging i hver avdeling, med særlig fokus på hvordan den enkelte medarbeider kan bidra til forbedring av arbeidsmiljøet.

Måltall for egen arbeidsstyrke

Prosessen med å utarbeide mål knyttet til «sikker sysselsetting» baserer seg på gjeldende lover og regler, beste praksis, historikk og hva som er relevant for banken. Flere initiativer og prosesser er etablert for å sikre gode målsetninger og implementering av riktige tiltak. Arbeidsmiljøutvalget, tillitsvalgtapparatet og likestillingsutvalget fungerer som sentrale arenaer for å utvikle og vurdere slike tiltak, som naturlig faller innenfor «sikker sysselsetting». I tillegg er HR-avdelingen ansvarlig for å foreslå tiltak og orientere ledelsen basert på relevante observasjoner og prioriteringer.

Medarbeiderengasjement og trivsel er prioriterte områder i Sparebanken Sør. Målet for medarbeiderengasjement er en del av strategien for 2021–2025 og er fastsatt med utgangspunkt i historikk, realitet og ambisjon. Målet er at engasjementsindeksen skal være på minimum 80. I medarbeiderundersøkelsen våren 2024 oppnådde Sparebanken Sør et resultat på 85 indekspoeng, som kategoriseres som svært høy skåre. Kantars engasjementindeks bygger på følgende fire kjernes spørsmål/påstander knyttet til medarbeidentilfredshet og jobbengasjement:

- Jeg gleder meg til å gå på jobben.
- Jeg er sterkt engasjert i jobben og oppgavene mine.
- De målene vi har satt oss motiverer meg til å gjøre en ekstra innsats.
- Jeg er stolt av å jobbe i Sparebanken Sør.

Alle spørsmålene blir stilt på en 1-5 punkts skala fra 1: Helt uenig til 5: Helt enig. Skårene blir transformert til en 0-100 punkts skala, før indeksen genereres som et uvektet gjennomsnitt av de fire spørsmålene. Mulige feilkilder og begrensninger er at resultatene kan påvirkes av at ansatte svarer det de tror er forventet, enten mer positivt for å unngå negativ oppmerksomhet eller mer negativt for å markere misnøye. Målingen kan også miste verdi over tid hvis den ikke følges opp, og i små enheter kan engasjementsnivået nå et tak hvor det er vanskelig å forbedre seg ytterligere. Endringer i resultatene må være store nok for å være betydningsfulle, og individuelle svar jevnes ut på gruppenivå.

Sparebanken Sør tilstreber å ha en heltidskultur. I Norge er retten til å jobbe deltid regulert gjennom arbeidsmiljøloven hvor noen grupper har en særlig rett til å arbeide deltid, jf. Arbeidsmiljøloven § 10-2 (4). Sparebanken Sør strekker seg langt og ønsker å tilrettelegge for ansatte som har spesielle behov og som ønsker å jobbe deltid. Likevel har banken iverksatt tiltak, som hjemmekontoravtale, for å gjøre heltid mulig for flere. Banken har et spesielt fokus på å unngå uønsket deltid. En kartlegging gjennomført per mai 2024 viste ett tilfelle av en ansatt som ønsket å jobbe mer enn vedkommende gjør i dag.

Ansattprofil

Forutsetninger for ansattdata i ESRS S1:

Data baserer seg på registreringer fra konsernets HR- og lønnregistreringssystemer og omfatter heltids- og deltidsansatte, samt midlertidige stillinger totalt for konsernet. Antall ansatte og antall årsverk fastsettes som antall ansatte og antall årsverk ved utgangen av rapporteringsperioden. Antall årsverk beregnes ut fra de ansattes stillingsprosent.

Medarbeidere som slutter inngår i arbeidsstyrken frem til utløpet av oppsigelsesfristen. Antall ansatte og antall årsverk inkluderer også ansatte som er i permisjon eller er langtidssykemeldt, samt vikarer. Styremedlemmer og generalforsamlingsmedlemmer inngår ikke i antall ansatte.

Midlertidige stillinger utgjør vikarer. Vikarer er personer som midlertidig fungerer i en annens stilling eller utfører arbeidet til én eller flere personer.

Sparebanken Sør bruker begrepet konsernledelse om øverste ledelse.

Sammenligningstall er ikke inkludert i rapporteringen.

Kjønn*	Antall ansatte (antall personer)
Mann	351
Kvinne	352
Annet	0
Ikke rapportert	0
Totalt antall ansatte	703
* Kjønn identifisert ut fra HR-systemet. Defineres ut fra ansattes personnummer.	

Gjennomsnittlig antall ansatte for konsernet per 31.12.2024 er 697. Gjennomsnittlig antall ansatte baserer seg på gjennomsnitt antall ansatte ved inngangen av kalenderåret og ved utgang av rapporteringsperiode.

Kjønn*	Antall årsverk
Mann	331
Kvinne	327
Annet	0
Ikke rapportert	0
Totalt antall årsverk	658
* Kjønn identifisert ut fra HR-systemet. Defineres ut fra ansattes personnummer.	

Antall årsverk i bankvirksomheten som er oppgitt under nøkkeltall konsern (første tabell i kapittel 6) avviker fra antall årsverk oppgitt i tabellen. Årsaken til dette er at enkelte deler av total arbeidsstyrke er utelatt fra rapportering for antall årsverk i bankvirksomhet. Dette utgjør totalt for konsernet 123 årsverk, der 102 årsverk gjelder Sørmeqleren og Sørlandets Forsikringssenter og 21 årsverk gjelder midlertidige ansatte i tillegg til ansatte som ikke regnes inn under bankens kjernevirksomhet som renhold og vaktmestertjenester.

Tabellen under viser antall ansatte etter kontraktstype, samt rapportering om heltid- og deltidsansatte basert på kjønn.

Kontraktstype etter kjønn (*) (antall ansatte/antall personer)	Kvinner	Menn	Annet	Ikke rapportert	Totalt
Antall ansatte	352	351	0	0	703
Fast ansatte	333	340	0	0	673
Midlertidige ansatte	19	11	0	0	30
Ansatte uten garantert arbeidstid	0	0	0	0	0
Rapportering om heltids- og deltidsansatte:					
Antall ansatte	352	351	0	0	703
Heltidsansatte	300	324	0	0	624
Deltidsansatte	52	27	0	0	79
* Kjønn identifisert ut fra HR-systemet. Defineres ut fra ansattes personnummer.					

Turnover	Kvinner	Menn	Totalt
Ansatte sluttet, antall	32	37	69
Turnover i %	5 %	5 %	10 %

Turnover beregnes som prosentvis andel av totalt antall ansatte sluttet i rapporteringsperioden, i forhold til gjennomsnittlig antall ansatte i rapporteringsperioden. Beregningen av turnover inkluderer både fast ansatte og midlertidig ansatte, herunder vikarer. I 2024 hadde konsernet en samlet turnover på 10 prosent. For Sparebanken Sør alene var turnoveren på 9 prosent, mens Sørmeegleren hadde en turnover på 16 prosent. Forskjellene mellom virksomhetene kan delvis forklares av bransjespesifikke forhold, som høyere turnover i eiendomsmeglerbransjen sammenlignet med banksektoren. Ti av de som har sluttet er 62 år eller eldre, og anses derfor som pensjonister. Resterende er en blanding av at vikariatet har opphørt eller at ansatte har valgt å bytte arbeidsgiver.

Ikke-ansatte		Antall
Antall ikke-ansatte i arbeidsstyrken		1
Selvstendig næringsdrivende i arbeidsstyrken		0
Personer levert av foretak som er engasjert i sysselsettingsvirksomhet		2
Totalt ikke-ansatte		3

Som det kommer frem av tabellen over, er andelen «ikke-ansatte» i arbeidsstyrken svært lav. Én av tre er ansatt i ATEA, som er leverandør av IT-tjenester. De øvrige to av tre er ansatt i Trainee Sør og gjennomfører sin trainee-periode i Sparebanken Sør fra 1. september 2024 til 28. februar 2025. Banken tilstreber å ha opptil tre traineer per periode. Den generelle holdningen til bruk av «ikke-ansatte» er at dette benyttes der det er mest praktisk. Det er små variasjoner i andelen «ikke-ansatte» fra år til år.

Tabellen under viser aldersfordelingen for de ansatte i konsernet.

Aldersfordeling:	Antall	i %
Andel ansatte under 30år	97	14 %
Andel ansatte mellom 30 og 50år	335	48 %
Andel ansatte over 50år	271	39 %
Totalt antall ansatte	703	100 %

Alle konsernets ansatte er ansatt i Norge, ansatte er deretter fordelt per region basert på arbeidssted.

Land	Antall ansatte (antall personer)
Norge	703

Kontraktstype etter region (antall ansatte/antall personer)	Agder	Rogaland	Telemark	Vestfold	Totalt
Antall ansatte	627	10	55	11	703
Fast ansatte	600	9	53	11	673
Midlertidige ansatte	27	1	2	0	30
Ansatte uten garantert arbeidstid	0	0	0	0	0
Rapportering om heltids- og deltidsansatte:					
Antall ansatte	627	10	55	11	703
Heltidsansatte	553	10	51	10	624
Deltidsansatte	74	0	4	1	79

Ansattes rettigheter

I dette avsnittet beskrives det hvilke rettigheter ansatte har knyttet til økonomiske forhold i ulike situasjoner. Forsikringene, rettighetene og avtalene som Sparebanken Sør har etablert for sine ansatte, har til hensikt å bidra til en økonomisk trygghet for den ansatte og deres familie. Forsikringsordningen gjelder fast ansatte (minst 20 prosent) som er medlem i den norske folketrygden. Fast ansatte under 20 prosent, vikarer og

midlertidig ansatte under ansettelsestiden er kun dekket i henhold til lov om yrkesskadeborsikring, i tillegg til innskuddspensjon.

- *Rettigheter knyttet til sykepenges:* Dette reguleres av folketrygdloven, spesielt kapittel 8 som har som formål å kompensere for tapt arbeidsinntekt ved arbeidsuførhet grunnet sykdom eller skade. Ifølge folketrygdloven beregnes sykepengene basert på pensjonsgivende inntekt, med en øvre grense på 6 G. Sparebanken Sør er tilknyttet Finans Norge og sentralavtalen hvor det er bedre vilkår for ansatte. Dersom sykepengene fra folketrygden ikke dekker den faktiske lønn, har den ansatte rett til å få utbetalt differansen mellom sykepenger og full lønn.
*Sørmeqleren og Sørlandets Forsikringscenter er ikke tilknyttet Finans Norge.
- *Lønn i forbindelse med fødsel og adopsjon:* Offentlige ytelser i forbindelse med fødsel og ved adopsjon, ytes i samsvar med folketrygdlovens bestemmelser. Også her kommer sentralavtalen de ansatte til gode ved at differansen mellom full lønn og foreldrepenger etter folketrygdloven, dekkes av bedriften. Videre er det ingen begrensning på feriepengesgrunnet, dvs. at Sparebanken Sør betaler feriepenge av full lønn i inntil 52 uker hvert opptjeningsår. Ansatte som er i foreldrepermisjon i minimum 5 måneder skal gis minst ett lønnstrinn ved gjeninntreden. Et lønnstrinn utgjør 1,7 prosent av årslønn.
- *Avtalefestet førtidspensjon (AFP):* Dette er nedfelt i bankens tariffavtaler og gir arbeidstakere mulighet til å gå av med pensjon før ordinær pensjonsalder. I privat sektor er AFP et livsvarig tillegg til alderspensjonen fra folketrygden, som kan tas ut fra 62 år.
*Gjelder ikke Sørmeqleren og Sørlandets Forsikringscenter
- *Tjenestepensjon fra arbeidsgiver:* Dette reguleres av lov om obligatorisk tjenestepensjon (OTP). Her fremkommer det at arbeidsgiver minst må spare 2 prosent inntil 12 G. Sparebanken Sør sparer 7 prosent opp til 7,1 G og 15 prosent fra 7,1-12 G.
* Sørmeqleren har 5 prosent flatt *Sørlandets Forsikringscenter har 4 prosent flatt
- *Forsikringsordninger for ansatte:* Sparebanken Sør har svært gode forsikringsordninger for ansatte knyttet til personforsikring, reiseforsikring, yrkesskadeborsikring og helseforsikring.
- *Ivaretagelse ved arbeidsledighet:* Alle ansatte i konsernets virksomhet er dekket av offentlig sosial beskyttelse gjennom Norges nasjonale system for dagpenger via NAV, som gir inntektsstøtte ved arbeidsledighet.

4.23 Likestilling og like muligheter

Sparebanken Sør har lenge hatt fokus på likestilling og inkludering og jobbet systematisk og målrettet med tematikken fra 2018 da banken ble med i Likestilt arbeidsliv. Likestilt arbeidsliv er en forskningsbasert sertifiseringsordning som eies av Agder fylkeskommune og gir arbeidsgivere verktøy for internt mangfold- og likestillingsarbeid. Sertifiseringsordningen tar utgangspunkt i aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP), likestillings- og diskrimineringsloven og arbeidsmiljøloven. For å bli sertifisert kreves det tilstrekkelig kunnskap, systematikk, vilje og handlekraft til å iverksette forbedringstiltak som fremmer likestilling og mangfold i virksomheten. Arbeidet har sju innsatsområder: Universell utforming og tilrettelegging, livsfase, heltidskultur, inkluderende arbeidsmiljø, likelønn, rekruttering og karriere, og forankring og implementering. I denne delen rapporteres det på følgende påvirkning:

- Likestilling og lik lønn for arbeid av lik verdi
Negativ påvirkning (Faktisk): Historiske skjevheter i bransjen bidrar fortsatt til ulikheter i lønn basert på kjønn.
*Sørmeqleren og Sørlandets Forsikringscenter er ikke sertifisert i Likestilt Arbeidsliv

Retningslinjer og policy

Sparebanken Sør har utarbeidet flere retningslinjer som støtter arbeidet med likestilling og lik lønn. Policyen for likestilling og mangfold setter rammene for å sikre lik behandling, like muligheter og et inkluderende arbeidsmiljø. Policyen gjelder for alle ansatte. Policyen for styrets mangfold fokuserer på å fremme variasjon i kompetanse, bakgrunn og perspektiver i styret, og Konserndirektør Stab er eier av dokumentet. Styret beslutter policyen.

Mandatet for likestillingsutvalget definerer ansvarsområdene for å overvåke og iverksette tiltak som fremmer likestilling, lik lønn og mangfold i organisasjonen. Disse retningslinjene bidrar til å sikre en rettferdig og inkluderende arbeidskultur.

Sparebanken Sør er opptatt av langsiktig verdiskapning og ønsker å bidra til en bærekraftig utvikling av samfunnet. For Sparebanken Sør betyr bærekraftig utvikling å ha et ansvar for å bidra til en fremtidig positiv utvikling bl.a. innenfor sosiale forhold. Dermed utgjør likestilling og mangfold en viktig del av bankens arbeid med bærekraft. I bankens policy for likestilling og mangfold blir det bl.a. tydeliggjort at banken vil

- etterstrebe mangfold blant bankens medarbeidere gjennom å legge til rette for mangfold og likestilling ved rekruttering og gjennom karriereløpet
- arbeide for at diskriminering på bakgrunn av etnisitet, religion, seksuell legning, funksjonsevne, alder eller kjønn ikke forekommer
- ha mål om lik lønn for arbeid av lik verdi

Styret har en egen policy for mangfold hvor det tydeliggjøres at Sparebanken Sør skal arbeide for likestilling, inkludering og en bred sammensetning av erfaring, kompetanse og integritet i styret. Styret skal støtte og overvåke ledelsens tiltak for å øke andelen kvinner, samt fremme balanse mellom kjønnene i ledende stillinger i Sparebanken Sør.

Likestillingsdialog

Likestillingsutvalget i Sparebanken Sør er den instansen som skal jobbe med å arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og mangfold. Basert på beste praksis og forskning innenfor ulike likestillingtemaer, behov og kartlegginger i egen organisasjon, gir likestillingsutvalget innspill og forslag til endringer til bankens ledelse. Utvalget har møter minimum fire ganger i året. Utvalget skal være paritetisk sammensatt der henholdsvis ledelsen og de tillitsvalgte oppnevner to representanter hver. Begge kjønn skal være representert.

Tiltak for likestilling og like muligheter

Fra 2018 har banken jobbet målrettet med tiltak for å bli bedre på likestilling, mangfold og inkludering. Bankens fremgangsmåte for å komme frem til hvilke tiltak som skal iverksettes, starter med en ståstedsanalyse, som i hovedsak fungerer som en kartlegging. Her rangeres banken fra 1 til 5 hvor 1 er dårlig og 5 er best. Deretter gjennomføres dokumentanalyser, risiko- og sårbarhetsanalyse for å undersøke risiko for diskriminering og hindre for likestilling. Til slutt utarbeides det en handlingsplan bestående av tiltak. Det har blitt etablert tiltak innenfor alle innsatsområdene som nevnt innledningsvis.

I Sparebanken Sør er kjønnsbalanse et vesentlig tema mht. likestilling og likelønn. Banken har derfor jobbet over tid med balanse knyttet til kjønn på medarbeider- og ledernivå. Det jobbes også årlig helt konkret med

tiltak knyttet til den årlige lønnsprosessen. Ett av kriteriene som skal vurderes er likelønn mellom kvinner og menn ut i fra likelønnskriteriet «lik lønn for arbeid av lik verdi». HR har her en rolle i å identifisere personer som ligger skjevt lønnsmessig. HR gir tilbakemelding til leder om evt. skjevheter og kommer med en anmodning om å rette opp i disse. I lønnsoppgjøret for 2024, ble omtrent alle innspillene fra HR hensyntatt av leder.

For å jobbe med bevisstgjøring rundt tematikken likestilling og likelønn har Sparebanken Sør iverksatt følgende tiltak:

- Ha ekstra bevissthet rundt kjønnsmangfold ved rekruttering til lederstillinger i divisjoner der det ene kjønn er underrepresentert
- Ved innstilling til lønnsoppgjør har HR et ansvar for å identifisere personer som ligger skjevt og som bør rettes opp i mht. lik lønn for arbeid av lik verdi
- Oppfordre menn / gi signaler om at menn som ønsker det kan ta ut lengre permisjon enn den lovbestemte ved svangerskapspermisjoner (dette gjøres løpende på ulike arenaer, f.eks. avdelingsmøter der HR inviteres inn)

Følgende tiltak er planlagt og skal gjennomføres i perioden 2024-2027:

- Revidere og oppdatere policy for likestilling og mangfold
- Lage minimum to innlegg til Workplace (intern kommunikasjonskanal) per år om tematikken likestilling og mangfold
- Lage egen årsrapport for arbeidet med likestilling og mangfold
- Lage to digitale opplæringer til alle ansatte med tematikk innenfor likestilling og mangfold som banken ønsker å fokusere på
- HR-personell sertifiseres i «Likestilt arbeidsliv i praksis» i regi av OsloMet
- Revidere livsfasepolitikken i banken
- Få til bedre sammenligning av lønnsnivå knyttet til stabstillinger på tvers av divisjoner og fagområder

Måltall og målsetninger knyttet til likestilling

Likestillingsutvalget (bestående av tillitsvalgte, ledelse og representanter fra organisasjonen) er det organet som i fellesskap kommer med forslag til mål og tiltak basert på analysene som gjøres. To av de mest relevante analysene for å komme frem til hvilke mål og tiltak banken setter, er ståstedsanalysen og risiko- og sårbarhetsanalyse.

I ståstedsanalysen vurderes hvert innsatsområde innenfor Likestilt arbeidsliv, inkludert temaene «inkluderende arbeidsmiljø» og «rekruttering og karriere». Banken vurderer egen praksis opp mot beste praksis på en skala fra 1 til 5. For områder der det er forbedringspotensial, identifiseres konkrete tiltak. Et eksempel på dette er å stille krav til eksterne samarbeidspartnere, som rekrutteringsselskaper, om kompetanse på likestilling og mangfold.

En risiko- og sårbarhetsanalyse er også gjennomført for å identifisere områder med høy risiko for diskriminering eller trakassering. Basert på dette utarbeides nødvendige tiltak. Ett identifisert risikoområde er at mobbing, diskriminering og trakassering ikke oppdages. Tiltak som er iverksatt inkluderer å øke

oppmerksomheten rundt varslingskanaler, etiske retningslinjer, kulturbygging og verdigrunnlaget. Tematikken løftes også frem i medarbeiderundersøkelsen.

Banken tilstreber at arbeidsstyrken i større grad reflekterer kundemassen i regionen. I tillegg arbeides det for å øke bevisstheten internt om de ulike diskrimineringsgrunnlagene. For styret til Sparebanken Sør er det mål om:

- Lik representasjon av kvinner og menn i styret som overordnet målsetting
- Minimum 40 prosent representasjon av hvert kjønn i styret

Mål for lik lønn for arbeid av lik verdi

Både i finans generelt og i Sparebanken Sør-konsernet, har menns lønnsnivå vært høyere enn kvinners. Én av årsakene til dette er fordi det historisk har vært flere menn enn kvinner i lederroller. Sparebanken Sør har derfor siden 2018 hatt mål om at innen 2026 skal lønnsnivå ligge på mellom 90 prosent og 110 prosent av menn, og andel kvinner i ledende stillinger skal være mellom 40 og 60 prosent. Per 31.12.24 er lønnsforskjellen mellom kvinners gjennomsnittlige grunnlønn i konsernet 12 prosent lavere enn for menn. Dette tilsvarer kvinners gjennomsnittlige grunnlønn i prosent i forhold til menn på 88 prosent. Andel kvinner i ledende stillinger er 39 prosent i Sparebanken Sør (41 prosent i konsernet).

Beskrivelse av stillingsnivå/-gruppe	Kvinner	Menn	Andel kvinner (%)	Andel menn (%)	Totalt	Grunnlønn**	Variabel lønn**	Total godtgjørelse**
Totalsum*	352	351	50%	50%	703	12%	39%	18%
Gruppe 1 Personmarked	157	107	59%	41%	264	4%	2%	4%
Gruppe 2 Bedriftsmarked	40	49	45%	55%	89	10%	12%	10%
Gruppe 3 Administrative støttefunksjoner	65	80	45%	55%	145	12%	25%	13%
Gruppe 4 Meglere/Forsikring	35	35	50%	50%	70	-11%	65%	37%
Gruppe 5 Ledere	55	79	41%	59%	134	7%	18%	9%

*CEO er holdt utenfor de ulike nivåene, men er inkludert på raden "Totalsum"

** Lønnsforskjeller basert på grunnlønn, variabel lønn og total godtgjørelse er oppgitt i prosent, ved å benytte følgende formel: (gjennomsnittslønn menn - gjennomsnittslønn kvinner) / gjennomsnittslønn menn

Beskrivelse av ledernivå	Kvinner	Menn	Andel kvinner (%)	Andel menn (%)	Totalt	Grunnlønn*	Variabel lønn*	Total godtgjørelse*
Ledere	55	80	41%	59%	135	11%	23%	13%
Ledernivå 1 & 2** Konsernledelsen	4	7	36%	64%	11	25%	42%	29%
Ledernivå 3 Divisjonsledere	17	28	38%	62%	45	12%	10%	11%
Ledernivå 4 & 5 Avdelingsledere / Banksjefer	34	45	43%	57%	79	8%	16%	9%

* Lønnsforskjeller basert på grunnlønn, variabel lønn og total godtgjørelse er oppgitt i prosent, ved å benytte følgende formel: (gjennomsnittslønn menn - gjennomsnittslønn kvinner) / gjennomsnittslønn menn

** Konsernsjef inngår i ledernivå 1 mens medlem i konsernledelsen inngår i ledernivå 2

Total godtgjørelse for høyest betalt person i konsernet utgjør 711 prosent i forhold til median årlig total godtgjørelse for alle ansatte unntatt høyest betalt person. Total årlig godtgjørelse utgjør både grunnlønn og variabel lønn. Dataene gir innsikt i konsernets kjønnsrelaterte lønnsforskjeller både på ledernivå og generelt.

Grunnlønn er satt som arbeidsstyrkens årslønn per utgangen av rapporteringsperioden. Variabel lønn innebærer faktisk lønnskjørt bonus, naturalytelser, overtid, rentefordel og andre tillegg i rapporteringsåret. Lønnsforskjeller tar ikke hensyn til andre faktorer som arbeidserfaring eller utdanningsnivå. Sørmeidleren og Sparebanken Sør har noe ulik organisasjonsstruktur når det kommer til ledere, det er derfor gjort en vurdering på plassering etter ansvar og lønnsnivå. Ledere i nivå 3, 4 og 5 er både ledere som har fag- og personalansvar, eller kun fagansvar.

Varsling og diskriminering

I medarbeiderundersøkelsen som Sparebanken Sør gjennomfører hvert andre år, stilles blant annet følgende spørsmål: «Har du i løpet av de siste tolv månedene i forbindelse med Sparebanken Sør opplevd mobbing, seksuell trakassering eller diskriminering (f.eks. knyttet til kjønn, alder, etnisitet eller annet)?»

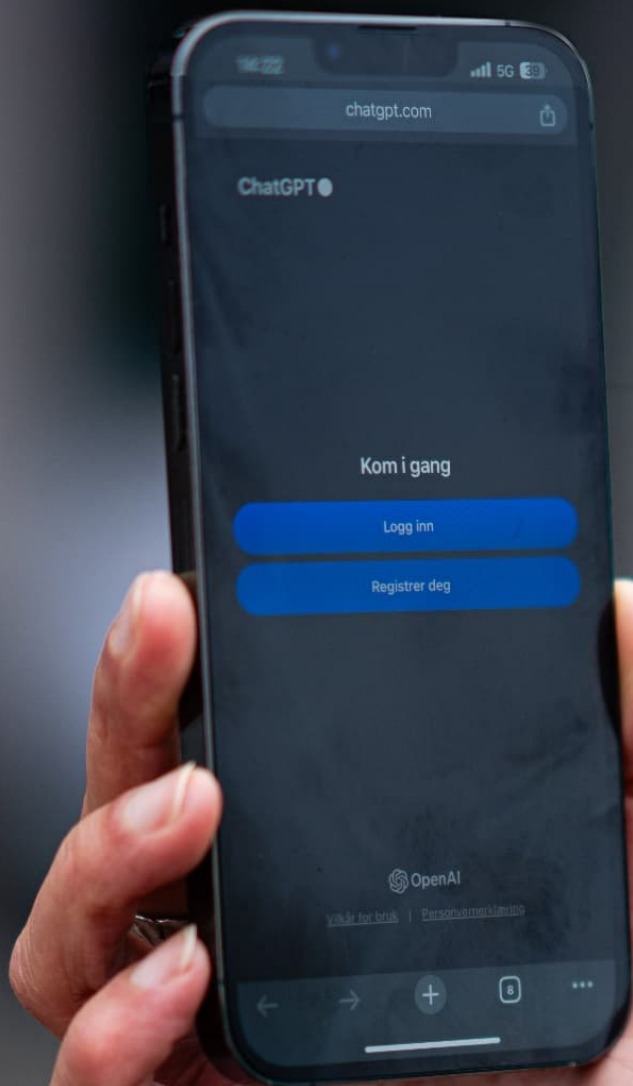
Undersøkelsen ga følgende svar:

Svar	Antall
Ja, mobbing og trakassering	2
Ja, diskriminering	4
Nei	429
Ønsker ikke å svare	12
Total	447

Undersøkelsen er anonym, og Sparebanken Sør jobber forebyggende med varslene som mottas. Dette inkluderer tydelig kommunikasjon om at banken har nulltoleranse for mobbing, diskriminering og trakassering, samt informasjon om muligheten for å varsle gjennom varslingsrutinen. Ansatte kan også velge å varsle uten anonymitet, noe som gir banken mulighet til å håndtere situasjonen mer spesifikt. Dette er naturligvis helt valgfritt.

4.24 Oppsummering av mål på egen arbeidsstyrke

Tema	Mål	Resultat FY24
Arbeidsforhold (Sikker sysselsetting)	Oppnå medarbeiderengasjement med en indeks på minimum 80 (Årlig mål)	Engasjementsindeks på 85 oppnådd i medarbeiderundersøkelsen våren 2024. Resultatene er fulgt opp med workshops og tiltak på avdelingsnivå
	Mål om at 0 personer skal jobbe ufrivillig deltid	Ett tilfelle av ufrivillig deltid i 2024.
Likestilling og like muligheter	Minimum 40 % representasjon av hvert kjønn i styret.	Styret oppfyller målet om minimum 40 % representasjon av hvert kjønn.
	Kvinner lønn skal ligge på 90–110 % av menns innen 2026.	Kvinner lønn utgjør 88 % av menns lønn i 2024.
Opplæring og ferdighetsutvikling	Andelen kvinner i ledende stillinger skal være mellom 40–60 % innen 2026.	Andelen kvinner i ledende stillinger er 41 %.
	Banken har ingen konkrete måltall	Banken har ingen definerte måltall for opplæringstimer per ansatt, og timeføring fordelt på aktiviteter er ikke implementert.
Det rapporteres ikke sammenligningstall for tidligere år og 2024 benyttes derfor som baseline på alle tall i tabellen.		

GOVERNANCE

Governance handler om etisk forretningsvirksomhet og ansvarlig ledelse. For Sparebanken Sør er dette nøkkelen til å opprettholde tillit og sikre ansvarlig drift.

G1

FORRETNINGS- ADFERD

Innledning

Sparebanken Sør har en etisk bedriftskultur som skaper tillit og fremmer ansvarlig drift. Konsernet jobber aktivt for å forebygge hvitvasking, korrupsjon, økonomisk kriminalitet og sikre ansvarlig drift gjennom tydelige styringsprinsipper.

Forretningsvirksomhet Forretningsatferd (ESRS G1)

Dette delkapittelet gir en oversikt over påvirkninger og risikoer knyttet til forretningsadferd identifisert gjennom konsernets dobbel vesentlighetsanalyse. Videre beskrives det hvordan de vesentlige påvirkningene og risikoene håndteres, samt hvilke målsettinger som er satt. Tabellen og illustrasjonen under beskriver de vesentlige påvirkningene og risikoene, hvor i verdikjeden de oppstår, og hvilke hovedinteressenter som berøres.

IRO	Beskrivelse	Tidshorizont (år)	Interessenter	Selskaps-spesifikk
1 Bedriftskultur	Positiv påvirkning på bedriftskulturen. Banken har en etisk bedriftskultur som bygger tillit og fremmer ansvarlig bankdrift.	0-1	Egen virksomhet, samfunnet, kunder	
2 Antihvitvasking og terrorfinansiering	Negativ påvirkning som følge av hvitvasking og terrorfinansiering. Samfunnet påvirkes negativt dersom det hvitvaskes penger via banken.	0-1	Egen virksomhet, samfunnet, kunder, myndigheter	✓
3 Antihvitvasking og terrorfinansiering	Omdømmerisiko ved hvitvasking og terrorfinansiering. Kan medføre direkte kostnad gjennom bøter og indirekte gjennom tap av markedsverdi og mulighet for finansiering. Det kan også føre til tap av kunder.	1-5	Egen virksomhet	✓
4 System-sikkerhet	Potensiell negativ påvirkning på våre kunder og samfunnet dersom vi ikke klarer å overholde informasjonssikkerheten og systemsikkerheten for våre kunder i form av hacking, lekkasje eller menneskelige feil.	1-5	Egen virksomhet, kunder	✓
5 Sensitive opplysninger	Negativ potensiell påvirkning ved at vi behandler sensitive kundeopplysninger som kan komme på avveie.	1-5	Egen virksomhet, kunder	✓
6 Bedriftskultur	Dersom banken skulle ha en utilstrekkelig bedriftskultur og mangel på ansvarlig selskapsstyring, kan dette ha en negativ påvirkning på ansatte og samfunnet	1-5	Ansatte og samfunnet	

4.25 Bedriftskultur

Policy for bedriftskultur

Etikkdokumentet, strategidokumentet og policyen for interessekonflikter er tre styringsdokumenter som reflekterer bedriftskulturen i Sparebanken Sør. Dokumentene beskriver forventninger og krav til de ansattes handlemåte og opptreden, samt gir tydelige retningslinjer for hvordan banken sikrer en høy etisk standard. Bedriftskulturen i Sparebanken Sør er preget av verdier som "stødig," "engasjert," og "framtidsrettet", og er beskrevet i bankens verdidokument. Disse verdiene gjenspeiles i bankens fokus på å bygge tillit gjennom høy etisk standard, ivareta integritet og etablere langsiktige relasjoner.

Bankens strategiske visjon er å være "framtidens relasjonsbank", med en misjon om å skape bærekraftig vekst og utvikling for landsdelen. Banken har som mål å være en aktiv samfunnsaktør og integrere bærekraft i alle deler av virksomheten. Alle målene under G1 er ikke målbare, resultatorienterte og tidsbestemte, i henhold til kravene i MDR-T, som nærmere beskrevet i ESRS 2 kapittel 4.1. I tillegg oppfyller ikke alle tiltakene MDR-A-kravene, se kapittel 4.1 for nærmere detaljer. Etiske prinsipper som integritet, ansvarlighet og åpenhet utgjør fundamentet for bankens virksomhet. Det stilles strenge krav til håndtering av interessekonflikter og ansvarlig kommunikasjon, både internt og i samspill med kunder. Ansatte forventes å opptre med respekt og omtanke, noe som bidrar til et godt arbeidsmiljø og en inkluderende kultur. Sparebanken Sør bygger på en kultur som vektlegger langsiktige relasjoner, etisk forretningsskikk og bærekraftig utvikling som grunnlag for bankens arbeid og verdiskaping. Styret har det overordnede ansvaret for den etiske standarden, etterlevelse av policy for interessekonflikter og for bærekraftstrategien i Sparebanken Sør. Policydokumentene forvaltes av divisjon konsernstab, innstilles av konsernledelsen og besluttet av styret.

Sørmeglere har egne etiske retningslinjer som skal sikre tillit, ansvarlighet og profesjonalitet i all virksomhet. De fremhever krav til integritet, respekt, lojalitet og etterlevelse av lover, med nulltoleranse for mobbing, trakassering og urettferdig behandling. Retningslinjene gjelder alle ansatte, ledere og styremedlemmer, og omfatter tydelige krav til korrekt kommunikasjon, unngåelse av interessekonflikter, og overholdelse av taushetsplikt.

Styret, gjennom administrerende direktør, har det overordnede ansvaret for retningslinjene, mens avdelingsledere sikrer at de etterleves i sine enheter og fungerer som rollemodeller. Sørmeglere stiller også krav til at ansatte opptre ansvarlig, respekterer personvern og ivaretar selskapets etiske standard i både profesjonelle og private sammenhenger.

Etablering, utvikling og evaluering av bedriftskultur

Kulturen i Sparebanken Sør har blitt skapt over tid og utvikles også i takt med tiden. Sist det ble gjort noe formelt som går direkte på kultur var da strategien for 2021-2025 ble utarbeidet. Her ble det satt nye ambisjoner, mål og program for hvordan de ulike delene av banken skulle levere på målbildet. I denne prosessen ble det også gjort en omfattende kartlegging på flere områder, som dannet grunnlaget for ny strategi.

Med ny strategi fikk banken også nye verdier (stødig, engasjert og framtidsrettet), og det ble igangsatt en omfattende og involverende prosess med konsernledelsen, ledere og ansatte for å implementere verdiene i selskapet. I dette arbeidet var det et krav at hver avdeling skulle utarbeide sin egen verdikontrakt som et svar på hva verdiene betyr for dem og hvordan avdelingen skal leve ut verdiene i praksis. I hvilken grad man har levert på verdiene, er også en del av den årlige medarbeidersamtalen. Ledere er pliktige til å gjennomgå etikkdokumentet og policy for interessekonflikter årlig med deres ansatte. Ledere er også ansvarlige for å følge opp verdiarbeidet i sin avdeling.

4.26 Antikorrupsjon

De identifiserte påvirkninger på bedriftskulturen inkluderer også antikorrupsjon, et sentralt aspekt ved konsernets forpliktelse til etisk forretningspraksis og ansvarlig selskapsstyring.

Sparebanken Sør har nulltoleranse for korrupsjon og bestikkelser, og har etablert policy, rutiner og prosesser for å forebygge og avdekke korrupsjonsrisiko forbundet med ansatte, kunder og leverandører. Risikoen for

korupsjon vurderes å være høyere for ansatte med kunde- og leverandørkontakt. Det vil også være en risiko for at bankens kunder og leverandører er involvert i korupsjon. Banken har retningslinjer for hvordan ansatte skal unngå interessekonflikter, korupsjon og bestikkelser fra kunder og leverandører, og alle ansatte skal ha tilstrekkelig kompetanse om disse. Det gjennomføres årlig oppdateringskurs for alle ansatte for å styrke innsatsen. «Policy for antikorrupsjon og bestikkelser» skal gi føringer for Sparebanken Sørs holdninger til og arbeid med å forebygge korupsjon, påvirkningshandel, bestikkelser og bruk av tilretteleggelsespenger. Policyen gjelder for hele konsernet, herunder alle forretningsområder, organisasjonsenheter, datterselskaper, ansatte og ledere. Sparebanken Sør forplikter seg til å følge all lovgivning som er relevant for bankens virksomhet, og arbeider aktivt for å sørge for at kunder, samarbeidspartnere og leverandører følger lovgivningen som er relevant for deres virksomhet i de markedsområder de opererer i.

Styret og konsernsjef har det øverste ansvaret for bankens arbeid med antikorrupsjon. De enkelte konserndirektører er ansvarlig for at bankens retningslinjer for korupsjon gjennomføres og overholdes i den daglige virksomheten i sine respektive forretningsområder. Alle ledere skal sørge for at virksomheten innen eget ansvarsområde skjer i henhold til retningslinjene. Herunder skal alle ledere med personalansvar gjennomgå «Policy for antikorrupsjon og bestikkelser» sammen med aktuelle ansatte minimum en gang per år, og de skal gi råd om forståelse og praktisering. Sparebanken Sør forutsetter at alle medarbeidere gjør seg kjent med, og utfører sitt arbeid i samsvar med det som er nedfelt i dette dokument, og i aktuelle lover, regler og rutiner. Overtredelser vil kunne få konsekvenser for arbeids- og ansettelsesforholdet.

Forretningsområdene utarbeider selv kontrollplaner som skal sikre den daglige etterlevelse av lovkrav og styringsdokumenter. Årlig og løpende identifisering og risikovurdering av risiko for korupsjon og bestikkelser danner grunnlag for førstelinjekontroll av etterlevelse. Compliance og Risikostyring danner andrelinjeforsvar og kontrollerer etterlevelsen gjennom uavhengige stikkprøvekontroller og vurderinger. Etterlevelsen rapporteres gjennom kvartalsvis compliance-rapport til styret og konsernledelsen. Internrevisjonen utgjør bankens tredjelinje. Funksjonen rapporterer direkte til styret og er uavhengig av administrasjonen.

Banken har systemer for å rapportere mistenkelige hendelser, herunder ekstern varslingskanal som sikrer mulighet for anonym varslingskanal. Ansatte er forpliktet til å rapportere mistanke om forhold som er i strid med bankens etiske retningslinjer eller som er ulovlige, eksempelvis interessekonflikter og korupsjon. Banken har en egen rutine og prosess for varslingskanal og håndtering av varsler, som skal sikre at alle varsler tas alvorlig og blir behandlet objektivt og konfidensielt. Alvorlige varsler granskes av uavhengig part. Det er etablert formaliserte rapporteringslinjer for informasjon om varslingsaker avhengig av type sak og hvem varslingen er rettet mot. HR skal årlig utarbeide en rapport over behandlede varsler om korupsjon, påvirkningshandel, bestikkelser eller bruk av tilretteleggelsespenger. Varslingskanalen og beskyttelse av varsler er nærmere beskrevet i S1 kapittel 4.21.

Tiltak mot korupsjon

Det er etablert prosesser for å gjennomføre risikobaserte kundetiltak ved etablering og løpende oppfølging av kunder, og det benyttes systemer for transaksjonsovervåking som skal fange opp mistenkelige transaksjoner, som eksempelvis korupsjon og bestikkelser. Hele kundemassen screenes jevnlig for å avdekke Politisk Eksponerte Personer (PEP), hvor korupsjonsrisikoen regulært anses forhøyet. Alle identifiserte PEP undergis forsterkede tiltak ved etablering og i den løpende oppfølging av kundeforhold.

Vurdering av korupsjonsrisiko inngår som en del av bankens risikovurdering knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering. I tillegg gjennomføres regelmessige risikoanalyser for å identifisere potensielle korupsjonsrisikoer innen ulike områder av virksomheten og for å iverksette risikoreduserende tiltak. Sparebanken Sør har relativt til den totale kundemassen et lavt antall PEP som kunder og eller forbindelser.

Mål knyttet til antikorrupsjon

Sparebanken Sør har nulltoleranse for korrupsjon, påvirkningshandel, bestikkelser og bruk av tilretteleggingspenger og skal aktivt bidra til å forhindre korrupsjon og bestikkelser.

Banken har ikke vært involvert i brudd på korrupsjonslovgivningen, og det er ikke registrert varslingssaker relatert til korrupsjon det siste året. Det har heller ikke vært varslingssaker knyttet til interne bedrageri i banken det siste året.

4.27 Antihvitvask og terrorfinansiering

Sparebanken Sør har et viktig samfunnsansvar i arbeidet med å bekjempe økonomisk kriminalitet, og har et etablert rammeverk for styring og kontroll av antihvitvaskingsregelverket. Banken har retningslinjer, rutiner og prosesser som skal sikre at banken etterlever lovkrav og forhindrer økonomisk kriminalitet som hvitvasking og terrorfinansiering.

Policy for arbeid mot økonomisk kriminalitet

Sparebanken Sørs arbeid mot økonomisk kriminalitet er forankret i de lover og forskrifter som til enhver tid gjelder, herunder hvitvaskingslovgivning. Banken har etablert et rammeverk for å sikre at banken oppfyller pliktene i hvitvaskingsloven og bidrar til å forhindre økonomisk kriminalitet. Rammeverket inneholder virksomhetsinnrettet risikovurdering av risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering, styringsdokumenter, instruksjer, rutiner og veiledningsdokumenter for å sikre at banken håndterer identifisert risiko og sikre etterlevelse av gjeldende lovverk.

Hvitvaskingsdokumentet og instruks for arbeid mot hvitvasking og terrorfinansiering gjelder for alle bankens medarbeidere. Styret og konsernsjef har det overordnede ansvaret for etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket. Juridisk direktør er hvitvaskingsansvarlig og har et særskilt ansvar for å følge opp bankens antihvitvaskrutiner. Banken har utpekt Leder Compliance som etterlevelsensansvarlig. Compliance er formelt en del av andrelinje. Internrevisjonen utgjør bankens tredjelinje og rapporterer direkte til styret.

Banken er videre underlagt det norske sanksjonsregelverket som bygger på sanksjoner fra FNs Sikkerhetsråd og restriktive tiltak fra EU. Det er utarbeidet separate rutiner for håndtering av sanksjonslister og frysbestemmelser i banken.

Sørmegleren AS har en egen rutine for risikovurdering og arbeidsprosesser for å motvirke hvitvasking og terrorfinansiering, fastsatt av styret. Rutinen er utarbeidet for å identifisere, vurdere og redusere risikoer for økonomisk kriminalitet, med vekt på forebyggende tiltak og etterlevelse av relevante lover og regelverk. Den omfatter selskapets produkter, tjenester, kunder og geografiske områder, med særskilt fokus på høy-risikogrupper. Rutinen er basert på nasjonale og internasjonale standarder som hvitvaskingsloven og EU-reguleringer, og tar hensyn til interessene til ansatte, kunder og andre nøkkelaktører. Rutinen gjøres tilgjengelig gjennom interne retningslinjer og opplæringsprogrammer.

Ved at Sørmegleren AS kjenner identiteten til kunden og reelle rettighetshavere, samt kundeforholdets formål og tilsiktet art, kan Sørmegleren AS iverksette risikobaserte tiltak for å avdekke og forebygge hvitvasking og terrorfinansiering. Sørmegleren AS skal i denne sammenheng kunne vise til at kontrolltiltak er tilpasset den aktuelle risikoen. Myndigheter, kunder og konkurrenter skal ha tillit til Sørmegleren AS sin profesjonalitet og redelighet, og at virksomhetens tjenester ikke utnyttes til gjennomføring av kriminalitet.

Sørlandets Forsikringssenter har et eget antihvitvaskdokument som skal gjennomgås hvert halvår med de ansatte.

Tiltak mot økonomisk kriminalitet

Sparebanken Sør gjennomfører løpende tiltak for å styrke etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket og for å forhindre økonomisk kriminalitet. Det gjennomføres jevnlig opplæring i gjeldende retningslinjer og rutiner og det gjennomføres løpende internkontroller av både første-, andre- (Compliance) og tredjelinje (Internrevisjonen). Videre har banken implementert nye systemer som skal bedre etterlevelse og forhindre hvitvasking og terrorfinansiering.

Sparebanken Sør og Sørmeglere AS har etablert prosesser for å risikoklassifisere kunder og gjennomføre risikobaserte kundetiltak ved etablering og løpende oppfølging av kunder. Bankens har implementert systemer for transaksjonsovervåking som skal fange opp mistenkelige transaksjoner, samt systemer for screening av kunder og transaksjoner mot sanksjonslister. Videre har banken og Sørmeglere prosesser for å sikre at mistenkelige forhold undersøkes og rapporteres til myndighetene.

Sørlandets Forsikringssenter har ingen egne prosesser knyttet til antihvitvasking (AHV), da selskapet ikke håndterer penger direkte. Eventuelle saker meldes hovedsakelig inn til Frende Forsikring, som deretter oppretter og håndterer saken.

Opplæring økonomisk kriminalitet

Sparebanken Sør gjennomfører jevnlig opplæring i forebygging og avdekking av økonomisk kriminalitet, herunder korrupsjon, bestikkelser, antihvitvask, antiterrorfinansiering og økonomisk kriminalitet generelt. Opplæringstiltakene er systematiske, målrettede og tilpasset ansvarsområdene og arbeidsoppgavene som de ulike funksjonene i banken har. Tabellen nedenfor viser de viktigste opplæringstiltakene banken har gjennomført i 2024 for å forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet. Bankens datterselskap er ikke inkludert i tabellen. Sørmeglere har egen opplæring på AML-området for sine ansatte. Sørlandets Forsikringssenter sine ansatte gjennomfører årlig AHV-opplæring via Kan finans e-læring, og har en årlig gjennomgang av gjeldende AHV-rutiner.

	Risikofunksjoner, inkludert ledere og konsernledere	Styret	Andre funksjoner i banken, inkludert ledere og konsernledere
Gjennomføringsgrad			
Antall ansatte*	412	13	176
Antall som har gjennomført opplæring (i prosent) **	92 %	100 %	93 %
Opplæringstiltak			
E-læring	100 min	45 min	45 min
Frekvens			
Hvor ofte gjennomføres opplæring	Årlig	Årlig	Årlig
Opplæringstema			
E-læring opplæringsmoduler antihvitvasking, antiterrorfinansiering, midlenes opprinnelse, høyrisikobransjer, kryptovaluta og sanksjoner	X	X	X
*Antall ansatte er lik antall ansatte i banken, med unntak av renholdere og vaktmestere som ikke er inkludert da opplæring ikke er påkrevd for disse.			
** Det er avdekket et avvik i opplæringssystemet som innebærer at noen ansatte og vikarer ikke har mottatt e-læringskurs på AHV-området i 2024.			

Banken gjennomfører opplæring i antihvitvasking og terrorfinansiering jevnlig både gjennom e-læring, digitale og fysiske møter. I tillegg til e-læringskurs, har ansatte i risikofunksjoner fått 1,5 time fysisk opplæring i 2024 om primærkriminalitet og hvitvasking, og 1,5 time opplæring på Teams om midlenes opprinnelse i kredittsaker, lånebedragerier, høyrisikobransjer og hvitvasking. I tillegg skal alle ledere årlig sørge for at etikkdokumentet og policy for interessekonflikter gjennomgås i avdelingen.

Mål knyttet til økonomisk kriminalitet

Sparebanken Sør har som mål å bekjempe økonomisk kriminalitet og har nulltoleranse for alle former for økonomisk kriminalitet. Banken har målsetting om lav risiko for finansiell kriminalitet, og skal vedlikeholde gode kontroller for å redusere risiko for at banken, bankens ansatte eller bankens kunder blir involvert i økonomisk kriminalitet. Banken har stort fokus på stadig styrking av innsatsen mot økonomisk kriminalitet blant annet gjennom samarbeid med andre finansinstitusjoner, politiet og andre myndigheter, og gjennom løpende systemforbedringer og analysearbeid.

4.28 Cybersikkerhet, informasjonssikkerhet, systemsikkerhet

Policy for Cybersikkerhet og systemsikkerhet

Sparebanken Sør sin policy for informasjonssikkerhet tydeliggjør konsernets mål og retning i arbeidet med informasjonssikkerhet, og gir overordnede føringer for styring og kontroll av området. Policyen definerer gjennom høynivåprinsipper hvordan informasjon og informasjonssystemer skal sikres for å effektivt kunne understøtte konsernets forretningsstrategi. Hensikten med disse er å etablere sikringstiltak som til enhver tid er passende for identifiserte informasjonssikkerhetsrisikoer. Policyen skal dekke alle forretningsområdene i konsernet, herunder konsernets datterselskaper.

Ansvarlig for oppfølging og oppdatering av policy for informasjonssikkerhet og herunder ISMS ligger hos avdeling IT-sikkerhet og beredskap. Policy for informasjonssikkerhet er godkjent av bankens styre.

Sparebanken Sør har utviklet et ledelsessystem for informasjonssikkerhet (ISMS – Information Security Management System) for å sikre at banken opprettholder et høyt nivå av informasjonssikkerhet. Ved å basere bankens ISMS på ISO 27001-standarden sikrer Sparebanken Sør at alle aspekter av

informasjonssikkerheten blir grundig vurdert og håndtert. Dette inkluderer risikovurdering, styring av sikkerhetskontroller og kontinuerlig overvåking og forbedring av bankens sikkerhetsprosedyrer. Den overordnede målsettingen er å beskytte alle bankens systemer og all informasjon under bankens forvaltning.

De regulatoriske kravene til cybersikkerhet, informasjonssikkerhet, systemsikkerhet (for finansbransjen er dette primært regulert gjennom IKT-forskriften) og personvern (regulert gjennom personvernforordningen, «GDPR») stiller strenge krav til bankens operasjon på området.

For å etterleve disse forskriftene er det iverksatt en rekke organisatoriske og tekniske tiltak. For å regulere forholdet til leverandørene er det innført et system for håndtering av kontrakter samt alle vedlegg slik som databehandleravtaler. Her vil det også anmerkes hvorvidt leverandøren leverer en utkontraktering, og videre hvorvidt det er en viktig eller kritisk utkontraktering.

Tiltak for cyber- og informasjonssikkerhet

Håndtering av sikkerhetshendelser er en viktig del av ISMS. Banken har etablerte prosedyrer for å identifisere, rapportere og håndtere sikkerhetshendelser på en effektiv og rask måte. Når en hendelse oppstår, blir beredskapsplanene aktivert umiddelbart for å minimere skade og gjenopprette normale operasjoner så raskt som mulig. Alle hendelser blir analysert slik at man lærer av de hendelsene som oppstår og dermed kan redusere sannsynligheten for fremtidige sikkerhetsbrudd.

Erfaring viser at bankens ansatte daglig blir forsøkt angrepet/manipulert, primært via e-post. Banken fokuserer derfor på et omfattende og løpende opplæringsprogram for å utvikle og opprettholde en robust sikkerhetskultur. I tillegg gjennomføres det regelmessig testing for å bekrefte årvåkenheten deres. Videre er internasjonalt sikkerhetsfaglig bransjesamarbeid en sentral komponent i sikkerhetsmodellen. For finansbransjen i Norden er det NFCERT (Nordic Financial CERT) som ivaretar dette, og her er Sparebanken Sør medlem. Medlemskapet og deltakelsen i bransjesamarbeidet bidrar til å styrke Sparebanken Sørs motstandsdyktighet og beredskap mot digitale trusler. Deltakelser er også med på å redusere sannsynligheten for forstyrrelser i tjenestene som leveres til bankens kunder og samfunnet for øvrig.

Mål knyttet til cyber- og informasjonssikkerhet

Målet for sikkerhetsarbeidet er å holde risikonivået for hele konsernet på et generelt lavt nivå, i tråd med styrets retningslinjer. Dette medfører at det jobbes kontinuerlig med å tilpasse sikkerhetsmekanismene til trusselbildet.

For å oppnå dette må alle ansatte gjennomføre obligatorisk opplæring i cybersikkerhet minimum en gang i året. I 2024 fullføre 89 prosent obligatorisk opplæring i Sparebanken Sør. Nyansatte må ved oppstart gjennomføre tilsvarende opplæring. Ambisjonen er å unngå sikkerhetsbrudd som kan forårsake forstyrrelser i bankdriften. I rapporteringsperioden har det ikke vært rapportert noen alvorlige sikkerhetsbrudd i banken.

4.29 Personvernopplysninger

Sørmeglere og Sørlandets Forsikringssenter er ikke fullt omfattet av retningslinjene som beskrives i dette delkapittelet, da det omhandler bankens omfattende behandling av personopplysninger, som ikke er like relevant for Sørmeglere og Sørlandets Forsikringssenter. Sørmeglere adresserer håndtering av personopplysninger i etikkdokumentet beskrevet under delkapittelet «4.25 Bedriftskultur». Sørlandets Forsikringssenter er knyttet opp mot bankens rutiner og GDPR-informasjon.

Policy for vern av personopplysninger

Sparebanken Sørs policy for vern av personopplysninger ("Styringsdokument for behandling av personopplysninger i Sparebanken Sør") er vedtatt av styret og fastsetter de overordnede retningslinjene for personvern i banken. Policyen sikrer at personopplysninger behandles i samsvar med personopplysningsloven og personvernforordningen (GDPR). Den dekker områder som behandlingens lovlighet, bankens forpliktelser, kundens rettigheter, vurdering av personvernkonsekvenser (DPIA) og rapportering.

I tillegg til policyen har banken detaljerte rutiner som støtter opp om disse retningslinjene. Behandlingsansvarlig har overordnet ansvar for lovlighet, oppfølging og kvalitetssikring av behandlingen av personopplysninger. Det daglige ansvaret ligger i linjen, noe som innebærer at alle ansatte skal kjenne til relevant regelverk og bankens rutiner innen personvern.

Tiltak for å håndtere GDPR

Etterlevelse av personvernregelverket forutsetter at alle bankens ansatte er kjent med reglene som gjelder, og hvilke negative konsekvenser det kan føre til dersom det skjer brudd på regelverket. Kjennskap til bankens rutiner er en sentral del av dette og i 2024 ble det avholdt fem samlinger for nyansatte hvor det var faglig innslag av GDPR.

Sparebanken Sør har også et personvernombud som blant annet gir råd og veiledning til bankens ansatte og kunder om personvern, og som gjennomfører holdningsskapende arbeid og opplæring av ansatte. Ved tilfeller av avvik / personopplysninger på avveie, har banken et internt hendelsesrapporteringssystem som sikrer at personvernombud får informasjon som er nødvendig for å kunne varsle Datatilsynet.

Sparebanken Sør har i 2023-2024 gjennomført en overgang fra fellesdisk til Microsoft Teams, kombinert med innføring av automatisk sletting av e-poster for å redusere risikoen for sensitiv informasjon på avveie. Som del av tiltaket har ansatte mottatt opplæring i den oppdaterte lagringsinstruksen. Tiltaket omfatter hele banken, med spesielt fokus på avdelinger som håndterer kundedata, og inngår i Sparebanken Sør sin langsiktige strategi for å sikre etterlevelse av personvernregelverket og beskytte kundenes data. Resultatet av tiltaket er at banken har:

- Etablert en egen lagringsinstruks.
- Hatt flere opplæringssejser, og vil fremover fortsette å tilby opplæring.
- Fått et verktøy for oversikt og rapportering på lagring av personopplysninger.

Mål knyttet til personvernopplysninger

Finansbransjen er underlagt et omfattende regelverk, herunder GDPR. Bankens ambisjon er å til enhver tid være i samsvar med disse regelverkene.

Formålet med policy og rutiner på personvernområdet er å sikre at all behandling av personopplysninger skjer i tråd med gjeldende lovkrav. Dette inkluderer at behandlingen skal være lovlig, kontrollerbar og håndteres konfidensielt. Eventuelle avvik eller personopplysninger på avveie skal rapporteres til Datatilsynet innen 72 timer.

I 2024 har det vært 17 tilfeller med personopplysninger på avveie, enten hos banken eller hos underleverandør (databehandler). Ingen av sakene har resultert i oppfølging fra Datatilsynet.

4.30 Oppsummering av mål på G1

Tema	Mål	Resultat FY24
Bedriftskultur (Antikorrupsjon)	Nulltoleranse for korrupsjon og bestikkelser.	Ingen varslingssaker om interne bedrageri i 2024.
	Aktivt bidra til å forhindre korrupsjon og påvirkningshandel.	
Antihvitvask og terrorfinansiering	Bekjempelse av og nulltoleranse for økonomisk kriminalitet.	Lav risiko for økonomisk kriminalitet opprettholdt gjennom gode kontroller og samarbeid.
	Styrke innsats via samarbeid med myndigheter og systemforbedringer.	Innsatsen styrket gjennom analysearbeid, løpende systemforbedringer og etablering av og deltakelse i møteplasser for kompetanse- og erfaringsutveksling med lokale og sentrale politi- og tilsynsmyndigheter og andre rapporteringspliktige.
Cybersikkerhet og systemsikkerhet	Holde sikkerhetsrisikoen på lavt nivå i tråd med styrets retningslinjer.	Ingen alvorlige sikkerhetsbrudd rapportert i 2024.
	Obligatorisk cybersikkerhetsopplæring for ansatte årlig.	89%* av ansatte har gjennomført opplæringen
Sensitive opplysninger/GDPR	Følge GDPR og sikre lovlig, kontrollerbar og konfidensiell behandling av personopplysninger.	17 tilfeller av avvik rapportert i 2024. Ingen førte til oppfølging fra Datatilsynet.
Det rapporteres ikke sammenligningstall for tidligere år og 2024 benyttes derfor som baseline på alle tall i tabellen.		
*Ansatte med sluttdato 31.12.2024 er ekskludert fra opplæringshistorikken. Dette innebærer at banken ikke med sikkerhet kan dokumentere om disse personene har fullført opplæringen. Det er derfor tatt en forutsetning om at disse ikke har fullført opplæringen, og andelen ansatte som har gjennomført opplæringen kan dermed være noe høyere enn det oppgitte tallet. Beregningen hensyntar ikke renholdere og vaktmestere, da disse ikke har krav til slik opplæring.		

5

ÅRETS RESULTATER

Kapittel 5 – Årets resultater

5.1 Hovedtrekk i 2024

Konsernet Sparebanken Sør leverte et solid resultat i 2024, og styret vil trekke frem følgende:

- Meget god vekst i netto renteinntekter
- Gode resultatbidrag fra tilknyttede selskaper
- Positive resultatbidrag fra finans
- Lav kostnadsprosent på 35,3
- Lave tap på utlån
- Egenkapitalavkastning etter skatt på 12,1 prosent
- Resultat per egenkapitalbevis på 18,2 kroner
- Utlånsvekst på 4,6 prosent
- Innskuddsvekst på 7,1 prosent
- Ren kjernekapitaldekning på 16,4 prosent, over minstekravet (inkl. kapitalkravsmargin) på 15,9 prosent
- Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) på solide 9,1
- Utbytte til egenkapitalbeviserne på 509 mill. kroner (12,21 kroner per egenkapitalbevis), 416 mill. kroner i kundeutbytte og 348 mill. kroner til gaver i lokalsamfunnet

5.2 Årets resultat

Regnskapsprinsipper

Regnskapet til konsernet Sparebanken Sør er satt opp i samsvar med internasjonale standarder for finansiell rapportering, IFRS, herunder IAS 34. Det er i notene til regnskapet redegjort nærmere for regnskapsprinsippene.

I årsregnskapet er forutsetningen om fortsatt drift lagt til grunn. Konsernet har en betryggende inntjening og egenkapital, og etter styrets oppfatning er det ikke noe som tilsier annet enn fortsatt drift.

Tallene det refereres til i kapittel 5 og 6 er konserntall, med mindre det er angitt at det gjelder morbanken.

Årets resultat

Sparebanken Sør oppnådde i 2024 et resultat før skatt på 2 457 mill. kroner, mot 2 227 mill. kroner i 2023. En resultatforbedring på 230 mill. kroner. Konsernet har hatt en meget positiv resultatutvikling gjennom 2024, både knyttet til bankvirksomheten og gjennom resultatbidrag fra datter- og tilknyttede selskaper.

Resultat etter skatt i 2024 utgjorde 1 989 mill. kroner, mot 1 773 mill. kroner i 2023. Dette tilsvarte en egenkapitalavkastning, justert for renter på hybridkapital, på 12,1 prosent i 2024, mot 11,3 prosent i 2023.

Totalresultatet, som inkluderer endringer ført direkte mot egenkapitalen i regnskapsåret, utgjorde 1 939 mill. kroner i 2024, mot 1 680 mill. kroner i 2023.

Rentenetto

Rentenettoen utgjorde 3 315 mill. kroner i 2024, mot 3 043 mill. kroner i 2023, en økning på hele 272 mill. kroner. Rentenettoen i 2024 tilsvarte 1,97 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital, mot 1,91 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital i 2023. Økt rentenetto knytter seg i hovedsak til renteendringer som banken har gjennomført i takt med at Norges Bank har økt styringsrenten, samt utlåns- og innskuddsvekst i perioden.

Styringsrenten har i 2024 holdt seg stabil og bankens siste renteheving, som følger av endringer fra Norges Bank, hadde effekt fra 21. februar 2024. Sterk konkurranse om boliglåns- og innskuddskundene, har medført økt press på marginene. Samtidig har det vært liten vekst i BM-porteføljen siste halvdel av 2024. God utlånsvekst i PM i samme periode har imidlertid delvis kompensert for dette. Banken forventer fortsatt press på marginene og god vekst fremover. Utviklingen fremover forventes å være relativt stabil, og da medføre en utflating i rentenettoen i 2025.

I 2024 har banken betalt 116,4 mill. kroner i renter på hybridkapital, mot 81,5 mill. kroner i 2023. Renter på hybridkapital er belastet egenkapitalen løpende som en overskuddsdisponering.

Netto provisjonsinntekter

Netto provisjonsinntekter utgjorde 424 mill. kroner, mot 400 mill. kroner i 2023.

Det har vært en positiv utvikling i provisjonsinntekter gjennom 2024, fra både betalingsformidling, forsikring (Frende) og eiendomsmegling (Sørmegleren). Bankens årlige bestandsøkingsprovisjon fra Frende endte på 6 mill. kroner i 2024, mot 0 mill. kroner i 2023. Kredittformidling (Brage) falt i 2024 som følger av reduksjon i bonusprovisjoner på 7,4 mill. kroner sett mot fjoråret. Provisjoner fra verdipapirfond (Norne) og øvrige produkter er stabile og ligger på samme nivå som for fjoråret.

Eiendomsmegling hadde en krevende start på 2024, hvor totalmarkedet falt betydelig på slutten av 2023 og utviklingen fortsatte inn i 2024. Fra 2. halvår bedret imidlertid aktiviteten i markedet seg og Sørmegleren endte i 2024 opp med et resultat før skatt som var 10 mill. kroner høyere enn ved utgangen av 2023.

I juni 2024 inngikk Sparebanken Sør, sammen med Sparebanken Vest (som en del av Frendebankene), en avtale om kjøp av 70 prosent av kapitalforvaltningsselskapet Borea Asset Management. I forbindelse med kjøpet ble Frende Kapitalforvaltning AS opprettet. Hovedformålet med transaksjonen er å øke fondssatsingen, sammen med øvrige Frendebanker, for å kunne tilby flere og gode produkter til bankens kunder.

Provisjonskostnader øker i perioden og skyldes hovedsakelig vekst, samt at det er kjøpt inn en del nye tjenester knyttet til betalingsformidling i 2024.

Finansielle instrumenter

Netto inntekter fra finansielle instrumenter utgjorde 28 mill. kroner i 2024, mot 3 mill. kroner i 2023.

Det har vært et netto positivt resultatbidrag fra aksjeinvesteringene i 2024 på 25 mill. kroner, sammenlignet med minus 13 mill. kroner i 2023. Resultatforbedringen skyldes først og fremst økte utbytter. Det har imidlertid vært en negativ utvikling knyttet til verdiendringer på likviditetsporteføljen i perioden, som følge av økte kredittpåslag.

Likviditetsporteføljen utgjorde 31,0 mrd. kroner ved utgangen av 2024, og består av svært likvide obligasjoner med fortrinnsrett og sertifikater utstedt av stat og kommuner.

Tilknyttede selskaper

Sparebanken Sør har de siste årene økt sine eierandeler i Frende Holding AS, Frende Kapitalforvaltning og Brage Finans AS – her er Sparebanken Sør nest største eier. Dette er gjort som en del av den strategiske satsningen for i større grad å kunne tilby kundene gode, relevante og integrerte løsninger.

Banken har også et viktig og strategisk eierskap i Vipps. Banken er eier av 2,43 prosent av selskapet gjennom eierskap i Balder Betaling AS.

Inntekter fra tilknyttede selskaper utgjorde 128 mill. kroner i 2024, opp fra 99 mill. kroner i 2023. Økningen knytter seg i stor grad til økte bidrag fra Frende, som hadde et utfordrende år for skadevirksomheten i 2023.

Resultatandelene i 2024 fordelte seg med 67,7 mill. kroner fra Frende Holding AS, 85,6 mill. kroner fra Brage Finans AS og -1,9 mill. kroner fra Frende Kapitalforvaltning AS. Resultatandelen fra Frende Kapitalforvaltning tilsvarer bankens andel av oppstartskostnader for det nystiftede investeringsselskapet.

I forbindelse med kjøp av aksjer i Frende Holding AS i 2018, 2020 og 2024, ble det identifisert merverdier som skal avskrives over forventet levetid. Konsernet har avskrevet merverdiene med 23,8 mill. kroner i 2024 og 22 mill. kroner 2023.

Driftskostnader

Driftskostnadene i konsernet utgjorde 1 380 mill. kroner i 2024, mot 1 297 mill. kroner i 2023, en økning på 83 mill. kroner. I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital tilsvarte kostnadene 0,82 prosent, tilsvarende som i 2023. Kostnader i forhold til inntekter utgjorde 35,3 prosent i 2024, mot 36,3 prosent i 2023.

Kostnadsveksten knytter seg hovedsakelig til økte personalkostnader. Personalkostnadene utgjorde 809 mill. kroner i 2024, mot 757 mill. kroner året før, en økning på 52 mill. kroner. Konsernet har økt antall årsverk fra 618 ved utgangen av 2023 til 637 årsverk ved utgangen av 2024. Banken har økt antall ansatte siste 12 måneder med 30 årsverk, og har blant annet styrket seg innen analyse, risikostyring (IRB), compliance og IT (forretningsutvikling), samtidig som kundesenter (bedriftsmarked) har blitt utvidet. Etter annonseringen av den forestående fusjonen er ansettelser i stab- og støttefunksjoner bremset opp, samtidig som banken fortsatt har et sterkt fokus på å opprettholde aktivitet i kundelinjene uavhengig av fusjonen.

Av- og nedskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler utgjorde 57 mill. kroner i 2024, mot 47 mill. kroner i 2023. Økningen knytter seg i all hovedsak nedskrivninger. I 2024 ble arbeidet med å få på plass et rammeverk og en søknad for IRB-godkjenning avsluttet som følger av den planlagte fusjonen. I den

forbindelse ble det foretatt nedskrivninger av immaterielle eiendeler på 11,8 mill. kroner. Videre er det i 2024 foretatt nedskrivninger på enkelte bygg på totalt 5,9 mill. kroner.

Andre driftskostnader utgjorde 515 mill. kroner i 2024, mot 493 mill. kroner året før, en økning på 22 mill. kroner. Driftskostnadene øker som følger av generell prisstigning i markedet og er på nivå med forventningene for perioden. Det er i 2024 kostnadsført totalt 14,3 mill. kroner knyttet til fusjonen med Sparebanken Vest.

Tap og mislighold

Netto tap på utlån utgjorde 75 mill. kroner i 2024 mot 49 mill. kroner i 2023. Tapskostnaden i 2024 er negativt påvirket av flere konkurser, spesielt i 2. halvdel av 2024.

Gjennom 2024 har det vært stabilt høye renter, rekordsvak kronekurs og høy lønnsvekst. Prisveksten har kommet ned mot inflasjonsmålet. Mange land har begynt å sette ned styringsrentene og første renteendring i Norge er forventet i løpet av 1. kvartal 2025. Det har i 2024 vært høy aktivitet i energibransjen, petroleumssektoren, samt i offentlig sektor. I samme periode har vært et betydelig fall i nyboligsalg og en fortsatt reduksjon av byggeaktiviteter, mens det har vært en positiv prisutvikling i boligmarked både på landsbasis og i bankens hovedmarkedsområde.

Totale nedskrivninger utgjorde ved årsskiftet 484 mill. kroner, tilsvarende 0,36 prosent av brutto utlån. Året før utgjorde nedskrivningene 470 mill. kroner, tilsvarende 0,37 prosent av brutto utlån.

Misligholdte engasjementer var på 1 397 mill. kroner, noe som utgjorde 1,04 prosent av brutto utlån. Dette er høyere enn ved utgangen av 2023, hvor misligholdte engasjementer utgjorde 1 071 mill. kroner (0,84 prosent av brutto utlån). Misligholdte engasjementer har over en lengre periode vært stabile, men øker noe mot slutten av 2024 og som følge likviditetsutfordringer hos et større enkeltengasjement. Nivået på misligholdte engasjementer er fortsatt lavt og mislighold i prosent av brutto utlån er nå på nivå med tilsvarende nøkkeltall i 2019 (før koronapandemien).

Forskning og utvikling

Konsernet driver ikke egen forskning og utviklingsvirksomhet.

5.3 Balanse

Forvaltningskapital

Forvaltningskapitalen utgjorde 176,5 mrd. kroner ved utgangen av 2024, mot 157,4 mrd. kroner ved utgangen av 2023.

Utlån

Netto utlån til kunder utgjorde 133,4 mrd. kroner i 2024, mot 127,5 mrd. kroner i 2023. Det ga en vekst på 5,9 mrd. kroner, tilsvarende 4,6 prosent.

Brutto utlån til personkunder utgjorde 86,4 mrd. kroner, mot 82,4 mrd. kroner i 2023. Det ga en vekst på 4,0 mrd. kroner, tilsvarende 4,9 prosent. Konsernet har en ambisjon om å øke markedsandelene innen

personmarkedet og har en uttalt ambisjon om en utlånsvekst tilsvarende kredittveksten i regionen, pluss 1 prosentpoeng. På landsbasis utgjorde utlånsveksten (K2) til husholdningene 3,7 prosent ved utgangen av året. Veksten i 2024 var således over konsernets ambisjon.

Det var ved utgangen av 2024 overført lån for 60,6 mrd. kroner til Sparebanken Sør Boligkreditt AS. Selskapet er et viktig instrument for banken for å kunne tilby konkurransedyktige betingelser i personmarkedet.

Utlån til personkunder utgjorde 64,6 prosent av totale utlån, opp fra 64,4 prosent per 31.12.2023.

Brutto utlån til bedriftskunder utgjorde 47,4 mrd. kroner i 2024, mot 45,5 mrd. kroner året før. Dette ga en vekst på 1,9 mrd. kroner og 4,2 prosent. På landsbasis utgjorde utlånsveksten (K2) til næringslivet 1,3 prosent ved utgangen av 2024. Veksten innen bedriftsmarkedet er fokusert mot lønnsomhet og vil variere noe gjennom året.

Innskudd

Ved årsskiftet utgjorde totale innskudd 74,2 mrd. kroner, mot 69,3 mrd. kroner i 2023. En innskuddsvekst på 4,9 mrd. kroner, tilsvarende 7,1 prosent.

I personmarkedet utgjorde innskuddene 34,9 mrd. kroner, mot 33,0 mrd. kroner i 2023. Det ga en vekst på 1,9 mrd. kroner og 5,8 prosent. I bedriftsmarkedet utgjorde innskuddene 39,1 mrd. kroner, mot 36,1 mrd. kroner i 2023. Det ga en vekst på 3,0 mrd. kroner og 8,3 prosent.

Innskuddsdekningen var 55,6 prosent ved utgangen av 2024, opp fra 54,3 prosent ved utgangen av 2023.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og gjeld til kredittinstitusjoner

Banken finansierer seg i kapitalmarkedet ved utstedelse av rentebærende verdipapirer. Konsernets verdipapirgjeld utgjorde 66,3 mrd. kroner ved utgangen av 2024, mot 56,7 mrd. kroner ved utgangen av 2023. Langsiktig obligasjonsfinansiering er etablert som obligasjoner med fortrinnsrett, seniorgjeld og etterstilt gjeld (senior non-preferred). Ved utgangen av 2024 utgjorde OMF 89 prosent av denne finansieringen. Langsiktig finansiering med løpetid utover 12 måneder, hadde en gjennomsnittlig løpetid på 3,1 år og konsernets indikator for langsiktig finansiering (NSFR) var 123 prosent ved utgangen av 2024.

Konsernet har tilrettelagt for langsiktig finansiering fra det internasjonale markedet gjennom å etablere EMTCN-program (European Medium Term Covered Bond Note) program for boligkredittselskapet. Ved utgangen av 2024 hadde konsernet en diversifisert finansiering fra internasjonale investorer på 2,5 mrd. euro. Finansiering i utenlandsk valuta er rente- og valutasikret.

Sparebanken Sør har ved utgangen av 2024 utstedt 8,1 mrd. kroner som etterstilt gjeld (senior non-preferred), for å tilfredsstille myndighetenes MREL-krav (Minimum Requirement of own Funds and Eligible Liabilities).

Forfallsstrukturen på ekstern finansiering er godt tilpasset bankens virksomhet, og er i henhold til myndighetspålagte retningslinjer og styrevedtatte krav.

Verdipapirer

Konsernets likviditetsbeholdning av rentebærende sertifikater og obligasjoner utgjorde 31,0 mrd. kroner ved utgangen av 2024.

Verdipapirbeholdningen inngår i bankens likviditetsreserve, og skal sikre bankens likviditetssituasjon under urolige markedsforhold. Verdipapirporteføljen kan inngå som pantesikkerhet ved låneopptak i Norges Bank, og er en del av bankens særskilt likvide verdipapirportefølje som holdes for å oppfylle krav til LCR (Liquidity Coverage Ratio).

Konsernets likviditetsreserve (LCR) utgjorde 199 prosent per 31. desember 2024 (162 prosent i morbank). Konsernet har en god likviditetssituasjon og likviditetsbufferne er betryggende.

Plasseringer i aksjer og egenkapitalbevis utgjorde 264 mill. kroner.

5.4 Overskuddsdisponering

Etter styrets mening gir det fremlagte resultatregnskapet og balansen et rettviseende bilde av konsernets og morbankens stilling og resultat. Styret kjenner heller ikke til forhold etter årsskiftet som vil endre dette synet.

Morbankens resultat på 1 925 mill. kroner er foreslått disponert som følger:

Utbytte:	509 mill. kroner
Gaver lokalsamfunnet:	348 mill. kroner
Kundeutbytte:	416 mill. kroner
Overført utjevningsfond:	226 mill. kroner
Overført til grunnfondskapital:	339 mill. kroner
Renter hybridkapital:	87 mill. kroner
Sum disponert:	1 925 mill. kroner

5.5 Egenkapitalbevis og utbytte

Banken hadde per 31. desember 2024 utstedt 41 703 057 egenkapitalbevis pålydende 50 kroner. Oversikten over de 20 største egenkapitalbevisene per 31. desember 2024 fremkommer i note 33. Resultatet per egenkapitalbevis ble 8,2 kroner for morbank og 18,2 kroner for konsernet.

Bankens soliditet vurderes som meget tilfredsstillende, med en uvektet kjernekapitalandel (leverage ratio) på hele 9,1 prosent og en ren kjernekapitaldekning på 16,4 prosent ved utgangen av 2024.

Styret vil foreslå for generalforsamlingen å utdele utbytte for 2024 på kr 12,21 per egenkapitalbevis, som utgjør ca. 67 prosent av konsernets resultat per egenkapitalbevis. Børskurs 31.12.2024 var 197,9 kroner og målt mot denne, tilsvarer foreslått utbytte en direkteavkastning på 6,2 prosent. For 2024 er det foreslått å avsette 348 mill. kroner til gaver og 416 mill. kroner i kundeutbytte.

5.6 Datterselskaper og tilknyttede selskaper

Øvrige datterselskaper

Sparebanken Sør Boligkreditt AS

Sparebanken Sør Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Sør, og selskapet har konsesjon som kredittforetak. Konsesjonen gir boligkredittforetaket tillatelse til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Fortrinnsretten innebærer at obligasjonsinvestorene har særskilt sikkerhet i boliglån med pant i norsk boliglånsmasse (sikkerhetsmasse). Selskapets hovedformål er å sikre konsernet stabil og langsiktig finansiering til konkurransedyktige vilkår. Selskapet har inngått avtaler med morbank som inkluderer finansieringsforpliktelser, samt avtaler om leveranse av viktige tjenester til selskapet, herunder låneforvaltning, risikostyring og treasuryfunksjoner.

Sparebanken Sør Boligkreditt AS utsteder obligasjoner som OMF i det norske obligasjonsmarkedet og som Euro Covered Bonds (CB) i utlandet. Selskapet har et låneprospekt for dette formålet, som er børsnotert på Euronext i Dublin. Ved obligasjonsutstedelse legges EU harmoniseringsregelverk for covered bonds til grunn, og selskapet har i henhold til dette harmoniseringsregelverket fått Finanstilsynets godkjenning til å benytte betegnelsen OMF premium (CB Premium) på sine obligasjonsutstedelser. Tillatelsen stiller særskilte krav til omfang av lån som stilles som sikkerhet sammenholdt utstedte OMF (overpantsettelsesgrad), og gir retningslinjer for likviditetsstyring, tilgjengelighet av investorinformasjon, samt stiller krav til at vilkårene for OMF Premium overvåkes av ekstern revisor.

Sikkerhetsmassen kan bestå av pantesikrede norske boliglån og, rentebærende verdipapirer, samt finansielle derivater som er etablert i forbindelse med finansiering i annen valuta enn norske kroner. Boliglån som skal inkluderes i sikkerhetsmassen blir innvilget i Sparebanken Sør i henhold til bankens kredittpolicy. Lån som deretter blir overført til Sparebanken Sør Boligkreditt AS skal oppfylle selskapets krav for inkludering i sikkerhetsmassen. Det forutsettes blant annet at lånesaldo, ikke må overstige 80 prosent av den pantsatte eiendommens markedsverdi på overføringstidspunktet.

Ved årsskiftet var det overført lån fra banken til boligkredittforetaket for netto 60,6 mrd. kroner og dette tilsvarte 70,1 prosent av konsernets samlede boliglånsmasse utlån til personmarkedet. Omfanget av utstedte OMF og CB i euro utgjorde 59,6 mrd. kroner. Andelen som var emittert i euro var 48 prosent.

Det er utarbeidet et rammeverk for grønne og bærekraftige obligasjoner («Green & Sustainability Bond Framework»), som angir retningslinjene for hvordan finansiering fra grønne obligasjonsutstedelser skal allokere til grønne låneengasjementer. Obligasjonsrammeverket, som er i tråd med ICMA Green Bond Principles, ble sist oppdatert og godkjent av «Green Bond Committee» i oktober 2024. Sparebanken Sør Boligkreditt AS har utstedt 10,2 mrd. kroner som grønne obligasjoner med fortrinnsrett.

Ved utgangen av 2024 utgjorde sikkerhetsmassen inkludert rentebærende verdipapirer, 64,9 mrd. kroner. Nominell overpantsettelse beregnet av brutto utestående obligasjonsgjeld, var 15,1 prosent. Selskapets likviditetssituasjon var god og finansieringsstrukturen var vel diversifisert og langsiktig finansiert, med en LCR på 287 prosent og NSFR på 123 prosent.

Selskapet hadde et resultat på 466,9 mill. kroner før skatt i 2024. Ved utgangen av året var ren kjernekapitaldekning 22,1 prosent, godt over myndighetens minstekrav.

Gjennom 2024 utstedte selskapet 12,25 mrd. kroner i obligasjoner med fortrinnsrett, og ved utgangen av året hadde selskapet fem utestående obligasjonslån i euro, for totalt 28,4 mrd. kroner. Rente- og valutaeksposeringen er risikoavdekket, slik at finansieringen løper til flytende norske markedsrenter. Derivatkontraktene er inngått med velrennomerte finansielle motparter under ISDA-CSA-avtaleverk.

Sørmegleren

Sørmegleren er bankens eiendomsmeglerforetak. Meglervirksomheten har en dominerende posisjon i store deler av bankens markedsområde, og er godt posisjonert som regionens ledende eiendomsmegler. I tillegg til å dominere markedet for omsetning av bruktboliger, har selskapet også hatt en meget sterk posisjon i nybygg-markedet. Markedet for nybygg har i 2024 vært betydelig svakere enn normalt med lite byggeaktivitet. Spesielt gjelder dette i og rundt de største byene i Agder.

Sørmegleren har fortsatt satsingen innenfor tradisjonell næringsmegling, og det forventes fremtidig utvikling i markedsandeler og effekter av samhandling mellom bank og megling. Selskapet hadde 17 kontorer og 91 ansatte ved utgangen av 2024.

Selskapet leverte et resultat før skatt for 2024 på 9,7 mill. kroner, opp fra minus 0,3 mill. kroner i 2023. Resultatforbedringen skyldes i hovedsak at det i 2023 var et inntektsbortfall som følge av redusert aktivitet i totalmarkedet der megleren har sin kjernevirksomhet. Videre har det i 2024 vært iverksatt kostnadstiltak som har hatt effekter utover året.

Sørlandets Forsikringssenter AS

Banken eier 100 prosent av aksjene i Sørlandet Forsikringssenter AS. Selskapet utgjør en betydelig del av salgsapparatet innen forsikring og er viktig for konsernets satsing innen området.

Selskapet driver forsikringsformidling og hadde 12 ansatte/selgere ved utgangen av 2024.

Øvrige datterselskaper og felleskontrollerte selskaper

Bankens øvrige datterselskaper, Prosjektutvikling AS og Transitt Eiendom AS, forvalter i hovedsak eiendommer i Lillesand og Arendal.

Transitt Eiendom AS er morselskapet til selskapet Arendal Brygge AS og datterselskapet St. Ybes AS. Arendal Brygge AS ble et heleid selskap 31. desember 2023 og er konsolidert inn fullt fra 2024.

Samarbeidende selskaper

Frende Holding AS

Frende Holding AS (eierandel 22,5 prosent) eies av 20 frittstående sparebanker, i tillegg til tre Varig forsikringsselskap. Sparebanken Sør er selskapets nest største eier. Selskapet er morselskapet til Frende Skadeforsikring AS og Frende Livsforsikring AS, som tilbyr skade- og livsforsikring til privatpersoner og bedrifter.

Frende Holding AS oppnådde i 2024 et resultat før skatt på 384 mill. kroner, mot 146 mill. kroner i samme periode året før. Finansavkastning på aktivt investerte midler i 2024 er på 364 mill. kroner mot 235 mill. kroner

i 2023, og tilsvarer en avkastning på 6,24 prosent. 2024 ble dermed det beste året på finans hittil i Frende sin historie.

Frende Skadeforsikring hadde et resultat før skatt i 2024 på 264 mill. kroner, opp fra 168 mill. kroner i 2023. Selskapet har totalt 2 988 mill. kroner (2 577 mill. kroner) i bestandspremie fordelt på over 174.000 kunder. Den nasjonale markedsandelen ved utgangen av 2024 er på 3,4 prosent (3,3 prosent). Skadeprosenten utgjorde 79,2 prosent i 2024, ned fra 81,4 prosent i 2023.

Frende Livsforsikring viser et resultat før skatt i 2024 på 127 mill. kroner, mot 8 mill. kroner i 2023. Risikoresultat var betydelig bedre enn fjoråret, som var preget av utvikling i uføreproduktene, samt oppreservering i reserver, mens dødsrisikoproduktet bidrar positivt til risikoutviklingen i 2024. Bestandspremien var ved utgangen av 2024 på 754 mill. kroner, opp fra 668 mill. kroner på samme tid i 2023.

Brage Finans AS

Brage Finans AS (eierandel 26,8 prosent) er et landsdekkende finansieringskonsern som tilbyr leasing og salgspantlån til bedrifts- og personmarkedet. Selskapet driver sin virksomhet med utgangspunkt fra hovedkontoret i Bergen. Distribusjon av selskapets produkter skjer gjennom eierbanker, via forhandlere av kapitalvarer og gjennom eget salgssapparat.

Selskapets resultat før skatt for 2024 utgjorde 458 mill. kroner, mot 463 mill. kroner i 2023. Resultatfordringen skyldes hovedsakelig vekst, både i portefølje og inntekter. Netto renteinntekter utgjorde 884,4 mill. kroner i 2024, mot 787,3 mill. kroner i 2023 en økning på 12,3 prosent. Aktiviteten i næringslivet i Brage Finans sine markedsområder har vært god til tross for et vedvarende høyt rente- og kostnadsnivå, som preger flere av bransjene som konsernet dekker.

Utlånsporteføljen utgjorde 26,5 mrd. kroner ved utgangen av 2024, mot 23,7 mrd. kroner i 2023. Utlånsveksten i 2024 endte dermed på hele 12 prosent. Balanseførte nedskrivninger utgjorde 213 millioner kroner per 31.12.2024, hvilket tilsvarer 0,81 prosent av brutto utlånsportefølje.

Norne Securities AS

Norne Securities AS (eierandel 15,1 prosent) eies av 10 frittstående sparebanker, sammen med Erik Must AS og ledende ansatte i selskapet. Sparebanken Sør er nest største eier.

Norne Securities AS er et verdipapirforetak som tilbyr investeringstjenester til bedrifts- og privatmarkedet. Selskapet leverer rådgivning til aktører i kapitalmarkedet og er spesialist på sparebanker og kundene deres. Selskapet har tre forretningsområder: handel i aksjer og fond på internett for private investorer, Investment Banking (rådgivning til selskaper) og handel i verdipapirer for profesjonelle investorer. Foretakets strategiske ambisjon er å være en ledende tilbyder av alle relevante kapitalmarkedstjenester for sparebanker og kundene deres. Selskapet har hovedkontor i Bergen og kontorer i Oslo, Trondheim og Vilnius.

Resultat etter skatt i 2024 utgjorde 18 mill. kroner, mot 3 mill. kroner i 2023. Årets omsetning endte på 151 mill. kroner, opp fra 117 mill. kroner fra i fjor. Årsresultatet er det nest beste siden selskapet ble stiftet.

Selskapet har hatt god oppdragsmengde og flere transaksjonsgjennomføringer innen Investment Banking i 2024. Særlig innen den strategisk viktige sparebanksektoren, hvor Norne har vært tilrettelegger og rådgiver i flere emisjons- og fusjonsoppdrag. Kundeaktiviteten mot privatkunder innen aksje- og fondshandel fortsetter å vokse. Dette området utgjør nå vel 48 prosent av omsetningen i selskapet og spesielt veksten i salg av

Nornes egne fond-i-fond er god. I markedet for aksje- og fondshandel til privatkunder utvikler selskapet sine tjenester i nært samarbeid med eierbankene som distribusjonspartnere.

Norne Securities er godt posisjonert for videre vekst og har et høyt ambisjonsnivå. Foretakets strategiske ambisjon er å være en ledende tilbyder av alle relevante kapitalmarkedstjenester for sparebanker og kundene deres.

Balder Betaling AS

Balder Betaling AS (eierandel 26,8 prosent) eies av 19 sparebanker, hvor Sparebanken Sør er nest største eier. Balder Betaling AS har en eierandel på 9,09 prosent i Vipps Holding AS, som igjen eier 72,2 prosent av aksjene i Vipps MobilePay AS og 100 prosent i BankID BankAxept AS, og har som mål å videreutvikle Vipps sammen med øvrige eiere. Sparebanken Sør har dermed en indirekte eierandel i Vipps AS på 2,43 prosent.

Frende Kapitalforvaltning AS

Frende Kapitalforvaltning AS (eierandel 35,0 prosent) ble stiftet i 2024 og selskapet eier 70 prosent av aksjene i kapitalforvaltningsselskapet Borea Asset Management. Strategien for Frende Kapitalforvaltning AS er å inkludere andre banker i Frendegruppen som medeiere, for å utnytte gruppens solide distribusjonsnettverk. Sparing blir stadig viktigere for norske bankkunder, og dette er en satsning som er gjort for å kunne tilby et bredt spekter av spareprodukter til bankens kunder.

SPAREBANKEN SØR

SPAREBANKEN SØR

6

REGNSKAP OG NOTER

Kapittel 6 – Regnskap og noter

Nøkkeltall konsern

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Resultat					
Netto renteinntekter	3 315	3 043	2 368	1 939	1 914
Netto provisjonsinntekter	424	400	417	419	347
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	28	3	-82	0	40
Sum andre driftsinntekter	146	128	131	191	143
Sum netto inntekter	3 913	3 573	2 834	2 549	2 444
Sum driftskostnader før tap	1 380	1 297	1 145	1 018	958
Driftsresultat før tap	2 532	2 276	1 690	1 531	1 486
Tap på utlån og garantier	75	49	74	-18	83
Resultat før skattekostnad	2 457	2 227	1 615	1 549	1 403
Skattekostnad	468	454	332	323	307
Resultat for perioden	1 989	1 773	1 283	1 226	1 096
Resultat i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital					
Netto renteinntekter	1,97 %	1,91 %	1,58 %	1,35 %	1,36 %
Netto provisjonsinntekter	0,25 %	0,25 %	0,28 %	0,29 %	0,25 %
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	0,02 %	0,00 %	-0,05 %	0,00 %	0,03 %
Andre driftsinntekter	0,01 %	0,08 %	0,09 %	0,13 %	0,10 %
Sum netto inntekter	2,33 %	2,25 %	1,89 %	1,78 %	1,74 %
Sum driftskostnader før tap	0,82 %	0,82 %	0,76 %	0,71 %	0,68 %
Driftsresultat før tap	1,51 %	1,43 %	1,13 %	1,07 %	1,06 %
Tap på utlån og garantier	0,04 %	0,03 %	0,05 %	-0,01 %	0,06 %
Resultat før skattekostnad	1,46 %	1,40 %	1,08 %	1,08 %	1,00 %
Skattekostnad	0,28 %	0,29 %	0,22 %	0,23 %	0,22 %
Resultat for regnskapsåret	1,18 %	1,11 %	0,86 %	0,86 %	0,78 %
Nøkkeltall resultat					
Egenkapitalavkastning etter skatt (justert for hybridkapital)	12,1 %	11,3 %	8,7 %	9,0 %	8,4 %
Kostnader i % av inntekter	35,3 %	36,3 %	40,4 %	39,9 %	39,2 %
Kostnader i % av inntekter, ekskl. netto inntekter fra finansielle instrumenter	35,5 %	36,3 %	39,3 %	40,0 %	39,9 %
Nøkkeltall balanse					
Forvaltningskapital	176 509	157 407	157 435	144 182	142 126
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	168 000	159 000	150 000	143 100	140 400
Netto utlån til kunder	133 441	127 532	123 852	116 653	111 577
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.	4,6 %	3,0 %	6,2 %	4,5 %	4,9 %
Innskudd fra kunder	74 216	69 272	65 596	63 146	59 833
Innskuddsvekst i % siste 12 mnd.	7,1 %	5,6 %	3,9 %	5,5 %	3,3 %
Innskudd i % av netto utlån	55,6 %	54,3 %	53,0 %	54,1 %	53,6 %
Egenkapital (inkl. hybridkapital)	18 040	16 752	15 779	14 941	13 752
Tap i prosent av netto utlån, annualisert	0,06 %	0,04 %	0,05 %	-0,02 %	0,07 %
Sum misligholdte engasjementer (Trinn 3) i % av brutto utlån	1,04 %	0,84 %	0,54 %	0,67 %	0,90 %
Andre nøkkeltall					
Likviditetsreserve (LCR) konsern	199%	156%	177%	140%	173%
Likviditetsreserve (LCR) konsern- EUR	471%	310%	387%	604%	107%
Likviditetsreserve (LCR) morbank	162%	146%	169%	127%	154%
Ren kjernekapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering av deleide selskaper	16,4 %	16,8 %	17,1 %	16,4 %	15,7 %
Kjernekapitaldekning	18,3 %	18,1 %	18,5 %	18,1 %	17,1 %
Kapitaldekning	20,7 %	20,3 %	20,7 %	20,3 %	19,1 %

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Ren kjernekapital	14 739	14 178	13 653	13 004	12 204
Kjernekapital	16 447	15 346	14 784	14 376	13 315
Netto ansvarlig kapital	18 674	17 193	16 518	16 074	14 864
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,1 %	9,0 %	9,1 %	9,4 %	8,9 %
Antall ekspedisjonssteder	30	31	35	35	35
Antall årsverk i bankvirksomheten	535	505	485	464	442
Nøkkeltall egenkapitalbevis					
Egenkapitalbevisbrøk før disponering av resultat	40,0 %	40,0 %	40,0 %	15,7 %	17,3 %
Antall utstedte bevis	41 703 057	41 703 057	41 703 057	15 663 944	15 663 944
Resultat per egenkapitalbevis (morbank)	8,2	15,7	12,6	11,8	10,5
Resultat per egenkapitalbevis (konsern)	18,2	16,4	11,9	12,2	11,3
Foreslått utbytte siste år per egenkapitalbevis	12,2	10,0	6,0	8,0	14,0
Bokført egenkapital per egenkapitalbevis	157,8	149,9	141,0	136,4	140,0
Kurs/bokført egenkapital per egenkapitalbevis	1,25	0,96	0,92	1,07	0,82
Børskurs ved utgangen av perioden	197,9	144,0	129,5	146,0	114,5

Resultatregnskap

MORBANK		MILLIONER KRONER	Noter	KONSERN	
2023	2024			2024	2023
4 406	5 114	Renteinntekter effektiv rentes metode	14,32	8 223	6 913
1 008	1 406	Andre renteinntekter	14,32	1 594	1 178
2 843	3 818	Rentekostnader	14,32	6 502	5 048
2 572	2 702	Netto renteinntekter	4,14	3 315	3 043
459	498	Provisjonsinntekter	15,32	549	509
123	143	Provisjonskostnader	32	125	109
336	355	Netto provisjonsinntekter		424	400
252	346	Utbytte	32	36	2
-7	20	Netto inntekter fra andre finansielle instrumenter	11,12	-8	0
245	366	Netto inntekter fra finansielle instrumenter	16	28	3
99	128	Inntekter fra eierinteresser i tilknyttede selskaper	32	128	99
14	17	Andre driftsinntekter		18	29
113	145	Sum andre inntekter		146	128
694	866	Sum netto andre inntekter		598	530
3 266	3 569	Sum netto inntekter		3 913	3 573
613	661	Personalkostnader	17	809	757
38	52	Av- og nedskr. på varige driftsmidler og immat. eiendeler	27	57	47
472	493	Andre driftskostnader	4,18,32	515	493
1 123	1 206	Sum driftskostnader før tap	4	1 380	1 297
2 143	2 362	Driftsresultat før tap		2 532	2 276
53	73	Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	6,7	75	49
2 089	2 290	Resultat før skattekostnad	4	2 457	2 227
388	365	Skattekostnad	19	468	454
1 701	1 925	Resultat for regnskapsåret		1 989	1 773
-	-	Minoritetsinteresser		1	1
1 701	1 925	Majoritetsinteresser		1 988	1 772
61	87	Hybridkapitaleiernes andel av resultatet		87	61
1 640	1 838	EK-Beveiseierne og grunnfondets andel av resultatet		1 901	1 711
1 701	1 925	Resultat for regnskapsåret		1 988	1 772
15,7	8,2	Resultat/utvannet resultat per egenkapitalbevis (i hele kroner)	33	18,2	16,4

Totalresultat

MORBANK		MILLIONER KRONER	Noter	KONSERN	
2023	2024			2024	2023
1 701	1 925	Resultat for regnskapsåret		1 988	1 772
		Poster som vil bli omklassifisert til resultatet			
-0	1	Verdiendring utlån med pant i bolig			
		Verdiendring basisswapper		-64	-119
-	-0	Skatteeffekt		14	26
-0	0	Sum utvidet resultat		-50	-93
1 701	1 925	Totalresultat for regnskapsåret		1 939	1 680
		Minoritetsinteresser		1	1
		Majoritetsinteresser		1 938	1 679
15,7	17,6	Totalresultat/utvannet per egenkapitalbevis (i hele kroner)		17,8	15,5

Note 1 til 35 er en integrert del av regnskapet.

Balanse

MORBANK		MILLIONER KRONER		KONSERN	
31.12. 2023	31.12. 2024	EIENDELER	Noter	31.12. 2024	31.12. 2023
604	492	Kontanter og fordringer på sentralbanker	20,21	492	604
5 012	8 352	Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	14,20,21,22	4 602	468
71 815	72 899	Utlån til kunder	4,5,6,8,9,10,20,21,32	133 441	127 532
21 998	25 687	Obligasjoner og sertifikater	14,20,21,23	31 042	24 156
235	260	Aksjer	20,21,24	264	235
931	1 037	Finansielle derivater	20,21,31	3 789	2 002
2 823	4 240	Eierinteresser i konsernselskaper	25	-0	-0
1 537	2 000	Eierinteresser i tilknyttede selskaper	26	2 000	1 537
102	108	Immaterielle eiendeler	27	119	114
	-	Utsatt skattefordel	19	18	
451	429	Varige driftsmidler	27	493	527
375	452	Andre eiendeler		248	233
105 882	115 956	SUM EIENDELER	4	176 509	157 407
GJELD OG EGENKAPITAL					
3 643	6 116	Gjeld til kredittinstitusjoner	13,14,20,21,22	5 584	3 530
69 289	74 248	Innskudd fra kunder	4,13,14,20,21,28,32	74 216	69 272
6 991	7 021	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4,13,14,20,21,23,32	66 340	56 724
783	919	Finansielle derivater	20,21,31	919	922
391	368	Betalbar skatt	19	491	496
1 635	1 743	Annen gjeld	30	526	610
138	154	Avsetninger for forpliktelser	17	154	138
40	35	Utsatt skatt	19	-	23
7 177	8 118	Etterstilt seniorobligasjonslån	13,20,21,29	8 118	7 177
1 763	2 120	Ansvarlig lånekapital	3,13,20,21,29	2 120	1 763
91 850	100 843	Sum gjeld	4,13	158 469	140 655
5 179	5 412	Eierandelskapital	3,33	5 921	5 596
1 085	1 585	Hybridkapital	3	1 585	1 085
7 768	8 117	Annen egenkapital	3	10 535	10 071
14 032	15 114	Sum egenkapital	3	18 040	16 752
105 882	115 956	SUM GJELD OG EGENKAPITAL	4	176 509	157 407

Note 1 til 35 er en integrert del av regnskapet.

Kristiansand, 31. desember 2024 / 4. mars 2025

Knut Ruhaven Sæthre
styrets leder

Mette Ramfjord Harv
nestleder

Merete Steinvåg Østby

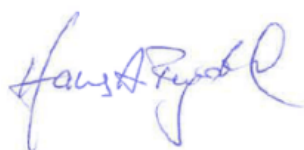
Erik Edvard Tønnesen

Trond Randøy

Eli Giske

Hans Arthur Frigstad

Tina Maria Kvale

Geir Bergskaug
konsernsjef

Endringer i egenkapital

KONSERN									
MILLIONER KRONER	Egenkapitalbevis	Overkursfond	Uttevningsfond	Hybridkapital	Grunnfondskapital	Gavefond	Annen egenkapital	Minoritetsinteresser	SUM
Balanse 31.12.2022	2 084	2 068	1 043	1 085	7 417	415	1 663	4	15 779
Resultat 2023			648	82	346	625	72		1 773
Betalte renter hybridkapital				-82					-82
Beregnet skatt renter hybridkapital			8		12		-		20
Emisjon hybridkapital				125					125
Innløst hybridkapital				-125					-125
Utvidet resultat*							-93		-93
Utdelt utbytte 2022			-250						-250
Disponert av gavefond						-152			-152
Utbetalt kundeutbytte						-227			-227
Kjøp av egne egenkapitalbevis	-5		0		-8				-13
Andre endringer							-2	-1	-4
Balanse 31.12.2023	2 079	2 068	1 449	1 085	7 768	662	1 639	3	16 752
Resultat 2024			723	116	321	764	64		1 989
Betalte renter hybridkapital				-116					-116
Beregnet skatt renter hybridkapital			12		17		-		29
Emisjon hybridkapital				760					760
Innløst hybridkapital				-260					-260
Utvidet resultat*							-50		-50
Utdelt utbytte 2023			-417						-417
Disponert av gavefond						-245			-245
Utbetalt kundeutbytte						-417			-417
Salg av egne egenkapitalbevis	6		1		10				16
Andre endringer			0		1		-5	4	-0
Balanse 31.12.2024	2 084	2 068	1 768	1 585	8 117	764	1 648	7	18 040

* Basisjusteringer på rente- og valutaswapper inngår som en del av annen egenkapital i konsern, og utgjorde -29,1 mill. kroner per 01.01.2024 og -79,0 mill. kroner per 31.12.2024.

MORBANK									
MILLIONER KRONER	Egenkapitalbevis	Overkursfond	Utjevningssfond	Hybridkapital	Grunnfondskapital	Gavefond	Annen egenkapital	Minoritetsinteresser	SUM
Balance 31.12.2022	2 084	2 068	793	1 085	7 416		-		13 448
Resultat hittil i år			648	82	972		-		1 701
Betalte renter hybridkapital				-82					-82
Beregnet skatt renter hybridkapital			8		12		-		20
Avsatte utbytter**			-417		-417				-834
Avsatte gaver**					-208				-208
Emisjon hybridkapital				125					125
Innløst hybridkapital				-125					-125
Utvidet resultat			-		-		-		-
Kjøp av egne egenkapitalbevis	-5		0		-8				-13
Balance 31.12.2023	2 079	2 068	1 032	1 085	7 768		-		14 032
Resultat hittil i år			723	116	1 085		0		1 925
Betalte renter hybridkapital				-116					-116
Beregnet skatt renter hybridkapital			12		17		-		29
Avsatte utbytter**			-509		-416				-925
Avsatte gaver**					-348				-348
Emisjon hybridkapital				760					760
Innløst hybridkapital				-260					-260
Utvidet resultat					1		-0		0
Salg av egne egenkapitalbevis	6		1		10				16
Andre endringer			0		0				0
Balance 31.12.2024	2 084	2 068	1 259	1 585	8 117		-0		15 114

** Kontantutbytte til egenkapitalbeviserne er avsatt over utjevningssfondet og kundeutbytte er avsatt over grunnfondskapitalen.

Note 1 til 35 er en integrert del av regnskapet. Vises til note 33 vedrørende egenkapitalbevis,eierandelskapital og foreslått utbytte.

Kontantstrømpoppstilling

MORBANK		MILLIONER KRONER		KONSERN	
2023	2024			2024	2023
5 163	6 444	Renteinnbetalinger		9 770	7 891
-2 672	-3 700	Renteutbetalinger		-6 413	-4 946
320	368	Andre innbetalinger		422	389
-1 031	-1 107	Driftsutbetalinger		-1 257	-1 187
-10	7	Inngått på konstaterte tap		7	-10
-317	-394	Betalt periodeskatt		-499	-360
-117	-288	Betalte gaver		-288	-117
-5	-3	Utbetalt svindelsaker		-3	-5
-4	-27	Endring andre eiendeler		-27	-4
3 596	4 905	Endring innskudd fra kunder		4 890	3 571
-4 352	-1 185	Endring utlån til kunder		-6 013	-3 507
808	2 473	Endring innskudd fra kredittinstitusjoner		2 054	772
1 379	7 492	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		2 642	2 487
17 737	8 953	Innbetaling vedr. verdipapirer		9 334	17 737
-23 210	-12 579	Utbetaling vedr. verdipapirer		-16 153	-18 917
15	15	Innbetaling vedr. salg av driftsmidler		15	15
-101	-44	Utbetaling vedr. kjøp av driftsmidler		-47	-102
70	315	Innbetaling investering i datterselskaper og tilknyttede selskap		65	70
-75	-1 811	Utbetaling Investering i datterselskaper og tilknyttede selskap		-397	-71
22	11	Endring andre eiendeler		-6	3
5 200	-3 340	Endring utlån til kredittinstitusjoner		-4 135	5 730
-342	-8 480	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-11 324	4 467
-750	0	Endring innskudd fra kredittinstitusjoner		1	-750
-	2 000	Innbetalinger obligasjonsgjeld		14 000	-
-2 500	-2 000	Utbetalinger obligasjonsgjeld		-6 300	-8 420
-558	-947	Utbetaling utbytte og renter hybridkapital		-947	-558
2 600	1 000	Emisjon seniorobligasjonslån		1 000	2 600
700	850	Emisjon ansvarlig lån		850	700
-600	-500	Innfridd ansvarlig lån		-500	-600
75	-39	Endring annen gjeld		-63	53
125	760	Utvidelse hybridkapital		760	125
45	-82	Endring derivat eiendeler		72	1 819
-9	91	Endring derivat gjeld		-45	-1 758
-125	-260	Innfrielse hybridkapital		-260	-125
-12	-13	Utbetaling leieforpliktelser		-13	-12
-14	17	Innbetaling ved salg av egne egenkapitalbevis		16	-
-14		Utbetaling ved kjøp av egne egenkapitalbevis			-13
-1 023	877	Netto kontantstrøm fra finansieringsvirksomhet		8 571	-6 939
14	-111	Netto endring likvider		-111	14
590	604	Likviditetsbeholdning 01.01		604	590
604	492	Likviditetsbeholdning ved utgangen av perioden		492	604

Kontantstrømanalysen viser innbetalinger og utbetalinger av kontanter og kontantekvivalenter gjennom året. Oppstillingen er utarbeidet i henhold til direkteметоден. Kontantstrømmene er klassifisert som operasjonelle aktiviteter, investeringsaktiviteter eller finansieringsaktiviteter. Kontanter er definert som kontanter og fordringer på sentralbanker.

Note 1 til 35 er en integrert del av regnskapet.

Noter

1. Regnskapsprinsipper

1. Generell informasjon
2. Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet
3. Inntektsføring
4. Finansielle instrumenter
5. Sikringsbokføring
6. Regnskapsføring av valutakurseffekter
7. Varige driftsmidler
8. Immaterielle eiendeler
9. Pensjonskostnader og -forpliktelser
10. Inntektsskatt
11. Egenkapital
12. Hybridkapital
13. Segmenter / segmentregnskap
14. Kontantstrømoppstilling
15. Endringer i regnskapsprinsipper og noteopplysninger
16. Vedtatte, ikke ikrafttrådte standarder og fortolkninger

1.1 Generell informasjon

Konsernet Sparebanken Sør består av morbanken Sparebanken Sør og datterselskapene Sparebanken Sør Boligkreditt AS, Sørmeqleren Holding AS, Prosjektutvikling AS, Transitt Eiendom AS og Sørlandets Forsikringssenter AS. Konsernet driver bankvirksomhet på 30 steder og eiendomsmeglervirksomhet på 17 steder i Agder, Rogaland, Vestfold og Telemark fylke.

Banken kan innenfor rammene av vedtektene og den lovgivning som til enhver tid gjelder, utføre alle forretninger og tjenester som banker på generell basis har konsesjon til å utføre. Banken har konsesjon som verdipapirforetak. I konsernet Sparebanken Sør inngår Sparebanken Sør Boligkreditt AS som er et heleid datterselskap. Sparebanken Sør Boligkreditt AS ble etablert for å tilby lån med pant i bolig innenfor 80 prosent av boligens verdi.

Sparebanken Sør er en egenkapitalbevisbank. Banken og eiendomsmeglervirksomheten har sitt forretningskontor i Kristiansand.

Konsernregnskapet for 2024 ble avlagt av styret 4. mars 2025, og skal endelig fastsettes av generalforsamlingen 27. mars 2025. Generalforsamlingen er bankens øverste organ.

1.2 Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Anvendelse av IFRS

Konsernregnskapet er utarbeidet i samsvar med IFRS Accounting Standards som godkjent av EU, samt norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven. Regnskapet for morbank avlegges i tråd med forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak § 1-4, 2. ledd b). Dette innebærer at de

samme prinsipper legges til grunn som for IFRS, med unntak av foreslått utbytte og gaver til utdeling som regnskapsføres i det året som er grunnlaget for utdelingen.

Sparebanken Sør avlegger regnskapet i norske kroner (NOK) som er funksjonell valuta til alle enheter i konsernet. Om ikke annet er angitt avrundes verdiene i regnskapet til nærmeste million.

Konsernregnskapet legger til grunn prinsippene i et historisk kost regnskap, med unntak av følgende regnskapsposter:

- Bygninger som er målt til regulert beløp
- Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet og finansielle instrumenter over utvidet resultat

Konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede regnskapsprinsipper for like transaksjoner og hendelser under ellers like forhold.

Konsolidering og konsernselskaper

Konsernregnskapet omfatter morbanken og datterselskaper, hvor banken alene eller sammen med datterselskaper har bestemmende innflytelse, normalt som følge av eierandel på mer enn 50 prosent. Interne transaksjoner og mellomværender blir eliminert.

Ved kjøp av datterselskaper elimineres kostprisen på aksjer i morselskapet mot egenkapitalen i datterselskapet på kjøpstidspunktet. Forskjellen mellom kostpris og netto bokført verdi av eiendeler i datterselskapet på kjøpstidspunktet, tillegges de eiendeler merverdien knytter seg til innenfor markedsverdien av disse eiendelene. Den delen av kostprisen som ikke kan tillegges spesifikke eiendeler, representerer goodwill. I den grad verdien av de overtatte eiendelene overstiger kostprisen, inntektsføres differansen.

I morbankens regnskap føres eierandelene i konsernselskapene ved førstegangs innregning til kostpris. Andelene testes årlig for verdifall, og nedskrivning foretas om nødvendig til gjenvinnbart beløp.

Tilknyttet foretak og felleskontrollert virksomhet

Tilknyttet foretak er foretak der banken har betydelig innflytelse, men ikke kontroll eller felles kontroll, over den finansielle og operasjonelle styringen. Betydelig innflytelse foreligger normalt når banken har en eierandel mellom 20 og 50 prosent.

Felleskontrollert virksomhet er en felleskontrollert ordning der de partene som har felles kontroll over ordningen har rett til ordningens netto eiendeler. Felles kontroll er den kontraktsmessige avtalen om deling av kontroll over en ordning som bare foreligger når beslutninger om relevante aktiviteter krever enstemmighet mellom de partene som deler kontroll.

Tilknyttet foretak og felleskontrollerte virksomheter innregnes etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet og i morbankregnskapet. Det innebærer at eierandelene ved førstegangs innregning føres til kostpris og justeres deretter for bankens andel av resultatet i de tilknyttede og felleskontrollerte selskapene.

Konsernets resultatandel fra investeringer i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet, er presentert på egne linjer i resultatregnskapet. Ved indikasjoner på verdifall av investeringen, gjennomføres det en nedskrivningstest på den balanseførte verdien av investeringen. Et eventuelt verdifall blir innregnet i

resultatandelen fra tilknyttet foretak eller felleskontrollert virksomhet i regnskapet. Når konsernets tapsandel overstiger investeringen i et tilknyttet selskap, reduseres konsernets balanseførte verdi til null og ytterligere tap regnskapsføres ikke med mindre konsernet har en forpliktelse til å dekke dette tapet.

Andeler i felleskontrollerte selskaper er av ubetydelig størrelse i konsernet Sparebanken Sør.

Virksomhetssammenslutninger

Virksomhetssammenslutninger regnskapsføres i henhold til overtakelsesmetoden.

Vederlaget ved kjøp av virksomhet måles til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Transaksjonsutgifter resultatføres etter hvert som de påløper. Eventuelt betinget vederlaget måles til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Det klassifiseres som gjeld (forpliktelse) eller egenkapital etter reglene i IAS 32. Betinget vederlag klassifisert som forpliktelse regnskapsføres til virkelig verdi i etterfølgende perioder med verdiendringen over resultatet. Betinget vederlag klassifisert som egenkapital måles ikke på nytt etter førstegangs balanseføring.

Ved kjøp av en virksomhet vurderes alle overtatte eiendeler og forpliktelser for klassifisering og tilordning i samsvar med kontraktsbetingelser, økonomiske omstendigheter og relevante forhold på oppkjøpstidspunktet. Overtatte eiendeler og gjeld balanseføres til virkelig verdi i åpningsbalansen i konsernet.

Goodwill beregnes som summen av vederlaget og regnskapsført verdi av ikke-kontrollerende eierinteresse og virkelig verdi av tidligere eide eierandeler, med fradrag for nettoverdien av identifiserbare eiendeler og forpliktelser beregnet på overtakelsestidspunktet. Goodwill avskrives ikke, men testes minst årlig for verdifall.

Dersom virkelig verdi av netto eiendeler i virksomhetssammenslutningen overstiger vederlaget (negativ goodwill) inntektsføres differansen umiddelbart på oppkjøpstidspunktet.

1.3 Inntektsføring

Inntektsføring av renter etter effektiv rentemetode benyttes for balanseposter som vurderes til amortisert kost og for utlån som vurderes til virkelig verdi over utvidet resultat. Renteinntekter på utlån målt til amortisert kost og utlån målt til virkelig verdi over utvidet resultat inngår i resultatregnskapet under renteinntekter etter effektiv rentemetoden. Den effektive renten er den renten som får nåverdien av fremtidige kontantstrømmer innenfor lånets forventede løpetid til å bli lik bokført verdi av lånet ved første gangs balanseføring. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer. Renteinntekter beregnes basert på brutto utlån for utlån til kunder i trinn 1 og 2 og basert på netto utlån for utlån til kunder i trinn 3.

For rentebærende balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet inntektsføres den nominelle renten under øvrige renteinntekter, mens verdiendringer inngår i netto inntekter fra andre finansielle instrumenter.

Provisjonsinntekter og -kostnader som er en direkte betaling for utførte tjenester, tas til inntekt når tjenesten er levert. Gebyrer for etablering av låneavtaler amortiseres over lånets forventede løpetid. Gebyrer knyttet til utlån som måles til virkelig verdi resultatføres direkte.

Utbytte inntektsføres når rett til å motta utbytte er vedtatt, hvilket normalt skjer på tidspunkt for foretakets (avgivers) generalforsamling. For morselskapet kan utbytter og gaver inntektsføres i året som er grunnlaget for utdelingen, forutsatt at det er betydelig sannsynlighetsovervekt for slik utdeling.

1.4 Finansielle instrumenter

Et finansielt instrument er enhver kontrakt som gir opphav til en finansiell eiendel for et foretak og en finansiell forpliktelse, eller et egenkapitalinstrument for et annet foretak.

Finansielle instrumenter er verdsatt og klassifisert i samsvar med IFRS 9. Noteopplysninger er utarbeidet i samsvar med IFRS 7.

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser balanseføres når banken blir part i instrumentets kontraktsmessige bestemmelser.

En finansiell eiendel fraregnes når de kontraktsmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller banken overfører den finansielle eiendelen på en slik måte at risiko- og fortjenestepotensialet ved den finansielle eiendelen i det alt vesentlige blir overført.

En finansiell forpliktelse fraregnes når forpliktelsen er innfridd, kansellert eller utløpt. Når en eksisterende finansiell forpliktelse erstattes med en ny forpliktelse fra samme långiver hvor vilkårene er vesentlig endret, eller vilkårene på en eksisterende forpliktelse er vesentlig modifisert, fraregnes den opprinnelige forpliktelsen og en ny forpliktelse innregnes. Forskjellen i balanseført verdi innregnes i resultat.

Klassifisering og måling

Måling av den finansielle eiendelen bestemmes ved førstegangs innregning av eiendelen.

Konsernet klassifiserer sine finansielle eiendeler i fire kategorier:

- Virkelig verdi med verdiendringer over resultat.
- Virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat (OCI – Other Comprehensive Income).
- Amortisert kost.
- Derivater øremerket som sikringsinstrumenter vurdert til virkelig verdi.

Klassifiseringen ved førstegangs innregning er basert på om instrumentene holdes i en forretningsmodell både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, og hvorvidt kontraktsfestede kontantstrømmer bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer.

Finansielle instrumenter som holdes for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal i utgangspunktet måles til amortisert kost.

Finansielle eiendeler som holdes både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for videresalg skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat (OCI).

Instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betalinger av renter og hovedstol eller der formålet med eie av instrumentet ikke er å motta kontraktsfestede kontantstrømmer, skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Finansielle forpliktelser er, ved førstegangsinnregning, klassifisert som lån og forpliktelser, eller derivater øremerket som sikringsinstrumenter i en effektiv sikring. Derivater er førstegangsinnregnet til virkelig verdi. Lån og forpliktelser innregnes til virkelig verdi justert for direkte henførbare transaksjonskostnader. Verdiendringer fra egen kredittrisiko, hvor forpliktelsen måles ved bruk av virkelig verdi-opsjon, føres over utvidet resultat (OCI).

Derivater som benyttes i forbindelse med sikringsbokføring måles etter prinsippene for sikringsbokføring. Se eget avsnitt.

Boliglånsporteføljen i morbank, som kan overføres til kredittforetaket, vurderes til virkelig verdi over OCI. For konsern måles hele boliglånsporteføljen til amortisert kost.

Virkelig verdi med verdiendring over resultat

Alle derivater skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet, dog derivater utpekt som sikringsinstrumenter skal bokføres i samsvar med prinsippene for sikringsbokføring.

Sparebanken Sør har valgt å føre beholdning av rentebærende obligasjoner, sertifikater og aksjer til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Dette er midler som styres, måles og rapporteres til ledelsen til virkelig verdi.

Fastrenteutlån kan innløses før forfall mot betaling for over- eller underkurser som oppstår som følge av bevegelser i markedsrenten. Sparebanken Sør sikrer renterisikoen for denne balanseposten gjennom derivater. Derivater skal alltid måles til virkelig verdi. Ettersom utviklingen i verdien av derivatene resultatføres, vil innregning av fastrentelån til amortisert kost føre til vesentlige svingninger i resultatet. Innregning til virkelig verdi over resultatet vil derved føre til en mer harmonisert sammenligning av derivatets resultat og verdiendring på fastrenteutlån.

Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)

Utlån til personkunder med sikkerhet i bolig er i morbanken klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat. Dette kommer som en konsekvens av at utlånene på et senere tidspunkt kan selges til bankens heleide boligkredittforetak. Formålet er da ikke isolert til å motta kontraktsmessige kontantstrømmer, men også videresalg.

Kategorien omfatter videre rente- og valutaswapper benyttet som sikringsinstrumenter. Her føres da verdiendringer som skyldes endringer i valutabasis over utvidet resultat (OCI). Sikringsbokføring er videre omtalt i eget avsnitt nedenfor.

Amortisert kost

Konsernet måler finansielle eiendeler til amortisert kost hvis følgende betingelser er oppfylt:

1. Den finansielle eiendelen holdes i en forretningsmodell hvor formålet er å motta kontraktsfestede kontantstrømmer, og
2. Kontraktsvilkårene for den finansielle eiendelen gir opphav til kontantstrømmer som utelukkende består av betaling av hovedstol og renter på gitte datoer.

Gjeldsinstrumenter hvor formålet kun er å holde instrumentet for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal føres til amortisert kost. I konsernet er alle innlån og utlån med flytende rente klassifisert til amortisert kost.

I morbankens regnskap er det et unntak knyttet til utlån til personkunder med sikkerhet i bolig som kan overføres til kredittforetaket. Utlånene er klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat.

Derivater øremerket som sikringsinstrumenter vurdert til virkelig verdi

Rente- og valutaswapper som er benyttet som sikringsinstrumenter for virkelig verdisikring for obligasjoner utstedt med fastrente, måles til virkelig verdi. Sikringsbokføring er videre omtalt i eget avsnitt.

Etterfølgende måling

Måling til virkelig verdi med verdiendring over resultatet

Virkelig verdi er den pris som ville blitt oppnådd ved salg av en eiendel, eller betalt for å overføre en forpliktelse i en velordnet transaksjon mellom markedsdeltakere på måletidspunktet.

Måling av finansielle instrumenter som omsettes i et aktivt marked

Finansielle instrumenter med omsetning i et aktivt marked verdsettes til observerte markedspriser.

Måling av finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked

For finansielle instrumenter, som ikke omsettes i et aktivt marked, fastsettes den virkelige verdien ved hjelp av en egnet verdsettingsmetode. Verdsettelsesmetodene baserer seg på nylig inngåtte transaksjoner mellom uavhengige parter, referanse til instrumenter med tilnærmet samme innhold eller ved diskontering av kontantstrømmer. Verdsettelsene baserer seg så langt som mulig på eksternt observerte parameterverdier.

Virkelig verdi på rentebærende verdipapirer fastsettes på bakgrunn av etablerte markedsverdier rapportert fra ledende eksterne markedsaktører, eller ved at virkelig verdi kalkuleres på grunnlag av markedets aktuelle rentekurve og kredittspreadkurve til enhver tid.

Ved beregning av virkelig verdi på inngåtte renteswapper legges markedets til enhver tid aktuelle interbank rentekurve til grunn.

For aksjer som ikke er børsnoterte eller handles aktivt, bygger verdifastsettelsen på verdsettingsmetodene beskrevet over.

Fastrenteutlån omsettes ikke i et aktivt marked. Banken må derfor fastsette en markedsspread for å estimere en virkelig verdi på lånene per 31.12. For fastrenteutlån i privatmarkedet er snittpriser for de 10 beste lån, opplyst på www.finansportalen.no benyttet som markedsrenter.

Måling til virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultatet

Utlån til personkunder med sikkerhet i bolig måles løpende til virkelig verdi og verdiendringen føres over utvidet resultat. Dette gjelder kun i morbanken.

Måling til amortisert kost

Etterfølgende måling av finansielle instrumenter målt til amortisert kost gjøres ved bruk av effektiv rentesmetode og er gjenstand for tapsavsetninger. Gevinst og tap føres i resultat når eiendelen er fraregnet, modifisert eller nedskrevet.

Konsernets finansielle eiendeler til amortisert kost inkluderer kundefordringer og utlån til kunder med unntak av fastrentelån.

Amortisert kost er definert som balanseført verdi ved førstegangs balanseføring, med fradrag for mottatte/betalte renter og avdrag, med tillegg av påløpte effektive renter, justert for netto nedskrivning og netto bokført effekt av eventuell verdisikring.

Effektiv rentemetode er en metode som beregner amortisert kost og som periodiserer renteinntekter/kostnader til relevant periode. Renteinntekter inntektsføres etter effektiv rentes metode. Den effektive rentesatsen er den renten som ved neddiskontering av lånets kontantstrømmer over forventet løpetid, gir en verdi lik lånets (brutto) amortiserte kost på etableringstidspunktet.

Derivater øremerket som sikringsinstrumenter vurdert til virkelig verdi

Rente og valutaswapper måles til virkelig verdi i balansen. Verdiendringer som skyldes endringer i spreader, blir regnskapsført over utvidet resultat som en sikringseffekt.

Motregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser motregnes og presenteres med et nettobeløp i balansen, kun i de tilfeller hvor selskapet har en juridisk håndhevbar rett til å motregne, samt har til hensikt å realisere eiendelen og gjøre opp forpliknelsen under ett.

Modifisering

Når de kontraktsregulerte kontantstrømmene fra en finansiell eiendel blir reforhandlet eller på annen måte endret, og reforhandlingen eller endringen ikke fører til fraregning av den finansielle eiendelen, beregnes den finansielle eiendelens brutto balanseførte verdi på nytt og en endringsgevinst eller et endringstap innregnes i resultatet.

Den finansielle eiendelens brutto balanseførte verdi beregnes på nytt som nåverdien av de reforhandlede eller endrede kontraktsregulerte kontantstrømmene, diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rente. Eventuelle påløpte kostnader eller honorarer justerer den endrede finansielle eiendelens balanseførte verdi og avskrives over den endrede finansielle eiendelens gjenværende levetid.

Nedskrivning av finansielle eiendeler

Konsernet har gjort en avsetning for forventede tap (ECL) på alle gjeldsinstrumenter som ikke er klassifisert som virkelig verdi over resultat. Det avsettes for forventet tap basert på relevant informasjon som er tilgjengelig på rapporteringstidspunktet, herunder historisk, gjeldende og fremtidig informasjon.

Tapsnedskrivninger beregnes ut fra vurdert sannsynlighet for mislighold (PD), tap gitt mislighold (LGD) og eksponering ved mislighold (EAD). Målingen av avsetningen for forventet tap i modellen, avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden førstegangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det avsettes for 12-måneders

forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Forventet kredittap over hele levetiden beregnes for eiendeler der kredittrisikoen har økt vesentlig siden førstegangs innregning, med unntak av eiendeler som likevel vurderes å ha lav absolutt kredittrisiko på rapporteringstidspunktet.

For engasjementer som har vært kvalitativt vurdert så er forventet kredittap beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid. Det vil si forskjellen mellom de kontraktsmessige kontantstrømmer i henhold til kontrakten og den kontantstrømmen som konsernet forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet. De forventede kontantstrømmene skal omfatte kontantstrømmer fra salg av sikkerhetsstillelse eller andre kredittforbedringer som er integrert i kontraktsvilkårene.

I balansen reduseres nedskrivninger på utlån engasjementenes balanseførte verdi. I resultatregnskapet består posten tap på utlån av konstaterte tap, endringer i nedskrivninger, tap på svindelsaker, inntekt på lån og avsetninger på garantier og ubenyttede kreditter, samt inngang på tidligere konstaterte tap. Tap på utlån er basert på modellberegninger samt kvalitative vurdering av bankens utlåns- og garantiportefølje i henhold til IFRS 9.

For ytterligere beskrivelse vises det til note 6.

Lån med lav kredittrisiko

Banken benytter unntaket for lav kredittrisiko for utlån til kredittinstitusjoner og sentralbanker. Dette innebærer at konsernet evaluerer hvorvidt instrumenter som hadde lav kredittrisiko ved førstegangsinnregning fortsatt har lav kredittrisiko på balansedato. Vurderingen gjøres ved å bruke relevant informasjon som er tilgjengelig uten utilbørlig kostnad og innsats.

Verdireduksjon på utlån som følger av kvalitative vurderinger

Nedskrivning for tap basert på kvalitative vurderinger foretas når det foreligger objektive og observerbare indikasjoner for at et utlån har verdifall som følge av kredittap. En nedskrivning blir reversert når tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet. Alle utlån som anses som vesentlige blir vurdert for å se om det foreligger objektive indikasjoner på svekket kredittverdighet, og om den objektive indikasjonen med stor sannsynlighet vil medføre redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet.

En kundes engasjement defineres som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer enn 90 dager og det forfalte beløpet overstiger både 1 prosent av balanseført eksponering og 1 000 kr for massemarked og 2 000 kr for foretak (betalingsmislighold).

En kundes engasjement defineres som misligholdt dersom det er sannsynlig at låntaker ikke vil oppfylle sine forpliktelser på grunn av objektive krav:

- Det er registrert tapsnedskrivning på kundens engasjement
- Det er registrert konstaterte beløp på kunden
- Det er fremsatt konkursbegjæring eller registret konkurs på kunden
- Kunden har søkt om eller er i en gjeldsordning

- Et selskap er begjært tvangsoppløst, eller tvangsoppløsning er besluttet
- Salg av kreditter på grunn av forringet kredittkvalitet

En kundes engasjement defineres som misligholdt dersom det gjøres kvalitative vurderinger som tilsier at låntaker ikke oppfyller sine forpliktelser. Kvalitative vurderinger foretas når det foreligger observerbare data knyttet til engasjementet eksempelvis vurderinger av betalingslettelser eller vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker. Når låntakers långiver, av økonomiske eller kontraktsmessige grunner knyttet til låntakers finansielle vanskeligheter, har gitt låntaker innrømmelser som långiver ellers ikke ville ha vurdert og når det blir sannsynlig at låntaker vil gå konkurs eller utsettes for en annen form for finansiell omorganisering.

Verdireduksjon på utlån, garantier og ubenyttede kreditter som følger av modellberegninger

Utlån som ikke har vært gjenstand for kvalitative vurderinger for nedskrivninger inngår i beregningsgrunnlaget for modellbaserte nedskrivninger. Tilsvarende gjelder også for garantier og ubenyttede kreditter.

Modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler etter IFRS 9 gjelder for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost og finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi over utvidet resultat. Standarden innebærer krav om tapsavsetninger også på nye utlån, ved at det skal gjøres en nedskrivning for forventet kredittap som følge av forventet mislighold de nærmeste 12 månedene. Modellen beregner forventet tap for alle kunder på kontonivå. Modellen inkluderer også lånetilsagn, garantier og ubenyttede rammer på kreditter. For utlån hvor kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangs innregning, skal det foretas nedskrivning for forventet kredittap over utlånenes løpetid.

Konstaterte tap

Når det er overveiende sannsynlig at tap er endelige, bokføres disse som konstaterte tap. Noen konstaterte tap vil være dekket gjennom tidligere foretatte kvalitativt vurderte tapsnedskrivninger, og konstateringen vil da føres mot tidligere avsetning. Konstaterte tap uten dekning i kvalitativt vurderte tapsnedskrivning, samt over- eller underdekning i forhold til tidligere tapsnedskrivninger, resultatføres.

Presentasjon i balanse og resultatregnskap

Utlån

Utlån balanseføres enten som utlån og fordringer på kredittinstitusjoner eller som netto utlån til kunder. Renter inngår i resultatregnskapet under renteinntekter fra eiendeler vurdert til amortisert kost. Verdiendringer, som skyldes nedskrivninger, føres i resultatet under tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter.

Verdiendringer på fastrenteutlån, som er målt til virkelig verdi, inngår i resultatet under netto inntekter fra finansielle instrumenter. Renter inngår i resultatregnskapet under renteinntekter fra eiendeler vurdert til virkelig verdi.

Verdiendringer på utlån til personkunder med sikkerhet i bolig (morbank), fremkommer under utvidet resultat.

Obligasjoner og sertifikater

I balanseposten inngår konsernets sertifikat og obligasjonsbeholdning. Renter inngår i resultatregnskapet under renteinntekter fra eiendeler vurdert til virkelig verdi. Alle verdiendringer føres i resultatregnskapet under netto inntekter fra finansielle instrumenter.

Aksjer

I balanseposten inngår konsernets aksjer som føres til virkelig verdi. Alle verdiendringene føres i resultatregnskapet under netto inntekter fra finansielle instrumenter.

Finansielle derivater (eiendeler og gjeld)

I balanseposten inngår finansielle derivater. Verdiendringer knyttet til derivatene føres i resultatregnskapet under netto inntekter fra finansielle instrumenter.

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder

I balanseposten inngår forpliktelser til kredittinstitusjoner og kunder. Renter inngår i resultatregnskapet under rentekostnader.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

I balanseposten inngår utstedt verdipapirgjeld. Renter inngår i resultatregnskapet under rentekostnader. Ved førtidig innfrielse eller tilbakekjøp av utstedte obligasjoner føres evt. gevinst og tap under netto verdiendringer fra finansielle instrumenter.

Avsetninger

En avsetning regnskapsføres når konsernet har en forpliktelse (rettslig eller selvpålagt) som en følge av en tidligere hendelse, det er sannsynlig (mer sannsynlig enn ikke) at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av denne forpliktelsen og beløpets størrelse kan måles pålitelig. Hvis effekten er betydelig, beregnes avsetningen ved å neddiskontere forventede fremtidige kontantstrømmer med en diskonteringsrente før skatt som reflekterer markedets prissetting av tidsverdien av penger og, hvis relevant, risikoer spesifikt knyttet til forpliktelsen.

Ansvarlig lånekapital og etterstilt seniorobligasjonslån

I balansepostene inngår utstedte ansvarlige lån og etterstilt seniorobligasjonslån. Renter inngår i resultatregnskapet under rentekostnader.

1.5 Sikringsbokføring

Sparebanken Sør benytter sikringsbokføring når det gjelder bankens funding til fastrentevilkår, samt funding i utenlandsk valuta. Sikringen dekker renterisikoen og valutarisikoen i obligasjonene.

Bankens kriterier for å klassifisere et derivat som et sikringsinstrument er:

- Sikringen er forventet å være svært effektiv ved at den motvirker endringer i virkelig verdi til obligasjonen som utstedes.
- Det må være et økonomisk forhold mellom sikringsinstrumentet og det sikrede elementet, og effekten av kredittrisiko må ikke dominere verdiendringer i sikringsforholdet.
- Effektiviteten til sikringen kan måles pålitelig.
- Det er etablert tilfredsstillende dokumentasjon ved inngåelse av sikringen som blant annet viser at sikringen er effektiv og forventes å være effektiv hele løpetiden.

Sparebanken Sør benytter virkelig verdi-sikring. Sikringen måles og dokumenteres hvert kvartal for å påse at sikringen er effektiv. Som metode for å måle effektiviteten av sikringen, benyttes dollar-offset metode. Når sikringen er etablert og effektiv, vil rente- og valutaswapper balanseføres til virkelig verdi og resultatføres under netto inntekter fra finansielle instrumenter.

Sikringsobjektet balanseføres til amortisert kost. Endring i virkelig verdi knyttet til den sikrede risikoen regnskapsføres som et tillegg eller fradrag i balanseført verdi av obligasjonsgjelden og resultatføres under netto inntekter fra finansielle instrumenter.

IFRS 9 benytter kvalitative krav for sikringseffektivitet, og en prospektiv (fremtidsrettet) effektivitetstest anses tilstrekkelig.

Sikringsineffektivitet, definert som forskjell mellom verdiregulering av sikringsinstrumenter sammenlignet med verdiregulering av de sikrede risikoer i objektene, resultatføres løpende i resultatregnskapet. Unntaket er den delen av verdiregulering som skyldes endring i basis spread knyttet til sikringsinstrumentene. For slike rente- og valutaswapper, blir verdiendringer som skyldes endringer i basis spreader, regnskapsført over utvidet resultat.

Dersom det skulle inntreffe forhold som gjør at sikringen opphører, vil banken/konsernet amortisere verdiendringen knyttet til sikringsobjektet over gjenværende løpetid. Tilhørende sikringsinstrument vil fortsatt være pliktig til virkelig verdi med verdiendringer over resultat.

1.6 Regnskapsføring av valutakurseffekter

Inntekter og kostnader i valuta er omregnet til norske kroner etter kursene på transaksjonstidspunktet.

Balanseposter i valuta er sikret ved tilsvarende poster på motsatt side i balansen eller ved gjennomføring av sikringshandler. Valutaderivater (valutaterminer) handlet mot kunder avdekkes på tilsvarende måte mot annen ekstern motpart. Eiendeler og gjeld i fremmed valuta er omregnet til norske kroner etter bankenes midtkurser på balansedagen. Alle verdiendringer føres i resultatregnskapet under netto verdiendringer fra andre finansielle instrumenter.

1.7 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost fratrasket akkumulerte av- og nedskrivninger. Når eiendeler selges eller avhendes, blir balanseført verdi fraregnet og eventuelt tap eller gevinst resultatføres. Ordinære avskrivninger er beregnet lineært over driftsmidlenes forventede økonomiske levetid. Det foretas årlig en revurdering av resterende levetid og restverdier for hvert driftsmiddel.

Ved hvert rapporteringstidspunkt blir det vurdert om det foreligger indikasjoner på verdifall. Dersom det er indikasjoner på verdifall på en eiendel, innhenter banken takster eller beregner eiendelens bruksverdi. Eiendelen nedskrives til høyeste verdi av virkelig verdi og bruksverdi. Grunnlaget for tidligere nedskrivninger vurderes samtidig.

Det er foretatt dekomponering av fast eiendom ved at det er beregnet verdi av tomt, tekniske installasjoner og bygning. Tomter avskrives ikke. Bygninger og tekniske anlegg avskrives over antatt levetid uten utrangeringsverdi. Påkostninger og periodisk vedlikehold avskrives over antatt levetid.

Leieavtaler

Identifisering av en leieavtale

Ved inngåelse av en kontrakt vurderer konsernet hvorvidt kontrakten er eller inneholder en leieavtale. En kontrakt er eller inneholder en leieavtale dersom kontrakten overfører retten til å ha kontroll med bruken av en identifisert eiendel i en periode i bytte mot et vederlag.

Konsernet som utleier

Konsernet presenterer eiendeler som er utleid som anleggsmidler i balansen. Leieinntekten inntektsføres lineært over leieperioden. Direkte kostnader pådratt for å etablere den operasjonelle leieavtalen er tillagt den utleide eiendelens balanseførte verdi, og blir kostnadsført i leieperioden på samme grunnlag som leieinntekten.

Innregning av leieavtaler og innregningsunntak

På iverksettelsestidspunktet for en leieavtale innregner konsernet en leieforpliktelse og en tilsvarende bruksretteiendel for alle sine leieavtaler, med unntak av følgende anvendte unntak:

- Kortsiktige leieavtaler (leieperiode på 12 måneder eller kortere)
- Eiendeler av lav verdi

For disse leieavtalene innregner konsernet leiebetalingene som andre driftskostnader i resultatregnskapet når de påløper.

Konsernet måler leieforpliktelser på iverksettelsestidspunktet til nåverdien av leiebetalingene som ikke betales på dette tidspunktet. Leieperioden representerer den uoppsigelige perioden av leieavtalen, i tillegg til perioder som omfattes av en opsjon enten om å forlenge eller si opp leieavtalen dersom konsernet med rimelig sikkerhet vil (ikke vil) utøve denne opsjonen. Leieforpliktelsen måles etterfølgende ved å øke den balanseførte verdien for å gjenspeile renten på leieforpliktelsen, redusere den balanseførte verdien for å gjenspeile utførte leiebetalinger og måle den balanseførte verdien på nytt for å gjenspeile eventuelle revurderinger eller endringer av leieavtalen, eller for å reflektere justeringer i leiebetalinger som følger av justeringer i indekser eller rater. Konsernet presenterer sine leieforpliktelser under annen gjeld i balanseoppstillingen.

Ved etterfølgende målinger av bruksretteiendelen fastslås det om eiendelen er betydelig verdiforringet, eventuelle påviste tap regnskapsføres. Bruksretter og forpliktelser er i morbank og konsernregnskap av ubetydelig størrelser.

Skille mellom tjenesteavtaler og leiekontrakt

IFRS 16 setter et skille mellom det som er tjenesteavtaler og det som er leieavtaler. Med det oppfattes et skille mellom hvilke avtaler som gir kunden en rett til å bruke en eiendel (leiekontrakt) og hvilke som representerer kjøp av tjenester. IFRS 16 definerer en leieavtale på følgende måte; «en leieavtale er en kontrakt, eller del av en kontrakt, som overfører retten til å bruke den underliggende eiendelen for en periode mot vederlag. For å bli klassifisert som leieavtale må kontrakten overføre retten til å kontrollere bruken av en identifisert eiendel». Tjenesteavtaler representerer gjensidige uoppfylte kontrakter hvor leveringen anses å skje etter hvert som tjenesten ytes av leverandøren og forbrukes av kunden. Tjenesteavtaler faller ikke inn under ny IFRS 16 standard.

Utover ordinære husleieavtaler har Sparebanken Sør en betydelig avtale mht. levering av IT systemer. I avtalen beskrives «business as a service» og at det er tjenester som mottas. Det er vurdert at avtalen er et tjenestekjøp da det ikke er mottatt en rett til å kontrollere bruken av en identifisert eiendel. Avtalen anses ikke å falle inn under standarden i IFRS 16.

1.8 Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler ervervet separat balanseføres til kost. Balanseførte immaterielle eiendeler regnskapsføres til kost redusert for eventuell av – og nedskrivning.

Ny programvare og tilpasninger mot andre systemer, som selskapet kontrollerer og som konsernet får fremtidige fordeler av, balanseføres som en immateriell eiendel. Programvare og tilpasninger avskrives normalt lineært over 3 år. Utgifter pådratt som følge av å vedlikeholde eller opprettholde fremtidig nytte av programvare kostnadsføres.

1.9 Pensjonskostnader og -forpliktelser

Ytelsesbasert ordning

Ytelsesbaserte pensjonsordninger, vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi.

I tråd med IAS 19 har både forpliktelser knyttet til kollektive ordninger i livsforsikringsselskap og usikrede forpliktelser vært inntatt i regnskapet i samsvar med beregninger utført av ekstern aktuar. Årets netto pensjonskostnad består av nåverdien av årets pensjonsopptjening og rentekostnad på pensjonsforpliktelsen, fratrullet forventet avkastning på pensjonsmidlene.

Netto pensjonskostnad inngår i posten personalkostnader. Endringer i estimatavvik regnskapsføres over utvidet resultatregnskap (OCI) og planendringer blir resultatført løpende som personalkostnad. De kollektive ytelsesordningene i livsforsikringsselskap er lukket. I 2016 ble ordningen avvirket ved overgang til innskuddspensjon. Gjenværende ytelsesordning er av ubetydelig størrelse og blir ikke løpende aktuarberegnet.

Innskuddsbasert ordning

Ordningen innebærer at banken ikke gir løfte om en fremtidig pensjon. Banken betaler et årlig innskudd til de ansattes pensjonssparing. Innbetalinger til ordningen blir kostnadsført direkte.

1.10 Inntektsskatt

Inntektsskatt periodiseres som en kostnad uavhengig av betalingstidspunktet. Skattekostnaden reflekterer således årets og fremtidig betalbar skatt som følge av årets aktivitet. Inntektsskatt, som ventes utlignet på årets resultat, inngår i årets skattekostnad og benevnes betalbar skatt.

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller innenfor samme tidsintervall utlignes mot hverandre.

Eventuell netto utsatt skattefordel føres opp som en eiendel i balansen når det er sannsynlig at de skattereduserende forskjellene vil kunne realiseres. Likeledes vil selskapet redusere eiendel ved utsatt skatt i den grad selskapet ikke lenger anser det som sannsynlig at det kan nyttiggjøre seg av den utsatte skattefordelen.

Formueskatt er beregnet, og inngår i andre driftskostnader i resultatregnskapet og i betalbar skatt i balansen.

1.11 Egenkapital

Sparebanken Sør har utstedte egenkapitalbevis på Oslo Børs. Egenkapitalen er splittet opp i egenkapitalbevis, overkursfond, utjevningsfond, sparebankens fond (grunnfondet), gavefond og annen egenkapital.

For å beregne egenkapitalbrøken skal egenkapitalbevis, overkursfond og utjevningsfond divideres på sum egenkapital fratrukket annen egenkapital og hybridkapital.

Foreslått utdeling av gaver og utbytter presenteres som annen egenkapital inntil endelig vedtak av utdelingen har funnet sted. Utdelinger presenteres deretter som en forpliktelse i balansen inntil utbetaling har funnet sted. Gavemidler som tilordnes grunnfondskapitalen tildeles gavestiftelsen Sør-fondet.

For morbank blir foreslåtte utbytter og gaver til utdeling, regnskapsført i det året som er grunnlaget for utdelingen.

1.12 Hybridkapital

Hybridkapital (fondsobligasjoner) er en obligasjon med avtalt rente. Hybridkapitalen er evigvarende, og banken har en ensidig rett til å unnlate å betale renter til investorene under gitte vilkår. Hybridkapital tilfredsstiller ikke definisjonen av finansiell forpliktelse i henhold til IAS 32 og er klassifisert som egenkapital. Renter blir ikke presentert som en rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i annen egenkapital.

Transaksjonskostnader og påløpte renter presenteres som en reduksjon i «Annen egenkapital», mens fordelene av skattefradrag for rentene gir en økning i «Annen egenkapital»

1.13 Segmenter / Segmentregnskap

Segmentrapporteringen er inndelt i forhold til hvordan ulike virksomhetsområder rapporteres internt i bankvirksomheten og følges opp internt av ledelsen og styret.

Sparebanken Sør har to driftssegmenter;

- PM – Personmarked, inkludert lån overført til Sparebanken Sør Boligkreditt AS.
- BM - Bedriftsmarked, inkludert lån overført til Sparebanken Sør Boligkreditt AS.

Bankens stabsavdelinger, herunder kapitalmarked, og eiendomsmegling er ikke et separat rapporterbart segment og kommer inn under posten ufordelt.

1.14 Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen viser innbetalinger og utbetalinger av kontanter og kontantekvivalenter gjennom året. Kontanter og kontantekvivalenter er definert som kontanter og fordringer på sentralbanker.

1.15 Endringer i regnskapsprinsipper og noteopplysninger

Anvendte regnskapsprinsipper er konsistent med prinsippene anvendt i foregående regnskapsperiode.

Ingen endringer i IFRS med virkning for 2024-regnskapet har vært relevante i år.

1.16 Vedtatte, ikke ikrafttrådte standarder og fortolkninger

Følgende nye standarder og fortolkninger til eksisterende standarder er offentliggjort og vil være obligatoriske for selskaps- og konsernregnskap i fremtidige regnskapsperioder, men uten at ledelsen har valgt tidliganvendelse:

Endringer i IFRS 9 og IFRS 7 – Klassifisering og måling av finansielle instrumenter (uoffisiell norsk oversettelse)

IASB har fullført evalueringen etter implementeringen av klassifiserings- og målendringene i IFRS 9. Evalueringen gir ytterlige avklaringer rundt fraregning av finansielle forpliktelser, vurderinger av finansielle eiendeler med tilknytting til ESG, og innfører nye rapporteringskrav.

Endringene presiserer fraregning av finansielle forpliktelser på oppgjørsmøtet, og introduserer alternativ for tidlig fraregning via elektroniske betalingssystemer. Veiledning på vurdering av egenskapene til kontraktfestede kontantstrømmer for ESG-knyttede finansielle eiendeler og vurdering av betingede egenskaper har også blitt tydeliggjort. Ytterligere forklaringer for lån uten regress og kontraktmessige tilknyttede instrumenter er gitt, sammen med tilleggskrav til opplysninger i IFRS 7 for finansielle instrumenter med betingede egenskaper og egenkapitalinstrumenter klassifisert til virkelig verdi gjennom OCI.

Endringene vil tre i kraft for regnskapsår som starter på eller etter 1. januar 2026.

IFRS 18 Presentasjon og opplysninger i finansregnskapet (uoffisiell norsk oversettelse)

I april 2024 utstedte ISAB IFRS 18 *Presentasjon og opplysninger i finansregnskapet* som erstatter IAS 1 *Presentasjon av finansregnskapet* som et svar på investorers etterspørsel etter bedre informasjon om selskaps finansielle resultater.

IFRS 18 bygger på grunnlaget lagt av IAS 1, og beholder mange seksjoner med mindre endringer. Imidlertid innfører den nye krav til presentasjon innenfor resultatregnskapet. Dette inkluderer innføring av spesifiserte påkrevde totaler og delsummer, og nye kategorier av resultatet. Standarden krever også opplysning av ledelsesdefinerte prestasjonsmål, og nye prinsipper for å avgjøre hvor informasjonen skal plasseres, ved aggregering og disaggregering, for å referere til både like og ulike egenskaper i finansregnskapet.

IFRS 18 trer i kraft for rapporteringsperioder som begynner på eller etter 1. januar 2027.

2. Skjønnsmessige vurderinger, estimer og forutsetninger

Utarbeidelse av konsernregnskapet medfører at ledelsen gjør estimer og skjønnsmessige vurderinger. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige estimer, har høy grad av kompleksitet og hvor forutsetninger og estimer er vesentlige for morbank- og konsernregnskapet, er presentert under.

Generelt

Ved anvendelse av konsernets regnskapsprinsipper har bankens ledelse på enkelte områder utøvd skjønn og lagt til grunn antagelser om fremtidige hendelser som grunnlag for regnskapsføringen. Det vil naturlig nok være en iboende usikkerhet knyttet til regnskapsposter som bygger på bruk av skjønn og forutsetninger om fremtidige hendelser. Ved utøvelse av skjønn og fastsettelse av forutsetninger om fremtidige hendelser, vil ledelsen benytte tilgjengelig informasjon på balansedagen, historisk erfaring med lignende vurderinger, samt markedets og tredjeparters vurdering av de aktuelle forholdene. Selv om ledelsen legger til grunn sitt beste skjønn og bygger på de beste estimer som er tilgjengelig, må man påregne at faktiske utfall i enkelte tilfeller kan avvike vesentlig fra det som legges til grunn for regnskapsføringen. Estimer, antakelser og forutsetninger som representerer en betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsår, drøftes nedenfor.

Nedskrivninger på utlån

Regnskapsposten fastsettelse av tap er underlagt stor grad av skjønnsmessige vurderinger. Den uroen som har rammet hele verden gjennom ettervirkninger av pandemien og Russlands aggressive krigføring er i ferd med å komme under kontroll. I de fleste land er styringsrenten satt ned flere ganger i 2024. Norge skiller seg ut som et unntak, hvor renten fortsatt er på sitt høyeste nivå.

Boligprisene i konsernets hovedmarkeder har hatt en positiv, men moderat utvikling over flere år. Statistikken ved utgangen av 2024 viste en utvikling i bankens hovedområde som lå omtrent på landsgjennomsnittet siste 12 måneder.

Ved utgangen av 2024 er disse forholdene forsøkt hensyntatt i vurderingen av makroparameterne som benyttes som input i tapsvurderingene.

Modellen som benyttes i forbindelse med tapsberegninger inneholder data for makroforhold og er fremtidsrettet. Ved endringer i konjunkturer eller makroforhold, må aktuelle parametere endres tilsvarende. Benyttede makroparametere og størrelse benyttet som input i tapsmodellen fremkommer i note 6.

Alle utlån til kunder som er klassifisert til amortisert kost har en tapsavsetning basert på reglene i IFRS 9. Etter IFRS 9 skal tapsavsetninger innregnes på alle engasjementer basert på forventet kredittap (ECL). Hver måned blir alle engasjementer beregnet for fremtidig forventet tap.

Det blir beregnet fremtidig forventet tap de neste 12 måneder ved førstegangsinnregning og alle engasjementer får en søknadsscore.

For etterfølgende perioder vil engasjementer der det ikke har vært en vesentlig økning i kredittrisiko, få beregnet og avsatt forventet tap for de neste 12 måneder. Dersom det har vært en vesentlig økning i kredittrisiko vil det bli beregnet og avsatt forventet tap for hele levetiden.

Dersom det foreligger observerbare data knyttet til engasjementer, som for eksempel knytter seg til vesentlige finansielle vanskeligheter hos låntaker, vil lånene blir vurdert kvalitativt. I slike tilfeller vil det gjøres en individuell vurdering av modellberegnet tap, og dersom det er behov for det vil modellberegnet tap overstyres. Ved kvalitative vurderinger, vil nedskrivninger beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av fremtidige kontantstrømmer, basert på effektiv rente på tidspunkt for førstegangsregning av kvalitativ nedskrivning.

Konsernet foretar en årlig gjennomgang av hele bedriftsmarkedsporteføljen. Store engasjementer, engasjement i mislighold og engasjement med høy risiko vurderes kvartalsvis.

Tapsnedskrivningene baserer seg i stor grad på konsernets risikoklassifiseringsmodeller. Konsernet har modeller for søknadsscore og porteføljescore som danner grunnlag for risikoklassifiseringen. Eventuelle svakheter i disse modellene påvirker tapsavsetningene som blir beregnet i modellen.

Vurdering av nedskrivninger der det foreligger objektive bevis på verdifall, vil alltid baseres på en betydelig grad av skjønn. Prediksjoner basert på historisk informasjon kan vise seg å bli feil fordi man aldri kan vite med sikkerhet hvilken relevans historiske data har som beslutningsgrunnlag. Når sikkerhetsverdier er knyttet til spesielle objekter eller bransjer som er i krise, vil sikkerhetene måtte realiseres i lite likvide markeder, og vurdering av sikkerhetsverdier vil i slike situasjoner være beheftet med betydelig usikkerhet.

Modell for å beregne tap inneholder data for makroforhold og ved endringer i konjunkturer eller makroforhold må aktuelle parametere endres tilsvarende. Sparebanken Sør benytter i stor grad input fra Pengepolitisk rapport fra Norges bank og statistikk fra SSB som underlag for makroforhold. Tidspunkt og hvilke parameter som skal oppdateres avhenger til dels av skjønnsmessige vurderinger og kan variere mellom de ulike bankene.

Kvaliteten i bankens score- og risikoklassifiseringsmodeller har også direkte innvirkning på beregnet tap.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Virkelig verdi av finansielle instrumenter er til dels beregnet basert på forutsetninger som ikke er observerbare i markedet. Dette gjelder særlig ved fastsettelse av relevant påslag for kredittrisiko, ved virkelig verdi-fastsettelse for fastrentepapirer i form av innlån, utlån og verdipapirer utstedt av andre. Ledelsen har i slike tilfeller basert sine vurderinger på den informasjon som er tilgjengelig i markedet kombinert med et beste skjønn. Slik informasjon vil blant annet være kredittvurderinger gjennomført av ledende markedsaktører.

3. Kapitaldekning

Sparebanken Sør har en målsetting om å maksimere sin langsiktige verdiskaping. Konsernet har også en målsetting om at risikoprofilen skal være moderat til lav. Dette innebærer at god risiko- og kapitalstyring er et sentralt strategisk element.

Sparebanken Sør har etablert en strategi og prosess for risikomåling, -styring og -kontroll som gir oversikt over de risikoer banken er eksponert for. Dette gir dermed grunnlag for vurdering og beregning av bankens total kapitalbehov, og hvordan dette kan opprettholdes for å dekke de aktuelle risikoer på en tilstrekkelig måte. Prosessen betegnes som ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process). Vurderingen av kapitalbehovet inkluderer størrelse, sammensetning og fordeling av den ansvarlige kapitalen, tilpasset nivået på de risikoer som banken er eller kan bli utsatt for, med bakgrunn i gjennomførte stresstester som viser hvilke endringer i makrovariabler som kan påføre banken større tap.

Styret fastsetter kapitalplan som skal sikre at banken til enhver tid har en kapitaldekning som ivaretar myndighetskrav og omgivelsenes forventninger. For å ha stor handlefrihet i forhold til strategiske valg og forretningsmessige muligheter, velger banken å ha en større kapital enn det behovet som beregnes ut fra ICAAP.

Konsernet har en solid kapitalbuffer og oppfylte kapitalkravene per 31.12.2024 på henholdsvis 14,9 prosent for ren kjernekapital, 16,7 prosent for kjernekapital og 19,1 prosent for total kapital.

Minstekrav til ren kjernekapital utgjorde 14,9 prosent per 31.12.2024. Kravet til motsyklisk kapitalbuffer utgjorde 2,5 prosent, da Norges Bank besluttet å opprettholde dette kravet i november 2024. Formålet med motsyklisk kapitalbuffer er å gjøre bankene mer solide og motvirke at bankenes kredittpraksis forsterker et tilbakeslag i økonomien.

Kravene til kapitalsammensetning i pilar 2 følger av kapitalkravsdirektivet. Banken fikk i 2024 nytt pilar 2 krav og forventning til kapitalkravsmargin (P2G) gjeldende fra 31.05.2024. Det nye pilar 2 kravet er på 1,6 prosent av beregningsgrunnlaget i pilar 1, hvor minst 56,25 prosent av kravet skal dekkes av ren kjernekapital. Dette innebærer at kravet til ren kjernekapitaldekning for å dekke pilar-2 kravet utgjør 0,9 prosent. I tillegg har Finanstilsynet en forventning til banken har en kapitalkravsmargin på 1,0 prosent. Kapitalkravsmarginen skal ivaretas i form av ren kjernekapital utover det samlede kravet til ren kjernekapitaldekning, kjernekapitaldekning og kapitaldekning. Basert på gjeldende pilar 2-vedtak var konsernets interne mål for ren kjernekapital i 2024 på 16,2 prosent.

Sparebanken Sør benytter standardmetoden for kreditt- og markedsrisiko og basismetoden for operasjonell risiko, for å beregne kapitaldekning i henhold til gjeldende kapitaldekningsregler - Basel II.

MORBANK		Mill. kroner	KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024		31.12.2024	31.12.2023
14 032	15 114	Sum balanseført egenkapital	18 040	16 752
Kjernekapital				
-1 085	-1 585	Egenkapital som ikke kan medregnes i ren kjernekapital	-1 708	-1 168
0	-	Del av resultat som ikke kan medregnes i ren kjernekapital	-1 273	-1 079
-102	-108	Fradrag for immaterielle eiendeler og utsatt skattefordel	-130	-113
-47	-33	Fradrag for forsvarlig verdsettelse (AVA)	-41	-32
-237	-235	Andre fradrag	-149	-182
12 561	13 153	Sum ren kjernekapital	14 739	14 178
Annen kjernekapital				
1 085	1 585	Hybridkapital	1 708	1 168
Fradrag i annen kjernekapital				
13 646	14 738	Sum kjernekapital	16 447	15 346
Tilleggskapital utover kjernekapital				
1 750	2 100	Ansvarlig lånekapital	2 227	1 847
Fradrag i tilleggskapitalen				
1 750	2 100	Sum tilleggskapital	2 227	1 847
15 396	16 838	Netto ansvarlig kapital	18 674	17 193
Minimumskrav ansvarlig kapital Basel II beregnet etter standardmetoden:				
48	31	Engasjement med lokale og regionale myndigheter	33	49
1 029	1 130	Engasjement med institusjoner	334	326
3 645	3 370	Engasjement med foretak	5 984	5 839
8 140	7 114	Engasjement med massemarked	11 598	11 568
34 102	35 737	Engasjement med pantesikkerhet i eiendom	56 885	53 810
847	1 118	Engasjement som er forfalt	1 419	1 046
1 854	1 993	Engasjement som er høyrisiko	1 993	1 855
1 313	1 522	Engasjement i obligasjoner med fortrinnsrett	1 885	1 445
5 045	7 294	Engasjement i egenkapitalposisjoner	2 104	1 431
969	978	Engasjement øvrig	761	1 054
56 991	60 288	Kapitalkrav for kreditt- og motpartsrisiko	82 996	78 423
-				
4 974	5 954	Kapitalkrav for posisjons-, valuta- og varerisiko	6 496	5 642
141	179	CVA tillegg	521	575
62 106	66 421	Risikovektet balanse (beregningsgrunnlag)	90 013	84 641
20,2 %	19,8 %	Ren kjernekapitaldekning i %	16,4 %	16,8 %
22,0 %	22,2 %	Kjernekapitaldekning i %	18,3 %	18,1 %
24,8 %	25,3 %	Kapitaldekning i %	20,7 %	20,3 %
12,3 %	12,9 %	Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,1 %	9,0 %

Gjeldende krav til kapital

MORBANK		Mill. kroner	KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024		31.12.2024	31.12.2023
Gjeldende bufferkrav til kapital				
4,50 %	4,50 %	Minstekrav til kjernekapital	4,50 %	4,50 %
2,50 %	2,50 %	Bevaringsbuffer	2,50 %	2,50 %
4,50 %	4,50 %	Systemrisikobuffer	4,50 %	4,50 %
2,50 %	2,50 %	Motsyklisk buffer	2,50 %	2,50 %
1,70 %	1,60 %	Pilar 2 krav	1,60 %	1,70 %
14,96 %	14,90 %	Krav til ren kjernekapital, inkl. Pilar 2	14,90 %	14,96 %
16,78 %	16,70 %	Krav til kjernekapitaldekning, inkl. Pilar 2	16,70 %	16,78 %
19,20 %	19,10 %	Krav til kapitaldekning, inkl. Pilar 2	19,10 %	19,20 %
9 291	9 897	Kapitalkrav ren kjernekapital, inkl. Pilar 2	13 412	12 662
10 421	11 092	Kapitalkrav kjernekapital, inkl. Pilar 2	15 032	14 203
11 924	12 686	Kapitalkrav ansvarlig kapital, inkl. Pilar 2	17 193	16 251
3 270	3 256	Overskudd ren kjernekapital, inkl. Pilar 2	1 327	1 516
3 224	3 645	Overskudd kjernekapital, inkl. Pilar 2	1 415	1 144
3 471	4 151	Overskudd ansvarlig kapital, inkl. Pilar 2	1 482	942
* herav 0,90% skal dekkes med ren kjernekapital				

4. Segmentrapportering

Sparebanken Sør har tre driftssegmenter; personmarked (PM), bedriftsmarked (BM) og eiendomsmegling (Sørmeglere). Bankens egne investeringsaktiviteter er ikke et separat rapporterbart segment og kommer inn under posten ufordelt. Det vises til ytterligere omtale i regnskapsprinsipper om segmentene. Personmarked og bedriftsmarked avviker i denne sammenheng fra personkunder og bedriftskunder i rapportering på sektorer og næringer.

Segmentene inntektsfører og kostnadsfører faktiske inntekter og kostnader knyttet til utlån og innskudd i balansen. Alle ansatte er knyttet til de ulike segmentene. Ved likviditetsmessig underdekning i de ulike segmentene, beregnes det en rentekostnad utfra en mellomregningsrente som fastsettes månedlig.

Konsernets avdelingskontorer er geografisk lokalisert i Agder, Rogaland, Vestfold og Telemark. Konsernet har også kunder i andre geografiske områder, som betjenes via de etablerte kontorene. Utlån er i note 9 fordelt geografisk på områder.

Ingen av konsernets kunder står enkeltvis for mer enn 10 prosent av omsetningen. Dette gjelder både i 2024 og 2023.

Rapportering per segment		BANKVIRKSOMHET				31.12.2024
Resultatregnskap (i mill. kroner)	PM	BM	Ufordelt og eliminering	Sum bankvirksomhet	Sørmegleren	Totalt
Netto renteinntekter	1 460	1 295	560	3 315	-1	3 315
Netto andre driftsinntekter	216	107	107	429	169	598
Driftskostnader	687	239	297	1 223	158	1 380
Driftsresultat før tap per segment	990	1 162	371	2 522	10	2 532
Tap på utlån og garantier	-3	82	-3	75		75
Resultat før skatt per segment	993	1 080	374	2 447	10	2 457
Brutto utlån til kunder	89 479	44 634	-229	133 885		133 885
Nedskrivninger	-51	-393	0	-444		-444
Netto utlån til kunder	89 429	44 241	-229	133 441		133 441
Andre eiendeler			42 948	42 948	120	43 068
Sum eiendeler per segment	89 429	44 241	42 719	176 389	120	176 509
Innskudd fra og gjeld til kunder	36 097	29 771	8 349	74 216		74 216
Mellomregn./annen gjeld	53 332	14 471	16 330	84 132	120	84 253
Sum gjeld per segment	89 429	44 241	24 679	158 349	120	158 469
Egenkapital			18 040	18 040		18 040
Sum gjeld og egenkapital per segment	89 429	44 241	42 719	176 389	120	176 509

Rapportering per segment		BANKVIRKSOMHET				31.12.2023
Resultatregnskap (i mill. kroner)	PM	BM	Ufordelt og eliminering	Sum bankvirksomhet	Sørmegleren	Totalt
Netto renteinntekter	1 325	1 220	498	3 043	-0	3 043
Netto andre driftsinntekter	189	94	89	373	158	530
Driftskostnader	471	147	522	1 140	158	1 297
Driftsresultat før tap per segment	1 044	1 167	65	2 276	-0	2 276
Tap på utlån og garantier	5	44	-0	49		49
Resultat før skatt per segment	1 039	1 123	65	2 227	-0	2 227
Brutto utlån til kunder	85 253	42 931	-225	127 959		127 959
Nedskrivninger	-58	-367	-2	-426		-426
Netto utlån til kunder	85 195	42 565	-228	127 532		127 532
Andre eiendeler			29 780	29 780	95	29 875
Sum eiendeler per segment	85 195	42 565	29 553	157 312	95	157 407
Innskudd fra og gjeld til kunder	34 189	28 601	6 481	69 272		69 272
Mellomregn./annen gjeld	51 005	13 963	6 319	71 288	95	71 383
Sum gjeld per segment	85 195	42 565	12 800	140 560	95	140 655
Egenkapital			16 752	16 752		16 752
Sum gjeld og egenkapital per segment	85 195	42 565	29 553	157 312	95	157 407

Konsernet Sparebanken Sør rapporterer ikke segmenter i morbanken særskilt. Sparebanken Sør Boligkreditt AS er en integrert del av personmarkedet i konsernet, og følgelig blir det misvisende å rapportere segmenter på morbank alene.

5. Kredittområdet og kredittrisiko

Kredittrisiko representerer det største risikoområdet for konsernet. Styret fastsetter konsernets kredittstrategi, som sammen med kredittpolitikk og retningslinjer for kredittprosessene, skal sikre at kundeporteføljen har en akseptabel risikoprofil og bidrar til at konsernet kan maksimere sin langsiktige verdiskaping.

Sparebanken Sør har Agder, Rogaland, Telemark og Vestfold som sitt hovedmarked. I tillegg vil banken ha et nasjonalt markedssegment mot organisasjoner som inngår i Knif og deres ansatte.

Bankens risikoklasser er følgende:

Misligholdsklasse	Nedre grense for mislighold, %	Øvre grense for mislighold, %
A	0,00	0,10
B	0,11	0,25
C	0,26	0,50
D	0,51	0,75
E	0,76	1,25
F	1,26	2,00
G	2,01	3,00
H	3,01	5,00
I	5,01	8,00
J	8,01	99,99
K	100,00	

Utlån fordelt på risikoklasser

Det benyttes modeller som er basert på interne og eksterne data for beregning av sannsynlighet for mislighold neste 12 måneder (PD) og forventet tap (ECL) på kunde- og porteføljenivå. Både personkunder og næringslivskunder scores månedlig, og deles inn i 11 klasser (A – K) ut fra sannsynlighet for mislighold. Klasse K er misligholdte lån. For definisjon av mislighold se note 1.

Tabellen under viser intervaller på de ulike risikoklasser basert på sannsynligheter for mislighold.

Sannsynlighet for mislighold	
Lav risiko (A-D)	0,00 - 0,75%
Middels risiko (E-G)	0,76 - 3,00 %
Høy risiko (H-J)	3,01 - 100 %
Mislighold (K)	100%

Brutto utlån fordelt på risikogrupper

MORBANK				KONSERN					
31.12.2023		31.12.2024		MILLIONER KRONER		31.12.2024		31.12.2023	
Personkunder:									
20 189	72,0 %	19 061	69,2 %	Lav risiko		67 565	78,2 %	65 305	79,2 %
7 082	25,2 %	7 838	28,4 %	Middels risiko		17 270	20,0 %	15 118	18,3 %
659	2,4 %	548	2,0 %	Høy risiko		1 379	1,6 %	1 743	2,1 %
27 931		27 447		Sum ikke forfalt eller nedskrevet		86 214		82 165	
129	0,5 %	113	0,4 %	Misligholdte lån		229	0,3 %	251	0,3 %
28 060	100%	27 560	100%	Sum personkunder		86 443	100%	82 416	100%
Næringslivskunder:									
22 030	49,9 %	22 197	48,5 %	Lav risiko		23 677	49,9 %	23 173	50,9 %
16 389	37,1 %	18 291	40,0 %	Middels risiko		18 435	38,9 %	16 578	36,4 %
4 951	11,2 %	3 971	8,7 %	Høy risiko		4 031	8,5 %	5 005	11,0 %
43 371		44 460		Sum ikke forfalt eller nedskrevet		46 143		44 755	
788	1,8 %	1 296	2,8 %	Misligholdte lån		1 299	2,7 %	788	1,7 %
44 159	100%	45 756	100%	Sum næringslivskunder		47 442	100%	45 543	100%
72 218		73 316		Sum brutto utlån		133 885		127 959	

Totalengasjement fordelt på risikogrupper

I totalengasjement inngår saldo på innvilgede lån og kreditter til kunder, ubenyttet andel av innvilgede kreditter, samt garantirammer og etablerte garantier.

MORBANK				KONSERN				
31.12.2023		31.12.2024		MILLIONER KRONER	31.12.2024		31.12.2023	
Personkunder:								
23 909	74,0 %	22 460	70,5 %	Lav risiko	76 862	79,4 %	74 314	80,6 %
7 604	23,5 %	8 726	27,4 %	Middels risiko	18 316	18,9 %	15 824	17,2 %
684	2,1 %	556	1,7 %	Høy risiko	1 387	1,4 %	1 769	1,9 %
32 198		31 742		Sum ikke forfalt eller nedskrevet	96 529		91 907	
130	0,4 %	119	0,4 %	Misligholdte engasjementer	235	0,2 %	252	0,3 %
32 328	100%	31 861	100%	Sum personkunder	96 800	100%	92 159	100%
Næringslivskunder:								
27 637	51,7 %	26 696	49,9 %	Lav risiko	28 374	51,1 %	28 946	52,6 %
19 698	36,8 %	21 105	39,4 %	Middels risiko	21 333	38,4 %	19 890	36,1 %
5 354	10,0 %	4 231	7,9 %	Høy risiko	4 291	7,7 %	5 408	9,8 %
52 690		52 032		Sum ikke forfalt eller nedskrevet	53 998		54 244	
818	1,5 %	1 488	2,8 %	Misligholdte engasjementer	1 491	2,7 %	818	1,5 %
53 508	100%	53 520	100%	Sum næringslivskunder	55 489	100%	55 062	100%
85 836		85 381		Sum totalengasjement	152 289		147 221	

Migrasjon mellom risikogrupper gjennom året

For konsernet er det i personmarked en svak negativ migrasjon i porteføljen. Samlet risiko for personkundeporteføljen vurderes likevel som meget tilfredsstillende.

Næringslivsporteføljen viser en migrasjon fra engasjement med lav risiko til middels- og høy risiko. Det er hovedvekt på engasjement med lav risiko. Klassifiseringen tar ikke hensyn til sikkerhetsverdier, men kun betalingsevne.

Maksimal kredittrisiko

Maksimal eksponering mot kredittrisiko for komponentene i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
Eiendeler				
5 012	8 352	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	4 602	468
71 815	71 815	Netto utlån til kunder	133 524	127 532
21 998	21 998	Obligasjoner og sertifikater	31 042	24 156
931	1 037	Finansielle derivater	3 789	2 002
99 756	103 201	Sum kreditteksponering balanseposter	172 957	154 158
Finansielle garantistillelser og lånetilsagn				
1 717	1 419	Garantier	1 419	1 717
987	2 251	Ubenyttede kreditter til kredittinstitusjoner		
9 942	8 900	Ubenyttede kreditter	15 203	15 587
1 958	1 746	Lånetilsagn	1 746	1 958
14 605	1 419	Sum finansielle garantistillelser og lånetilsagn	1 419	19 262
114 361	104 620	Total kredittrisikoeksponering	174 376	173 420

Sikkerheter

Konsernet benytter ulike sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjon. Hovedprinsipp for vurdering av sikkerheter er at realisasjonsverdi estimeres, slik den antas å være i en situasjon hvor konsernet har behov for sikkerheten. Med unntak av engasjementer hvor det er foretatt nedskrivninger, er sikkerhetens verdi beregnet under forutsetning om fortsatt drift. Ved verdivurdering av sikkerhet tas det hensyn til estimerte salgskostnader. Hovedtyper av sikkerheter som benyttes er pant i fast eiendom (bolig/næringsbygg), kausjoner (forbrukerkausjoner og selvskyldnerkausjoner), registrerbart løsøre (varelager, driftstilbehør) og fordringer. Estimert verdi av boliger som er sikkerheter for lån oppdateres kvartalsvis (Eiendomsverdi), mens sikkerheter for øvrige lån minimum oppdateres ved behandling av nye kredittsaker eller ved engasjementsoppfølging. Konsernets utlån har gjennomgående meget god sikkerhet.

Sikkerheter personmarked

Den vesentligste delen av personmarkedsporteføljen er sikret med pant i bolig, og konsernets boliglånsportefølje har følgende fordeling av belåningsgrader (Loan to Value – LTV).

Belåningsgrad (LTV) for lån med pant i fast bolig per 31.12.2024

LTV 31.12.2024	MORBANK		KONSERN	
	MILLIONER KRONER	%	MILLIONER KRONER	%
Under 40 %	3 872	14,3 %	18 010	21,0 %
40 - 50 %	3 286	12,1 %	13 827	16,1 %
50 - 60 %	4 152	15,3 %	17 288	20,1 %
60 - 70 %	4 091	15,1 %	16 395	19,1 %
70 - 75 %	2 724	10,0 %	8 694	10,1 %
75 - 80 %	4 699	17,3 %	6 782	7,9 %
80 - 85 %	2 034	7,5 %	2 312	2,7 %
85 - 90 %	1 098	4,0 %	1 241	1,4 %
90 - 95 %	417	1,5 %	476	0,6 %
95 - 100 %	175	0,6 %	222	0,3 %
Over 100 %	607	2,2 %	663	0,8 %
SUM	27 155	100%	85 910	100%

Belåningsgrad (LTV) for lån med pant i fast bolig per 31.12.2023

LTV 31.12.2023	MORBANK		KONSERN	
	MILLIONER KRONER	%	MILLIONER KRONER	%
Under 40 %	3 723	13,4 %	16 535	20,2 %
40 - 50 %	3 053	11,0 %	12 717	15,5 %
50 - 60 %	4 337	15,7 %	16 717	20,4 %
60 - 70 %	4 788	17,3 %	15 844	19,3 %
70 - 75 %	2 946	10,6 %	7 830	9,5 %
75 - 80 %	3 840	13,9 %	6 706	8,2 %
80 - 85 %	2 214	8,0 %	2 586	3,2 %
85 - 90 %	1 258	4,5 %	1 416	1,7 %
90 - 95 %	524	1,9 %	574	0,7 %
95 - 100 %	260	0,9 %	300	0,4 %
Over 100 %	768	2,8 %	816	1,0 %
SUM	27 711	100%	82 041	100%

Det understrekes at LTV-fordelingen er basert på en tradisjonell fordeling, hvor hele lånet plasseres i det intervall hvor "den siste delen" av lånet hører til. Dette innebærer at reell LTV-fordeling vil være lavere enn det som fremgår av tabellen. For et lån som er innplassert med høy belåningsgrad vil reelt sett bare en del av dette lånevolumet ligge i intervallet med høy belåningsgrad, mens størstedelen av lånet vil ligge i de lavere intervaller.

Sikkerheter næringslivsmarkedet

Beregning og vurdering av sikkerhetsverdier for næringslivsengasjementer er mer kompleks enn for personmarkedet, og det vil hefte større usikkerheter ved estimerer på porteføljnivå. Banken foretar imidlertid hyppige vurderinger av engasjementenes sikkerheter på individuell basis.

6. Beskrivelse av tapsmodellen

Modell for nedskrivning

Modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler etter IFRS 9 gjelder for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost og finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi over utvidet resultat. Modellen ble tatt i bruk ved implementeringer av IFRS 9 i 2018. De generelle prinsippene for nedskrivninger er beskrevet i note 1. Samme modell for beregning er benyttet for konsern, boligkreditforetak og morbank, men med forskjellige datodefinsjon når det gjelder førstegangs innregning.

Det avsettes for forventet tap basert på relevant informasjon som er tilgjengelig på rapporteringstidspunktet, herunder historisk, gjeldende og fremtidig informasjon. Tapet vises derfor i regnskapet før det har forekommet en tapshendelse, og fremtidige forventninger inkluderes i beregningene.

Tapsnedskrivninger beregnes utfra sannsynlighet for mislighold (PD), tap gitt mislighold (LGD) og eksponering ved mislighold (EAD). Hovedregel er at tapsavsetning beregnes utfra forventet kredittap over de neste 12 måneder eller forventet kredittap over hele levetiden. Forventet kredittap over hele levetiden beregnes for eiendeler der kredittrisikoen har økt vesentlig siden førstegangs innregning, med unntak av eiendeler som likevel vurderes å ha lav absolutt kredittrisiko på rapporteringstidspunktet. Dersom kredittrisikoen ikke har hatt vesentlig økning siden førstegangs innregning vil tapsavsetning beregnes fra forventet kredittap over de neste 12 måneder. IFRS 9 innebærer krav om tapsavsetninger også på nye utlån, ved at det skal gjøres en nedskrivning for forventet kredittap som følge av forventet mislighold de nærmeste tolv månedene.

Vurdering av vesentlig forverring av kredittrisiko

For vurdering av vesentlig forverring av kredittrisiko benytter banken PD-nivå som hovedkriterium. Vurdering av vesentlig forverring av kredittrisiko tar utgangspunkt i både en relativ økning i PD og den absolutte endringen. Nivået er satt slik at både den relative endringen er vesentlig og at nivået i seg selv ikke er uvesentlig sammenlignet med hva som regnes som lav risiko. I tillegg er det lagt opp til at hvis det er en stor absolutt endring skal det uansett regnes som vesentlig forverret.

Grenser for vesentlig forverring og PD sjekk er oppsummert i tabellen nedenfor:

Parameter	PM	BM
Absolutt grense (a)	0,625 %	0,625 %
Relativ endring (b)	2	2
Absolutt endring (c)	5%	5%

Relativ endring (b) tilsvarer en dobling av PD fra innvilgelse til beregningstidspunktet.

Absolutt grense tilsvarer risikoklasse D.

Dersom økonomiske konjunkturer eller spesielle nasjonale/ regionale utviklingstrekk tilsier at det er høyere risiko i enkelte bransjer/næringer, hensyntas dette ved å gjøre endringer i PD nivå på kunder i de aktuelle bransjer/næringer.

PD som grunnlag for forventet tap

Bankens PD-modell gir PD på kundenivå 12 måneder frem i tid. Banken har ved utgangen av 2024 ikke en livstids-PD-modell.

Ved beregning av forventet kredittap over engasjementets levetid er det sannsynlighet for mislighold over den samme levetiden som skal legges til grunn. Det er utviklet en metodikk for å estimere PD over levetiden. Denne baseres på å dekomponere levetiden i separate år og estimere PD for hvert år fram i tid.

Validering viser at modellene overestimerer. Siden tapsmodellen skal være forventningsrettet, kalibreres PD til forventningsrett estimat før de benyttes i tapsmodellen.

Populasjon

Modellen skal beregne forventet tap for alle kunder, på kontonivå og som ikke allerede er tapsført, med utgangspunkt i situasjonsuttrekk ved utgangen av måneden. For utlån hvor kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangs innregning, skal det foretas nedskrivning for forventet kredittap over utlånenes løpetid. Alle modellberegninger gjøres på kontonivå. Data som kun eksisterer på kundenivå knyttes til den enkelte konto. Eksempelvis tildeles risikoklasse på kundenivå slik at alle kundens konti har samme score. De viktigste variablene i uttrekket er risikoklasse og PD med tilhørende rente, saldo, bevilgning og sikkerhetsdekning på beregningstidspunktet.

Lån som er innvilget, men ikke diskontert på måletidspunktet, skal også med i beregningsgrunnlaget.

Iht. IFRS 9 skal det beregnes forventet tap også på fordringer på sentralbanker og kredittinstitusjoner. Konsernet har for regnskapsåret 2024 ikke avsatt tap knyttet til disse fordringene. Det benyttes her lavrisikountaket i IFRS 9. Årsaken til dette er at hovedvekten på utlån til kredittinstitusjoner knytter seg til norske banker. Disse har en tilordning i risikoklasse B og en PD på 0,175 prosent. LGD anses å være lav da de har god rating fra eksterne ratingbyrå. Konsernet har vurdert at forutsetningen om lav kredittisiko er oppfylt på balansedagen og at forventet tap vil være helt uvesentlig.

Etter at datagrunnlag er definert merkes de ulike kontoengasjementene og fordeles i de ulike trinnene. Fordeling i en av de tre "trinnene" i modellen er basert på deres risikoendring siden innvilgelse (endring i kredittisiko). For beskrivelse av de enkelte "trinnene" vises det til påfølgende forklaringer. Alle engasjement plasseres ved innregningstidspunktet i trinn 1, og flyttes på et senere tidspunkt til trinn 2 eller 3, i de tilfellene der det har vært en vesentlig økning i kredittisiko. For engasjementer der det er foretatt kvalitativt vurderte nedskrivninger, er disse tatt ut fra beregningsgrunnlaget til de modellbaserte tapsnedskrivningene, og de kvalitativt vurderte nedskrivningene tillegges nedskrivninger i trinn 3.

Kontoengasjement i mislighold er i modellen definert som alle kontoengasjement hvor kunden har risikoklasse K. Mislighold er definert på kundenivå for både massemarkeds- og foretakskunder. For oversikt over Bankens risikoklasser henvises det til note 5 - Kredittområdet og kredittisiko.

En kundes engasjement defineres som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer enn 90 dager og det forfalte beløpet overstiger både 1 prosent av balanseført eksponering og 1 000 kr for massemarked og 2 000 kr for foretak (betalingsmislighold). En kundes engasjement defineres som misligholdt dersom det er sannsynlig at låntaker ikke vil oppfylle sine forpliktelser på grunn av objektive krav. Se note 1 for beskrivelse av når kvalitative vurderinger foretas.

Når en kunde har ett eller flere misligholdte lån, er det kundens totale engasjement som rapporteres som misligholdt og ikke det enkelte lån. Se også note 10.

Trinn 1

Dette er i de fleste tilfeller utgangspunktet for alle finansielle eiendeler som er omfattet av den generelle tapsmodellen. Finansielle instrumenter som har tilsvarende kredittrisiko som ved første gangs innregning og som ikke er klassifisert under trinn 2 og 3, omfattes av dette trinnet. Det beregnede forventede tapet som avsettes i regnskapet tilsvarer forventet tap de neste 12 månedene.

Trinn 2

I trinn 2 plasseres finansielle eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden første gangs innregning. Om et kontoengasjement er vesentlig forverret eller ikke, defineres som en funksjon av sannsynlighet for mislighold (PD) på beregningstidspunktet og sannsynlighet for mislighold på innvilgelsestidspunktet. Forventet tap for eiendeler i trinn 2 beregnes over restløpetiden for eiendelen.

Modellen har følgende tilleggssindikatorer og overstyringsregler for kundeengasjement (utlån til kunder):

- For engasjement som kvalifiserer til ett-årig tapsberegning (trinn 1), vil det bli sjekket om det foreligger et 30 dagers mislighold/overtrekk. Dersom dette foreligger, vil kontoengasjementet bli overført til livstidsberegning (trinn 2). Dette gjelder overtrekk fra første krone, men eldre enn 30 dager.
- For engasjement som kvalifiserer til ett-årig tapsberegning (trinn 1), vil det bli sjekket om det foreligger større overtrekk. Dersom dette foreligger, vil kontoengasjementet bli overført til livstidsberegning (trinn 2). Dette gjelder overtrekk fra første dag, som er forholdsmessig større enn bevilgningen.
- Engasjement med endrede betalingsbetingelser (eks. avdragsutsettelse) eller refinansiering som følger av betalingsproblemer (forbearance) blir automatisk flyttet til trinn 2 (dersom de ligger i trinn 1).
- Engasjementene sjekkes også mot en intern «watch list», som skal fange opp engasjementsspesifikk fremadskuende risiko.

Trinn 3

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig endring i kredittrisiko siden førstegangsinnregning og der det foreligger objektive bevis på tap på rapporteringstidspunktet. Modellen beregner i dette trinnet et forventet tap over restløpetiden for eiendelen. Dersom det er foretatt kvalitativt vurderte nedskrivninger overstyrer dette den modellbaserte beregningen.

Kvalitative vurderinger foretas når det foreligger observerbare data knyttet til engasjementet, eksempelvis vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker. Når låntakers långiver av økonomiske eller kontraktsmessige grunner knyttet til låntakers finansielle vanskeligheter har gitt låntaker innrømmelser som långiver ellers ikke ville ha vurdert, og når det blir sannsynlig at låntaker vil gå konkurs eller utsettes for en annen form for finansiell omorganisering. Dersom det foreligger observerbare data på verdifall, vurderes det om de aktuelle hendelsene reduserer engasjementets estimerte fremtidige kontantstrømmer.

Samme modell benyttes for konsern, morbank og heleid boligkredittforetak, men med forskjellige datodefinsjon når det gjelder første innregning. På konsernnivå skal kontoens innvilgelsestidspunkt benyttes, mens det for boligkredittforetaket skal benyttes overførelsesdato. For morbank skal man som hovedregel benytte innvilgelsestidspunkt, med mindre kontoen har vært registrert i boligkredittforetaket. I så tilfelle skal dato for overførsel til morbank benyttes.

Estimat på tap vil bli beregnet på grunnlag av 12 måneders sannsynlighet for mislighold (PD), tap gitt mislighold (LGD) og eksponering ved mislighold (EAD). Datagrunnlaget inneholder historiske data om den observerte sannsynligheten for mislighold (PD) og tap gitt mislighold (LGD). Dette vil danne grunnlag for å produsere estimer av fremtidige PD og LGD verdier. Bankens PD-modell gir PD, på kundenivå, ett år frem i tid. Banken har ikke en livstids- PD-modell. Ved beregning av forventet kredittap over engasjementets levetid er det sannsynlighet for mislighold over den samme levetiden som skal legges til grunn.

Migrasjon til lavere trinn

Et engasjement som har migrert til trinn 2 kan migrere tilbake til trinn 1 dersom det ikke lenger oppfyller kriteriene for migrering nevnt ovenfor. Det inngår ikke noen eksplisitt karanteneperiode før et engasjement kan migrere til lavere trinn, med unntak dersom lånet har fått forberancemerke. For migrasjon fra trinn 3 til trinn 1 eller trinn 2, vil karantenereglene etter mislighold gjelde. Alle kundens kontoer ligger i trinn 3 i karanteneperioden. Engasjement som har gått i mislighold vil migrere til trinn 1 eller 2 når de ikke lenger er misligholdt.

Betalingslettelser (forberance) og prøvetid

Engasjement med betalingslettelser er gjeldskontrakter hvor det er gitt betalingslettelser overfor en skyldner som har, eller er i ferd med å få, problemer med å innfri sine finansielle forpliktelser

Engasjement med betalingslettelser kan være enten friske eller med begynnende betalingsproblemer. Dersom en kunde får betalingslettelser medfører dette at kundens engasjement får et forberancemerke. Faktorer som medfører at kunder blir merket med forbearance vil være endring i betalingsbetingelser, eksempelvis avdragsutsettelse og refinansiering som følge av betalingsproblemer.

Når en kunde/konto blir merket med forbearance blir kunden/konto automatisk flyttet til trinn 2, dersom den ligger i trinn 1. Dersom kunden allerede er plassert i trinn 2 eller 3, vil den bli liggende uendret. Ved forbearance kan PD bli oppregulert.

Ved merking av lån med forbearance foreligger det en prøvetid før lån kan friskmeldes og således migrere tilbake til trinn 1.

Makroforhold og scenarioer

Konsernet har tatt i bruk en makromodell som beregner estimerte endringer i PD. PD verdiene fra makromodellen benyttes videre inn i IFRS9 modellen.

Modellen inneholder data for makroforhold, og ved endring-er i konjunktur eller makroforhold må aktuelle parametere endres tilsvarende før modellen kan kjøres. Parametere er i hovedsak satt med bakgrunn i pengepolitisk rapport/finansiell stabilitet, hentet fra Norges bank, samt sist oppdaterte tall for arbeidsledighet og boligpris.

Banken benytter følgende makrovariabler i modellen:

- 1. Norges Banks styringsrente
- 2. Arbeidsledighet
- 3. Boligprisvekst
- 4. Konsumprisindeks
- 5. Importveid valutakurs
- 6. Oljepris (USD)

Makrovariabler til grunn for scenarier:

	2024	2025	2026	2027	2028
Boligpris %	2,7	5,4	6,6	5,3	5,3
Boligpris Region %	5,0	5,4	6,6	5,3	5,3
AKU %	4,0	4,1	4,1	4,0	4,0
Oljepris, USD	81,0	73,0	71,0	69,0	69,0
Styringsrente	4,5	4,1	3,4	3,0	3,0
Importvektet valutakurs	120,2	121,0	121,0	121,0	121,0
USD	11,1	11,2	11,2	11,2	11,2
KPI	3,2	2,6	2,8	2,4	2,4

Sparebanken Sør har i stor grad utlån sikret med pant i fast eiendom, og fastsettelse av parameter for boligpris (inkluderer fast eiendom) anses å være et parameter som i stor grad påvirker LGD (Loss Given Default).

I tillegg er det knyttet meget stor usikkerhet til fremtidig arbeidsledighet (AKU) og fastsettelsen av dette parameteret har også vesentlig betydning for konsernets modellberegnete tapsnedskrivninger.

Det er i modellen definert tre scenarier; realistisk (base) scenario, optimistisk scenario og pessimistisk scenario. Alle scenarier er gjeldende fra og med beregningsdato, altså at vi på beregningstidspunkt befinner oss i den første scenarioperioden. Dette er gjort for at scenarioene skal ha effekt på hele beregningen, også trinn 1 og 3. Bakgrunn for vurderingene er en totalvurdering av alle sentrale elementer som påvirker utviklingen av norsk og regional økonomi, og om disse forhold tilsier at det bør foretas endringer i PD og/eller LGD nivå på enkeltbransjer, produkt- og markedssegmenter eller hele porteføljen.

Realistisk (base) scenario er et makroøkonomisk scenario som representerer forventet fremtidig økonomisk vekst de neste 5 år. Realistisk scenario er sammenlignbart med ICAAP scenarioet Base case. Scenariet bygger på at det forventes en stabil og moderat global økonomisk vekst, samt stabil vekst i norsk økonomi de neste 5 år. Det forventes videre at den regionale økonomiske veksten de neste 5 år ligger på nivå med resten av landet.

Optimistisk scenario er et makroøkonomisk scenario som representerer en høykonjunktur med sterk økonomisk vekst. I dette scenariet forventes det en positiv utvikling og sterk økonomisk vekst de neste 5 år. Oljepriser vil stige og Norsk økonomi vil oppleve en sterk økonomisk vekst. Den regionale økonomiske veksten, forventes å ligge på nivå med resten av landet.

Pessimistisk scenario representerer en nedgangskonjunktur med svak økonomisk vekst. Pessimistisk scenario vil kunne representere en nedgangskonjunktur basert på en 25-års syklus, men som vil være en god del mildere enn kredittkrisen tidlig på 90-tallet. I dette scenariet forventes det at veksten i de fremvoksende markedene vil avta. Økt proteksjonisme vil skape handelsbarrierer og den globale økonomiske veksten vil avta. Oljepriser synker og sammen med svak økonomisk utvikling hos våre viktigste handelspartnere, vil dette medføre en svak utvikling og vekst i norsk økonomi. Den regionale økonomiske veksten, forventes å ligge på nivå med resten av landet.

Banken har videre vurdert de ulike scenariene beskrevet ovenfor og vektet dem for å bestemme ECL. Prinsippene for vektingen er at det forventes at realistisk scenario vil inntreffe i 3 av 5 år (60 prosent sannsynlig), mens de to andre scenarioer vil inntreffe i 1 av 5 år (20 prosent sannsynlig hver).

Parameter	PM	BM
Vekt optimistisk scenario	20,00%	20,00%
Vekt realistisk scenario	60,00%	60,00%
Vekt Pessimistisk Scenario	20,00%	20,00%

Sensitiviteter

Sparebanken Sør har i stor grad utlån sikret med pant i eiendom. Dette anses å være det parametere som i størst grad påvirker LGD. Med bakgrunn i at konsernet har mye utlån sikret med pant i eiendom er det utført sensitivitetsanalyse knyttet til endringer i porteføljens pantesikkerhet. Analysen er utført ved at man antar et fall i pantesikkerhet på hhv 10, 20 og 30 prosent det kommende året. Endringene gir følgende utslag i morbank og konsernets tapskostnad:

KONSERN 31.12.2024			
Tapsnedskrivning (MILLIONER KRONER)	Ved 10% reduksjon i pantesikkerhet	Ved 20% reduksjon i pantesikkerhet	Ved 30% reduksjon i pantesikkerhet
- herav nedskrivninger i BM	78	174	241
- herav nedskrivninger i PM	21	49	76
Totalt	99	223	317

MORBANK 31.12.2024			
Tapsnedskrivning (MILLIONER KRONER)	Ved 10% reduksjon i pantesikkerhet	Ved 20% reduksjon i pantesikkerhet	Ved 30% reduksjon i pantesikkerhet
- herav nedskrivninger i BM	77	172	239
- herav nedskrivninger i PM	8	19	27
Totalt	86	191	265

Tapsnedskrivning (MILLIONER KRONER)	KONSERN 31.12.2023		
	Ved 10% reduksjon i pantesikkerhet	Ved 20% reduksjon i pantesikkerhet	Ved 30% reduksjon i pantesikkerhet
- herav nedskrivninger i BM	73	162	267
- herav nedskrivninger i PM	22	49	83
Totalt	94	211	350

Tapsnedskrivning (MILLIONER KRONER)	MORBANK 31.12.2023		
	Ved 10% reduksjon i pantesikkerhet	Ved 20% reduksjon i pantesikkerhet	Ved 30% reduksjon i pantesikkerhet
- herav nedskrivninger i BM	72	160	264
- herav nedskrivninger i PM	9	20	34
Totalt	81	180	298

Validering

Formålet med validering av IFRS 9 systemet er å bekrefte at både modellen og prosessen fungerer etter hensikten og gir beste estimat knyttet til regnskapsposten. Systemet skal gi mest mulig forventningsrett estimat for kreditttap (ECL) ut fra tilgang til informasjon og kunnskap på rapporteringstidspunktet. Beregning og forutsetninger er gjenstand for årlig validering. Valideringen resulterer i en valideringsrapport som behandles i Valideringskomitéen. Basert på valideringsresultatene må det vurderes om modellen og prosessen er tilfredsstillende, og om det er behov for justering av elementer eller parameterverdier i modellen.

Endringer i tapsmodellen 2024

Det er kun endret PD-scenarier i henhold til prognoser for makrostørrelser. Ingen øvrige endringer av betydning per 2024.

7. Tap og nedskrivninger på utlån, garantier og innvilgende kreditter

Tap på utlån

Avsetning for tap og periodens tapskostnad er beregnet iht. IFRS 9 og er basert på forventet kreditttap (ECL) ved bruk av 3-trinns metode som er beskrevet i note 6.

De forskjellige elementene som inngår i tap og nedskrivninger på utlån, garantier og ubenyttede kreditter, er omtalt under note 1 Regnskapsprinsipper. Det vises også til note 5 Kredittområdet og kredittrisiko, samt kapittel 3 Risikostyring.

Makrobildet de siste årene har vært i betydelig endring. Svingningene har vært større og gitt utslag hyppigere, med koronapandemi etterfulgt av et mer usikkert makrobilde med økt geopolitisk uro, høy inflasjon og stigende renter. Konsernets tapsavsetning for 2024 er basert på nye forutsetninger per 31.12.2024.

Modellbaserte tap baseres på bankens IFRS 9-modell, hvor det også inngår variabler i en makromodell. Makromodellen tar utgangspunkt i dagens PD-nivå og skal vise forventet utvikling.

Gjennom 2024 har det så langt vært positiv endring i makroøkonomiske forhold som innebærer endringer i rammevilkårene for både næringslivskunder og personkunde. Utlånsrentene ser ut til å ha stagnert og inflasjonen har avtatt. 2024 har vist et betydelig fall i nyboligsalg, samt en fortsatt reduksjon i byggeaktiviteter.

I samme periode har det imidlertid vært en positiv prisutvikling i boligmarkedet i bankens hovedmarkedsområde. Boligprisene i konsernets hovedmarkeder har i 2024 vært på nivå med landsgjennomsnittet.

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
19	-27	Periodens endring i nedskrivninger trinn 1	-27	16
22	-12	+ Periodens endring i nedskrivninger trinn 2	-10	21
-3	66	+ Periodens endring i nedskrivninger trinn 3	65	-4
6	50	+ Periodens konst. tap	50	6
14	-1	+ Periodens amortiseringskost	-1	14
10	7	- Periodens inngang på tidligere konstatert tap	7	10
0	0	+ endring i nedskrivninger på garantier	0	-
5	4	+ Tap fra svindelsaker	4	5
53	73	= Periodens tapskostnad	75	49

Saldo på konstaterte tap per 31.12.2024 utgjorde 91 mill. kroner. Tilsvarende beløp per 31.12.2023 utgjorde 99 mill. kroner. Dette gjelder lån som er fraregnet og som konsernet fremdeles jobber med å inndrive.

Tap på utlån fordelt på trinn

MORBANK				31.12.2024		KONSERN		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	MILLIONER KRONER	Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet				Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over 12 måneder
116	209	121	446	Tapsavsetning per 1.1	470	124	221	124
Overføringer								
30	-22	-8	0	Overført til trinn 1	0	-8	-25	33
-9	29	-20	0	Overført til trinn 2	0	-21	31	-10
-3	-19	22	0	Overført til trinn 3	0	22	-19	-3
25	42	14	81	Tap på nye utlån	89	14	45	29
-35	-41	-31	-108	Tap på fraregnet utlån*	-114	-32	-45	-38
-36	-1	74	37	Tap på gamle lån og andre endringer	39	75	4	-40
88	197	171	456	Tapsavsetning per 31.12	484	175	212	96
74	185	157	417	Avsetning tap på utlån	444	161	200	83
13	12	14	40	Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter	40	14	12	14
88	197	171	456	Sum tapsavsetning per 31.12	484	175	212	96

* Tap på fraregnet utlån knytter seg til tap på lån som er innfridd.
I tabellene inngår også nedskrivninger på utenom balanseposter (ubenyttet kreditter og garantier). Disse er presentert som annen gjeld i balansen.

MORBANK				31.12.2023		KONSERN		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	MILLIONER KRONER	Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet				Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over 12 måneder
98	186	122	406	Tapsavsetning per 1.1	434	126	199	110
Overføringer								
58	-53	-5	0	Overført til trinn 1	0	-6	-56	61
-9	19	-10	0	Overført til trinn 2	0	-10	20	-10
-1	-5	6	0	Overført til trinn 3	0	6	-5	-1
53	61	7	122	Tap på nye utlån	128	7	64	57
-20	-33	-23	-76	Tap på fraregnet utlån*	-84	-24	-37	-24
-63	33	24	-6	Tap på gamle lån og andre endringer	-8	25	36	-69
116	209	121	446	Tapsavsetning per 31.12	470	124	221	124
99	187	117	403	Avsetning tap på utlån	427	121	199	107
16	23	4	43	Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter	43	4	23	17
116	209	121	446	Sum tapsavsetning per 31.12	470	124	221	124

* Tap på fraregnet utlån knytter seg til tap på lån som er innfridd.
I tabellene inngår også nedskrivninger på utenom balanseposter (ubenyttet kreditter og garantier). Disse er presentert som annen gjeld i balansen.

Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap

Det er 484 mill. kroner i nedskrivninger knyttet til tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter per 31.12.2024 (470 mill. kroner per 31.12.2023). Disse er relatert til ulike risikoklasser.

Alle engasjementer til bedriftsmarkedet prises individuelt basert på blant annet risiko, krav til lønnsomhet og konkurransesituasjonen. Prisingen gjenspeiler derfor blant annet risikoen i engasjementet og oppnådde marginer er gjennomgående større ved høyere risiko.

Boliglån prises basert på en prismatrise, hvor både låneutmåling og risikoklassifisering gjenspeiles.

Konsernet har avsatt for forventet tap utfra både kvalitative vurderinger, samt modellberegninger. Dette har ført til noe større svingninger i tapskostanden de siste årene.

Året 2024 har vært preget av stabilt høye renter, rekordsvak kronekurs og høy lønnsvekst, men også av at prisveksten har kommet ned mot inflasjonsmålet.

KONSERN/MORBANK 2023				Bedriftskunder ekskl. personlig næringsdrivende			KONSERN/MORBANK 2024		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	MILLIONER KRONER		Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet					Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over 12 måneder
89	170	82	340	Tapsavsetning per 1.1		395	95	192	107
Overføringer									
53	-50	-4	0	Overført til trinn 1		0	-4	-19	23
-8	18	-9	0	Overført til trinn 2		0	-17	26	-9
-1	-4	5	0	Overført til trinn 3		0	21	-19	-3
50	56	6	111	Tap på nye utlån		74	14	38	22
-18	-28	-12	-58	Tap på fraregnet utlån*		-98	-28	-37	-34
-56	31	27	2	Tap på gamle lån og andre endringer		48	77	0	-29
107	192	95	395	Tapsavsetning per 31.12		418	159	181	78
92	171	92	355	Avsetning tap på utlån		384	146	170	68
15	22	3	40	Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter		34	13	11	10
107	192	95	395	Sum tapsavsetning per 31.12		418	159	181	78

* Tap på fraregnet utlån knytter seg til tap på lån som er innfridd.
I tabellen inngår også nedskrivninger på utenom balanseposter (ubenyttet kreditter og garantier). Disse er presentert som annen gjeld i balansen.

MORBANK				Personkunder inkl. personlig næringsdrivende			KONSERN		
31.12.2024				31.12.2024			31.12.2024		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	MILLIONER KRONER		Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet					Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over 12 måneder
9	17	26	51	Tapsavsetning per 1.1		75	29	29	17
Overføringer									
7	-3	-4	0	Overført til trinn 1		0	-4	-5	10
-1	4	-3	0	Overført til trinn 2		0	-3	5	-1
0	-1	1	0	Overført til trinn 3		0	1	-1	0
3	4	0	7	Tap på nye utlån		15	0	8	7
-2	-5	-3	-10	Tap på fraregnet utlån*		-16	-4	-8	-4
-7	0	-4	-11	Tap på gamle lån og andre endringer		-8	-2	4	-11
10	16	12	38	Tapsavsetning per 31.12		65	16	31	18
7	15	11	33	Avsetning tap på utlån		60	15	30	15
3	1	1	5	Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter		6	1	1	3
10	16	12	38	Sum tapsavsetning per 31.12		65	16	31	18

Personkunder inkl. personlig næringsdrivende									
MORBANK					31.12.2023		KONSERN		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3					Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt	MILLIONER KRONER	Totalt		Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over 12 måneder
9	16	40	66	Tapsavsetning per 1.1	94		44	29	21
Overføringer									
4	-3	-2	0	Overført til trinn 1	0		-2	-6	8
-1	1	0	0	Overført til trinn 2	0		-1	2	-1
0	-1	1	0	Overført til trinn 3	0		1	-1	0
4	5	1	10	Tap på nye utlån	16		2	8	7
-2	-5	-11	-18	Tap på fraregnet utlån*	-26		-12	-9	-5
-7	3	-3	-7	Tap på gamle lån og andre endringer	-9		-3	5	-12
9	17	26	51	Tapsavsetning per 31.12	75		29	29	17
7	16	25	48	Avsetning tap på utlån	72		29	28	15
2	1	0	3	Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter	3		0	1	2
9	17	26	51	Sum tapsavsetning per 31.12	75		29	29	17

Nedskrivninger fordelt på sektorer, næringer og trinn

MORBANK					KONSERN				
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum tap per 31.12.2024	MILLIONER KRONER	Sum tap per 31.12.2024	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1	
5	12	10	28	Personkunder	54	14	26	14	
3	1	0	4	Offentlig	4	0	1	3	
2	2	0	4	Primærnæring	5	0	2	2	
3	7	24	34	Industri	34	24	7	3	
18	24	22	64	Utvikling av eiendom	64	22	24	18	
2	18	34	54	Oppføring av bygninger	54	34	18	2	
40	99	47	186	Eiendomsdrift	186	47	99	40	
1	0	1	2	Transport	2	1	0	1	
4	7	17	28	Varehandel	28	17	7	4	
1	3	1	5	Hotell og restaurant	5	1	3	1	
3	5	4	12	Borettslag	12	4	5	3	
2	7	5	14	Forretningsmessig tjenesteyting	14	5	7	2	
5	11	7	23	Sosial tjenesteyting	23	7	11	5	
88	197	171	456	Sum tapsavsetninger på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	484	175	212	96	
74	185	157	417	Tapsavsetninger på utlån	444	161	200	83	
13	12	14	40	Tapsavsetninger på ubenyttede kreditter og garantier	40	14	12	14	
88	197	171	456	Sum tapsavsetninger	484	175	212	96	

MORBANK					KONSERN			
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum tap per 31.12.2023	MILLIONER KRONER	Sum tap per 31.12.2023	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
6	13	20	39	Personkunder	61	23	24	14
2	0	0	2	Offentlig	2	0	0	2
2	4	0	6	Primærnæring	6	0	4	2
2	3	0	5	Industri	5	0	3	2
29	37	21	87	Utvikling av eiendom	87	21	37	29
4	24	15	43	Oppføring av bygninger	44	15	25	4
48	95	35	178	Eiendomsdrift	178	35	95	48
1	1	1	3	Transport	3	1	1	1
7	10	9	26	Varehandel	26	9	10	7
1	3	2	6	Hotell og restaurant	6	2	3	1
3	3	0	6	Borettslag	6	0	3	3
3	4	6	13	Forretningsmessig tjenesteyting	13	6	4	3
7	13	11	31	Sosial tjenesteyting	32	11	13	7
116	209	121	446	Sum tapsavsetninger på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	470	124	221	124
99	187	117	403	Tapsavsetninger på utlån	427	121	199	107
16	23	4	43	Tapsavsetninger på ubenyttede kreditter og garantier	43	4	23	17
116	209	121	446	Sum tapsavsetninger	470	124	221	124

Presentasjonen av næringer baserer seg på offentlige næringskoder og er gruppert slik konsernet rapporterer disse internt.

8. Fordeling av utlån mellom ulike trinn

Brutto utlån fordelt på trinn

31.12.2024								
MORBANK				MILLIONER KRONER				
Trinn 1 *	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	Brutto utlån	Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1 *
60 160	11 144	914	72 218	Brutto utlån 1.1	127 959	1 057	14 822	112 080
1 914	-1 830	-84	-	Overført til trinn 1	-	-106	-2 781	2 887
-4 114	4 408	-294	-0	Overført til trinn 2	-0	-330	6 851	-6 521
-322	-337	659	-	Overført til trinn 3	-0	702	-368	-334
36	-104	21	-47	Netto endring på eksisterende lån	-1 558	6	-193	-1 371
17 997	3 802	114	21 914	Nye lån	41 298	145	4 657	36 496
-17 196	-3 348	-195	-20 739	Fraregnet lån	-33 785	-227	-4 480	-29 078
-29			-29	Verdiendringer ført i perioden	-29	-	-	-29
58 445	13 734	1 136	73 316	Brutto utlån per 31.12	133 885	1 248	18 508	114 129
			51 064	Herav utlån amortisert kost	128 909			
			17 276	Herav utlån virkelig verdi over OCI				
			4 976	Herav utlån til virkelig verdi	4 976			
74	185	157	417	Tapsavsetning	444	161	200	83
0,13 %	1,35 %	13,83 %	0,57 %	Tap i % av brutto utlån	0,33 %	12,91 %	1,08 %	0,07 %
68 945	15 145	1 291	85 381	Engasjement	152 289	1 397	19 991	130 901
88	197	171	456	Tapsavsetning engasjement	484	175	212	96
0,13 %	1,30 %	13,27 %	0,53 %	Tap i % av engasjement	0,32 %	12,55 %	1,06 %	0,07 %

* Lån til virkelig verdi ble tidligere rapportert på egen linje i note 8. Disse lånene er i årsrapporten lagt inn som en del av trinn 1. Dette da disse lånene verdsettes løpende til virkelig verdi og ikke inngår i modellberegningene etter IFRS 9.

31.12.2023								
MORBANK				MILLIONER KRONER		KONSERN		
Trinn 1 *	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	Brutto utlån	Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1 *
57 445	9 802	442	67 689	Brutto utlån 1.1	124 237	637	12 726	110 874
2 476	-2 439	-37	-	Overført til trinn 1	-	-77	-3 284	3 361
-3 501	3 556	-55	0	Overført til trinn 2	-	-82	5 667	-5 585
-397	-170	567	-	Overført til trinn 3	-	667	-215	-452
-767	-791	0	-1 557	Netto endring på eksisterende lån	-4 054	-3	-896	-3 156
20 742	3 805	67	24 613	Nye lån	39 698	32	4 351	35 315
-15 869	-2 617	-71	-18 558	Fraregnet lån	-31 952	-118	-3 527	-28 308
31			31	Verdiendringer ført i perioden	31	-	-	31
60 160	11 144	914	72 218	Brutto utlån per 31.12	127 959	1 057	14 822	112 080
			49 431	Herav utlån amortisert kost	123 742			
			18 570	Herav utlån virkelig verdi over OCI				
			4 217	Herav utlån til virkelig verdi	4 217			
99	187	117	403	Tapsavsetning	427	121	199	107
0,16 %	1,68 %	12,80 %	0,56 %	Tap i % av brutto utlån	0,33 %	11,45 %	1,34 %	0,10 %
71 982	12 906	949	85 836	Engasjement	147 221	1 071	16 648	129 502
116	209	121	446	Tapsavsetning engasjement	470	124	221	124
0,16 %	1,63 %	12,75 %	0,52 %	Tap i % av engasjement	0,32 %	11,58 %	1,33 %	0,10 %

* Lån til virkelig verdi ble tidligere rapportert på egen linje i note 8. Disse lånene er i årsrapporten lagt inn som en del av trinn 1. Dette da disse lånene verdsettes løpende til virkelig verdi og ikke inngår i modellberegningene etter IFRS 9.

MORBANK								
31.12.2023				MILLIONER KRONER		31.12.2024		
Trinn 1 *	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	Brutto utlån amortisert kost	Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
39 637	7 588	376	47 602	Brutto utlån per 01.01 til amortisert kost	49 431	828	8 461	40 142
2 088	-2 059	-29	-	Overført til trinn 1	-	-79	-1 497	1 575
-2 949	3 002	-53	-	Overført til trinn 2	-	-285	3 814	-3 529
-387	-165	552	-	Overført til trinn 3	0	636	-323	-313
-182	-771	-11	-964	Netto endring på eksisterende lån	232	18	-78	291
10 135	2 238	41	12 415	Nye lån	10 109	105	2 366	7 633
-8 201	-1 372	-49	-9 622	Fraregnet lån	-8 703	-160	-1 718	-6 825
40 142	8 461	828	49 431	Brutto utlån per 31.12 til amortisert kost	51 064	1 064	11 026	38 975

MORBANK								
31.12.2023				MILLIONER KRONER		31.12.2024		
Trinn 1 *	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	Brutto utlån virkelig verdi over utvidet resultat	Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
13 273	2 213	65	15 551	Brutto utlån per 01.01 over utvidet resultat	18 570	83	2 683	15 804
389	-380	-8	-	Overført til trinn 1	-	-5	-334	339
-552	555	-2	-	Overført til trinn 2	-0	-9	594	-585
-10	-5	15	-	Overført til trinn 3	-0	23	-14	-9
-188	-20	12	-197	Netto endring på eksisterende lån	-114	3	-27	-90
10 056	1 567	24	11 646	Nye lån	10 346	7	1 436	8 902
-7 163	-1 246	-22	-8 430	Fraregnet lån	-11 526	-35	-1 630	-9 861
15 804	2 683	83	18 570	Brutto utlån per 31.12 over utvidet resultat	17 276	68	2 709	14 499

Ubenyttede kreditter og garantier fordelt på trinn

31.12.2024									
MORBANK				MILLIONER KRONER			KONSERN		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	UBENYTTTEDE KREDITTER OG GARANTIER (off balance)		Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
11 806	1 772	40	13 618	Ubenyttede kreditter og garanter per 01.01.		19 262	40	1 837	17 628
325	-322	-3	0	Overført til trinn 1		-	-3	-342	344
-551	552	-1	-0	Overført til trinn 2		-	-1	595	-593
-104	-41	145	-	Overført til trinn 3		-	145	-41	-104
-1 042	-564	16	-1 590	Netto endring på eksisterende lån		-1 292	16	-561	-748
1 915	454	3	2 372	Nye lån		3 173	3	462	2 950
-1 877	-430	-25	-2 333	Fraregnede lån		-2 738	-25	-456	-2 257
10 472	1 421	175	12 068	Ubenyttede kreditter per 31.12.		18 404	175	1 494	17 220

31.12.2023									
MORBANK				MILLIONER KRONER			KONSERN		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	UBENYTTTEDE KREDITTER OG GARANTIER (off balance)		Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
10 413	906	57	11 376	Ubenyttede kreditter og garanter per 01.01.		16 436	58	957	15 422
145	-139	-6	0	Overført til trinn 1		-	-6	-152	159
-654	655	-1	0	Overført til trinn 2		-	-1	703	-702
-10	-66	76	-	Overført til trinn 3		0	76	-66	-10
914	-297	-48	568	Netto endring på eksisterende lån		693	-48	-318	1 059
2 574	886	4	3 464	Nye lån		4 014	4	889	3 362
-1 577	-171	-43	-1 791	Fraregnede lån		-1 880	-43	-175	-1 663
11 806	1 772	40	13 618	Ubenyttede kreditter per 31.12.		19 262	40	1 837	17 628

Endringer i brutto utlån personkunder inkl. personlig næringsdrivende og bedriftskunder ekskl. personlig næringsdrivende

31.12.2024									
MORBANK				Personkunder inkl personlig næringsdrivende			KONSERN		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	MILLIONER KRONER		Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
				BRUTTO UTLÅN TOTALT					
26 282	4 259	178	30 718	Brutto utlån per 01.01		86 550	351	7 936	78 262
808	-789	-18	-0	Overført til trinn 1		-0	-40	-1 740	1 780
-1 251	1 276	-24	0	Overført til trinn 2		-	-60	3 719	-3 658
-17	-26	43	-	Overført til trinn 3		-0	86	-57	-29
-307	-57	-9	-373	Netto endring på eksisterende lån		-1 883	-12	-146	-1 725
11 685	1 884	9	13 577	Nye lån		32 872	11	2 739	30 122
-11 738	-1 935	-53	-13 726	Fraregnet lån		-26 772	-86	-3 066	-23 620
25 462	4 611	125	30 197	Brutto utlån per 31.12		90 766	249	9 385	81 132

31.12.2023									
MORBANK				Personkunder inkl personlig næringsdrivende			KONSERN		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	MILLIONER KRONER		Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
				BRUTTO UTLÅN TOTALT					
24 246	3 699	167	28 112	Brutto utlån per 01.01		84 702	346	6 623	77 733
838	-822	-16	0	Overført til trinn 1		-	-56	-1 667	1 723
-1 134	1 147	-13	0	Overført til trinn 2		-	-40	3 257	-3 218
-44	-22	66	-	Overført til trinn 3		-	166	-67	-99
-330	-43	-6	-379	Netto endring på eksisterende lån		-2 876	-10	-147	-2 719
11 990	1 847	25	13 862	Nye lån		28 995	37	2 393	26 565
-9 284	-1 547	-46	-10 877	Fraregnet lån		-24 271	-93	-2 456	-21 723
26 282	4 259	178	30 718	Brutto utlån per 31.12		86 550	351	7 936	78 262

MORBANK/KONSERN				Bedriftskunder ekskl. personlig næringsdrivende					
31.12.2023				MILLIONER KRONER					
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	BRUTTO UTLÅN TOTALT	Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1	
33 140	6 102	292	39 535	Brutto utlån per 01.01	41 409	707	6 885	33 817	
1 638	-1 617	-21	-	Overført til trinn 1	0	-65	-1 041	1 106	
-2 367	2 410	-42	-	Overført til trinn 2	-0	-269	3 133	-2 863	
-353	-148	501	-	Overført til trinn 3	0	616	-311	-305	
-437	-749	7	-1 178	Netto endring på eksisterende lån	326	18	-48	355	
8 781	1 958	-5	10 733	Nye lån	8 397	134	1 918	6 345	
-6 585	-1 071	-25	-7 681	Fraregnet lån	-7 013	-142	-1 413	-5 458	
33 817	6 885	707	41 409	Brutto utlån per 31.12	43 119	999	9 123	32 996	

Fordelingen mellom personkunder og bedriftskunder er delt opp etter offisielle sektorkoder. Personlig næringsdrivende er i disse tabellene tilordnet personkundene. Tabellene er ikke sammenlignbare med andre fordelinger i øvrige noter.

Sparebanken Sør Boligkreditt AS har kun kunder som faller inn under personkunder definert i denne noten. For bedriftskundene vil derfor tabellene for morbank og konsern være like.

9. Utlån fordelt på type, kategori, geografiske områder, sektorer og næringer

Brutto utlån fordelt på type

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
Utlån vurdert til amortisert kost				
7 442	7 131	Kasse-, drifts- og brukskreditter	21 844	19 956
4 075	4 150	Byggelån	4 150	4 075
37 525	39 387	Nedbetalingslån	102 395	99 198
49 043	50 668	Sum utlån vurdert til amortisert kost	128 389	123 229
Utlån utpekt til virkelig verdi				
18 570	17 276	Boliglån (til virkelig verdi over OCI)		
4 217	4 976	Fastrenteutlån (til virkelig verdi over resultatregnskapet)	4 976	4 217
22 787	22 252	Sum utlån utpekt til virkelig verdi	4 976	4 217
388	396	Opptjente renter	520	513
72 218	73 316	SUM BRUTTO UTLÅN	133 885	127 959
-403	-417	Nedskrivninger på utlån	-444	-427
71 815	72 899	SUM NETTO UTLÅN	133 441	127 532

For nedskrivninger se note 7 - Tap og nedskrivninger på utlån, garantier og innvilgede kreditter.

Brutto utlån fordelt på geografiske områder

MORBANK				KONSERN			
31.12.2023		31.12.2024		MILLIONER KRONER	31.12.2024		31.12.2023
43 611	60,4 %	44 485	60,7 %	Agder	82 783	61,8 %	79 712
		10 214	13,9 %	Telemark	16 585	12,4 %	
		2 545	3,5 %	Vestfold	3 990	3,0 %	
12 607	17,5 %			Vestfold og Telemark			19 562
5 586	7,7 %	6 010	8,2 %	Oslo	11 879	8,9 %	10 917
		1 433	2,0 %	Akershus	4 531	3,4 %	
2 296	3,2 %			Viken			6 147
2 835	3,9 %	2 884	3,9 %	Rogaland	5 309	4,0 %	4 960
5 282	7,3 %	5 745	7,8 %	Øvrige fylker	8 808	6,6 %	6 661
72 218	100,0 %	73 316	100,0 %	SUM BRUTTO UTLÅN	133 885	100,0 %	127 959

Som et resultat av politiske endringer i offentlig sektor har noen kommuner og fylker blitt slått sammen og delt opp. Derfor er oppsettet og tallene per 31.12.2024 ikke sammenlignbare med tidligere periode.

Geografisk fordeling er basert på kundens bosteds-/forretningsadresse.

Brutto utlån fordelt på sektorer og næringer

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
28 060	27 560	Personkunder	86 443	82 416
360	440	Offentlig	440	360
1 560	1 503	Primærnæringer	1 659	1 683
915	1 094	Industri	1 172	979
4 855	4 691	Utvikling av eiendom	4 691	4 856
1 890	2 163	Oppføring av bygninger	2 480	2 196
22 715	23 892	Eiendomsdrift	23 835	22 644
563	529	Transport	631	647
1 354	1 418	Varehandel	1 567	1 501
396	370	Hotell og restaurant	401	422
2 382	2 712	Borettslag	2 712	2 382
1 309	1 177	Forretningsmessig tjenesteyting	1 563	1 594
5 859	5 766	Sosial tjenesteyting	6 291	6 280
0	0	Opptjente renter	0	0
72 218	73 316	Sum brutto utlån	133 885	127 959
403	417	Nedskrivninger på utlån	444	426
71 815	72 899	Sum netto utlån	133 441	127 532

* Nedskrivninger knytter seg kun til utlån og omfatter ikke nedskrivninger på ubenyttede kreditter og garantier.
Presentasjonen av næringer baserer seg på offentlige næringskoder og er gruppert slik konsernet rapporterer disse internt.

Garantier fordelt på sektorer og næringer

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
8	9	Personkunder	9	8
328	29	Offentlig	29	328
2	3	Primærnæringer	3	2
414	432	Industri	432	414
347	303	Utvikling av eiendom	303	347
175	206	Oppføring av bygninger	206	175
138	141	Eiendomsdrift	141	138
52	53	Transport	53	52
165	159	Varehandel	159	165
11	13	Hotell og restaurant	13	11
0	0	Borettslag	0	0
32	36	Forretningsmessig tjenesteyting	36	32
45	35	Sosial tjenesteyting	35	45
1 717	1 419	SUM GARANTIER	1 419	1 717

Ubenyttede kreditter fordelt på sektorer og næringer

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
4 261	4 292	Personkunder	10 395	9 735
577	676	Offentlig	676	577
448	318	Primærnæringer	341	463
359	415	Industri	424	364
1 619	624	Utvikling av eiendom	624	1 620
1 017	779	Oppføring av bygninger	813	1 049
1 663	1 781	Eiendomsdrift	1 818	1 665
76	81	Transport	88	82
689	813	Varehandel	830	703
55	69	Hotell og restaurant	70	56
288	10	Borettslag	10	288
316	256	Forretningsmessig tjenesteyting	310	365
532	532	Sosial tjenesteyting	587	579
11 901	10 646	SUM BEVILGNING	16 985	17 545

Engasjement fordelt på sektorer og næringer

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
32 328	31 861	Personkunder	96 847	92 159
1 264	1 145	Offentlig	1 145	1 264
2 010	1 825	Primærnæringer	2 003	2 148
1 688	1 941	Industri	2 028	1 758
6 821	5 617	Utvikling av eiendom	5 618	6 823
3 082	3 148	Oppføring av bygninger	3 499	3 420
24 516	25 815	Eiendomsdrift	25 794	24 447
691	663	Transport	771	780
2 208	2 389	Varehandel	2 556	2 368
463	452	Hotell og restaurant	484	489
2 670	2 722	Borettslag	2 722	2 670
1 658	1 470	Forretningsmessig tjenesteyting	1 909	1 991
6 437	6 333	Sosial tjenesteyting	6 912	6 904
0	0	Opptjente renter	0	0
85 836	85 381	SUM ENGASJEMENT	152 289	147 221

10. Misligholdte engasjement

Mislighold er unnlatelse fra en låntaker fra å oppfylle sine forpliktelser overfor banken. Låntakers forpliktelser inkluderer økonomiske krav (betalingsmislighold) og andre forpliktelser som det er sannsynlig at låntaker ikke vil oppfylle.

En kundes engasjement defineres som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer enn 90 dager og det forfalte beløpet overstiger både 1 prosent av balanseført eksponering og 1 000 kr for massemarked og 2 000 kr for foretak (betalingsmislighold). Alle engasjement i trinn 3 er definert som misligholdte.

En kundes engasjement defineres også som misligholdt dersom det er sannsynlig at låntaker ikke vil oppfylle sine forpliktelser på grunn av objektive krav:

- Det er registrert tapsnedskrivning på kundens engasjement
- Det er registrert konstaterte beløp på kunden
- Det er fremsatt konkursbegjæring eller registret konkurs på kunden
- Kunden har søkt om eller er i en gjeldsordning
- Et selskap er begjært tvangsoppløst, eller tvangsoppløsning er besluttet
- Salg av kreditter på grunn av forringet kredittkvalitet

I tillegg til direkte betalingsmislighold, vil det også foreligge mislighold dersom andre objektive årsaker eller kvalitative vurderinger og tapsmerkinger foreligger. Det vil også foreligge mislighold i følgende situasjoner:

«Forebearance»: Dette kan defineres som en kombinasjon av finansielle problemer og innrømmelser fra bankens side, hvor banken har gitt avtalevilkår som ikke ville blitt gitt til en «frisk» kunde.

«Unlikelihood to pay»: Dette kan være covenantsbrudd, eller annen informasjon om kunde hvor det må vurderes om dette har betydning for mislighold.

Det er også innført nye smitteregler og karanteneregler, som innebærer smitte av medlåntaker dersom felles lån er misligholdt og at det vil være en karanteneperiode på 3 til 12 måneder fra misligholdet er borte og til kunden er friskmeldt.

Misligholdte engasjement

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
949	1 291	Sum misligholdte engasjementer (trinn 3)	1 397	1 071
121	171	Trinn 3 nedskrivninger	175	124
828	1 119	Netto misligholdte engasjementer	1 222	946
12,7 %	13,3 %	Avsetningsgrad misligholdte engasjementer	12,5 %	11,6 %
1,31%	1,76%	Sum misligholdte engasjementer (trinn 3) i % av brutto utlån	1,04%	0,84%

Brutto misligholdte engasjement fordelt på sektorer og næringer

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
130	106	Personkunder	212	252
818	1 185	Næringslivskunder	1 185	818
949	1 291	Sum misligholdte engasjement	1 397	1 071
0	0	Offentlig	0	0
8	1	Primærnæring	1	8
5	98	Industri	98	5
177	421	Utvikling av eiendom	421	177
85	69	Oppføring av bygninger	69	85
418	464	Eiendomsdrift	464	418
6	1	Transport	1	6
37	47	Varehandel	47	37
12	18	Hotell og restaurant	18	12
0	32	Borettslag	32	0
29	23	Forretningsmessig tjenesteyting	23	29
41	10	Sosial tjenesteyting	10	41
818	1 185	Sum næringslivskunder	1 185	818

Vektet gjennomsnittlig sikkerhetsdekning utgjorde 84 prosent for misligholdte engasjement per 31.12.2024 og 86 prosent for misligholdte engasjement per 31.12.2023. Sikkerhetsdekningen er graden av pantsatt sikkerhet knyttet til hvert lån, og kan ikke overstige 100 prosent.

Betalingslettelser (forbearance)

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
1 863	3 129	Trinn 2	4 541	2 301
491	493	Trinn 3	523	532
2 354	3 622	Sum engasjement med betalingslettelse	5 064	2 833

Engasjement med betalingslettelser er gjeldskontrakter hvor det er gitt betalingslettelser overfor en skyldner som har, eller er i ferd med å få, problemer med å innfri sine finansielle forpliktelser. Engasjement med betalingslettelser kan være enten friske eller med begynnende betalingsproblemer. Dersom en kunde får betalingslettelser medfører dette at kundens engasjement får et forberancemerke. Faktorer som medfører at kunder blir merket med forbearance vil være endring i betalingsbetingelser eksempelvis avdragsutsettelse og

refinansiering som følge av betalingsproblemer. Når en kunde/konto blir merket med forbearance blir kunden/konto automatisk flyttet til trinn 2, dersom den ligger i trinn 1. Dersom kunden allerede er plassert i trinn 3, vil den bli liggende. Ved merking av lån med forbearance foreligger det en karantenetid før lån kan friskmeldes og således migrere tilbake til trinn 1.

I 2024 er det implementert nye rutiner for merking av betalingslettelser og mislighold for rådgivere. Dette har ført til økt kompetanse og en mer korrekt merking av kunder. Dette kombinert med økt kostnadsbildet og høye renter gjør at volumet som er forbearansmerket har økt.

11. Valutarisiko

Tabellen angir netto valutaposisjon for Sparebanken Sør medregnet finansielle derivater. I henhold til bankens interne regelverk skal resultateffekt ved 25 prosent kursbevegelse maksimalt utgjøre 10 mill. kroner.

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
4	2	Netto samlet valutaposisjon	2	4
1	1	Resultateffekt ved 25 % endring	1	1

12. Renterisiko

Renterisiko er risiko for tap som oppstår ved endringer i rentenivået hvis rentebindingstiden for bankens forpliktelser og fordringer ikke er sammenfallende. Renterisiko som oppstår ved konsernets ordinære virksomhet i form av fastrente kundeutlån, rentederivater mot kunder, fastrente plasseringer og finansiering til fast rente og i valuta, avdekkes løpende. Bankens renterisiko-eksponering måles ved å hensynta uavdekkede balanse- og derivatposisjoner.

Konsernet er eksponert for fixingrisiko innenfor en løpetid på 3 måneder. Dersom store deler av passivasiden får ny rente på ett tidspunkt, og store deler av aktivasiden får ny rente på et annet tidspunkt innenfor denne tremånedersperioden, oppstår fixingrisiko, som i gitte scenarier kan føre til et mindre fordelaktig resultat for konsernet enn hva som ellers kunne ha vært tilfelle.

Renterisiko vurderes ved EVE-metoden på bakgrunn av et stresstestscenario hvor hele rentekurven får et parallelt skift på 2 prosentpoeng, samt en vurdering av hvordan 6 stresstestscenarioer med ulike vridninger i rentekurven påvirker konsernets posisjoner. Det tilfellet som gir størst tapspotensial legges til grunn ved utmåling av renterisikoen.

På konsernnivå har styret vedtatt et risikotoleransenivå for renterisiko ved EVE-metoden. Rammen inkluderer også renterisiko i valuta. Ved utgangen av 2024 var Sparebanken Sørs renterisiko utmålt til 91 mill. kroner målt ved EVE-metoden.

Rentefølsomhet

Tabellene under angir de økonomiske konsekvensene ved gitte renteendringer på konsernets og morbankens totalbalanse. Banken måler og styrer renterisikoen ut fra seks ulike sjokkscenarioer fordelt på 19 tidsintervaller, jf. EBA Guideline 2022/14 og Finanstilsynets retningslinjer. De seks sjokkscenarioene er som følger;

- 1. Parallellforskyvning av hele rentekurven opp
- 2. Parallellforskyvning av hele rentekurven ned
- 3. Brattere rentekurve - korte renter ned, lange renter opp
- 4. Flatere rentekurve - korte renter opp, lange renter ned
- 5. Korte renter opp
- 6. Korte renter ned

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
-1	-21	Parallellskift opp 2 %	-49	-47
1	21	Parallellskift ned 2 %	49	47
30	20	Brattere rentekurve (vridning)	87	72
-30	-20	Flatere rentekurve (vridning)	-87	-72
29	-25	Korte renter opp 3 %	-91	-71
-29	25	Korte renter ned 3 %	91	71

Det utarbeides også beregning av renterisiko etter Net Interest Income (NII- metoden). Denne metoden vurderes som effekt på netto renteinntekter for alle eiendeler og gjeld ved et rentesjokk på 2 prosentpoeng innenfor en tidshorisont på 1 år. Ved utgangen av 2024 var Sparebanken Sørs renterisiko ved NII-metoden utmålt til 384 mill. kroner.

13. Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser, eller ikke har evne til å finansiere ordinær utlånsvekst.

Likviditetsrisiko styres gjennom konsernets likviditetsstrategi, overordnede og styrevedtatte retningslinjer, rutiner, samt gjennom styrevedtatte risikotoleransenivåer og rammer. Viktige operative styringsparametere er krav til innskuddsdekning, indikatorverdi for langsiktig finansiering, stressindikator for likviditetsutganger innenfor 30 dager (LCR), og i tillegg retningslinjer for overlevelsesevne i situasjoner uten tilgang på markedsfinansiering. Likviditetsrisikoen styres også ved å sikre fordeling av innlån fra kapitalmarkedet på ulike løpetider, innlånskilder og instrumenter. Det gjennomføres periodisk stresstesting av likviditetsrisiko, og det er etablert beredskaps- og gjenopprettingsplaner for konsernet.

Innskudd fra kunder er bankens mest stabile finansieringskilde. Styret legger vekt på at forholdet mellom innskudd fra kunder og utlån skal være tilpasset konsernets samlede finansieringssituasjon. Konsernets innskuddsdekning utgjorde 55,6 prosent per 31. desember 2024, en oppgang fra 54,3 prosent per 31. desember 2023.

I tillegg representerer Sparebanken Sør Boligkreditt AS et viktig finansieringsinstrument, som sikrer tilgang til langsiktig finansiering gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. For å kunne utstede obligasjoner med fortrinnsrett, var det per 31. desember 2024 overført boliglån fra bank til boligkreditselskapet tilsvarende 70 prosent av samlede utlån til personmarkedet (66 prosent per 31. desember 2023).

Styrevedtatte målkrav for bankens likviditetsrisiko følger retningslinjer gitt av Finanstilsynet. Ved årsskiftet var Sparebanken Sør innenfor styrevedtatte krav.

Konsernet har en omfattende likviditetsreserve i form av likvide rentebærende verdipapirer. I tillegg har banken boliglån som er klargjort for overføring til boligkredittselskapet. Bankens rentebærende likviditetsportefølje, som består av statspapirer, andre null-vektede papirer, obligasjoner med fortrinnsrett og kommunepapirer, utgjorde 31,0 mrd. kroner ved årsskiftet.

Bankens kortsiktige likviditetsrisiko styres blant annet gjennom oppfølging av myndighetspålagt likviditetskrav, Liquidity Coverage Requirement (LCR). Ved utgangen av 2024 var LCR-indikatoren for konsernet på 199 prosent (156 prosent per 31. desember 2023), og tilstrekkelig til å innfri alle prognostiserte likviditetsforfall innenfor de nærmeste 30 dagene under et stressscenario. Kravet var på 100 prosent per 31. desember 2024. Kravet er gjeldende til enhver tid.

Konsernets likviditetsrisiko følges opp gjennom periodisk rapportering til konsernledelse og styre.

Likviditetsrisiko

Tabellene angir kontantstrømmer inkludert kontraktsmessige renteforfall. Tallstørrelsene kan således ikke avstemmes mot balansen.

						KONSERN 31.12.2024
MILLIONER KRONER	SUM	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over5 år
<i>Gjeld / ikke derivative forpliktelser</i>						
Gjeld til kredittinstitusjoner	5 793	3 580	27	1 065	1 121	0
Innskudd fra kunder	74 408	59 512	7 250	7 647		
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	73 506	21	509	13 912	58 702	363
Øvrig gjeld	1 007	186	212	575	27	6
Etterstilt seniorgjeld	9 267	62	5 023	2 791	8	1 384
Ansvarlig lånekapital	2 384	20	12	445	1 461	445
Lånetilsagn og ubenyttede kreditter	17 545	17 545				
Sum gjeld	183 910	80 925	13 033	26 434	61 320	2 198
<i>Derivative forpliktelser</i>						
<i>Finansielle derivater brutto oppgjør</i>						
Utbetalinger	-44 018	-13 563	-3 359	-5 629	-21 466	0
Innbetalinger	49 271	13 960	4 204	6 291	24 817	0
Sum derivative forpliktelser	5 253	396	845	662	3 351	0

						MORBANK 31.12.2024
MILLIONER KRONER	SUM	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over5 år
<i>Gjeld / ikke derivative forpliktelser</i>						
Gjeld til kredittinstitusjoner	6 325	4 112	27	1 065	1 121	0
Innskudd fra kunder	74 440	59 544	7 250	7 647		
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	8 015	0	84	1 038	6 531	363
Øvrig gjeld	2 100	788	816	446	22	28
Etterstilt seniorgjeld	9 267	62	5 023	2 791	8	1 384
Ansvarlig lånekapital	2 384	20	12	445	1 461	445
Lånetilsagn og ubenyttede kreditter	12 887	12 887				
Sum gjeld	115 418	77 412	13 212	13 431	9 143	2 219
<i>Derivative forpliktelser</i>						
Finansielle derivater brutto oppgjør						
Utbetalinger	-18 171	-13 563	-3 359	-500	-749	0
Innbetalinger	19 286	13 960	4 204	394	729	0
Sum derivative forpliktelser	1 115	396	845	-106	-20	0

						KONSERN 31.12.2023
MILLIONER KRONER	SUM	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over5 år
<i>Gjeld / ikke derivative forpliktelser</i>						
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 800	1 526	0	0	1 254	1 020
Innskudd fra kunder	69 558	57 672	4 426	7 460		
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	62 118	21	390	7 509	54 198	0
Øvrig gjeld	1 102	185	259	590	31	39
Etterstilt seniorgjeld	8 276	62	6 983	299	0	933
Ansvarlig lånekapital	2 030	5	20	583	1 422	0
Lånetilsagn og ubenyttede kreditter	19 503	19 503				
Sum gjeld	166 388	78 974	12 077	16 440	56 905	1 991
<i>Derivative forpliktelser</i>						
Finansielle derivater brutto oppgjør						
Utbetalinger	-50 452	-16 187	-7 027	-666	-26 572	0
Innbetalinger	53 750	16 059	7 709	556	29 426	0
Sum derivative forpliktelser	3 297	-128	681	-110	2 854	0

						MORBANK 31.12.2023
MILLIONER KRONER	SUM	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over5 år
<i>Gjeld / ikke derivative forpliktelser</i>						
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 913	1 638	0	0	1 254	1 020
Innskudd fra kunder	69 575	57 689	4 426	7 460		
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 774	0	61	2 209	5 503	0
Øvrig gjeld	2 022	714	767	471	31	39
Etterstilt seniorgjeld	8 276	62	6 983	299	0	933
Ansvarlig lånekapital	2 030	5	20	583	1 422	0
Lånetilsagn og ubenyttede kreditter	11 900	11 900				
Sum gjeld	105 490	72 009	12 257	11 023	8 210	1 991
<i>Derivative forpliktelser</i>						
Finansielle derivater brutto oppgjør						
Utbetalinger	-24 606	-16 187	-7 027	-666	-725	0
Innbetalinger	25 030	16 059	7 709	556	706	0
Sum derivative forpliktelser	424	-128	681	-110	-20	0

Forfallsstruktur på utstedte obligasjoner per 31.12.2024

MILLIONER KRONER									
ISIN Nummer	Ticker	Valuta	Pålydende	Herav eget eie	Innregnet verdi	Virkelig verdi	Referanserente	Avdragsstruktur	Siste forfall
NO0010735418	SOR34 PRO	NOK	500		504	504	Fastrente	Avdragsfritt	12.05.2025
NO0010754849	SOR41 PRO	NOK	300		293	296	Fastrente	Avdragsfritt	23.12.2025
NO0012703455	SOR72 PRO	NOK	850		839	849	Fastrente	Avdragsfritt	21.12.2026
NO0012703448	SOR73 PRO	NOK	400		400	405	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	21.12.2026
NO0012446493	SOR68 PRO ESG	NOK	899		886	889	Fastrente	Avdragsfritt	22.02.2027
NO0012446485	SOR67 PRO ESG	NOK	1 099		1 106	1 111	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	22.02.2027
NO0012780909	SOR76 PRO	NOK	500		501	509	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	13.12.2027
NO0012780917	SOR75 PRO	NOK	500		501	510	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	13.12.2028
NO0013330506	SOR88 PRO	NOK	699		701	702	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	13.09.2027
NO0013330514	SOR87 PRO	NOK	999		1 001	1 003	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	13.09.2029
NO0013330498	SOR86 PRO	NOK	299		289	289	Fastrente	Avdragsfritt	13.09.2034
Utstedt av Morbank				-	7 021	7 067			
NO0010832637	SORB28	NOK	5 750		5 756	5 766	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	24.09.2025
XS2555209381		EUR	500		5 956	5 957	Fastrente	Avdragsfritt	14.11.2025
XS1947550403		EUR	500		5 798	5 806	Fastrente	Avdragsfritt	06.02.2026
XS2069304033		EUR	500		5 659	5 659	Fastrente	Avdragsfritt	26.10.2026
NO0012535824	SORB32	NOK	5 500		5 522	5 556	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	31.05.2027
NO0011002529	SORB31	NOK	7 000		7 101	7 091	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	20.09.2027
NO0010670409	SORB08	NOK	500		508	510	Fastrente	Avdragsfritt	24.01.2028
XS2291901994		EUR	500		5 522	5 473	Fastrente	Avdragsfritt	28.01.2028
XS2389362687		EUR	500		5 430	5 375	Fastrente	Avdragsfritt	25.09.2028
NO0013214841	SORB33	NOK	6 000		6 027	6 043	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	23.05.2029
NO0013388454	SORB34	NOK	6 250	250	6 294	6 288	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	06.11.2029
Utstedt av Datterselskap					59 573	59 524			
Egenbeholdning/elimineringer					(254)	(253)			
Sum Obligasjoner konsern					66 340	66 338			

Sparebanken Sør Boligkreditt AS har anledning til å forlenge løpetiden med 1 år på alle utstedte obligasjoner.

Virkelig verdi er inkludert påløpte renter for å være sammenliknbart med innregnet verdi.

Gjennomsnittlig restløpetid på porteføljen av senior obligasjonsinnlån og obligasjoner med fortrinnsrett var 2,7 år ved utgangen 2024, mot 2,8 år ved utgangen av 2023.

Forfallstruktur på utstedt ansvarlig lånekapital per 31.12.2024

MILLIONER KRONER								
ISIN Nummer	Ticker	Valuta	Pålydende	Innregnet Verdi	Virkelig verdi	Referanserente	Avdragsstruktur	Siste forfall
NO0010887177	SOR62 PRO	NOK	350	355	356	NIBOR 3 mnd	Ansvarlig lån	09.07.2030
NO0012721804	SOR74 PRO	NOK	200	199	205	Fastrente	Ansvarlig lån	13.10.2032
NO0012843020	SOR78 PRO	NOK	400	403	407	NIBOR 3 mnd	Ansvarlig lån	23.05.2033
NO0012948928	SOR81 PRO	NOK	300	300	312	NIBOR 3 mnd	Ansvarlig lån	27.09.2033
NO0013209833	SOR85 PRO	NOK	250	253	258	NIBOR 3 mnd	Ansvarlig lån	16.10.2034
NO0013354043	SOR90 PRO	NOK	600	610	612	NIBOR 3 mnd	Ansvarlig lån	02.04.2035
Ansvarlig lånekapital			2 100	2 120	2 150			

Forfallsstruktur på utstedte etterstilte seniorobligasjoner per 31.12.2024

MILLIONER KRONER								
ISIN Nummer	Ticker	Valuta	Pålydende	Innregnet Verdi	Virkelig verdi	Referanserente	Avdragsstruktur	Siste forfall
NO0010886781	SOR61 PRO	NOK	2 000	2 001	2 005	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	30.06.2026
NO0011099764	SOR65 PRO	NOK	500	491	492	Fastrente	Avdragsfritt	17.09.2025
NO0010920788	SOR63 PRO	NOK	1 000	1 007	1 009	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	10.02.2027
NO0012548926	SOR70 PRO	NOK	500	496	503	Fastrente	Avdragsfritt	14.06.2027
NO0012548918	SOR69 PRO	NOK	500	501	509	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	14.06.2027
NO0013008052	SOR84 PRO	NOK	1 000	1 021	1 043	Fastrente	Avdragsfritt	04.09.2028
NO0012916891	SOR80 PRO	NOK	750	756	774	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	15.05.2028
NO0012916909	SOR79 PRO	NOK	850	847	872	Fastrente	Avdragsfritt	15.05.2030
NO0013379487	SOR92 PRO	NOK	550	555	557	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	23.10.2029
NO0013379495	SOR91 PRO	NOK	450	442	443	Fastrente	Avdragsfritt	23.10.2031
Etterstilt seniorobligasjonslån			8 100	8 118	8 207			

Likviditetsindikator

Foretaket skal også, til enhver tid, ha en likviditetsreserve (Liquidity Coverage Ratio). Kravet har fra og med 31.12.2017 utgjort 100 prosent.

Det vil si at beholdning av likvide eiendeler minst skal tilsvare netto likviditetsutgang i en gitt stressperiode på 30 kalenderdager. Likviditetsreserven skal beregnes etter følgende formel og skal uttrykkes i prosent:

Likviditetsreserve (LCR) =

Likvide eiendeler

Netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid gitt en stressituasjon

LCR var for konsernet 199 prosent ved utgangen av 2024 og 162 prosent for morbanken. Tilsvarende tall for 2023 var 156 prosent for konsernet og 146 prosent for morbanken.

14. Renteinntekter og rentekostnader

Renteinntekter

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
<i>Renter fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost:</i>				
268	393	Renter av fordringer på kredittinstitusjoner	127	137
3 206	3 709	Renter av utlån til kunder	8 096	6 776
3 474	4 102	Sum renter fra finansielle instrumenter vurder til amortisert kost	8 223	6 913
<i>Renter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat:</i>				
933	1 012	Renter av utlån til kunder (lån med pant i bolig)	-	-
933	1 012	Sum renter fra fin. instr. til virkelig verdi over utvidet resultat	-	-
4 406	5 114	Renteinntekter effektiv rentes metode	8 223	6 913
<i>Renter fra finansielle instrumenter utpekt til virkelig verdi over resultat:</i>				
130	147	Renter av utlån til kunder (fastrenteuttån)	147	130
878	1 260	Renter av sertifikater og obligasjoner	1 447	1 048
1 008	1 406	Sum renter fra fin. instr. vurder til virkelig verdi over resultat	1 594	1 178
1 008	1 406	Sum andre renteinntekter	1 594	1 178
5 414	6 520	Sum renteinntekter	9 817	8 091

Rentekostnader

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
<i>Renter fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost:</i>				
157	230	Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	208	154
1 795	2 559	Renter på innskudd til kunder	2 558	1 795
428	410	Renter på utstedte verdipapirer	3 106	2 626
104	135	Renter på ansvarlig lånekapital	135	104
304	433	Renter på etterstilt obligasjonslån	433	304
55	51	Avgift Bankens Sikringsfond og andre rentekostnader	62	65
2 843	3 818	Sum rentekostnader fra fin.instr. vurder til amortisert kost	6 502	5 048
2 843	3 818	Sum rentekostnader	6 502	5 048

Gjennomsnittlige rentesatser

MORBANK				KONSERN			
Gjennomsnittlig volum		Gjennomsnittlig rentesats		Gjennomsnittlig rentesats		Gjennomsnittlig volum	
31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023
<i>Eiendeler</i>							
6 282	7 467	4,27%	5,27%	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	5,18%	4,29%	2 454
72 184	72 594	5,69%	6,47%	Utlån til kunder	6,16%	5,36%	127 911
20 164	24 519	4,36%	5,14%	Obligasjoner og sertifikater	5,11%	4,38%	28 293
<i>Gjeld</i>							
4 057	5 462	3,86%	4,21%	Gjeld til kredittinstitusjoner	4,18%	3,91%	4 970
5 976	7 404	5,09%	5,85%	Etterstilt senior obligasjonslån	5,85%	5,09%	7 404
64 644	67 693	2,59%	3,41%	Innskudd fra kunder	3,41%	2,59%	66 558
8 807	7 141	4,83%	5,71%	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5,08%	4,44%	60 935

Gjennomsnittlig rente er beregnet som rentebeløp i prosent av gjennomsnittlig volum.

15. Provisjonsinntekter

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	MILLIONER KRONER	2024	2023
23	20	Garanti provisjon	20	21
37	36	Verdipapirromsetning og forvaltning	36	37
215	237	Betalingsformidling	238	215
53	68	Forsikringstjenester	68	53
132	137	Annen virksomhet	188	184
459	498	Sum provisjonsinntekter	549	509

16. Inntekter fra finansielle instrumenter

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	MILLIONER KRONER	2024	2023
31	-29	Verdiendringer fastrenteutlån - utpekt til virkelig verdi over resultat	-29	31
-43	27	Verdiendringer derivater fastrenteutlån - pliktig til virkelig verdi over resultat	27	-43
-12	-3	Netto fastrenteutlån	-3	-12
-14	-11	Gevinst (tap) og verdiendring sertifikater og obligasjoner	-32	-19
252	346	Utbytte aksjer	36	2
-15	-11	Gevinst (tap) og verdiendring aksjer	-11	-15
223	324	Sertifikater, obligasjoner og aksjer - utpekt til virkelig verdi over resultat	-7	-31
-53	39	Verdiendring obligasjoner med fast rente - sikringsbokføring	-1 840	-2 470
50	-36	Verdiendring derivater fastrenteobligasjoner - pliktig til virkelig verdi over resultat	1 841	2 482
-3	3	Netto utstedte verdipapirer med fast rente - sikringsbokføring	1	11
0	1	Gevinst (tap) ved tilbakekjøp egne obligasjoner - amortisert kost	-4	-2
31	30	Valutagevinster (tap)	30	31
0	0	Verdiend. andre fin.instr. til virkelig verdi	0	0
5	11	Andre finansielle derivater - pliktig til virkelig verdi over resultat	11	5
36	42	Netto andre finansielle instrumenter og derivater	37	34
245	366	Netto inntekter fra finansielle instrumenter	28	3

Verdiendringer på fastrenteutlån inkluderer verdiendringer knyttet til endringer i rentenivå og endring i marginer. Viser til note 21 for ytterligere informasjon.

17. Lønnskostnader og pensjon

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	MILLIONER KRONER	2024	2023
435	466	Lønn og honorarer til tillitsvalgte*	584	550
72	79	Arbeidsgiveravgift	96	89
24	27	Finansskatt	28	25
44	58	Pensjonskostnader	63	49
37	32	Andre personalkostnader	38	43
613	661	Sum personalkostnader	809	757
505	535	Antall årsverk	637	618
495	520	Gjennomsnittlig antall årsverk	628	613

* Bankens avlønning er i hovedsak fastlønn, i tillegg en bonusordning. Bonusordningen omfatter alle ansatte. Avhengig av måloppnåelse, kan bonusordningen gi en utbetaling på maksimalt 1,5 månedslønn per ansatt. Styrets medlemmer inngår ikke i bonusordningen.

I 2024 ble betingelsene for lån til ansatte endret. Alle heltidsansatte kan låne inntil NOK 5 mill. til ansattbetingelser. Renten for subsidiert lånekvote skal løpende ligge 1,0 prosentpoeng under gjeldende normrente. Renten på lån utover subsidiert lånekvote skal følge normrenten. Dette forutsetter at lånet er innenfor 85 prosent av markedsverdi.

Sparebanken Sør har siden 2019 hatt et spareprogram i egenkapitalbevis for fast ansatte i banken. Programmet videreføres i 2025. Gjennom programmet kan ansatte kjøpe egenkapitalbevis i banken for fastsatte beløp mellom NOK 15 000 og NOK 65 000, med 20 prosent rabatt til markedskurs. Kjøpet finansieres ved at de ansatte trekkes et likt beløp fra lønnen over de neste 12 månedene. Rabatten gis med 24 måneders omsetningsforbud. Bankens vil gjennomføre et tilbakekjøp av egenkapitalbevis i markedet for så å videregjøre disse til bankens ansatte.

Informasjon om ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte, samt opplysninger om lån og sikkerhetsstillelse til ledende ansatte er gitt i lederlønnrapporten som er tilgjengelig på bankens hjemmeside (www.sor.no).

Pensjon

Konsernet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon, og oppfyller kravene etter denne lov.

Konsernet Sparebanken har en innskuddsbasert pensjonsordning for alle ansatte, med unntak av 16 pensjonister og uføre som fortsatt har en ytelsesbasert pensjonsordning.

Morbanken har en innskuddsbasert pensjonsordning med følgende betingelser:

- Lønn tilsvarende 0 til 7,1 ganger folketrygdens grunnbeløp (G): 7 prosent
- Lønn tilsvarende 7,1 til 12 ganger G: 15 prosent

I forbindelse med omdanning av tidligere ytelsesbaserte pensjonsordninger ble det etablert en kompensasjonsordning. Ved utgangen av 2024 omfattet ordningen 223 ansatte. Ordningen er innskuddsbasert og sum tilskudd og verdiutvikling til verdipapirfondene kostnadsføres løpende og det beregnes og avsettes for arbeidsgiveravgift og finansskatt. Midlene utbetales medlemmene ved pensjonering, fratrede, arbeidsuførhet eller død.

For konsernsjef gjelder førtidspensjonen fra 62 til 67 år. Førtidspensjonen er lik 67 prosent av fastlønn.

For øvrige konserndirektører, er alderspensjon for lønn over 12 G innskuddsbasert – med samme satser som for lønn mellom 7 G og 12 G.

I tillegg til ovenstående ordninger, betaler selskapet premie til fellesordningen for AFP. Dette er en ytelsesbasert flerforetaks pensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning, hvor premiebetalingen kostnadsføres løpende.

Forpliktelsen knyttet til gjenværende ytelsesbasert pensjonsordning er å anse som uvesentlig og det er derfor gjort forenklinger i notene.

For ansatte i datterselskaper er det etablert innskuddsbaserte pensjonsordninger som alle dekker kravet etter lov om offentlig tjenestepensjon.

Pensjonskostnad og pensjonsforpliktelse

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	MILLIONER KRONER	2024	2023
27	35	Ordinær pensjon ytelsesordningen	40	32
10	14	Kompensasjonspensjon	14	10
7	8	AFP	8	7
0	2	Anndre kostnader pensjon	2	0
44	58	Sum pensjonskostnader	63	49
130	148	Kompensasjonspensjon	148	130
8	6	Netto pensjonsforpliktelse ytelsesbasert pensjon	6	8
138	154	Sum pensjonsforpliktelse	154	138

Aktive personer i de ulike ordningene

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	Aktive medlemmer i de ulike ordningene	31.12.2024	31.12.2023
544	608	Personer med innskuddsordning	710	657
238	223	Personer med kompensasjonspensjonsordning	223	238
12	15	Personer med ytelsesordning	15	12

Sensitivitetsanalyse pensjonsberegning

Banken gikk over til innskuddspensjon 1. november 2016 for de kollektive ytelsesordningene. Pensjonsforpliktelsene ble dermed vesentlig redusert. Sensitivitetsanalyse ansees derfor ikke for vesentlig og er derfor ikke gjennomført siden 2019.

18. Andre driftskostnader

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	MILLONER KRONER	2024	2023
39	42	Markedsføring	46	44
257	263	IT kostnader	273	268
25	27	Driftskostnader fast eiendom	30	29
28	40	Eksterne honorarer	39	30
34	31	Formueskatt	31	34
88	90	Andre driftskostnader	95	87
472	493	Sum andre driftskostnader	515	493

Godtgjørelse til revisor inngår i andre driftskostnader og spesifiserer seg slik:

MORBANK			KONSERN	
2023	2024	TUSEN KRONER	2024	2023
1 047	1 849	Ordinært revisjonshonorar lovpålagt revisjon	2 718	1 579
317	2	Skatterådgivning	71	317
1 218	1 696	Andre attestasjonstjenester	1 898	1 412
2 876	227	Honorar for annen bistand	227	2 887
5 459	3 774	Sum godtgjørelse til valgt revisor (inkl mva)	4 914	6 196

MORBANK		KONSERN	
2024	TUSEN KRONER	2024	
Spesifikasjon av annen bistand			
108	Vurdering av kontroller SWIFT CSP rammeverk		108
119	Øvrig		119
227	Sum annen bistand		227

19. Skatt

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
Årets skattekostnad				
382	365	Betalbar skatt på årets resultat	490	478
8	-5	Resultatført utsatt skatt	-26	-15
-1	4	For mye/lite avsatt forrige år	5	-9
388	365	Årets skattekostnad	468	454
Forklaring på hvorfor effektiv skattesats ikke utgjør 25% av resultat før skatt *				
522	572	25% av resultat før skattekostnad	614	557
9	8	Kostnadsført formueskatt	8	9
-25	-32	Resultatandeler tilknyttede selskaper	-32	-25
-63	-84	Motatt utbytte innenfor fritaksmetoden	-6	-
-1	-12	Ikke fradragsberettigede inntekter	-12	-1
4	11	Ikke fradragsberettigede kostnader	11	4
-57	-104	Vedtatt kundeutbytte	-104	-57
-1	4	Korreksjoner på tidligere års skatt	5	-9
Effekt avgitt konsernbidrag og andre konsernjusteringer omarbeidelse IFRS			-2	-12
Avvikende skattesats i datterselskaper (22%/25%)			-14	-12
388	365	Årets skattekostnad	468	454
18,6 %	15,9 %	Effektiv skattesats i %	19,0 %	20,4 %
Endring utsatt skatt				
0	0	Utsatt skatt ført over totalresultatet	-14	-26
8	-5	Utsatt skatt ført over årsresultatet/ direkte mot egenkapitalen	-26	-15
8	-5	Sum endring utsatt skatt	-40	-42
Utsatt skatt				
50	49	Driftsmidler	51	53
-14	-17	Verdipapirer	-22	-14
-41	-48	Utlån	-48	-41
-2	-1	Pensjonsforpliktelse	-1	-2
27	19	Obligasjonslån	-630	-239
19	22	Derivater	651	268
0	1	Ansvarlig lån	1	0
-1	16	Etterstilt seniorgjeld	16	-1
2	-4	Andre regnskapsmessige avsetn.	-34	-2
40	35	Sum utsatt skatt	-18	23

* Beregnet skatt utgjør 25% av totalverdier.

Skattesats på 25 prosent er lagt til grunn ved utarbeidelse av kvartalsregnskapet for morbank og datterselskapet Sørlandets Forsikringssenter AS. For øvrige datterselskaper er 22 prosent skattesats lagt til grunn.

20. Finansielle instrumenter etter kategori

Amortisert kost

Finansielle instrumenter hvor formålet kun er å holde instrumentet for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer, føres til amortisert kost.

Virkelig verdi over resultat

Alle derivater skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Sparebanken Sør har også valgt å føre beholdning av rentebærende obligasjoner, sertifikater og aksjer til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Dette er midler som styres, måles og rapporteres til ledelsen til virkelig verdi.

Fastrenteutlån kan innløses før forfall mot betaling for over- eller underkurser som oppstår som følge av bevegelser i markedsrenten. Sparebanken Sør avdekker renterisikoen for denne balanseposten gjennom inngåelse av derivater som bokføres til virkelig verdi. Ettersom utviklingen i verdien av derivatene resultatføres, vil innregning av fastrentelån til amortisert kost føre til vesentlige svingninger i resultatet. Innregning til virkelig verdi over resultatet vil derved føre til en mer harmonisert sammenligning av derivatets resultat og verdiendring på fastrenteutlån.

Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI – Other Comprehensive Income)

Utlån til personkunder med sikkerhet i bolig vil i morbanken bli klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat under IFRS 9. Dette kommer som en konsekvens av at utlånene på et senere tidspunkt kan selges til bankens heleide boligkredittforetak. Formålet er da ikke isolert til å motta kontraktsmessige kontantstrømmer, men også videresalg.

Sikringsbokføring

Sparebanken Sør benytter sikringsbokføring når det gjelder bankens obligasjoner, etterstilte seniorobligasjonslån og ansvarlig lånekapital med fastrentevilkår i norske kroner og i utenlandsk valuta. Sikringen dekker renterisikoen og valutarisikoen i obligasjonene. Regnskapsmessig behandling av sikringsbokføring fremkommer av note 1.

Klassifisering 31.12.2024

					KONSERN 31.12.2024
MILLIONER KRONER	Virkelig verdi	Virkelig verdi over utvidet resultat	Sikringsbokføring	Amortisert kost	Totalt
Konter og fordringer på sentralbanker				492	492
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				4 602	4 602
Netto utlån til kunder	4 976			128 466	133 441
Obligasjoner og sertifikater	31 042				31 042
Aksjer	264				264
Finansielle derivater *	917		2 872		3 789
Eierinteresser i tilknyttede selskaper				2 000	2 000
Sum finansielle eiendeler	37 199	-	2 872	135 560	175 632
Gjeld til kredittinstitusjoner				5 584	5 584
Innskudd fra kunder				74 216	74 216
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			31 680	34 660	66 340
Finansielle derivater *	758		161		919
Etterstilt seniorobligasjonslån			3 297	4 821	8 118
Ansvarlig lånekapital			199	1 921	2 120
Sum finansiell gjeld	758	-	35 337	121 202	157 298

* påløpte renter derivater er i sin helhet klassifisert under virkelig verdi

					MORBANK 31.12.2024
MILLIONER KRONER	Virkelig verdi	Virkelig verdi over utvidet resultat	Sikringsbokføring	Amortisert kost	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker				492	492
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				8 352	8 352
Netto utlån til kunder	4 976	17 276		50 647	72 899
Obligasjoner og sertifikater	25 687				25 687
Aksjer	260				260
Finansielle derivater *	1 035		2		1 037
Eierandeler i konsernselskaper				4 240	4 240
Eierinteresser i tilknyttede selskaper				2 000	2 000
Sum finansielle eiendeler	31 958	17 276	2	65 732	114 968
Gjeld til kredittinstitusjoner				6 116	6 116
Innskudd fra kunder				74 248	74 248
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			2 809	4 211	7 021
Finansielle derivater *	770		150		919
Etterstilt seniorobligasjonslån			3 297	4 821	8 118
Ansvarlig lånekapital			199	1 921	2 120
Sum finansiell gjeld	770	-	6 455	91 318	98 543
* påløpte renter derivater er i sin helhet klassifisert under virkelig verdi					

Klassifisering 31.12.2023

					KONSERN 31.12.2023
MILLIONER KRONER	Virkelig verdi	Virkelig verdi over utvidet resultat	Sikringsbokføring	Amortisert kost	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker				604	604
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				468	468
Netto utlån til kunder	4 217			123 315	127 532
Obligasjoner og sertifikater	24 156				24 156
Aksjer	235				235
Finansielle derivater *	837		1 165		2 002
Eierandeler i konsernselskaper					0
Eierinteresser i tilknyttede selskaper				1 537	1 537
Sum finansielle eiendeler	29 445	-	1 165	125 923	156 534
Gjeld til kredittinstitusjoner				3 530	3 530
Innskudd fra kunder				69 272	69 272
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			31 475	25 249	56 724
Finansielle derivater *	691		231		922
Etterstilt seniorobligasjonslån			2 911	4 266	7 177
Ansvarlig lånekapital			203	1 560	1 763
Sum finansiell gjeld	691	-	34 820	103 877	139 388
* påløpte renter derivater er i sin helhet klassifisert under virkelig verdi					

					MORBANK 31.12.2023
MILLIONER KRONER	Virkelig verdi	Virkelig verdi over utvidet resultat	Sikringsbokføring	Amortisert kost	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker				604	604
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				5 012	5 012
Netto utlån til kunder	4 217	18 570		49 028	71 815
Obligasjoner og sertifikater	21 998				21 998
Aksjer	235				235
Finansielle derivater *	900		31		931
Eierandeler i konsernselskaper				2 823	2 823
Eierinteresser i tilknyttede selskaper				1 537	1 537
Sum finansielle eiendeler	27 349	18 570	31	59 003	104 954
Gjeld til kredittinstitusjoner				3 643	3 643
Innskudd fra kunder				69 289	69 289
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			4 483	2 508	6 991
Finansielle derivater *	641		143		783
Etterstilt seniorobligasjonslån			2 911	4 266	7 177
Ansvarlig lånekapital			203	1 560	1 763
Sum finansiell gjeld	641	-	7 739	81 266	89 646

* påløpte renter derivater er i sin helhet klassifisert under virkelig verdi

21. Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Metoder for å fastsette virkelig verdi

Generelt

For finansielle instrumenter, hvor den balanseførte verdien er en rimelig tilnærming til virkelig verdi, er det ikke benyttet verdsettelsesmetoder for å beregne virkelig verdi. Dette gjelder i hovedsak fordringer og gjeld som innen kort tid (3 mnd.) forfaller til betaling, eller hvor det er kort tid (3 mnd.) til neste renteforfall/-regulering.

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

Består i hovedsak av fordringer med kort løpetid. Dette medfører at virkelig verdi er tilnærmet lik amortisert kost på balansedagen.

Rentebytteavtaler og valutabytteavtaler

Verdsettelse av rentebytteavtaler til virkelig verdi skjer gjennom bruk av verdsettelsesteknikker, der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Beregning av forventede kontantstrømmer og neddiskontering av disse, skjer ved bruk av observerte markedsrenter for de ulike valutaer og observerte valutakurser. Beregnede nåverdier kontrolleres mot tilsvarende beregninger fra motparter i kontraktene.

Sertifikater og obligasjoner

Verdsettelse av sertifikater og obligasjoner skjer gjennom bruk av verdsettelsesteknikker basert på fremtidig kontantstrøm og kredittrisiko vurdert på balansedagen. Verdsettelsen er basert på observerbare markedsrenter. For vurdering av kredittrisiko bygger banken på informasjon fra en anerkjent tilbyder.

Utlån

For utlån med fastrente vurdert til virkelig verdi, skjer verdsettelse gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Risikofri rente anslås som renten på lån mellom særlig kredittverdige banker. Påslag for kredittrisiko og marginer skjer med utgangspunkt i opprinnelig påslag for kredittrisiko og margin, og justeres i takt med endringer i markedets prising av risiko, låntagernes kredittverdighet og marginendringer i markedet.

For lån med flytende rente er virkelig verdi vurdert å være lik innregnet verdi.

Innlån

For innlån vurdert til virkelig verdi, vil innlån vurderes til noterte priser der slike er tilgjengelig og papirene omsettes i et likvid marked. For andre papirer er verdsettelse foretatt gjennom bruk av verdsettelsesteknikker og neddiskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer. Risikofri rente anslås som renten på lån mellom særlig kredittverdige banker. Påslag for kredittrisiko er gjort på basis av de løpende vurderinger som andre markedsaktører gjør av bankens kredittverdighet.

Innskudd

For innskudd vurdert til virkelig verdi, skjer verdsettelse gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Risikofri rente anslås som renten på lån mellom særlig kredittverdige banker. Påslag for kredittrisiko er gjort på basis av de løpende vurderinger som andre markedsaktører gjør av bankens kredittverdighet. Påslag for marginer skjer med utgangspunkt i opprinnelig margin, men med senere justering av margin i takt med marginendringer i markedet.

For innskudd til flytende rente er virkelig verdi vurdert å være lik pålydende verdi.

Aksjer

Aksjer er vurdert til noterte priser der dette er tilgjengelig. For andre aksjer er verdsettelsen foretatt ved bruk av verdsettelsesteknikker.

I noen tilfeller vil aksjer i lokale selskaper mest fremstå som en støtte til et positivt tiltak i lokalmiljøet. For slike aksjer er virkelig verdi satt til aksjens kostpris eller pålydende, evt. nedskrevet til kr. 1 der det er opplagt at aksjene ikke har noen kommersiell verdi.

Gjeld til kredittinstitusjoner

Gjeld til kredittinstitusjoner vurderes på samme måte som utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner. For disse kortsiktige instrumentene er virkelig verdi tilnærmet lik amortisert kost på balansedagen.

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter er klassifisert i ulike nivåer.

Nivå 1:

Omfatter finansielle eiendeler og forpliktelser verdsatt ved bruk av ukorrigerede observerbare markedsverdier. Dette omfatter noterte aksjer, derivater som handles på aktive markedsplasser, øvrige verdipapirer med noterte markedsverdier.

Nivå 2:

Instrumenter verdsatt basert på verdsettelsesteknikker hvor alle forutsetninger (all input) er basert direkte eller indirekte på observerbare markedsdata. Verdier her kan hentes fra eksterne markedsaktører eller avstemmes mot eksterne markedsaktører som tilbyr slike tjenester.

Nivå 3:

Instrumenter er basert på verdsettelsesteknikker hvor minst en vesentlig forutsetning ikke kan støttes basert på observerbare markedsverdier. I denne kategorien inngår investeringer i unoterte selskaper og fastrenteutlån hvor det ikke foreligger nødvendig markedsinformasjon.

MORBANK					31.12.2024	KONSERN				
Innregnet	Virkelig verdi				Innregnet	Virkelig verdi				
verdi	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Mill. kroner		verdi	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	
					<i>Eiendeler innregnet til amortisert kost</i>					
492		492		Kontanter og fordringer på sentralbanker	492		492			
8 352		8 352		Utlån til kredittinstitusjoner	4 602		4 602			
50 647			50 647	Netto utlån til kunder (flytende rente)	128 466			128 466		
					<i>Eiendeler innregnet til virkelig verdi</i>					
4 976			4 976	Netto utlån til kunder (fast rente)	4 976			4 976		
17 276			17 276	Netto utlån til kunder (boliglån) - over OCI						
25 687		25 687		Obligasjoner og sertifikater	31 042		31 042			
260	33		227	Aksjer	264	33		231		
1 037		1 037		Finansielle derivater	3 789		3 789			
108 727	33	35 568	73 126	Sum finansielle eiendeler	173 631	33	39 926	133 672		
					<i>Gjeld innregnet til amortisert kost</i>					
6 116		6 116		Gjeld til kredittinstitusjoner	5 584		5 584			
74 248			74 248	Innskudd fra kunder	74 216			74 216		
7 021		7 067		Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	66 340		66 338			
8 118		8 207		Etterstilt seniorobligasjonslån	8 118		8 207			
2 120		2 150		Ansvarlig lånekapital	2 120		2 150			
					<i>Gjeld innregnet til virkelig verdi</i>					
919		919		Finansielle derivater	919		919			
98 543	-	24 459	74 248	Sum finansiell gjeld	157 298	-	83 198	74 216		

MORBANK					31.12.2023					KONSERN				
Innregnet verdi	Virkelig verdi				Innregnet verdi	Virkelig verdi								
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Mill. kroner		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3						
Eiendeler innregnet til amortisert kost														
604		604		Kontanter og fordringer på sentralbanker	604		604							
5 012		5 012		Utlån til kredittinstitusjoner	468		468							
49 028			49 028	Netto utlån til kunder (flytende rente)	123 315			123 315						
Eiendeler innregnet til virkelig verdi														
4 217			4 217	Netto utlån til kunder (fast rente)	4 217			4 217						
18 570			18 570	Netto utlån til kunder (boliglån) - over OCI										
21 998		21 998		Obligasjoner og sertifikater	24 156		24 156							
235	33		201	Aksjer	235	33		201						
931		931		Finansielle derivater	2 002		2 002							
100 594	33	28 544	72 016	Sum finansielle eiendeler	154 996	33	27 230	127 733						
Gjeld innregnet til amortisert kost														
3 643		3 643		Gjeld til kredittinstitusjoner	3 530		3 530							
69 289			69 289	Innskudd fra kunder	69 272			69 272						
6 991		7 031		Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	56 724		56 712							
7 177		7 204		Etterstilt seniorobligasjonslån	7 177		7 204							
1 763		1 776		Ansvarlig lånekapital	1 763		1 776							
Gjeld innregnet til virkelig verdi														
783		783		Finansielle derivater	922		922							
89 646	-	20 437	69 289	Sum finansiell gjeld	139 387	-	70 143	69 272						

Det har ikke vært bevegelser mellom nivå 1 og 2 i 2023 eller 2024.

Bevegelser i verdier innregnet til virkelig verdi som er kategorisert i nivå 3

MORBANK				KONSERN			
MILLIONER KRONER				Utlån og fordringer på kunder	Herav kredittrisiko	Aksjer	
Innregnet verdi 01.01.2023				4 535	3	197	
Tilgang 1. -4. kvartal				564		12	
Verdiendringer ført i perioden				31	-5	-8	
Avgang 1. -4. kvartal				-913		-0	
Innregnet verdi 31.12.2023				4 217	-2	201	
Tilgang 1. -4. kvartal				1 631		49	
Verdiendringer ført i perioden				-29	-11	-14	
Avgang 1. -4. kvartal				-842		-5	
Innregnet verdi 31.12.2024				4 976	-14	231	

MORBANK				KONSERN			
MILLIONER KRONER				Utlån og fordringer på kunder	Herav kredittrisiko	Aksjer	
Innregnet verdi 01.01.2023				20 081	3	197	
Tilgang 1. -4. kvartal				3 589		12	
Verdiendringer ført i perioden				31	-5	-8	
Avgang 1. -4. kvartal				-914		-0	
Innregnet verdi 31.12.2023				22 787	-2	201	
Tilgang 1. -4. kvartal				1 631		49	
Verdiendringer ført i perioden				-29	-11	-18	
Avgang 1. -4. kvartal				-2 136		-5	
Innregnet verdi 31.12.2024				22 252	-14	227	

I avgang inngår netto overføring av lån til datterselskapet Sparebanken Sør Boligkreditt AS.

Verdiendringer bokført i året gjelder i all hovedsak finansielle instrumenter som er innregnet i balansen per 31.12.

Utlån og fordringer på kunder

Utlån og fordringer på kunder til virkelig verdi, kategorisert i nivå 3, består av fastrenteutlån og boliglån i morbanken som kan overføres til boligkredittselskapet. I konsern er det utelukkende fastrenteutlån.

Ved verdsettelse av fastrenteutlån har banken delt dette opp 3 kategorier; personmarked (PM), store næringsengasjementer og øvrige næringsengasjementer. For privatmarkedet er kredittspreadene vurdert etter gjeldende markedspriser for fastrenteutlån. For store næringsengasjementer (50 største) er kundene og spread individuelt vurdert utfra hva den enkelte kunde ville kunne fått som spread/margin per 31.12. For øvrige næringslån er det beregnet verdi med en spread som representerer et snitt av hva mindre fastrentelån til næringskunder ville vært per 31.12. For boliglån med flytende rente er virkelig verdi vurdert å være lik innregnet verdi.

Aksjer

Gjelder aksjer og plasseringer i selskap hvor det er ingen eller lav omsetning, og skjønn må utøves ved verdsettelsen. Det benyttes i stor grad multipler og mindre grad av inntjeningsbaserte metoder ved verdsettelsen. Verdsettelsen påvirkes av den skjønnsmessige vurderingen.

Sensitivitetsanalyse nivå 3

Sensitiviteten for fastrenteutlån er estimert ved at marginkravet er endret med 10 basispunkter. I verdsettelsen for fastrenteutlån til privatkunder legges markedsrenter som er tilgjengelig til grunn. For bedriftsmarkedet er det større grad av skjønn ved fastsettelsen av hva markedsspread/- margin er per 31.12.

Mill. kroner	KONSERN/MORBANK	
	31.12.2024	31.12.2023
Utlån til kunder	18	16
- herav lån til bedriftsmarked (BM)	0	1
- herav lån til personmarked (PM)	17	15

Sikringsbokføring

Banken benytter seg av sikringsbokføring for gjeld i fastrente og valuta. Finansielle derivater som benyttes som sikringsinstrumenter blir bokført til virkelig verdi. Obligasjonslån som inngår som sikringsobjekt blir innregnet til kostpris og blir løpende justert for endringer i virkelig verdi for de risikoer som sikres. Sikringen avdekker renterisikoen i utstedte fastrenteobligasjoner, samt valutarisikoen for utstedte obligasjoner i utenlandsk valuta. Sikringsbokføringen stiller krav til banken om å holde system på måling og dokumentasjon av sikringseffektivitet.

Samtlige obligasjonslån emittert med fastrente eller valuta inngår i sikringsbokføringen. Sparebanken Sør benytter virkelig verdi sikring. Som metode for å måle effektiviteten av sikringen benyttes dollar-offset metode.

Sikringsbokføring er i tråd med reglene i IFRS 9. Det må være et økonomisk forhold mellom sikringsinstrumentet og det sikrede elementet, og effekten av kredittrisiko må ikke dominere verdiendringer i sikringsforholdet. I henhold til IFRS 9 er en prospektiv (fremtidsrettet) effektivitetstest tilstrekkelig. Ineffektivitet i sikringen, definert som forskjellen mellom verdireguleringen av sikringsinstrumenter og verdijustering av sikringsobjektet, innregnes i resultatregnskapet etter hvert som det oppstår. Unntaket er den delen av verdireguleringen som skyldes en endring i basisspread knyttet til sikringsinstrumentene.

Sikringsbokføring i balansen

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
Sikringsinstrumenter / finansielle derivater				
31	2	Renteswapp NOK	2	31
		Renteswapp EUR	2 870	1 134
31	2	Sum finansielle eiendeler	2 872	1 165
Sikringsobjekter				
7 600	6 350	Pålydende gjeld NOK	6 850	8 100
		Pålydende gjeld EUR *	25 347	25 347
-103	-142	Justering sikringsobjekt NOK - renterisiko	-153	-104
		Justering sikringsobjekt EUR - rente og valutarisiko	2 959	1 075
Sikringsinstrumenter / finansielle derivater				
143	150	Renteswapp NOK	161	144
		Renteswapp EUR	0	87
7 640	6 357	Sum finansiell gjeld	35 164	34 649

* Omregnet til NOK med kurs fra tidspunkt for utstedelse.

Sikringsinstrumentet er innregnet under finansielle derivater. Pålydende og justering av sikringsobjekt er innregnet under gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer.

Resultat av sikringsbokføringen

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
Resultat / ineffektivitet i sikringsbokføringen:				
-3	3	Resultateffekt sikrings renterisiko (NOK)	3	-2
-	-	Herav resultateffekt som følge av tilbakekjøp	-	-
-	-	Resultateffekt sikring rente og valutarisiko (EUR)	3	15
-3	-3	Sum resultateffekt	6	13
Totalresultat (OCI):				
-	-	Verdiendring valutabasis ført mot totalresultat	-64	-119

22. Utlån og gjeld til kredittinstitusjoner

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
Utlån til kredittinstitusjoner				
4 865	4 080	Uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	331	321
147	4 271	Med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	4 271	147
5 012	8 352	Sum utlån til kredittinstitusjoner	4 602	468
Gjeld til kredittinstitusjoner				
1 320	3 776	Uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	803	665
2 317	2 335	Med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	4 776	2 859
5	5	Påløpte renter	5	5
3 643	6 116	Sum gjeld til kredittinstitusjoner	5 584	3 530

						KONSERN
MILLIONER KRONER	31.12.2023	Netto opptak av ny gjeld	Endring collateral*	Endring gjenkjøpsavtaler (repo)	Nettoendring kreditter	31.12.2024
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	468	-	81	4 081	-28	4 602
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 530	-	2 030	-	25	5 584
Sum netto gjeld til kredittinstitusjoner	-3 062	-	-1 948	4 081	-53	-982

						KONSERN
MILLIONER KRONER	31.12.2022	Netto opptak av ny gjeld	Endring collateral*	Endring gjenkjøpsavtaler (repo)	Nettoendring kreditter	31.12.2023
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	6 198	-	52	-5 972	190	468
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 507	-750	771	-	1	3 530
Sum netto gjeld til kredittinstitusjoner	2 691	750	-720	-5 972	189	-3 062

						MORBANK
MILLIONER KRONER	31.12.2023	Netto opptak av ny gjeld	Endring collateral*	Endring gjenkjøpsavtaler (repo)	Nettoendring kreditter	31.12.2024
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	5 012	-	81	4 081	-823	8 352
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 643	-	2 030	-	444	6 116
Sum netto gjeld til kredittinstitusjoner	1 369	-	-1 948	4 081	-1 267	2 235

						MORBANK
MILLIONER KRONER	31.12.2022	Netto opptak av ny gjeld	Endring collateral*	Endring gjenkjøpsavtaler (repo)	Nettoendring kreditter	31.12.2023
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	10 211	-	31	-5 972	742	5 012
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 584	-750	771	-	38	3 643
Sum netto gjeld til kredittinstitusjoner	6 628	750	-740	-5 972	704	1 369

23. Obligasjoner og sertifikater

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
Kortstiktige plasseringer utpekt il virkelig verdi over resultat				
8 296	9 029	Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige	10 737	9 124
13 702	16 407	Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre	20 304	15 032
0	252	Sertifikater og obligasjoner utstedt av datterselskap	0	0
21 998	25 687	Sum korts. plasseringer utpekt til virkelig verdi over resultat	31 042	24 156
21 998	25 687	Plasseringer i verdipapirer	31 042	24 156
20 370	23 228	Stillet sikkerhet i obligasjoner for trekkadgang i Norges Bank	23 228	20 370

Klassifisering av finansielle investeringer

Obligasjoner og sertifikater blir ratet av eksterne. Der hvor verdipapirer har en offisiell rating er denne benyttet, men i tilfeller hvor offisiell rating ikke eksisterer benyttes eksterne meglers kredittvurdering som grunnlag for risikoklassifiseringen.

Bankens risikokategori	Rating
Laveste risiko	AAA, AA+, AA og AA-
Lav risiko	A+, A og A-
Middels risiko	BBB+, BBB og BBB-
Høy risiko	BB+, BB og BB-
Høyest risiko	B+ og lavere

Obligasjoner og sertifikater

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
Sertifikater og obligasjoner				
21 848	24 571	Lavest risiko	29 893	23 990
0	916	Lav risiko	916	0
0	0	Middels risiko	0	0
0	0	Høy risiko	0	0
0	0	Høyest risiko	0	0
150	200	Periodiserte renter	233	167
21 998	25 687	Sum sertifikater og obligasjoner	31 042	24 156

24. Aksjer

Alle aksjer og andeler er klassifisert til virkelig verdi over resultat.

					KONSERN 31.12.2024
TUSEN KRONER	Org.nr.	Type virksomhet	Eierandel	Balanseført verdi	Anskaff. kost
<i>Aksjer klassifisert til virkelig verdi</i>					
Eksportfinans ASA	816 521 432	Finansieringsvirksomhet	1,5 %	69 300	66 454
B&R Holding AS	926 848 089	Investeringsvirksomhet	5,0 %	35 186	35 186
Norgesinvestor Proto AS	812 746 162	Investeringsvirksomhet	17,6 %	33 561	15 600
Bien Sparebank ASA	991 853 995	Bankvirksomhet	4,8 %	33 261	25 000
NORNE SECURITIES AS	992 881 828	Verdipapirmegling	15,1 %	22 836	11 116
Skagerak Capital IV AS	924 820 454	Investeringsvirksomhet	4,3 %	12 917	10 286
Skagerak Capital III AS	918 019 669	Investeringsvirksomhet	5,7 %	11 414	13 204
VN Norge AS	821 083 052	Investeringsvirksomhet	2,3 %	11 129	0
Skagerak Venture Capital I AS	926 178 172	Investeringsvirksomhet	13,7 %	5 750	3 402
Agder Seed AS	928 329 178	Investeringsvirksomhet	24,9 %	5 219	7 500
Øvrige selskaper (30 stk)				23 724	22 844
Sum aksjer vurdert til virkelig verdi				264 296	210 592

					KONSERN 31.12.2023
TUSEN KRONER	Org.nr.	Type virksomhet	Eierandel	Balanseført verdi	Anskaff. kost
<i>Aksjer klassifisert til virkelig verdi</i>					
Eksportfinans ASA	816 521 432	Finansieringsvirksomhet	1,5 %	83 300	66 454
Norgesinvestor Proto AS	812 746 162	Investeringsvirksomhet	17,6 %	32 557	15 600
Bien Sparebank ASA	991 853 995	Bankvirksomhet	4,8 %	23 610	25 000
NORNE SECURITIES AS	992 881 828	Verdipapirmegling	15,1 %	22 836	11 116
VN Norge AS	821 083 052	Investeringsvirksomhet	2,3 %	18 050	0
Skagerak Capital III AS	918 019 669	Investeringsvirksomhet	7,1 %	12 750	12 454
Sparebanken Vest Grunnfondsbevis	832 554 332	Bankvirksomhet	0,5 %	9 779	2 735
Skagerak Capital IV AS	924 820 454	Investeringsvirksomhet	4,3 %	9 450	9 450
Skagerak Venture Capital I AS	926 178 172	Investeringsvirksomhet	13,7 %	5 750	3 402
Agder Seed AS	928 329 178	Investeringsvirksomhet	18,2 %	5 500	5 500
Øvrige selskaper (33 stk)				11 075	36 567
Sum aksjer vurdert til virkelig verdi				234 657	188 278

Sparebanken Sørs datterselskaper som konsolideres i konsernregnskapet har ingen vesentlige plasseringer i aksjer per 31.12. Oversikten over er derfor lik for morbank og konsern.

Konsernet har kommitert seg til ytterligere innbetalinger knyttet til investeringen i såkorn- og ventureselskaper. Per 31.12.2024 er uinnkalt kapital på 43,7 mill. kroner (Per 31.12.2023 var det 50,3 mill. kroner).

25. Eierinteresser i konsernselskaper

					MORBANK 31.12.2024
TUSEN KRONER	Type virksomhet	Forretningskontor	Eierandel	Aksjekapital	Bokført verdi
Sparebanken Sør Boligkreditt AS	Kredittforetak	Kristiansand	100,0 %	3 475 000	4 195 695
Sørmegleren Holding AS	Eiendomsmegling	Kristiansand	90,1 %	25 774	25 045
Sørlandets Forsikringssenter AS	Formidling av forsikring	Kristiansand	100,0 %	45	6 981
Prosjektutvikling AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	100,0 %	2 500	2 400
Transitt Eiendom AS	Eiendomsforvaltning	Kristiansand	100,0 %	100	10 374
Sum					4 240 495

				MORBANK 31.12.2023	
TUSEN KRONER	Type virksomhet	Forretningskontor	Eierandel	Aksjekapital	Bokført verdi
Sparebanken Sør Boligkreditt AS	Kredittforetak	Kristiansand	100,0 %	2 075 000	2 795 695
Sørmegleren Holding AS	Eiendomsmegling	Kristiansand	90,1 %	10 739	11 499
Sørlandets Forsikringssenter AS	Formidling av forsikring	Kristiansand	100,0 %	45	6 981
Prosjektutvikling AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	100,0 %	2 500	2 400
Transitt Eiendom AS	Eiendomsforvaltning	Kristiansand	100,0 %	100	6 474
Sum					2 823 049

Eierandelene tilsvarer andelen av stemmeberettiget kapital.

Det viser til note 32; “Opplysninger om nærstående parter” for tilleggsopplysninger knyttet til transaksjoner med datterselskap.

26. Tilknyttede selskaper

				KONSERN/MORBANK 31.12.2024	
TUSEN KRONER	Type virksomhet	Forretningskontor	Eierandel	Bokført verdi	
Frende Holding AS	Forsikring	Bergen	22,5 %	611 901	
Frende Kapitalforvaltning AS	Investering i aksjer og verdipapirer	Bergen	35,0 %	104 472	
Brage Finans AS	Finansiering	Bergen	26,8 %	1 050 113	
Balder Betaling AS	Finansiering	Bergen	26,8 %	232 297	
Åseral Næringshus AS	Eiendomsforvaltning	Åseral	30,0 %	450	
Søndeled Bygg AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	29,0 %	1 125	
Sum				2 000 358	

				KONSERN/MORBANK 31.12.2023	
TUSEN KRONER	Type virksomhet	Forretningskontor	Eierandel	Bokført verdi	
Frende Holding AS	Forsikring	Bergen	19,9 %	466 681	
Brage Finans AS	Finansiering	Bergen	24,9 %	836 508	
Balder Betaling AS	Finansiering	Bergen	23,0 %	232 297	
Åseral Næringshus AS	Eiendomsforvaltning	Åseral	30,0 %	450	
Søndeled Bygg AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	29,0 %	1 125	
Sum				1 537 061	

Det vises til note 32; “Opplysninger om nærstående parter” for tilleggsopplysninger knyttet til transaksjoner med tilknyttede selskaper.

27. Varige driftsmidler og bruksrett leide lokaler

KONSERN								
MILLIONER KRONER	Maskiner, inventar, og transportmidler		Bygninger		Bruksrett leide lokaler i hht IFRS 16		Sum bygninger, inventar og bruksretter	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Anskaffelseskost 01.01	140	138	612	523	97	68	849	729
Årets tilgang*	11	9	5	106	2	32	19	147
Årets avgang	-18	-7	-14	-19	0	-3	-32	-29
Andre endringer	0	0	0	2	0	0	-1	2
Anskaffelseskost 31.12	133	140	604	612	99	97	836	849
Akkumulert av- og nedskrivninger 31.12*	81	83	206	169	49	37	337	289
Akkumulerte av og nedskrivninger andre endringer	0	3	7	30	0	0	7	33
Bokført verdi 31.12	51	53	391	413	50	60	493	527
Ordinære avskrivninger	12	14	10	10	13	12	35	35
Nedskrivninger	0	0	6	0	0	0	6	0
Gevinst/tap ved salg	1	0	9	5	0	0	9	6

* inkl. Arendal Brygge AS og St. Ybes AS, som ble innregnet i konsernregnskapet fom. 31.12.2023.

KONSERN			Immatrielle eiendeler	
MILLIONER KRONER			2024	2023
Anskaffelseskost 01.01			291	273
Årets tilgang			14	46
Årets avgang			-19	-28
Anskaffelseskost 31.12			285	291
Akkumulert av- og nedskrivninger 31.12.			166	177
Akkumulerte av og nedskrivninger andre endringer			0	0
Bokført verdi 31.12			119	114
Ordinære avskrivninger			5	6
Nedskrivninger			12	6

Antatt økonomisk levetid harmonerer med avskrivningstiden for de enkelte grupper av driftsmidler. Driftsmidlene avskrives lineært. Konsernets bygninger ligger i bankens eget distrikt og disponeres i det alt vesentlige til bankens eget bruk.

Avskrivningssatsen for bygninger er i intervallet 2-5 prosent, avskrivningssatsen for maskiner, inventar, transportmidler og immaterielle eiendeler er i intervallet 10-33 prosent.

Årets nedskrivning av immaterielle eiendeler knytter seg i all hovedsak til IRB- prosjektet som ble avsluttet høsten 2024.

MORBANK								
MILLIONER KRONER	Maskiner, inventar, og transportmidler		Bygninger		Bruksrett leide lokaler i hht IFRS 16		Sum bygninger, inventar og bruksretter	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Anskaffelseskost 01.01	126	126	507	501	97	68	730	695
Årets tilgang	11	7	5	23	2	32	19	62
Årets avgang	-18	-7	-14	-19	0	-3	-32	-29
Andre endringer	0	0	0	2	0	0	-1	2
Anskaffelseskost 31.12	119	126	499	507	99	97	717	730
Akkumulert av- og nedskrivninger 31.12	70	75	169	167	49	37	288	279
Akkumulerte av og nedskrivninger andre endringer	0	0	0	0	0	0	0	0
Bokført verdi 31.12	49	51	330	340	50	60	429	451
Ordinære avskrivninger	12	13	8	8	13	12	32	32
Nedskrivninger	0	0	3	0	0	0	3	0
Gevinst/tap ved salg	1	0	9	5	1	0	10	6

MORBANK				Immaterielle eiendeler	
MILLIONER KRONER				2024	2023
Anskaffelseskost 01.01				169	160
Årets tilgang				14	38
Årets avgang				-19	-28
Anskaffelseskost 31.12				163	169
Akkumulert av- og nedskrivninger 31.12				55	67
Bokført verdi 31.12				108	102
Ordinære avskrivninger				5	6
Nedskrivninger				12	0

Antatt økonomisk levetid harmonerer med avskrivningstiden for de enkelte grupper av driftsmidler. Driftsmidlene avskrives lineært. Konsernets bygninger ligger i bankens eget distrikt og disponeres i det alt vesentlige til bankens eget bruk.

Avskrivningssatsen for bygninger er i intervallet 2-5 prosent, avskrivningssatsen for maskiner, inventar, transportmidler og immaterielle eiendeler er i intervallet 10-33 prosent.

28. Innskudd fra kunder

Innskudd fra kunder fordelt på sektorer og næringer

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
33 024	34 932	Personkunder	34 934	33 027
13 058	16 070	Offentlig	16 071	13 060
1 118	1 178	Primærnæring	1 178	1 118
1 972	1 593	Industri	1 593	1 972
709	633	Utvikling av eiendom	633	709
1 877	1 960	Oppføring av bygninger	1 960	1 877
3 173	2 966	Eiendomsdrift	2 931	3 149
665	662	Transport	662	665
1 590	1 375	Varehandel	1 375	1 591
249	274	Hotell og restaurant	274	249
176	186	Borettslag	186	176
4 796	5 000	Forretningsmessig tjenesteyting	5 000	4 797
6 745	7 229	Sosial tjenesteyting	7 229	6 746
136	191	Påløpte renter	191	136
69 289	74 248	Sum innskudd fra kunder	74 216	69 272

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
56 798	61 508	Innskudd fra kunder uten avtalt løpetid	61 476	56 781
12 354	12 549	Innskudd fra kunder med avtalt løpetid	12 549	12 354
69 152	74 057	Sum innskudd fra kunder	74 026	69 136
136	191	Påløpte renter	191	136
69 289	74 248	Sum innskudd fra kunder inkl. påløpte renter	74 216	69 272

29. Obligasjonsgjeld og ansvarlig lånekapital

Verdipapirgjeld - konsern

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
Obligasjoner, nominell verdi	67 285	58 320
Verdireguleringer	-1 189	-1 784
Påløpte renter	244	188
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	66 340	56 724

Endring i verdipapirgjeld - konsern

MILLIONER KRONER	31.12.2023	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2024
Obligasjoner, nominell verdi	58 320	14 000	-6 300	1 265	67 285
Verdireguleringer	-1 784			595	-1 189
Påløpte renter	188			56	244
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	56 724	14 000	-6 300	1 916	66 340

MILLIONER KRONER	31.12.2022	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2023
Obligasjoner, nominell verdi	65 287	-	-8 420	1 453	58 320
Verdireguleringer	-2 736			952	-1 784
Påløpte renter	207			-19	188
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	62 758	-	-8 420	2 386	56 724

Endring i ansvarlig lånekapital – morbank og konsern

MILLIONER KRONER	31.12.2023	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2024
Ansvarlig lån	1 750	850	-500		2 100
Verdireguleringer	0			-4	-4
Påløpt rente	12			11	24
Sum ansvarlig lånekapital	1 763	850	-500	7	2 120

MILLIONER KRONER	31.12.2022	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2023
Ansvarlig lån	1 650	700	-600		1 750
Verdireguleringer	3			-3	0
Påløpt rente	9			3	12
Sum ansvarlig lånekapital	1 662	700	-600	1	1 763

Verdipapirgjeld – morbank

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
Obligasjoner, nominell verdi	7 050	7 050
Verdireguleringer	-80	-111
Påløpte renter	51	52
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 021	6 991

Endring i verdipapirgjeld - morbank

MILLIONER KRONER	31.12.2023	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2024
Obligasjoner, nominell verdi	7 050	2 000	-2 000	-	7 050
Verdireguleringer	-111			30	-80
Påløpte renter	52			-1	51
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	6 991	2 000	-2 000	30	7 021

MILLIONER KRONER	31.12.2022	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2023
Obligasjoner, nominell verdi	9 550	-	-2 500	-	7 050
Verdireguleringer	-132			22	-111
Påløpte renter	59			-8	52
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	9 477	-	-2 500	14	6 991

Endring i etterstilt seniorobligasjonslån – morbank og konsern

MILLIONER KRONER	31.12.2023	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2024
Etterstilt seniorobligasjonslån	7 100	1 000	-	-	8 100
Verdireguleringer	2			-69	-67
Påløpt rente	75			10	85
Sum etterstilt seniorobligasjonslån	7 177	1 000	-	-59	8 118

MILLIONER KRONER	31.12.2022	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2023
Etterstilt seniorobligasjonslån	4 500	2 600	-	-	7 100
Verdireguleringer	-31			33	2
Påløpt rente	22			53	75
Sum etterstilt seniorobligasjonslån	4 491	2 600	-	86	7 177

30. Annen gjeld

MORBANK			KONSERN	
31.12.2023	31.12.2024	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
58	42	Leverandørgjeld	54	76
22	21	Skattetrekk	29	30
34	27	Avregningskonti	27	34
50	57	Påløpne feriepenger	70	63
1 192	1 273	Avsatt utbytte, gaver og andre utdelinger	-	-
185	221	Annen gjeld	222	309
94	103	Øvrige påløpte kostnader	124	98
1 635	1 743	Sum annen gjeld	526	610

Avsatte utbytter og gaver er klassifisert som gjeld i morbankens regnskap og som egenkapital i konsernregnskapet per 31.12.

31. Finansielle derivater

Sparebanken Sør og Sparebanken Sør Boligkreditt AS har avtaler som regulerer motpartsrisiko og netting av derivater.

Det er inngått ISDA avtaler med finansielle motparter hvor det er inngått tilleggsavtale knyttet til sikkerhetsstillelse (CSA). Konsernet har gjennom avtalene adgang til å motregne mellomværende dersom visse hendelser inntreffer. Beløpene er ikke motregnet i balansen med bakgrunn i at transaksjonene normalt gjøres opp brutto. Sparebanken Sør (morbank) har også inngått avtale om avregning (clearing) av derivater hvor motpartsrisikoen flyttes til sentral motpart (clearing house) som beregner behovet for sikkerhetsstillelse. Eiendelene og forpliktelsene i tabellen under kan motregnes.

31.12.2024				KONSERN		
Mill. kroner	Brutto balanseført verdi	Beløp som motregnes i balansen* (nettopresentert)	Netto balanseført verdi	Relaterte beløp som ikke presenteres netto		
				Finansielle instrumenter (nettingavtaler)	Øvrig avgitt/ mottatt collateral	Netto beløp (etter mulige nettooppgjør)
Derivater - eiendeler	3 789	-	3 789	284	3 368	138
Derivater - gjeld	-919	-	-919	-284	13	-648
Netto	2 870	-	2 870	-	3 381	-510

31.12.2023				KONSERN		
Mill. kroner	Brutto balanseført verdi	Beløp som motregnes i balansen* (nettopresentert)	Netto balanseført verdi	Relaterte beløp som ikke presenteres netto		
				Finansielle instrumenter (nettingavtaler)	Øvrig avgitt/ mottatt collateral	Netto beløp (etter mulige nettooppgjør)
Derivater - eiendeler	2 002	-	2 002	303	1 375	323
Derivater - gjeld	-922	-	-922	-303	8	-626
Netto	1 080	-	1 080	-	1 383	-303

31.12.2024				MORBANK		
Mill. kroner	Brutto balanseført verdi	Beløp som motregnes i balansen* (nettopresentert)	Netto balanseført verdi	Relaterte beløp som ikke presenteres netto		
				Finansielle instrumenter (nettingavtaler)	Øvrig avgitt/ mottatt collateral	Netto beløp (etter mulige nettooppgjør)
Derivater - eiendeler	1 037	-	1 037	284	591	162
Derivater - gjeld	-919	-	-919	-284	13	-648
Netto	117	-	117	-	604	-487

31.12.2023				MORBANK		
Mill. kroner	Brutto balanseført verdi	Beløp som motregnes i balansen* (nettopresentert)	Netto balanseført verdi	Relaterte beløp som ikke presenteres netto		
				Finansielle instrumenter (nettingavtaler)	Øvrig avgitt/ mottatt collateral	Netto beløp (etter mulige nettooppgjør)
Derivater - eiendeler	931	-	931	234	515	181
Derivater - gjeld	-783	-	-783	-234	8	-557
Netto	147	-	147	-	523	-375

Mottatt collateral presenteres som gjeld til kredittinstitusjoner og betalt collatereal presenteres som innskudd i kredittinstitusjoner.
* Nettingavtaler er ikke motregnet i balansen fordi transaksjonene vanligvis ikke gjøres opp på nettogrunnlag.

32. Opplysninger om nærstående parter

Sparebanken Sør har inngått transaksjoner med nærstående parter som beskrevet i denne noten. Transaksjoner med datterselskap er eliminert i konsernregnskapet.

Foruten lån gitt til særskilte betingelser til ansatte, er alle transaksjoner med nærstående inngått på markedsmessige vilkår. Utover de transaksjoner som identifiseres i denne note og rapport om godtgjørelse til ledende personer, samt eliminerte transaksjoner innenfor konsernet Sparebanken Sør, er det ikke transaksjoner eller utestående av betydning med nærstående parter.

TUSEN KRONER	Konsern- ledelsen	Styret	Generalforsamlingens leder
Lån utestående per 31.12.	59 729	11 233	0
Renteinntekter	2 608	576	0
Innskudd 31.12.	11 587	4 253	1 132
Rentekostnader	511	180	24
Kundeutbytte	145	47	4

TUSEN KRONER	Utlån og andre fordringer	Obligasjoner (aktiva)	Renteinnt.	Innskudd og annen gjeld	Rentekostn.	Forv. Honorar	Motatt utbytte *	Andre kostn.(+)/ andre innt.(-)
Datterselskaper								
Sørlandets Forsikringssenter AS			23	4 324	118			20 027
Prosjektutvikling AS	16 251		1 424	107	10			2 456
Transitt Eiendom AS	45 868		5 244	17 715	483			0
Sørmegleren Holding AS	20 350		773	19 000	2 000		0	-5 129
Sparebanken Sør Boligkreditt AS	3 749 376	251 987	266 994	3 308 675	22 095	109 832	310 000	0
Sum	3 831 845	251 987	274 458	3 349 821	24 705	109 832	310 000	17 354

* Sparebanken Sør har valgt å inntektsføre foreslått utbytte i SSBK 31.12.2024 i avsetningsåret 2024. For morselskapet kan utbytter og gaver inntektsføres i året som er grunnlaget for utdelingen, forutsatt at det er betydelig sannsynlighetsovervekt for slik utdeling. Avvikler derfor mot note 24 i årsrapporten for SSBK på utbytte.

TUSEN KRONER	Utlån og andre fordringer	Obligasjoner (aktiva)	Renteinnt.	Innskudd og annen gjeld	Rentekostn.	Provisjonsinnt.	Provisjonskostn.	Personalforsikring
Tilkn. selskaper								
Balder Betaling AS							691	
Brage Finans AS		919 299	3 267			6 714		
Frende Holding AS						67 772		7 161
Åseral Næringshus AS	3 136		272	318	5			
Sum	3 136	919 299	3 539	318	5	74 486	691	7 161

Sparebanken Sør har fraregnet lån som er overført til Sparebanken Sør Boligkreditt AS. Avtalene er utformet slik at utlånene kvalifiserer til å fraregnes. Omfanget av slike fraregnede utlån er gjengitt nedenfor.

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
Sparebanken Sør Boligkreditt AS	60 625	55 808

Sparebanken Sør Boligkreditt AS kjøper de fleste tjenester fra banken. Alle avtaler mellom selskapene er inngått på markedsmessige vilkår. Sparebanken Sør Boligkreditt AS har per 31.12.2024 en innvilget kredittramme på 6 000 mill. kroner i Sparebanken Sør.

Opplysninger i henhold til CRD IV og finansforetaksforskriften §11-10 for foretak som har eierinteresser i selskap som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett.

MILLIONER KRONER	Nominelle verdier	
	31.12.2024	31.12.2023
Lån med pant i bolig	60 527	55 707
ikke kvalifiserte lån	-173	-248
Tellende lånemasse	60 354	55 459
Obligasjoner og sertifikater	4 500	990
Sum sikkerhetsmasse	64 854	56 449
Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett	56 347	48 397
Overpantsettelsesgrad (OC)	15,1 %	16,6 %
Gjennomsnittlig LTV	53,5 %	53,9 %
Gjennomsnittlig LTV Konsern	55,0 %	55,0 %
Boliglån Konsern	81 422	79 723
Andel overført til Sparebanken Sør Boligkreditt AS	74%	70%

33. Egenkapitalbevis, eierandelskapital og foreslått utbytte

De 20 største egenkapitalbeviseierne per 31.12.2024

NAVN	ANTALL EKB	ANDEL AV EKB-KAP. %
1. Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør	10 849 009	26,01
2. Sparebankstiftelsen Sparebanken Vest	2 400 000	5,75
3. J.P. Morgan Securities LLC	2 337 641	5,61
4. Geveran Trading Company LTd	1 940 000	4,65
5. Spesialfondet Borea Utbytte	1 725 809	4,14
6. EIKA utbytte VPF c/o Eika kapitalforv.	1 391 826	3,34
7. KLP Gjensidige Forsikring	1 127 403	2,70
8. Skandinaviska Enskilda Banken AB	1 113 994	2,67
9. Pershing LLC	1 020 000	2,45
10. J.P. Morgan SE	763 795	1,83
11. J.P. Morgan SE	445 979	1,07
12. AF Capital AS	400 200	0,96
13. Vpf Fondsinans Utbytte	398 248	0,95
14. U.S. Bank National Association	324 600	0,78
15. Verdipapirfondet Fondsinans Norge	299 585	0,72
16. Bergen Kom. Pensjonskasse	277 365	0,67
17. State Street Bank and Trust Comp	266 695	0,64
18. J.P. Morgan SE	246 663	0,59
19. Hjellegjerde Invest AS	243 507	0,58
20. Verdipapirfondet Klp Aksjenorge	241 446	0,58
Totalt - 20 største eierne	27 813 765	66,69

Per 31.12.2024 hadde Sparebanken Sør 18 921 egne egenkapitalbevis (132 548 egenkapitalbevis per 31.12.2023).

Banken hadde per 31.12.2024 totalt 41 703 057 utestående egenkapitalbevis, pålydende 50 kroner (41 703 057 egenkapitalbevis per 31.12.2023, pålydende 50 kroner).

Foreslått, ikke vedtatt utbytte

MORBANK	2024	2023
Antall egenkapitalbevis	41 703 057	41 703 057
Totalt foreslått utbytte	509,2 mill. kroner	417 mill. kroner
Foreslått utbytte pr egenkapitalbevis	kr 12,21 per, bevis	kr 10 per, bevis

Utbytte for regnskapsåret 2024 er klassifisert som egenkapital per 31.12 i konsernregnskapet og som gjeld i morbankens regnskap

Eierandelskapital (morbank) og resultat per egenkapitalbevis

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
Antall egenkapital bevis	41 703 057	41 703 057
Egne egenkapitalbevis	18 921	132 548
Pålydende per bevis i hele kroner	50	50
Eierandels kapital	2 084	2 079
Overkurs fond	2 068	2 068
Utjevningsfond	1 259	1 032
Sum eierandelskapital (A)	5 412	5 179
Sum egenkapital (morbank)	15 114	14 032
- hybridkapital	-1 585	-1 085
- Annen egenkapital	-	-
Egenkapital eks. hybridkapital og annen egenkapital (B)	13 529	12 947
Eierbrøk etter disponering (A/B)	40,0 %	40,0 %
Eierbrøk, vektet gjennomsnitt (1)	40,0 %	40,0 %

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
Resultat for året morbank	1 925	1 701
- renter hybridkapital	-116	-82
+ skatt renter hybridkapital	29	20
Utbyttegrunnlag morbank	1 838	1 640
Resultat morbank per egenkapitalbevis i hele kroner	17,6	15,7
Resultat for året konsern	1 988	1 773
- renter hybridkapital	-116	-82
+ skatt renter hybridkapital	29	20
Resultat for året konsern eks. renter hybridkapital	1 901	1 711
Resultat konsern per egenkapitalbevis i hele kroner	18,2	16,4

Resultat per egenkapitalbevis er beregnet som forholdet mellom årets resultat som tilfaller eierne av egenkapitalbevis iht. egenkapitalbevisbrøken i morselskapet og antall utstedte egenkapitalbevis.

Egenkapitalbevis eiet av konsernsjef, ledende ansatte, medlemmer av styret og medlemmer av generalforsamlingen og deres personlige nærstående definert etter regnskapsloven § 7-26 og tilleggsforskrift § 8-20 er opplyst i kapittel 7.3 og 7.4.

34. Virksomhetssammenslutninger

I løpet av regnskapsåret har det ikke vært noen virksomhetsoverdragelser, verken kjøp eller salg av virksomheter, som har hatt vesentlig innvirkning på selskapets finansielle stilling eller resultat.

35. Hendelser etter balansedagen og betingede utfall

Det er ikke oppstått noen hendelser av vesentlig betydning for regnskapet etter balansedagen.

Erklæring fra styret og daglig leder

Erklæring i henhold til Verdipapirhandelloven § 5-5

Styret og konsernsjef i Sparebanken Sør bekrefter at bankens og konsernets årsregnskap for 2024 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Videre bekreftes det at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til banken og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer banken og konsernet står overfor.

Kristiansand, 31. desember 2024 / 4. mars 2025

Knut Ruhaugen Sæthre
styrets leder

Mette Ramfjord Harv
nestleder

Merete Steinvåg Østby

Erik Edvard Tønnesen

Trond Randøy

Eli Giske

Hans Arthur Frigstad

Tina Maria Kvale

Geir Bergskaug
konsernsjef

Beregninger

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
Egenkapitalavkastning justert for hybridkapital		
Resultat etter skatt	1 988	1 773
Betalte renter hybridkapital	-116	-82
Skatt renter hybridkapital	29	20
Resultat etter skatt, inkludert renter hybridkapital	1 901	1 711
Snitt egenkapital	17 306	16 266
Snitt egenkapital ekskl. hybridkapital	15 763	15 181
Egenkapitalavkastning	11,5 %	10,9 %
Egenkapitalavkastning ekskl. hybridkapital	12,1 %	11,3 %
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital		
Netto renteinntekter	3 315	3 043
Renter hybridkapital	-87	-61
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital	3 227	2 982
Gjennomsnittlig forv.kap	168 000	159 000
I % av gjennomsnittlig forv.kapital	1,92 %	1,88 %
Resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser		
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital	3 227	2 982
Netto provisjonsinntekter	424	400
Resultatandel tilknyttede selskaper	128	99
Andre driftsinntekter	9	9
Driftskostnader	1 351	1 276
Ordinær drift (justert resultat), før skatt	2 437	2 214
Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	75	49
Resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser	2 361	2 164
Skatt	449	440
Ordinær drift / justert resultat etter tap, etter skatt	1 912	1 725
Snitt egenkapital ekskl. hybridkapital	15 763	15 181
Egenkapitalavkastning resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser	12,1 %	11,4 %

I styrets beretning og i regnskapspresentasjoner er det referert til enkelte justerte resultater som ikke er definert i IFRS (alternative resultatmål eller alternative performance measures (APM)).

Alternative resultatmål

Sparebanken Sør presenterer alternative resultatmål (APMer) som gir nyttig informasjon for å supplere regnskapet. Målene er ikke definert i IFRS Accounting Standards og er nødvendigvis ikke direkte sammenlignbare med andre selskapers resultatmål. Alternative resultatmål er ikke ment å erstatte eller overskygge regnskapstallene etter IFRS, men er inkludert i våre rapporter for å få frem den underliggende driften på en bedre måte.

Nøkkeltall som er regulert i IFRS eller annen lovgivning er ikke regnet som alternative resultatmål. Det samme gjelder for ikke-finansiell informasjon. Sparebanken Sør sine alternative resultatmål er presentert i oversiktene nøkkeltall, beregninger og styrets beretning. Alle APM'er presentert med sammenligningstall. APMene som nevnt under har vært brukt konsistent over tid, med unntak av en mindre justering i 2024 for beregning av gjennomsnittlig egenkapital.

Sparebanken Sørs alternative resultatmål og definisjoner:

APM	Definisjon
Egenkapitalavkastning	Egenkapitalavkastning gir relevant informasjon om konsernets lønnsomhet ved å måle evne til å generere lønnsomhet fra aksjonærens investering. Egenkapitalavkastning er ett av konsernets viktigste finansielle måltall, og beregnes som: Resultat etter skatt i perioden (justert for rente på hybridkapital), dividert på gjennomsnittlig egenkapital (justert for hybridkapital). Gjennomsnittlig egenkapital beregnes i kvartalene som (IB-UB)/2. Ved årsslutt beregnes gjennomsnittlig egenkapital som gjennomsnitt av de foregående kvartalenes gjennomsnittlig egenkapital.
Forvaltningskapital	Forvaltningskapital er et innarbeidet bransjespesifikt navn på sum eiendeler
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	Gjennomsnittlig sum eiendeler for året, beregnet som månedlig gjennomsnitt. Nøkkeltallet benyttes i beregning av prosentvise forholdstall for resultatpostene.
Bokført egenkapital per egenkapitalbevis (inkludert utbytte)	Nøkkeltallet gir informasjon om verdien av bokført egenkapital per egenkapitalbevis. Dette for å gi leseren en mulighet til å vurdere rimeligheten av egenkapitalbevisets børskurs. Bokført egenkapital per egenkapitalbevis blir kalkulert som egenkapitalbeviserens andel av egenkapitalen (eksklusive hybridkapital) ved utløpet av perioden, dividert på antall utstedte egenkapitalbevis.
Resultat / utvannet resultat per egenkapitalbevis	Nøkkeltallet gir informasjon om resultat/utvannet per egenkapitalbevis i perioden. Resultat per egenkapitalbevis er beregnet ved resultat etter skatt multiplisert med eierbrøken, dividert på antall utstedte egenkapitalbevis. Utvannet resultat per egenkapitalbevis er beregnet ved majoritetsinteresser multiplisert med eierbrøken, dividert på antall utstedte egenkapitalbevis.
Resultat etter skatt inklusive renter hybridkapital	Nøkkeltallet viser hva resultat etter skatt ville vært dersom renteutgiftene knyttet til hybridkapitalen hadde vært resultatført. Hybridkapital er ihht. IFRS klassifisert som egenkapital og renteutgifter på hybridkapitalen føres derfor som en egenkapitaltransaksjon.
Innskuddsdekning	Innskuddsdekningen gir viktig informasjon om hvordan Sparebanken Sør finansierer sin virksomhet. Innskudd fra kunder representerer en viktig del av finansieringen av bankens utlånsvirksomhet og nøkkeltallet gir viktig informasjon om bankens avhengighet av markedsfinansiering. Innskuddsdekning beregnes som innskudd fra kunder i prosent av brutto utlån til og fordringer på kunder.
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.	Utlånsvekst siste 12 mnd. gir informasjon om aktivitet og vekst i konsernets utlånsvirksomhet. Banken benytter Sparebanken Sør Boligkreditt (SSBK) som et finansieringsinstrument og tallene inkluderer lån som er overført til selskapet da det er den samlede veksten som er relevant å sammenlikne. Utlånsveksten er beregnet som brutto utlån inkludert lån overført til SSBK ved periodeslutt minus brutto utlån inkludert lån overført til SSBK på samme tid året før, dividert på brutto utlån inkludert lån overført til SSBK på samme tid året før.
Innskuddsvekst i % siste 12 mnd.	Innskuddsvekst siste 12 måneder gir informasjon om aktivitet og vekst innenfor likviditetsstyringen i banken. Innskuddsvekst er beregnet som innskudd ved periodeslutt minus innskudd på samme tid året før, dividert på innskudd på samme tid året før.
Innskudd i % av netto utlån	Dette måltallet gir relevant informasjon om Sparebanken Sørs likviditetsposisjon. APM beregnes som: Kundeinnskudd dividert på netto utlån til kunder ved slutten av perioden.
Kostnadsprosent (Kostnader i % av inntekter)	Gir informasjon om forholdet mellom inntekter og kostnader og regnes som et av Sparebanken Sørs viktigste måltall. Beregnes som sum driftskostnader dividert på sum inntekter.

APM	Definisjon
Kurs/ bokført egenkapital per egenkapitalbevis	Måltallet benyttes til å sammenlikne børskursen mot bokført verdi. Denne benyttes ofte for å sammenlikne banker og blir beregnet som følger: Kurs på egenkapitalbeviset til Sparebanken Sør ved periodeslutt, dividert på bokført verdi per egenkapitalbevis.
Tap på utlån i prosent av netto utlån (annualisert)	Måltall som viser tap på utlån i prosent av netto utlån. Beregnes som tap på utlån (inkludert tap på utlån på lån som er overført til SSBK) dividert på netto utlån, (inkludert utlån overført til SSBK) ved periodeslutt. Når informasjonen blir gitt for perioder som er kortere enn et år blir tap annualisert.
Misligholdte engasjement (trinn 3) i % av brutto utlån	Nøkkeltallet blir presentert for å gi relevant informasjon knyttet til konsernets kreditteksponering. Nøkkeltallet beregnes ved at misligholdte engasjement divideres med brutto utlån, inkludert lån overført til SSBK ved periodeslutt.
Utlånsmargin (PM og BM)	Måler konsernets gjennomsnittlige margin på utlån, beregnet ved gjennomsnittlig rente på utlån i perioden, minus gjennomsnittlig 3 mnd. NIBOR i perioden. Gjennomsnittlig utlånsrente er beregnet som renteinntekt fra utlån til kunder dividert på gjennomsnittlig utlån til kunder i perioden.
Innskuddsmargin (PM og BM)	Måler konsernets gjennomsnittlige margin på innskudd, beregnet ved gjennomsnittlig 3 mnd. NIBOR i perioden, minus gjennomsnittlig rente på innskudd i perioden. Gjennomsnittlig innskuddsrente er beregnet som rentekostnader fra innskudd fra kunder dividert på gjennomsnittlig innskudd fra kunder i perioden.
Gjennomsnittlig utlånsrente	Se utlånsmargin (PM og BM) over.
Gjennomsnittlig innskuddsrente	Se innskuddsmargin (PM og BM) over.
Avsetningsgrad misligholdte engasjement	Nøkkeltallet gir informasjon om bankens kredittrisiko og gir nyttig tilleggsinformasjon utover det som ligger i øvrige regnskapsnoter. Beregnes som nedskrivninger i trinn 3 dividert på sum misligholdte engasjementer (trinn 3).
Misligholdte engasjementer (trinn 3) i % av brutto utlån	Nøkkeltallet gir informasjon om bankens kredittrisiko og gir nyttig tilleggsinformasjon utover det som ligger i øvrige regnskapsnoter. Beregnes som nedskrivninger i trinn 3 dividert på sum misligholdte engasjementer (trinn 3).
Tap i % av brutto utlån	Nøkkeltallet gir informasjon om bankens kredittrisiko og gir nyttig tilleggsinformasjon mht. tapsgrad. Beregnes som sum avsetning for tap dividert på totale bruttoutlån. Beregnes både samlet og fordelt på de ulike trinnene ihht. IFRS 9.
Tap i % av engasjement	Nøkkeltallet gir informasjon om bankens kredittrisiko og gir nyttig tilleggsinformasjon mht. tapsgrad. Beregnes som sum avsetning tap på engasjement (on og off balaceposter) dividert på totale engasjement. Beregnes både samlet og fordelt på de ulike trinnene ihht. IFRS 9.
LTV (Loan to Value)	Nøkkeltallet gir informasjon om belåningsgrad i utlånsporteføljen og er relevant for vurdering av tapsrisiko. Beregnes som lånebeløp på utlån til kunder dividert på markedsverdi på sikkerhetsstilte eiendeler.

7

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Kapittel 7 – Eierstyring og selskapsledelse

Sparebanken Sørs prinsipper og policy for eierstyring og selskapsledelse bygger på den til enhver tid gjeldende anbefalingen til Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES). Finanstilsynets modul for evaluering av overordnet styring og kontroll, som reflekterer prinsipper fra European Banking Authority (EBA), benyttes så langt disse er relevante for konsernet.

Sparebanken Sørs prinsipper og policy skal sikre at bankens virksomhetsstyring er i tråd med allmenne og anerkjente oppfatninger og standarder, samt lover og forskrifter. Videre skal virksomhetsstyringen sikre et godt samspill mellom bankens ulike interessenter som egenkapitalbevisiere, långivere, kunder, ansatte, styringsorganer, ledelse og samfunnet for øvrig. Det er styrets oppfatning at bankens virksomhetsstyring er tilfredsstillende og i overensstemmelse med prinsipper og policy. Se den fullstendige redegjørelsen om eierstyring og selskapsledelse som er vedlagt årsrapporten.

Det er tegnet ansvarsforsikring for daglig leder og styremedlemmer. Forsikringsdekningen er 100 mill. kroner per skade og samlet per år for alle sikrede. Forsikringen har full retroaktivitet og dekker Sparebanken Sør med datterselskaper.

7.1 Rapport om Eierstyring og Selskapsledelse

7.1.1 Innledning

Bakgrunn

Sparebanken Sør skal gjennom sin eierstyring og selskapsledelse sikre en forsvarlig forvaltning og gi økt trygghet for at uttalte mål og strategier blir realisert. God virksomhetsstyring i Sparebanken Sør omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som selskapet styres og kontrolleres etter for å ivareta interessene til virksomhetens ulike interessenter. Styringsstrukturen er en forutsetning for å kunne skape langsiktige verdier for eiere, kunder og ansatte. Den skal i tillegg sikre at Sparebanken Sør er bærekraftig over tid.

Formål

Selskapets intensjon med policy eierstyring og selskapsledelse er å:

- Klargjøre rollefordelingen mellom bankens styrende organer og daglig ledelse
- Sikre lik og sikker tilgang til pålitelig og tidsriktig informasjon om selskapets virksomhet
- Sikre lik behandling av egenkapitalbevisierne
- Optimalisere selskapets verdier i et langsiktig perspektiv.

Målgruppe

Policyen er utarbeidet for morselskapet Sparebanken Sør. Føringer og prinsipper i dokumentet gjelder også for datterskaper så langt det passer og skal implementeres i relevante styringsdokumenter.

Dokumentforvaltning

Styret har det overordnede ansvaret for eierstyring og selskapsledelse i Sparebanken Sør. Policydokumentet forvaltes av divisjon konsernstab, innstilles av konsernledelsen og besluttet av styret. Det foretas en årlig revisjon av dokumentet.

7.1.2 Rammebetingelser

Eksterne rammebetingelser

De formelle kravene for denne redegjørelsen følger av bærekraftsdirektivet, CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) og Oslo Børs sine krav om å følge eller forklare avvik fra Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse.

Interne rammebetingelser

Bankens strategidokument angir de overordnede planene for konsernet og for å utfylle helheten i konsernets styringsdokumenter skal det være tett sammenheng mellom et overordnet strategidokument og de utfyllende og mer detaljerte styringsdokumentene.

Prinsippene for eierstyring og selskapsledelse er konkretisert i bankens vedtekter, strategier, instruks for styret og konsernsjef, rammeverk for styring og kontroll, styringsdokument for bærekraft, og rutiner for egenhandel.

For enkelte styringsdokumenter foreligger det i tillegg utfyllende dokumenter som vedtas av administrasjonen. For å sikre at de ulike styringsdokumentene samsvarer med konsernets målsettinger, skal styringsdokumentene revideres og vedlikeholdes jevnlig, og normalt foretas en revisjon i løpet av en 12 måneders periode med beslutning av relevant instans.

For operasjonalisering av bankens strategiske målsettinger, utarbeides det detaljerte handlingsplaner.

Dokumenteier er ansvarlig for løpende vedlikehold, herunder fremme forslag til endringer og sørge for at disse blir behandlet i henhold til bankens rutiner. Dokumenteier er ansvarlig for å implementere styringsdokumentene i organisasjonen.

For en samlet oversikt over de ulike styringsdokumentene vises det til dokumentet «Organisering av risikostyring i Sparebanken Sør».

7.1.3 Virksomheten

Om Sparebanken Sør

Sparebanken Sør er et uavhengig og selvstendig finanskonsern med hovedvirksomhet innenfor bank, verdipapirer og eiendomsmegling i Agder, Vestfold, Telemark og Rogaland.

MORBANK 31.12.2024				
TUSEN KRONER	Type virksomhet	Forretningskontor	Eierandel	Bokført verdi
Sparebanken Sør Boligkreditt AS	Kredittforetak	Kristiansand	100,0 %	3 475 000
Sørmegleren Holding AS	Eiendomsmegling	Kristiansand	90,1 %	25 774
Sørlandets Forsikringssenter AS	Formidling av forsikring	Kristiansand	100,0 %	45
Prosjektutvikling AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	100,0 %	2 500
Transitt Eiendom AS	Eiendomsforvaltning	Kristiansand	100,0 %	100
Sum				4 240 495

Tilknyttede selskaper

KONSERN/MORBANK 31.12.2024				
TUSEN KRONER	Type virksomhet	Forretningskontor	Eierandel	Bokført verdi
Frende Holding AS	Forsikring	Bergen	22,5 %	611 901
Frende Kapitalforvaltning AS	Investering i aksjer og verdipapirer	Bergen	35,0 %	104 472
Brage Finans AS	Finansiering	Bergen	26,8 %	1 050 113
Balder Betaling AS	Finansiering	Bergen	26,8 %	232 297
Åseral Næringshus AS	Eiendomsforvaltning	Åseral	30,0 %	450
Søndeled Bygg AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	29,0 %	1 125
Sum				2 000 358

Hovedkontoret og forretningsadressen er i Kristiansand. Hovedkontor for personmarkeds-avdelingen og deler av fellesfunksjoner er lokalisert i Arendal. Bankens organisasjons nummer er 937 894 538.

Mål

Bankens overordnede målsetting er å skape bærekraftig vekst og utvikling i landsdelen på en langsiktig og ansvarlig måte.

Hovedstrategier

For å skape bærekraftig vekst og utvikling i landsdelen har Sparebanken Sør en strategi for høy verdiskaping. Bankens strategiske målsetting skal nås gjennom nærhet til markedet, kundeorientering, relasjonsbygging, kompetanse, lokal beslutningskraft, konkurransedyktige produkter, motiverte medarbeidere, og kostnadseffektive prosesser. På den måten bygges bankens omdømme, opparbeides kundelojalitet og bankens lønnsomhet sikres.

Sparebanken Sør har Agder, Vestfold, Telemark og Rogaland som sitt hovedmarkedsområde. I tillegg skal banken styrke sin posisjon i KNIF-segmentet, både innen PM og BM. Ekspansjonen innen KNIF gir vekstmuligheter og risikospredning. Veksten skal være kontrollert og basert på lønnsomhet og lav risiko.

Styret leder bankens virksomhet, og styrearbeidet følger en fastsatt årsplan og styreinstruks. Styret vedtar bankens strategi i et tre- til femårs perspektiv. Strategiplanen evalueres rullerende gjennom strategiperioden. Styret fastsetter årlig virksomhetens mål og risikoprofil.

Som tradisjonell sparebank med røtter tilbake til 1824 drives Sparebanken Sør i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker. Banken utfører alle vanlige bankforretninger og banktjenester, og tilbyr investeringstjenester i samsvar med de til enhver tid gjeldende regler.

Se vedtektene på bankens hjemmeside www.sor.no.

Samfunnsansvar

I Sparebanken Sør er samfunnsansvar en integrert del av forretningsvirksomheten. Bankens samfunnsansvar kommer til uttrykk i bankens idegrunnlag om å bidra til vekst og utvikling i landsdelen, og målet for arbeidet med samfunnsansvar er å bidra til denne utviklingen på en ansvarlig og bærekraftig måte. Arbeidet med samfunnsansvaret bidrar til å styrke bankens konkurransekraft, redusere risikoen, og tiltrekke banken gode kunder, investorer og dyktige ansatte.

Sparebanken Sør forplikter seg til å ta hensyn til klima og miljø, sosiale forhold og god virksomhetsstyring i alle sine aktiviteter, inkludert utvikling av produkter og tjenester, rådgivning og salg, investerings- og kredittbeslutninger, produksjon og drift. Sparebanken Sør skal ikke medvirke til krenkelse av menneske- og arbeidstakerrettigheter, korrupsjon, alvorlig miljøskade eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske.

Ved å være en samfunnsbyggende aktør, bidrar Sparebanken Sør til en bærekraftig nærings- og samfunnsutvikling gjennom å skape verdier for landsdelen. Banken støtter også prosjekter innenfor kultur, idrett og andre områder som bidrar positivt i regionen. I tillegg til tradisjonell sponsing av lag og foreninger, viderefører banken den sterke tradisjonen med å gi pengegaver til allmennyttige formål i egenskap av å være en selvstendig sparebank.

Tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering

Sparebanken Sør er underlagt myndighetenes antihvitvaskingsregelverk som skal bidra til å bekjempe hvitvasking og terrorfinansiering. I dette inngår både et automatisk varslingsystem av mistenkelige transaksjoner, og et ansvar for hver enkelt ansatt til å innrapportere enkeltsaker eller eventuelt gjennomføre forsterket kundekontroll. Banken har rutiner for dette og gjennomfører kontinuerlig opplæring av ansatte, spesielt i kundeposisjon.

Miljømessige forhold

Sparebanken Sør tar hensyn til klimautfordringene. Vern om miljøet blir stadig viktigere, og banken ønsker å gjøre sitt for å bidra. Sparebanken Sør har definert arbeid med intern miljøeffektivitet som et prioritert område innen bankens klimaarbeid.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

7.1.4 Selskapskapital og utbytte

Selskapskapital

Sparebanken Sørs kapital er sammensatt ut fra flere hensyn. De viktigste er konsernets størrelse, et stabilt marked for langsiktig finansiering og bankens målsettinger i et langsiktig strategisk perspektiv. Gjennom årlig evaluering av styring og kontroll, herunder kapitalbehovsvurderinger (ICAAP), har konsernet sterkt fokus på at kapitalen er tilpasset mål, strategier og risikoprofil. Kapitalsituasjonen følges kontinuerlig gjennom året med interne beregninger og rapporteringer.

Utbytte

Sparebanken Sør skal gjennom god, stabil og lønnsom drift sikre at egenkapitalbeviserne oppnår konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene.

Overskuddet skal fordeles likt mellom eierandelskapitalen (egenkapitalbeviserne) og grunnfondskapitalen i samsvar med deres andel av egenkapitalen.

De er en målsetting at om lag 50 prosent av konsernets resultat etter skatt, skal utdeles som utbytte. Utbytte deles ut gjennom kontantutbytte til egenkapitalbeviserne, kundeutbytte til bankens kunder og gaver i regionene hvor grunnfondskapitalen er bygd opp. Ved fastsettelse av utbytte blir det tatt hensyn til potensiale for lønnsom vekst, forventet resultatutvikling i en normalisert markeds-situasjon, eksterne rammebetingelser, fremtidig behov for kjernekapital, samt bankens strategiske planer.

Styrefullmakter

Bankens vedtekter har ikke bestemmelser om erverv av egne egenkapitalbevis. Vedtak om dette må behandles og vedtas i generalforsamlingen, som kan gi fullmakt til styret. Fullmakten skal godkjennes av Finanstilsynet og registreres i Foretaksregisteret. Slike vedtak/fullmakter samt beslutninger om forhøyelse av eierkapitalen, bygger ellers på Finansforetaksloven og prinsippene i Allmennaksjeloven.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

7.1.5 Likebehandling av aksjeeiere

Banken legger stor vekt på åpenhet i forhold til både de som skaffer banken egenkapital og finansiering, og de som har relasjoner til banken på annen måte.

Sparebanken Sør har en egenkapitalbevisklasse og alle egenkapitalbevisere likebehandles. Bankens forhold seg til Finansforetakslovens regler for eier- og stemmerettsbegrensninger så langt bestemmelsene gjelder for en sparebank med noterte egenkapitalbevis. Eksisterende egenkapitalbevis har fortrinnsrett ved egenkapitalforhøyelser, med mindre særskilte forhold tilsier at dette fravikes. Fravikelse vil i så fall bli begrunnet, og begrunnelsen vil bli offentliggjort i børsmelding.

I de tilfeller der banken har transaksjoner i egne egenkapitalbevis, foretas disse på børs.

Banken er bundet av Børsens regler for rapportering av finansiell og annen informasjon til markedet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

7.1.6 Egenkapitalbevis og omsettelighet

Sparebanken Sørs egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs, og er fritt omsettelige.

Eneste begrensning er lovmessige krav som for tiden fastsetter at erverv av kvalifisert andel av eierandelskapitalen, på 10 prosent eller mer, krever samtykke fra Finansdepartementet.

Børsnoteringen sikrer at banken forholder seg til de markedsvilkår som til enhver tid gjelder i egenkapitalmarkedet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

7.1.7 Generalforsamlingen

En sparebank er i utgangspunktet en selveid institusjon, hvor styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene skiller seg fra aksjeselskaper i forhold til hvilke organer en sparebank skal ha. Bankens styringsstruktur og sammensetningen av styrende organer vurderes å ligge innenfor anbefalingens formulering «så langt den passer, for sparebanker med noterte egenkapitalbevis».

Bankens øverste organ er generalforsamlingen, som skal se til at banken virker etter sitt formål i samsvar med lover, vedtekter og egne vedtak.

Generalforsamlingen består av 28 medlemmer, hvorav 7 representanter fra kundene, 3 representanter fra det offentlige, 11 representanter fra egenkapitalbevisiere og 7 representanter fra de ansatte. Det er vedtatt ordninger som sikrer en geografisk spredning i representasjonen fra bankens markedsområder.

Innkalling til generalforsamlingens møter sendes ut med minst 21 dagers varsel. Generalforsamlingen treffer ikke beslutninger i andre saker enn dem som er angitt i innkallingen.

Styret bestemmer møteformen og skal sørge for en forsvarlig gjennomføring av generalforsamlingens møter. Fysisk og elektronisk generalforsamling er likestilt.

Styret og revisor møter i generalforsamlingen.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

7.1.8 Valgkomiteer

Ifht. bankens vedtekter velges 3 valgkomiteer:

- Generalforsamlingens valgkomite skal forberede valgene i generalforsamlingen. Valgkomiteen på 8 medlemmer velges blant generalforsamlingens medlemmer og skal ha representanter fra alle grupperinger som er representert i generalforsamlingen.
- Kundevalgkomiteen skal forberede valg av kundevalgte representanter til generalforsamlingen. Valgkomiteen på 4 medlemmer velges av de kundevalgte medlemmer av generalforsamlingen.
- Valgkomiteen for egenkapitalbevisierne skal forberede valg av representanter fra egenkapitalbevisierne til generalforsamlingen. Valgkomiteen på 4 medlemmer velges av de egenkapitalbevisiervalgte medlemmer av generalforsamlingen.

De ansatte i sparebanken er stemmeberettiget ved valg av de ansattes medlemmer og varamedlemmer til generalforsamlingen. Ansattes valg til generalforsamlingen og styret gjennomføres i samsvar med de til enhver tid gjeldende regler og instruks for ansattes valg i Sparebanken Sør.

Valgkomiteens arbeid

Generalforsamlingens valgkomite forbereder valg av leder og nestleder i generalforsamlingen, styrets leder og nestleder, øvrige styremedlemmer, og øvrige varamedlemmer til styret eksklusive de ansattes representanter. Likeså valg av leder, medlemmer og varamedlemmer av valgkomiteen.

Generalforsamlingens, kundevalgte, egenkapitalbeviser- og ansattes valgkomiteers innstillinger skal begrunnes.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

7.1.9 Styret, sammensetning og uavhengighet

Styrets sammensetning fremgår av vedtektene § 4-1.

Styret skal bestå av 7-8 medlemmer og 3 varamedlemmer, hvorav minst fire fra Agder og minst ett medlem fra Vestfold og Telemark. Av disse velges 2 medlemmer og 2 personlige varamedlemmer blant de ansatte. For de øvrige styremedlemmene velges ett fast møtende varamedlem med uttalerett. Styremedlemmene velges for 2 år.

Sammensetningen av styret er basert på kompetanse, kapasitet, mangfold, og i henhold til bankens vedtekter med hensyn til geografisk fordeling.

Styrets uavhengighet

Ingen i bankens daglige ledelse er medlem av styret.

Styremedlemmers uavhengighet

Alle styremedlemmer er uavhengig av ledende ansatte. Styremedlemmene er også uavhengige av vesentlige forretningsforbindelser.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

7.1.10 Styrets arbeid

Styret er ansvarlig for at de midler banken rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte. Styret skal sørge for en tilfredsstillende organisering av bankens virksomhet, holde seg orientert om bankens økonomiske stilling og påse at dens virksomhet, regnskapsføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.

Styret skal føre tilsyn med den daglige ledelsen og bankens virksomhet for øvrig. Styret skal påse at banken har gode styrings- og kontrollsystemer for oppfyllelse av de bestemmelser som gjelder for virksomheten.

Styrets arbeid er regulert i fastsatt syreinstruks, og styret gjennomfører årlig en egenvurdering.

Revisjonsutvalg

Revisjonsutvalget har egen instruks vedtatt av styret. Utvalget er et forberedende og rådgivende utvalg for styret for å styrke arbeidet med finansiell rapportering og internkontroll. Minst ett av medlemmene skal være uavhengig av virksomheten og ha kvalifikasjoner (formal- eller realkompetanse) innen regnskap og revisjon.

Revisjonsutvalget forbereder styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen, overvåker systemene for intern kontroll og risikostyring, har løpende kontakt med bankens valgte revisor, samt vurderer og overvåker revisors uavhengighet.

Styret velger 3 medlemmer til utvalget blant styrets medlemmer.

Flertallet i utvalget er i henhold til NUES anbefaling uavhengige av virksomheten.

Risikoutvalg

Risikoutvalget har egen instruks vedtatt av styret. Risikoutvalget er et forberedende og rådgivende utvalg for styret og skal bidra til at risiko- og kapitalstyringen i konsernet støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Risikoutvalget skal overvåke den samlede risiko og vurdere om konsernets styrings- og kontrollordninger er tilpasset risikonivået og omfanget av virksomheten.

Styret velger 3 til 4 medlemmer til utvalget blant styrets medlemmer.

Flertallet i utvalget er i henhold til NUES anbefaling uavhengige av virksomheten.

Godtgjørelsesutvalg

Godtgjørelsesutvalget har egen instruks vedtatt av styret. Utvalget skal bidra til å sikre at det er samsvar mellom bankens godtgjørelsesordninger, overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser.

Utvalget forbereder alle saker om godtgjørelsesordninger for styret. Utvalget skal støtte styrets arbeid med å fastsette og sørge for at banken til enhver tid har og praktiserer retningslinjer og rammer for godtgjørelsesordninger.

Banken har opprettet godtgjørelsesutvalg bestående av 3 styremedlemmer, hvorav 1 medlem er ansattrepresentant.

Flertallet i utvalget er i henhold til NUES anbefaling uavhengige av virksomheten.

Teknologiutvalg

Teknologiutvalget har egen instruks vedtatt av styret. Utvalget skal ha et særlig ansvar for å være orientert om finansteknologi og forbereder alle saker om strategiske valg innen teknologiområdet for styret.

Banken har opprettet teknologiutvalg bestående av 3 styremedlemmer.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

7.1.11 Risikostyring og internkontroll

I henhold til lov og forskrift, samt internt vedtatte styrings-, kontroll- og rapporteringsrutiner er det klar ansvarsdeling mellom ulike organer i banken. Sentrale organer er generalforsamlingen, styret, ekstern revisjon, internrevisjon og konsernledelse.

Internrevisjon

Bankens internrevisjon som ivaretas av EY er underlagt styret og avgir årlig en rapport til styret om gjennomførte revisjonsprosjekter. Internrevisor skal på vegne av styret påse at det er etablert og gjennomført en tilstrekkelig og effektiv intern kontroll og risikostyring. Det er utarbeidet egen instruks for internrevisjonen. Styret godkjenner hvert år internrevisjonens årsplan og ressursbehov. Internrevisjonen kan delta som observatør i styrets møter.

Internkontroll

Banken har fastsatt retningslinjer og rutiner for gjennomføring av internkontroll basert på COSO-modellen. Modellen er en internasjonal standard for helhetlig risikostyring og er i stor grad benyttet innen finans. Ansvar for rammeverk og fasiliteten av konsernets internkontroll-prosess er tillagt divisjon Risikostyring, organisert uavhengig av forretningsenhetene.

Compliance

Banken er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter, og har etablert egen compliance funksjon som rapporterer direkte til konsernsjef. Compliance er organisert uavhengig av forretningsenhetene og rapporterer personalmessig til konserndirektør strategi.

Risiko- og kapitalstyring

God risiko- og kapitalstyring står sentralt i Sparebanken Sørs langsiktige verdiskaping. Bankens overordnede mål følger av det strategiske forretningsgrunnlaget. Avkastningsmålet er styrende for bankens aktiviteter og konkretisering av delmål. Fokus settes på å sikre bankens kortsiktige og langsiktige konkurranseevne. Sparebanken Sørs markeds- og forretningsmessige mål balanseres mot bankens risikoevne og -vilje. Risiko- og kapitalvurderinger er en integrert del av bankens strategiske og forretningsmessige prosesser.

Styret har vedtatt retningslinjer for bankens kapitalvurdering. Det gjennomføres årlig en prosess knyttet til bankens risiko og kapitalbehov (ICAAP). Styret påser dermed at banken har kapital som er tilstrekkelig ut fra ønsket risiko og bankens virksomhet, og sørger for at banken er tilstrekkelig kapitalisert ut fra regulatoriske krav. ICAAP-prosessen bygger på krav fastsatt av myndighetene, samt bankens egne vurderinger.

Hensyn til omverden i verdiskapningen

Som basis for sin virksomhet, skal banken legge til grunn strenge krav til redelighet og god forretningsetikk. Banken forventer derfor at ansatte og tillitsmenn skal ha høy grad av integritet, og holdninger i samsvar med bankens etiske retningslinjer. Disse gir føringer knyttet til kundepleie, gaver, taushetsplikt, deltakelse i annen næringsvirksomhet og transaksjoner med nærstående. Retningslinjene omfatter også informasjonsplikt for ansatte ved brudd på interne retningslinjer, lover og forskrifter. Fremgangsmåte for hvordan slik informasjon/varsling skal gis, er nærmere beskrevet i bankens varslingsrutiner.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

7.1.12 Godtgjørelse til styret

Styrehonorarene fastsettes av generalforsamlingen etter innstilling fra valgkomiteen. Honorarenes størrelse reflekterer styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. Det utstedes ikke opsjoner til styremedlemmer. Medlemmer av styrets underutvalg, med unntak av de ansattvalgte, mottar særskilt godtgjøring.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

7.1.13 Lønn og godtgjørelse til ledende personer

Generalforsamlingen vedtar egne retningslinjer for godtgjørelse til ledende personer. Disse retningslinjer er publisert på bankens hjemmesider. Godtgjørelse til konsernsjef fastsettes av styret, etter forslag fra Godtgjørelsesutvalget.

Godtgjørelse til direktører i konsernledelsen fastsettes av konsernsjef i samråd med Godtgjørelsesutvalget. Ingen av direktørene har resultatbasert avlønning utover å delta i bankens ordinære bonusprogram som omfatter alle ansatte i banken.

Styret fremlegger årlig en rapport om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer for generalforsamlingen.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

7.1.14 Informasjon og kommunikasjon

Banken skal ha en åpen og aktiv dialog med alle interessenter. Det er bankens intensjon at kunder, egenkapitalbevisiere, långivere (finansmarkedsaktører) og offentlige myndigheter skal ha samtidig tilgang til korrekt, tydelig, relevant og utfyllende informasjon om bankens strategier og finansielle mål, økonomiske utvikling og finansielle stilling.

Informasjon til markedet formidles gjennom kvartalsvise børs- og pressemeldinger, eget Investor Relations-område på bankens hjemmeside samt regnskapsrapporter.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

7.1.15 Selskapsovertakelse

Sparebanken Sør er en selveiende institusjon som ikke kan bli overtatt av andre gjennom oppkjøp. Eierstrukturen er lovregulert, og ingen kan eie 10 prosent eller mer av bankens eierandelskapital. Ved erverv utover dette må det søkes tillatelse fra Finanstilsynet.

Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør har en stor eierandel av egenkapitalbevisene i banken. Lovpålagte eierbegrensninger antas å ligge innenfor anbefalingens formulering «så langt den passer, for sparebanker med noterte egenkapitalbevis».

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

7.1.16 Ekstern revisor

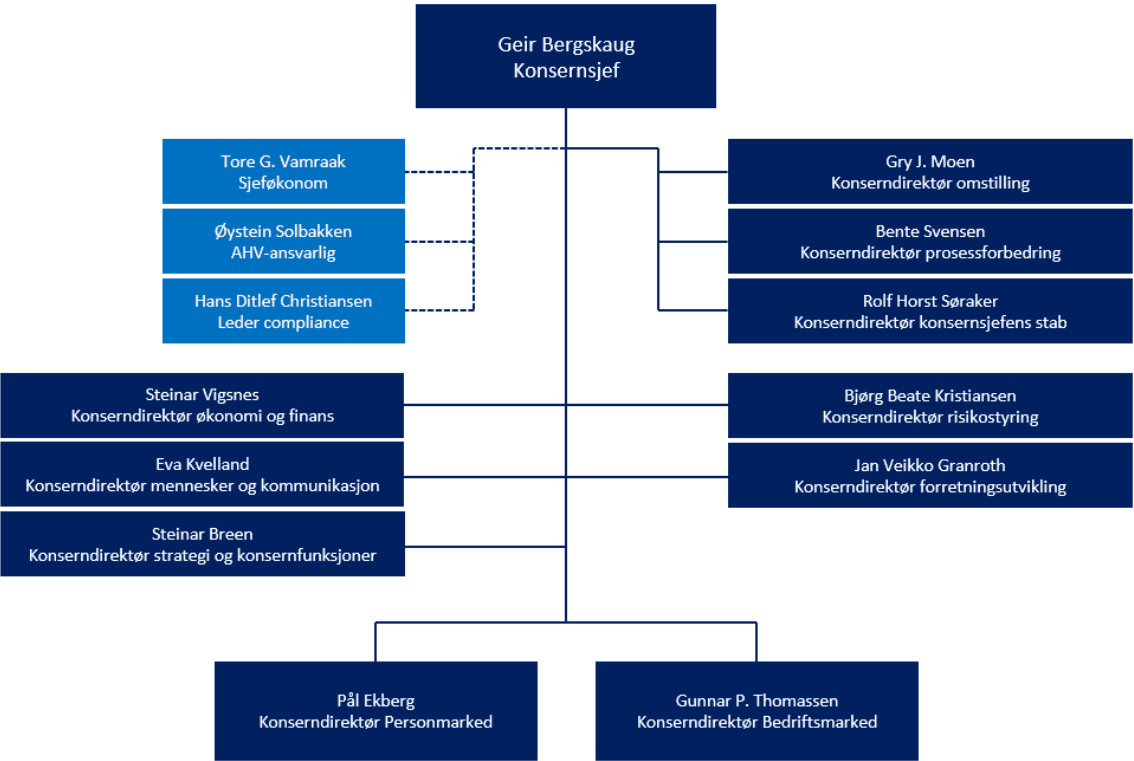
Ekstern revisor velges av generalforsamlingen og avgir årlig revisjonsberetning i forbindelse med behandlingen av årsregnskapet. Ekstern revisor deltar i styremøtet som behandler endelig årsregnskap. Ellers deltar ekstern revisor i Revisjonsutvalgets møter og har ett årlig møte med styret uten at administrasjonen er til stede. Ekstern revisors godtgjørelse behandles i generalforsamlingen når årsregnskapet behandles. Forholdet til ekstern revisor er dessuten regulert i et eget engasjementsbrev, som blant annet omhandler partenes ansvar.

Revisjonsutvalget skal overvåke revisors uavhengighet, herunder hvilke eventuelle andre tjenester som er levert av revisor.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

7.2 Organisasjonskart

Bankens øverste organ er generalforsamlingen. Selskapets daglige ledelse rapporterer til bankens styre. Selskapets daglige ledelse er organisert som følger;

7.3 Konsernledelsen

Geir Bergskaug (1960) / Konsernsjef

Konsernsjef fra 1. november 2010. Arbeidet i Gjensidige som direktør og konserndirektør (1999-2010), styreleder i Gjensidige Bank (2008-2010), banksjef/direktør i DnB NOR (1988-1999). Utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole. Tilleggsutdannelse fra Harvard Business School i Boston - GMP, INSEAD Fontainebleau Frankrike - MBA.

Styreleder i Sparebankforeningen i Norge, Sparebanken Sør Boligkreditt og Balder Betaling, nestleder i styret i Frende Holding og Frende Skadeforsikring, styremedlem i Finans Norge og i Universitetet i Agder.

Antall egenkapitalbevis: 89 773.

Gunnar P. Thomassen (1965) / Konserndirektør Bedriftsmarked

Konserndirektør bedriftsmarked fra 1. april 2023.

Tidligere arbeidet i Sparebanken Sør som direktør for personkundedivisjonen, regiondirektør og banksjef. Erfaring også fra Ernst & Young Management Consulting og Industrifondet/SND. Utdannet sivilingeniør fra NTNU, linje for industriell økonomi.

Styreleder i Sørmeqleren, nestleder i styret i Brage Finans, styremedlem i Sørlandets Forsikringssenter og Norne Securities.

Antall egenkapitalbevis: 6 088.

Pål Ekberg (1975) / Konserndirektør Personmarked

Konserndirektør personmarked fra 1. september 2023. Kommer fra ulike lederroller i Nordea siste 12 år, sist som direktør for personmarkedet. Erfaring fra styret i Nordea Eiendoms-kreditt, samt tidligere roller i Orkla (2006- 2010) og Nordea fra 2000-2006. Utdannet siviløkonom fra Universitetet i Agder. Strategic leadership fra London Business School (2016).

Styreleder i Sørlandets Forsikringssenter og styremedlem i Sørmeqleren.

Antall egenkapitalbevis: 3 714.

Gry Moen (1963) / Konserndirektør Omstilling

Konserndirektør omstilling fra 24. oktober 2024. Tidligere konserndirektør forretningsutvikling (2011-2024), daglig leder i ABCenter Holding (2009-2010) og markedsdirektør i Sparebanken Sør (2006-2009). Har tidligere erfaring fra bl.a. Statoil, Telenor og LOS / Agder Energi. Utdannet fra Trondheim Økonomiske Høyskole / Ecôle Supérieure de Commerce Grenobles / Nantes / BI, Master of Management. Styremedlem i Bits og varamedlem til styret i Balder Betaling.

Styremedlem i Bits og Innoventus Sør.

Antall egenkapitalbevis: 732.

Steinar H. Vigsnes (1980) / Konserndirektør Økonomi og Finans (CFO)

Konserndirektør økonomi og finans (CFO) fra juni 2022. Har arbeidet i banken siden 2009 som Controller (2009-2013) og Økonomisjef (2014-2022). Har tidligere erfaring som revisor. Utdannet Siviløkonom fra Universitetet i Agder.

Styremedlem i Sparebanken Sør Boligkreditt.

Antall egenkapitalbevis: 10 432.

Björg Beate Kristiansen (1980) / Konserndirektør Risikostyring

Konserndirektør risikostyring (CRO) fra 1. juli 2024. Ansatt i banken siden 2010. Har hatt ulike roller, blant annet autorisert finansiell rådgiver personmarked, internrevisor og leder for internrevisjonen. Har tidligere erfaring som ekstern revisor. Utdannet siviløkonom og revisor fra Universitetet i Agder, og diplomert internrevisor fra BI (2018).

Styremedlem i Borea Assets Management.

Antall egenkapitalbevis: 827.

Eva Kvelland (1980) / Konserndirektør Mennesker og Kommunikasjon

Konserndirektør mennesker og kommunikasjon fra 16. august 2021. 20 års erfaring fra politikk og samfunnsliv, og var bl.a. leder for Marked og kommunikasjon i Stine Sofies Stiftelse, Kommunikasjonsrådgiver i Ordkraft og politisk rådgiver for statsråd Lars Sponheim. Utdanning: Master i offentlig politikk og ledelse, UiA samt bachelor i statsvitenskap, UiA.

Styreleder i Sør-Fondet og Stiftelsen Sparebanken Sør Instrumentfond, styremedlem i Sørmeqleren og Stiftelsen Polaris Media.

Antall egenkapitalbevis: 2 542.

Steinar Breen (1976) / Konserndirektør Strategi og konsernfunksjoner

Konserndirektør strategi og konsernfunksjoner fra 15. oktober 2024. Tidligere arbeidet i Sparebanken Sør som konserndirektør strategi. Var tidligere associate partner i EY sin konsulentvirksomhet for bank og finans. Har også erfaring fra Accenture. Er utdannet siviløkonom, cand. oecon. og autorisert finansanalytiker fra Norges Handelshøyskole.

Varamedlem til styret i Sparebanken Sør Boligkreditt.

Antall egenkapitalbevis: 3 948.

Rolf H. Søraker (1960) / Konserndirektør konsernsjefens stab

Konserndirektør konsernsjefens stab fra 24. oktober 2024. Tidligere arbeidet i Sparebanken Sør i ulike roller siden 1986, og som direktør konsernstab/ konserndirektør stab (2006–2024). Har tidligere erfaring fra skoleverket og forsvaret. Utdannelse fra Forsvaret, Høyskolen i Telemark og BI, Master of Management.

Styremedlem i Sør-Fondet og Stiftelsen Sparebanken Sør Instrumentfond

Antall egenkapitalbevis: 5 314.

Bente Svensen (1979) / Konserndirektør Prosessforbedring

Konserndirektør prosessforbedring fra 1. september 2023. Ansatt i banken siden 2006. Har hatt ulike roller, blant annet finansiell rådgiver personmarked, systemansvarlig fagsystem, prosjektleder, avdelingsleder personmarked og leder for Salgssenter Personmarked. Utdannet sykepleier fra UIA, bachelor i ledelse fra BI, Master of Management fra BI (2023).

Varamedlem til styret i Borea Assets Management.

Antall egenkapitalbevis: 1 682.

Jan Veikko Granroth (1973) / Konserndirektør Forretningsutvikling

Konserndirektør forretningsutvikling fra 24. oktober 2024. Ansatt i banken siden 2020 som IT-direktør. Har tidligere erfaring fra ulike lederroller i Nordea, Atea og Telia. Utdannet sivilingeniør, M.Sc. fra Universitetet i Agder.

Antall egenkapitalbevis: 970.

7.4 Styret

Knut Ruhaven Sæthre (1964) / Styreleder

Styreleder fra 2022, medlem siden 2020. Tidligere fast møtende varamedlem fra 2018. Medlem av Risikoutvalget.

Bakgrunn: Siviløkonom fra Fribourg/Sveits med master i strategisk ledelse fra NHH. Finansdirektør i BW Energy Limited. Tidligere finansdirektør i BW Offshore Limited og finansdirektør i APL ASA.

Har relativt omfattende opplæring og erfaring innen ESG området. Har også vært ansvarlig som CFO i børsnotert virksomhet for ESG rapportering.

Andre sentrale verv: Styreleder i BW Energy Norway Management AS.

Antall egenkapitalbevis: 4 280.

Mette Harv (1968) / Styrets nestleder

Nestleder fra 2022, medlem siden 2018. Leder av Risikoutvalget.

Bakgrunn: Siviløkonom fra Norges Handelshøyskole. Executive Vice President Renewables i Nekar ASA. Tidligere Executive Vice President TTS Energy i TTS Group ASA og Vice President Global Supply Chain & Logistics i National Oilwell Varco, Rig Systems.

Ansvar for bærekraft i konsernet (inkludert rapportering) som en del av sin nåværende stilling.

Andre sentrale verv: Styreleder i Intellilift AS, styremedlem i Kongstein AS.

Antall egenkapitalbevis: 420.

Erik E. Tønnesen (1958) / Styremedlem

Medlem siden 2020. Leder av Revisjonsutvalget og medlem av Teknologiutvalget.

Bakgrunn: Siviløkonom fra BI. Managing Partner i Skagerak Maturo AS, tidligere konserndirektør Gjensidige, regiondirektør i Acta Kapitalforvaltning og banksjef Sparebanken Sør.

Andre sentrale verv: Styreleder i Skagerak Capital AS, Lord 1 AS, Tønnesen 1937 AS, Helmax AS, Solborg Eiendom AS, Knoll og Tott AS og Mandal Utvikling AS, samt styremedlem i Skagerak Venture Capital AS, Mandal Brygge AS og Innoventus sør AS.

Antall egenkapitalbevis, inkl. nærstående selskap: 6 201.

Merete Steinvåg Østby (1980) / Styremedlem

Medlem siden 2020. Leder av Godtgjørelsesutvalget og Teknologiutvalget.

Bakgrunn: Master of Science, University of Tromsø. Digital Manager, Yara Porsgrunn. Tidligere Business Development Manager, Yara Porsgrunn og Section Manager, Financial Services, EVRY.

Andre sentrale verv: Styremedlem i Grenland Havn IKS, Bypost Norge AS, Bypost AS og Frier Vest Holding IKS.

Antall egenkapitalbevis: 0.

Eli Giske (1964) / Styremedlem

Medlem siden 2022. Medlem av Risikoutvalget og Teknologiutvalget.

Bakgrunn: Master of Business and Marketing fra Oslo Handelshøyskole (nå BI). Tidligere CFO bl.a. i Posten Norge AS og EVRY ASA, samt styreleder i Espire AS og styremedlem i Ruter AS, Usbl, Multiconsult, Baneservice med flere.

Andre sentrale nåværende verv: Styreleder i Sykehuset Innlandet HF, nestleder i styret til Oslobygg KF og Nye Veier AS, leder i nominasjonskomiteen hos Itera ASA, styremedlem i Bane NOR SF og Iteam AS.

Antall egenkapitalbevis: 640.

Trond Randøy (1962) / Styremedlem

Medlem siden 2022. Tidligere fast møtende varamedlem siden 2020. Medlem av Godtgjørelsesutvalget og Revisjonsutvalget.

Bakgrunn: Dr. Oecon fra Norges Handelshøyskole. Professor ved Copenhagen Business School (fra 2021) og ved Høgskolen i Agder.

Underviser i bærekraft på CBS.

Andre sentrale verv: Styreleder i AATT Holding AS, styreleder i Agder Aviation Tech Team AS, Kristiansand, styremedlem i MTI Investment SE, Stockholm.

Antall egenkapitalbevis: 672.

Tina Maria Kvale (1981) / Styremedlem

Ansattes medlem fra 22. mars 2024.

Bakgrunn: Jobber som rådgiver cash management i bankens bedriftsmarked. Ansatt i Sparebanken Sør siden 2019 og har bakgrunn fra IT/teknologi. Nestleder og tillitsvalgt i Finansforbundet Sparebanken Sør.

Andre sentrale verv: Ingen.

Antall egenkapitalbevis: 321.

Hans Arthur Frigstad (1968) / Styremedlem

Ansattes medlem fra 22. mars 2024.

Bakgrunn: Siviløkonom fra BI med spesialisering på entreprenørskap. Hovedtillitsvalgt i Sparebanken Sør. Tidligere økonomisjef i Tandberg Television ASA, Loctite Norge AS, og Normisjon, daglig leder Bok & Media Mandal AS, styreleder KNIF, bedriftsrådgiver Sparebanken Sør.

Andre sentrale verv: Ingen

Antall egenkapitalbevis: 635.

Til generalforsamlingen i Sparebanken Sør

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebanken Sør, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2024, resultatregnskap, totalresultat, endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2024, resultatregnskap, totalresultat, endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder vesentlige opplysninger om regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2024 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2024 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med IFRS Accounting Standards som godkjent av EU.

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi har vært revisor for Sparebanken Sør sammenhengende i 11 år fra valget på generalforsamlingen den 27. mars 2014 for regnskapsåret 2014, med gjenvalg på generalforsamlingen den 31. mars 2022.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2024. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet, og vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Konsernets og morbankens virksomhet har i hovedsak vært uendret sammenlignet med fjoråret. Vi har ikke identifisert regulatoriske endringer, transaksjoner eller hendelser av vesentlig betydning som har gitt nye fokusområder. Verdsettelse av utlån til kunder har samme karakteristika og risikoer i år som i fjor, og har følgelig vært et viktig fokusområde i vår revisjon også i 2024.

Sentrale forhold ved revisjonen

Verdsettelse av utlån til kunder

Vi fokuserte på verdsettelse av utlån til kunder fordi utlån utgjør en betydelig andel av verdien av eiendelene i balansen, og fordi verdsettelsen av utlån innebærer utstrakt bruk av skjønn og store mengder data som gjør beregningene av tap på utlån komplekse.

Nedskrivning av verdien av utlån gjøres i henhold til IFRS 9. For utlån hvor det foreligger objektive indikationer på verdifall beregnes nedskrivning individuelt. For øvrige utlån beregnes nedskrivningsbeløpet basert på et modellrammeverk. Begge metoder innebærer bruk av skjønn som kan påvirke årets regnskapsmessige resultat og ha betydning for overholdelse av kapitaldekningsregelverket som følge av risikoklassifisering av utlån.

For utlån med objektive indikasjoner på verdifall fokuserte vi særlig på ledelsens prosess for identifisering av utlån med objektive indikasjoner på verdifall, ledelsens oppfølging av slike utlån og forutsetningene ledelsen legger til grunn ved beregning av nedskrivningsbeløpet.

For øvrige utlån hvor nedskrivning er beregnet basert på modellrammeverk fokuserte vi særlig på:

- Risikoklassifisering av utlån.
- Beregning av sannsynlighet for mislighold.
- Identifisering av vesentlig endring i kredittrisiko.
- Hvordan utlån blir allokert til ulike trinn.
- Fastsetting av vesentlige parametere i modellen.
- Beregning av forventet kreditttap.

Vi viser til note 5 til 8 og note 10 til årsregnskapet for en beskrivelse av konsernets tapsmodell, kredittrisiko og nedskrivning av utlån til kunder.

Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen

Ved vår revisjon av tapsavsetninger vurderte og testet vi utformingen og effektiviteten av utvalgte kontroller implementert av ledelsen for identifisering og oppfølging av utlån med indikasjoner på verdifall. Vi fant at vi kunne basere oss på disse kontrollene i vår revisjon. Videre testet vi detaljer både der nedskrivninger var foretatt basert på modellrammeverk og der nedskrivninger var foretatt individuelt basert på objektive indikatorer på verdifall.

For utlån hvor det forelå objektive indikasjoner på verdifall og hvor nedskrivningsbeløpet var individuelt beregnet testet vi et utvalg. Vi vurderte realisasjonsverdien og kontantstrømmer som ledelsen hadde lagt til grunn for å underbygge verdsettelsen. Vi utfordret de vurderinger ledelsen hadde gjort ved å intervju kredittdarbeidere og ledelsen. Vi sammenlignet realisasjonsverdien med ekstern dokumentasjon der dette var tilgjengelig. Våre tester av individuelle nedskrivninger viste at ledelsen hadde benyttet rimelige forutsetninger i beregningen av nedskrivningsbeløpene.

Virkningen av klimaendringer, herunder påvirkningen på modellavsetninger, ble diskutert med ledelsen. Videre diskuterte vi virkningen av økt rentenivå og inflasjon på bankens tapsavsetninger.

For utlån hvor nedskrivning er beregnet basert på modellrammeverk opparbeidet vi oss en detaljert forståelse av prosessen og testet en rekke detaljer for å vurdere følgende:

- Kalkulasjoner og metode som ble benyttet.
- Om modellen som ble benyttet var i henhold til rammeverket og om modellen virket som den skulle.
- Påliteligheten og nøyaktigheten av sentrale parametere og data som benyttes i modellen.
- Nøyaktig og fullstendig overføring av data fra modell til regnskapssystem.

Vår testing ga ingen indikasjoner på vesentlige feil i regnskapet.

Vårt arbeid omfattet også tester rettet mot selskapets rapporteringssystemer relevant for finansiell rapportering. Banken benytter eksterne serviceorganisasjoner for å drifte enkelte sentrale IT-systemer. Revisor hos de relevante serviceorganisasjonene er benyttet til å evaluere design og effektivitet av, og til å teste, kontroller som skal sikre integriteten av IT-systemene som er relevante for finansiell rapportering. Revisor har i den forbindelse avgitt

rapport om revisjon av rapporter og applikasjonskontroller. Revisors testing omfattet blant annet om sentrale beregninger foretatt av kjernesystemene ble utført i tråd med forventningene, herunder renteberegninger og amortiseringer. Testingen omfattet dessuten integriteten av data, endringer av og tilgang til systemene. For å ta stilling til om vi kunne legge informasjonen i revisors rapporter til grunn for våre vurderinger, forsikret vi oss om revisors kompetanse, kapasitet og objektivitet og gjennomgikk tilsendte rapporter og vurderte mulige avvik og iverksatte tiltak. Vi testet også selv tilgangskontroller til bankens IT-systemer og arbeidsdeling der det var nødvendig av hensyn til vår revisjon.

Våre vurderinger og tester underbygget at vi kunne legge til grunn at dataene som håndteres i, og beregningene som foretas av, bankens IT-systemer som støtter finansiell rapportering, var pålitelige.

Vi leste de relevante notene og fant at informasjonen der var tilstrekkelig og dekkende.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Vår uttalelse om årsberetningen gjelder tilsvarende for redegjørelsen om foretaksstyring.

Vår uttalelse om at årsberetningen inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav, dekker ikke bærekraftsrapporten, hvor det avgis en separat attestasjonsuttalelse.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde, i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge for selskapsregnskapet, og i samsvar med IFRS Accounting Standards som godkjent av EU for konsernregnskapet. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for selskapsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for konsernregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjons handlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjons handlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke kan fortsette driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi har eneansvar for vår konklusjon om konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Vi avgir en uttalelse til revisjonsutvalget om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og kommuniserer med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke

vår uavhengighet, og, der det er relevant, om iverksatte tiltak for å eliminere trusler eller iverksatte forholdsregler.

Av de forholdene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse forholdene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av forholdet, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at forholdet ikke skal omtales i revisjonsberetningen siden de negative konsekvensene ved å gjøre dette med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at forholdet blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Uttalelse om etterlevelse av krav om felles elektronisk rapporteringsformat (ESEF)

Konklusjon

Som en del av revisjonen av årsregnskapet for Sparebanken Sør har vi utført et attestasjonsoppdrag for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som inngår i årsrapporten med filnavn Sparebanken Sør Årsrapport 2024 i det alt vesentlige er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/815 om et felles elektronisk rapporteringsformat (ESEF-regelverket) etter forskrift gitt med hjemmel i verdipapirhandelloven § 5-5, som inneholder krav til utarbeidelse av årsrapporten i XHTML-format og iXBRL-markering av konsernregnskapet.

Etter vår mening er årsregnskapet som inngår i årsrapporten i det alt vesentlige utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket.

Ledelsens ansvar

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsrapporten i overensstemmelse med ESEF-regelverket. Ansvaret omfatter en hensiktsmessig prosess, og slik intern kontroll ledelsen finner nødvendig.

Revisors oppgaver og plikter

For beskrivelse av revisors oppgaver og plikter ved attestasjonen av ESEF-rapporteringen, vises det til: <https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Kristiansand, 4. mars 2025
PricewaterhouseCoopers AS

Fredrik Botha
Statsautorisert revisor

Til generalforsamlingen i Sparebanken Sør

Uavhengig bærekraftsrevisors attestasjonsuttalelse med moderat sikkerhet

Konklusjon med moderat sikkerhet

Vi har utført et attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet for den konsoliderte bærekraftsrapporteringen til Sparebanken Sør («selskapet») inkludert i kapittel 4 Bærekraft i årsberetningen («bærekraftsrapporten»), per 31. desember 2024 og for året avsluttet per denne datoen.

Basert på handlingene vi har utført og bevis vi har innhentet, har vi ikke blitt oppmerksom på forhold som gir oss grunn til å tro at bærekraftsrapporten ikke, i det alt vesentlige, er utarbeidet i samsvar med § 2-3 i regnskapsloven, inkludert:

- samsvar med de europeiske standardene for bærekraftsrapportering (ESRS), herunder at prosessen som selskapet har gjennomført for å identifisere den rapporterte informasjonen («Proessen») er i samsvar med beskrivelsen i kapittel 4.5 Dobbelt vesentlighetsanalyse, og
- at opplysningene i kapittel 4.7 EU-taksonomien i bærekraftsrapporten er i samsvar med kravene i artikkel 8 i EU-forordning 2020/852 («taksonomiforordningen»).

Grunnlaget for konklusjonen

Vi utførte vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med den internasjonale standarden for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 (revidert) – Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon («ISAE 3000 (revidert)») fra International Auditing and Assurance Standards Board.

Innhentede bevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon. Våre oppgaver og plikter i henhold til denne standarden er beskrevet nedenfor under *Bærekraftsrevisors oppgaver og plikter*.

Vår uavhengighet og kvalitetsstyring

Vi har overholdt kravene til uavhengighet og øvrige etiske forpliktelser i relevante lover og forskrifter i Norge og i International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), som er basert på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, profesjonell kompetanse og aktsomhet, konfidensialitet og profesjonell adferd.

Revisjonsforetaket anvender den internasjonale standarden for kvalitetsstyring (ISQM 1) som krever at revisjonsforetaket utformer, implementerer og drifter et system for kvalitetsstyring, inkludert retningslinjer og prosedyrer vedrørende etterlevelse av etiske krav, profesjonsstandarder og gjeldende lovmessige og regulatoriske krav.

Andre forhold

Sammenligningstillene som inngår i bærekraftsrapporten har ikke vært gjenstand for et attestasjonsoppdrag. Dette forholdet har ingen betydning for vår konklusjon.

Ansvar for bærekraftsrapporten

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for å utforme og implementere en prosess for å identifisere informasjonen som er rapportert i bærekraftsrapporten i samsvar med ESRS, og for å opplyse om denne Prosessen i kapittel 4.5 Dobbelt vesentlighetsanalyse i bærekraftsrapporten. Dette ansvaret inkluderer å:

- forstå konteksten der konsernets aktiviteter og forretningsmessige forbindelser foregår, og å opparbeide en forståelse av dets berørte interessenter,
- identifisere de faktiske og potensielle påvirkningene (både negative og positive) knyttet til bærekraftsforhold, så vel som risikoer og muligheter som påvirker, eller som med rimelighet kan forventes å påvirke, konsernets finansielle stilling, finansielle resultater, kontantstrømmer, tilgang til finansiering eller kapitalkostnad på kort, mellomlang eller lang sikt,
- vurdere vesentligheten av de identifiserte påvirkningene, risikoene og mulighetene knyttet til bærekraftsforhold ved å velge og anvende hensiktsmessige terskler, og
- ta forutsetninger som er rimelige etter omstendighetene.

Ledelsen er også ansvarlig for å utarbeide bærekraftsrapporten, i samsvar med regnskapsloven § 2-3, inkludert:

- samsvar med ESRS, og
- å utarbeide opplysningene i kapittel 4.7 EU-taksonomien i bærekraftsrapporten, i samsvar med taksonomiforordningen,
- å utforme, gjennomføre og opprettholde slik intern kontroll som ledelsen finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av en bærekraftsrapport som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og
- å velge og anvende hensiktsmessige metoder for bærekraftsrapportering, og ta forutsetninger og utarbeide estimater som er rimelige etter omstendighetene.

Iboende begrensninger ved utarbeidelse av bærekraftsrapporten

Ved rapportering av fremtidsrettet informasjon i samsvar med ESRS, kreves det at ledelsen utarbeider den fremtidsrettede informasjonen på grunnlag av angitte forutsetninger om hendelser som kan oppstå i fremtiden og mulige fremtidige tiltak fra konsernet. Faktiske utfall vil sannsynligvis avvike ettersom fremtidige hendelser ofte ikke inntreffer som forventet.

Bærekraftsrevisors oppgaver og plikter

Vårt ansvar er å planlegge og utføre attestasjonsoppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for at bærekraftsrapporten ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en uttalelse med moderat sikkerhet som inneholder vår konklusjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil og er å anse som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke beslutningene som treffes av brukere på grunnlag av bærekraftsrapporten som helhet.

Som del av et oppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med ISAE 3000 (revidert) utøver vi profesjonelt skjønn og opprettholder profesjonell skepsis under hele oppdraget.

Våre oppgaver og plikter med hensyn til Prosessen for bærekraftsrapporten inkluderer å

- oppnå forståelse av Prosessen, men ikke for å avgi en konklusjon om effektiviteten av Prosessen, inkludert utfallet av Prosessen,
- vurdere om den identifiserte informasjonen adresserer de relevante opplysningskravene i ESRS, og
- utforme og utføre handlinger for å evaluere om Prosessen er i samsvar med selskapets beskrivelse av Prosessen, som opplyst om i kapittel 4.5 Dobbel vesentlighetsanalyse.

Våre andre oppgaver og plikter med hensyn til bærekraftsrapporten inkluderer:

- å identifisere hvor vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter eller utilsiktede feil sannsynligvis kan forekomme, og
- å utforme og utføre handlinger rettet mot opplysninger i bærekraftsrapporten der det er sannsynlig at vesentlig feilinformasjon kan forekomme. Risikoen for ikke å avdekke vesentlig feilinformasjon som skyldes misligheter er høyere enn risikoen for ikke å avdekke vesentlig feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, ettersom misligheter kan innebære fordekt samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.

Sammendrag av utført arbeid

Et attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis om bærekraftsrapporten. Handlingene ved et attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet varierer i type og tidspunkt fra handlingene ved et attestasjonsoppdrag med betryggende sikkerhet, og de er også av et mindre omfang enn handlingene ved et attestasjonsoppdrag med betryggende sikkerhet. Følgelig er graden av sikkerhet som er oppnådd ved et attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet, betydelig lavere enn sikkerheten som ville ha vært oppnådd ved et attestasjonsoppdrag med betryggende sikkerhet.

Typen, tidspunktet for og omfanget av valgte handlinger er gjenstand for profesjonelt skjønn, inkludert identifiseringen av opplysninger der det er sannsynlig at vesentlig feilinformasjon kan forekomme i bærekraftsrapporten, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil.

Ved gjennomføring av vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet har vi, med hensyn til Prosessen,

- opparbeidet oss en forståelse av Prosessen ved å
 - foreta forespørsler for å forstå kildene til informasjonen som er brukt av ledelsen (f.eks. involvering av interessenter, forretningsplaner og strategidokumenter), og
 - gjennomgå selskapets interne dokumentasjon av Prosessen, og
- vurdert om bevis, innhentet gjennom våre handlinger rettet mot Prosessen som er implementert av selskapet, er i samsvar med beskrivelsen av Prosessen i kapittel 4.5 Dobbel vesentlighetsanalyse.

Ved gjennomføring av vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet har vi, med hensyn til bærekraftsrapporten,

- opparbeidet oss en forståelse av konsernets rapporteringsprosesser som er relevante for utarbeidelsen av bærekraftsrapporten, ved å
 - opparbeide en forståelse av konsernets kontrollmiljø, prosesser og informasjonssystemer som er relevante for utarbeidelsen av bærekraftsrapporten, men ikke med formål om å gi en konklusjon om effektiviteten av konsernets interne kontroll, og
 - opparbeidet oss en forståelse av konsernets risikovurderingsprosess,
- vurdert om informasjonen identifisert gjennom Prosessen er inkludert i bærekraftsrapporten,
- vurdert om strukturen og presentasjonen i bærekraftsrapporten er i samsvar med ESRS,
- rettet forespørsler til relevante personer på utvalgte opplysninger i bærekraftsrapporten,
- utført substanshandlinger på utvalgte opplysninger i bærekraftsrapporten,

- sammenlignet opplysninger i bærekraftsrapporten mot tilsvarende opplysninger i regnskapet og andre deler av årsberetningen, når det er aktuelt,
- vurdert metodene, forutsetningene og dataene for utarbeidelse av estimer og fremtidsrettet informasjon,
- opparbeidet oss en forståelse av selskapets prosess for å identifisere økonomiske aktiviteter som er omfattet av og forenlige med taksonomiforordningen, og de tilhørende opplysningene i bærekraftsrapporten,
- vurdert om informasjon om økonomiske aktiviteter som er omfattet av og forenlige med taksonomiforordningen, er inkludert i bærekraftsrapporten, og
- rettet forespørsler til relevante personer og utført substanshandlinger på utvalgte opplysninger etter taksonomien inkludert i bærekraftsrapporten.

Kristiansand, 4. mars 2025
PricewaterhouseCoopers AS

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "F. Botha".

Fredrik Botha
Statsautorisert revisor - Bærekraftsrevisor